

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 2

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SOCIÉTÉ FERRIÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

**KRÓLEWSKA HUTA G. ŚL.
RYNEK, L. 915**

TELEFONY: KRÓLHUTA 636-640 I KATOWICE 972.

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZAMONU
Z KOPALNÍ KRÓL BIELSZOWICE, KNURÓW

ADR. TELEGR. SKARBOFERME KRÓL. HUTA.

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK WYDAWANY PRZEZ MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU
PRZY WSPÓŁDZIAŁE MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA ORAZ KOMUNIKACJI

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
MARSZ DO METY Z CIĘŻARAMI — <i>W. FABIERKIEWICZ</i>	1105	KOMUNIKACJA I TRANSPORT	1122
CZYNNIK PUBLICZNY W BUDOWNICTWIE MIESZKANIOWYM — <i>K. SOKOŁOWSKI</i>	1106	Nowelizacja ustawy o funduszu drogowym — <i>J.</i>	
ŻYCIE GOSPODARCZE:		ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	1123
GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ:		POCZTA I TELEGRAF	1123
GÓRNICCTWO WĘGLOWE	1111	Wpływy z opłat pocztowo-telegraficznych w okresie kwiecień-lipiec 1932 r. — <i>Dr. J. P.</i>	
PRZEMYSŁ NAFTOWY	1111	Ruch weksli w I półroczu 1932 r. — <i>Dr. J. P.</i>	
HUTNICCTWO CYNKOWE I OLOWIANE	1111	KRONIKA BIEŻĄCA:	
PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY	1113	PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	1124
Przemysł włókienniczy w sierpniu 1932 r. — <i>M. K.</i>		TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH	1125
PRZEMYSŁ CHEMICZNY	1114	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
Wytwarzanie kwasu siarkowego w Polsce a materiały kwasotrwale — <i>Inż. M. Węgliński</i>		SPRAWY BUDŻETOWE	1125
ROLNICTWO	1116	KREDYT	1127
Kwalifikowany wywóz chmielu — <i>G.</i>		Banki prywatne w I półroczu 1932 r.	
HANDEL:		RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	1128
HANDEL WEWNĘTRZNY	1118	Z BANKU POLSKIEGO	1130
Wpływ ceł morskich na zwiększenie importu przez porty w I półroczu 1932 r. — <i>K. Jeziorański</i>		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
Eksport trzody i przetworów mięsnych w I półroczu 1932 r. — <i>M. Pogorzelski</i>		KONFERENCJA IMPERJALNA W OTTAWIE —	
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	1119	<i>W. JASTRZĘBOWSKI</i>	1130
RYNEK AKCYJNY	1121	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
CLA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZNEGO	1121	WIADOMOŚCI BIEŻĄCE	1134
		Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	1134

MARSZ DO METY Z CIĘŻARAMI¹⁾

KRYZYS znamionuje się spadkiem cen, wzrostem bezrobocia, spadkiem kursu papierów wartościowych. Wzrost cen, spadek bezrobocia i wzrost kursu papierów wartościowych znamionuje likwidację kryzysu. Ponieważ ceny szeregu surowców zaczynają istotnie zwyżkować, a również idą w górę kursy akcji i lekko niżkuje liczba bezrobotnych, więc poglądy, iż przeszliśmy najcięższy okres kryzysu i jesteśmy u progu poprawy, nie spotyka się już z tak powszechnym niedowierzaniem, z jakim spotykał się doniedawna. Dziś jest to już niewątpliwie poglądy większości.

Niemniej jednak należy przestrzec przed nadmier-

nym optymizmem, bowiem jakkolwiek gospodarczo warunki już dojrzały do likwidacji kryzysu i równowaga produkcji i konsumpcji została uchwycona lub jest bliska całkowitego uchwycenia, nie uległy likwidacji skutki finansowe kryzysu i nie zmieniła się niszcząca obrót międzynarodowy polityka handlowa państw. Stąd perturbacje w ruchu zwyżkowym konjunkturalnym są nie tylko możliwe, lecz i wysoce prawdopodobne. Zadanie likwidacji skutków finansowych kryzysu pozostaje zatem i nadal naczelnym, a wciąż jeszcze nierozwiązywanym, zadaniem polityki gospodarczej Państwa. Nawet tak popularny w społeczeństwie i w Rządzie postulat wyrównania dysproporcji cen artykułów rolnych i przemysłowych, poprzez obniżkę cen wyrobów przemysłowych, sprzedawanych wsi, może być reali-

¹⁾ Artykuł niniejszy stanowi przedruk z „Gazety Polskiej”, gdzie ukazał się w Nr. 256 z dn. 15 września r. b. (Red.).

zowany tylko w łączności z rozwiązywaniem zagadnienia likwidacji skutków finansowych kryzysu.

W celu zdania sobie sprawy z istoty tej likwidacji winniśmy uświadomić sobie uprzednio sposób narastania obciążeń finansowych w dobie kryzysu. Wiemy, że dochód z produkcji jest podstawą dochodu społecznego i określa wielkość dochodów wtórnych — z handlu, transportu i wszelkich innych czynności, związanych z dostawą towaru do konsumenta, oraz z wszelkiego rodzaju usług, dokonywanych zarówno w odniesieniu do samej produkcji, jak i w stosunku do osób, w niej zatrudnionych (usługi lekarzy, adwokatów, państwa, gmin, ubezpieczeń społecznych i t. p.). Dochód ten ulega w procesie produkcji podziałowi pomiędzy pracę — fizyczną i umysłową (administracja), dostawców kapitału w postaci maszyn, surowców i materiałów pomocniczych, dostawców kapitału w postaci pieniężnej, państwo, gminy i ubezpieczalnie społeczne, pobierające swój udział w postaci podatków i opłat, oraz właścicieli warsztatów produkcji. Skoro w rezultacie kryzysu dochód z produkcji spada, spadek ten zmniejsza przede wszystkim udział w dochodzie właścicieli samych warsztatów produkcji, ich dostawców i zatrudnionych w nich robotników. W następnej kolejności spada udział państwa, gmin, ubezpieczalni społecznych i pracy umysłowej (administracji), natomiast rośnie nieproporcjonalnie udział właścicieli kapitałów, wypożyczanych w formie pieniężnej. W normalnym układzie stosunków przedwojennych kresem wzrostu udziału wierzycieli w dochodzie z produkcji były bankrutwa właścicieli warsztatów produkcji, w których rezultacie wierzyciele stawali na miejsce dotychczasowych właścicieli, podejmując produkcję w nowych, pomyślniejszych warunkach. W obecnym kryzysie proces ten doznał w poszczególnych działach produkcji silnego zahamowania, zarówno dzięki akcji samych właścicieli warsztatów produkcji, jak — w jeszcze większym stopniu — popierających ich interesów państw. Mamy tu przede wszystkim na myśli organizację karteli jako związków, mających zapewnić swym członkom t. zw. opłacalność produkcji, to znaczy — w dzisiejszych warunkach — zdolność pokrywania wzrastającego udziału wierzycieli w dochodzie. Państwa, tolerując kartele, a niekiedy czynnie współdziałając w ich organizowaniu, prowadziły, oczywiście, w tym wypadku politykę wyraźnie prowierzycielską — wzmacniały udział wierzycieli w dochodzie. Na tem nie ograniczyła się jednak rola państw. Walcząc z kryzysem, udzielały one niejednokrotnie kredytów lub gwarancji przedsiębiorstwom, które normalnie kredytu już nie otrzymałyby, ułatwiały im utrzymywanie się przy życiu przy pomocy wszelkiego rodzaju premij i ulg podatkowych i t. p., przenosząc na siebie,

a pośrednio na pozostałe warstwy ludności ciężar spłat pewnej części kredytów wspomnianych przedsiębiorstw wobec ich wierzycieli. Oczywiście, przy niezwiększonej skali dochodu społecznego, rezultatem zwiększania się w dochodzie udziału wierzycieli musiało być odpowiednie kurczenie udziału innych warstw oraz państwa. Tem się pośrednio tłumaczy po części i to zjawisko uciekania równowagi budżetowej, które obserwowaliśmy i u nas w Polsce, pomimo ogromnych wysiłków uchwycenia tej równowagi. A ponieważ wierzycielem w Polsce jest przede wszystkim kapitał zagraniczny, więc rezultatem prowierzycielskiej polityki, wbrew niektórym przeczącym temu pogładowi faktom, był znacznie silniejszy, aniżeli powinien być, odpływ walut i dewiz obcych zagranicę.

Jeśli chodzi o obrazowe przedstawienie rozwoju wypadków gospodarczych w Polsce w okresie tego kryzysu, to użylibyśmy tu porównania z marszem do mety z obciążeniami. Marsz ten się udał, ale maszerujący przybyłby do mety niewątpliwie w świeższym stanie i z większym zasobem sił, gdyby tych obciążeń nie było.

Wiemy dokładnie, jakie powody zadecydowały o prowierzycielskiej polityce Rządu polskiego w minionym okresie. Ówczesna sytuacja czyniła niebezpiecznymi wszelkie próby rozwiązywania trudności przy pomocy środków typu, ostatnio zastosowanego w Niemczech, a z negacji tych środków wynikała konieczność przyjęcia tezy pełnego wykonywania przyjętych zobowiązań finansowych, oczywiście, z zastrzeżeniem, że polityka gospodarcza wierzycieli nie będzie uniemożliwiała spłaty tych zobowiązań. Pod tym kątem widzenia został nawet przyjęty na ostatniej konferencji państw Bloku Agrarnego zgłoszony przez Polskę wniosek likwidacji zamrożonych w rolnictwie kredytów przy pomocy pożyczek zagranicznych.

Trzeba więc stwierdzić, iż dopóki psychologia wierzyciela nie przestanie być psychologią lichwiarza i nie zmieni się w psychologię współudziałowca w produkcji — dopóty likwidacja kryzysu nie będzie mogła postępować w sposób dostatecznie szybki i to zarówno w państwach dłużniczych, jak i wierzycielskich. Gdyż skutki nierównomierności podziału dochodu społecznego i uprzywilejowania wierzyciela nie przestaną działać — póki ceny dostatecznie nie wywyższą, ceny zaś dostatecznie nie wywyższą, póki uprzywilejowany wierzyciel będzie zmuszał producenta do realizacji produkcji za każdą cenę. Zwykła cykliczność procesów konjunkturalnych jest tak głęboko zwichnięta tym razem — że nie można liczyć na całkowity automatyzm naprawy.

W. Fabierkiewicz

CZYNNIK PUBLICZNY W BUDOWNICTWIE MIESZKANIOWYM

PROBLEM mieszkaniowy, jako jeden z elementów polityki ekonomicznej, wystąpił jaskrawo dopiero po wojnie, aczkolwiek bezpośrednio przed tą ostatnią zaczęto tu i ówdzie mówić o nim, gdyż dostrzegano już jego narastające znaczenie gospodarcze i socjalne.

Bezpośrednio po wojnie europejskiej niedobór mieszkaniowy zarysował się w całej pełni. Jak podaje zbiorowe dzieło, wydane w 1930 r. przez Międzynarodowe Biuro Pracy p. t. „La politique du logement en Europe”, mieszkania przeludnione (t. zn. takie, gdzie na 1 izbę przypadało ponad 2 osoby) w odsetkach ogółu mieszkań wynosiły:

Polska	45	Dania	12
Finlandja	39	Anglja	9
Czechosłowacja	32	Belgia	6
Austria	20	Francja	5
Szwecja	15	Niemcy	5
Norwegia	15		

Przeludnienie było jednym z wielu, ale nie jedynym powodem zaostrenia się kwestji mieszkaniowej po wojnie. Wzrost potrzeb, podniesienie się standart of life, odpływ ludności z wsi do miast etc. — wszystko to również wpływało na konieczność zwrócenia uwagi państwa na wspomnianą kwestję. I to tem więcej, że rosnącemu (wzgl. reaktywowanemu) popytowi na mieszkania nie odpowiadała podaż, organizowana przez kapitał prywatny, który do czasu wojny był z reguły wyłącznym dostawcą mieszkań.

W cytowanej książce M. B. P. czytamy, że „nawet w ustroju liberalizmu ekonomicznego... budownictwo prywatne w celach zysku już przed wojną nie było w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb; słabsza ekonomicznie część ludności nie miała dostatecznej ilości środków pieniężnych na zapłacenie czynszu za odpowiednie mieszkania”. W szeregu krajów istniała i po dziś dzień istnieje nieufność kapitału prywatnego do budownictwa tanich domów czynszowych, które ogólnie uważa się za mało dochodowe. Ponieważ prywatny ruch budowlany zależy głównie od konjunktury, czyli od istnienia lub ewentualności istnienia renty gruntowej w miastach, od ceny placów budowlanych, od kosztów budowy etc., a wszystkie te czynniki układają się po wojnie na oś odmiennie aniżeli przed wojną, z czym się nie może pogodzić kapitał prywatny — nic dziwnego, że udział tego kapitału w budownictwie powojennem uległ poważnemu wężeniu. Nie należy coprawda mniemać, że kapitał prywatny zupełnie stroni od budownictwa mieszkaniowego. Wspomniane źródło podaje, że udział czynnika prywatnego w budownictwie wynosił (w % -ach):

Szwecja	77	Niemcy	58
Finlandja	77	Dania	53
Czechosłowacja	74	Norwegia	24
Holandja	71	Austria	18

Tem niemniej tak typowa dla kapitalizmu przedwojennego czynszowa kamienica należy już dzisiaj jakgdyby do przeszłości. Wysokie koszty amortyzacji, utrzymanie i zarządu domów o małych mieszkaniach, niepewność co do wypłacalności okatorów (zwłaszcza w okresie wielkiego bezrobocia) zniechęcały i zniechęcają kapitał prywatny do tego rodzaju budowli. Z tego powodu na widownię musiał wystąpić czynnik publiczny, któremu nie może być obojętny problem mieszkaniowy z punktu widzenia gospodarczego (lokata kapitału, produkcja), socjalnego (zatrudnienie, bezdomność) i zdrowotnego (przeludnienie, warunki higieniczne).

Co ciekawsze, nigdzie nawet pełna waloryzacja czynszów w t. zw. starych domach nie ożywiła prywatnego ruchu budowlanego. Indeks czynszów w odsetkach indeksu kosztów utrzymania, który wynosił (1929 r.) w Austrii 12, Czechosłowacji 39, Polsce 42, Francji 51, Włoszech 75 i Niemczech 78 — przekraczał 100 w W. Brytanji (104), Holandji (111), Norwegii (111), Danii (132), Szwecji (133) i Finlandji (134). Mimo to w ostatnich 6 krajach czynnik publiczny ma w sprawach budownictwa mieszkaniowego do powiedzenia tyleż, co w krajach pierwszej grupy.

Wszędzie więc, gdzie nie mogło dopisać zaopatrzenie przez gospodarkę prywatną, opierającą się o za-

sadę rentowności, musiał wystąpić czynnik publiczny, jako element uzupełniający, pojmujący tę funkcję jako zadanie opieki społecznej — z jednej strony i jako przejaw świadomej polityki gospodarczej — z drugiej strony. Czynnik ten nie buduje sam, na własne ryzyko, chyba dla swych funkcjonariuszów. Jego interwencja ma na celu ułatwić budownictwo władz lokalnych (samorządowych), instytucji społecznych i osób prywatnych. Interwencja, o której mowa, ogranicza się z reguły do spraw finansowych, podatkowych, terenowych, technicznych i administracyjnych. Najważniejsza jest interwencja publiczna na od inku finansowym bez ingerencji bezpośredniej do samych czynności budowlanych. Polega ona bądź na subsydjowaniu budownictwa, bądź na ułatwieniu mobilizacji kapitałów krajowych czy zagranicznych, bądź też na zmniejszaniu ciężarów hipotecznych. Ponadto czynnik publiczny udziela ulg i zwolnień podatkowych, kontroluje ceny materiałów budowlanych, niekiedy sam niektóre z nich wytwarza, układa i rewiduje przepisy konstrukcyjne i urbanistyczne etc.

Rozwój finansowej pomocy czynnika publicznego zależy jednak w bardzo silnym stopniu od konjunktury i zdolności płatniczej podatników. W momencie, kiedy potrzeby nie maleją, a nawet rosną, kurczą się wpływy podatkowe i możliwości operacji kredytowych, rezerwy zaś na ten cel nie istnieją. Co więcej — zachodzi nieraz konieczność poświęcenia akcji popierania budownictwa mieszkaniowego na rzecz ogólnych potrzeb finansowych kraju; zesłoroczny plan finansowy Rządu Brüninga, kiedy obcięto na cele budżetowe połowę funduszy z podatku domowo-czynszowego, jest tego wymownym przykładem.

Nie można jednak twierdzić, że czynnik publiczny działa tutaj bezplanowo. Przeciwnie — państwo (bo o niem głównie mowa) stara się skierować ruch budowlany w ramy pewnego, choćby tylko orientacyjnego, programu. Plan Loucheur'a przewidywał np. budowę 200.000 mieszkań tanich za cenę 7 milj. fr. i 60.000 mieszkań droższych za cenę 4'2 milj. fr., co dowodzi, że przewidywano zarówno ilość, jak i cenę nowych mieszkań. Co więcej — loi Loucheur, patrząc na zagadnienie mieszkaniowe pod kątem ogólnych interesów Państwa, zastrzeżęło Rządowi coroczne ustalanie programu budowlanego w formie dekretu Ministra Finansów.

Interwencja czynnika publicznego na odcinku finansowym przybiera postać bądź subsydjów (premie dla budujących, pokrycie bezpośrednie części kosztów budowy, roczne zasiłki etc.), bądź ułatwień kredytowych (gwarancja zapłaty długów, zaciągniętych na budowę, wzięcie na siebie zapłaty części oprocentowania i ewentualnie kapitału, nakoniec bezpośrednie kredytowanie budów przy ulgowem oprocentowaniu). Dla sprostania tym zadaniom, zwłaszcza ostatniemu, państwo czerpie wpłoty z budżetu lub ze specjalnych podatków, któremi pokrywa różnicę pomiędzy oprocentowaniem kredytów budowlanych, obciążającym państwo, a oprocentowaniem, pobieranym przezeń od budującego.

Zacytujemy kilka przykładów tej interwencji. Od 1919 r. do 1930 r. (włącznie) wybudowano w Anglii 1,496.648 domów, z czego z pomocą subsydjów rządowych — 939.030; w okresie 1919 — 1927 (włącznie) subsydja rządowe wyniosły £ 230 miljn. Roczny kontyngent sum na tanie budownictwo we Francji wynosi 1.400 miljn. fr., z czego zainteresowani mają dać

100, pożyczki państwowe 700, pożyczki, zaciągnięte przez organizacje budowlane, 450 i subwencje państwowe 150 miljn. fr. Pożyczki państwowe kosztują 2%, a udziela ich „Caisse des Dépôts et Consignations”, która bierze formalnie 6%, t. zn. 4% dopłaca Kasie budżet. Kredyty państwowe dochodzą do 90% kosztów budowy. Kapitał publiczny w Niemczech finansował poprzez hipoteki domowo-czynszowe co najmniej 90% wartości budowli (łącznie z gruntem). Poza tem mogą być udzielane dodatki na pokrycie różnicy w oprocentowaniu pożyczek hipotecznych, zaciągniętych z innych źródeł, lub na oprocentowanie własnego kapitału. Austriacki Bundes Wohn- und Siedlungsfond (państwowy) udziela pożyczek tylko krajom związkowym i związkom budowlanym, nieobliczonym na zysk, przyjmuje gwarancje za płacenie odsetek od zhipotekowanych kapitałów, przystępuje do kooperatywy budowlanych, kupuje grunty pod budowę. Czerpie on swe dochody z dotacji budżetowej, z opłat, wnoszonych przez pracodawców po 1—4 gr. tygodniowo od każdego ubezpieczonego robotnika, z pożyczek obligacyjnych, z loterii budowlanej (w latach 1921—26 ok. 14 miljn. szyl.). Udzielił on pożyczek na sumę 27 miljn. szyl. (1921—30) dla 8.654 mieszkań (1921—28). Od maja 1919 r. do czerwca 1930 r. przy pomocy państwowej wybudowano w Czechosłowacji 33.062 domy (82.040 mieszkań), z czego gminy wybudowały 2.310 (16.064), spółki budowlane 15.442 (41.589), osoby i związki prywatne 15.310 (24.387). Koszty całkowite wyniosły Kcz. 6.216 miljn., z czego bezpośrednie pożyczki państwowe Kcz. 3.920 miljn. Ponadto Rząd wybudował dla swych urzędników 2.387 domów (17.089 mieszkań) kosztem Kcz. 1.302 miljn.

W Austrii i Niemczech ogromną rolę odegrało opodatkowanie lokatorów t. zw. starych domów. Lokatorzy ci w Wiedniu płacą 18 szyl. od przedwojennego czynszu w wys. 600 kor.; przy czynszu 30.000 kor. podatek dochodzi do 360 szyl. miesięcznie. Lokatorów nowych domów również pociągnięto do płacenia podatku. W Niemczech podatek domowo-czynszowy stanowił doniedawna 20—75% (przeciętnie ok. 45%) czynszu przedwojennego; ostatnio obniżono go dość znacznie. Od kwietnia r. ub. na te cele idzie już tylko połowa wpływów ze wspomnianego podatku.

W tem miejscu wypada wspomnieć o istnieniu zagadnienia t. zw. pierwszej i drugiej hipoteki, gdyż ma to doniosłe znaczenie z punktu widzenia finansowania budownictwa. W Niemczech przed wojną I hipoteka kosztowała 4—4¹/₂% i była pokrywana przez banki hipoteczne publiczne, emitujące listy zastawne, banki krajowe, kasy oszczędności, towarzystwa ubezpieczeń i t. p.; II hipotekę (5—6%) dawali prywatni kapitaliści, zwłaszcza dr. bni rentjerzy oraz sprzedawcy gruntów (pozostałość ceny kupna), wierzyciele z tytułu robót i spekulanci; kapitał własny był znaczny przy budowie na własny użytek, a spadał do zera przy domach czynszowych, przeciętnie zaś sięgał 20%. Hipoteka I szła do 50—60% wartości budowlanej, II — do 80—85% (wzgl. 10- i 14-krotnej wysokości czynszów). Po wojnie I hipoteka pozostała co do źródeł niemal bez zmiany, spadała tylko do 40% wartości (60% jest jedynie w wypadku gwarancji związków prawnopublicznych), II hipoteka pochodzi dziś niemal wyłącznie z funduszy publicznych, a przekracza nieraz i 90% wartości. Ustawa austriacka

z dn. 14/VI 1929 r. przyznaje pożyczki zakładów hipotecznych dla mieszkań małych (60 m²) i średnich (100 m²), przyczem tujący musi mieć 10—20% własnych środków oraz 30% kredytu na I hipotekę, resztę zaś uzyskuje od państwa (zakładu) na II hipotekę. Czeskosłowacki Państwowy Fundusz Budowlany przyjmuje poręki za pożyczki na II miejscu w takiej wysokości, aby łączna suma I i II hipoteki wyniosła dla domów rodzinnych 90%, a dla domów czynszowych 95%, płacąc zarazem annuitety z II hipoteki.

Pomoc finansowa czynników publicznych — państwa w pierwszej linii — nie może być udzielana bez zastrzeżeń i warunków, jakie spotykamy normalnie w promesie kredytowej prywatnych instytucyj, udzielających pożyczek. Skoro państwo z podatków lub drogiej pożyczek subwencjonuje społeczny czy też prywatny ruch budowlany, słuszne jest, że subwencję wzgl. ulgowy kredyt uzależnia od spełnienia przez budującego szeregu warunków o charakterze finansowym, społecznym, technicznym i t. p.

W Anglii i Francji, które prowadzą naogół politykę w sensie ekonomicznym liberalną, kredyty publiczne udzielane są w zależności od wielkości budowanych mieszkań. W Holandji pomoc publiczna kończy się powyżej Hfl. 7 czynszu tygodniowo w nowowbudowanych mieszkaniach. We Francji ustawa Loucheur'a stanowi, że: 1) częściowy lub całkowity wynajem pojedynczego domu lub taniego mieszkania, uzyskanego z pomocą subwencji państwowej, jest zakazany w ciągu lat 10 (wynajem ten — poza wypadkami natury szczególnie wyjątkowej — musi być zatwierdzony decyzją komitetu patronalnego¹); 2) aż do chwili całkowitego umorzenia zaliczek państwowych lub pożyczek, korzystających z pomocy finansowej państwa, komorne nie może przekraczać norm maksymalnych, ustalonych w usawie z 1922 r.; 3) naruszenie tych przepisów co do wynajmu i komornego pociąga za sobą zwrot bezpośredni sumy udzielonej subwencji. W ciągu lat 25, następujących po wejściu w posiadanie danej nieruchomości, sprzedaż jej jest reglamentowana. Nie jest ona zabroniona bezwzględnie, lecz tylko może się odbywać między osobami, upoważnionymi ustawowo do pobierania subwencji, i to po uzyskaniu zgody komitetu patronalnego. O całkowitem uniemożliwieniu cedowania mowy być nie może, gdyż właściciel może się znaleźć w sytuacji, zmuszającej go do pozbycia się mieszkania. Ustawa nie stawia żadnych warunków dla zatwierdzenia cesji przez komitet patronalny. Ten ostatni powinien zresztą upewnić się, czy nowonabywca odpowiada wymaganiom ustawy (emeryci, inwalidzi pracy, rodziny wielodzietne). Powinien on ponadto czuwać nad tem, czy odstępnie nie jest tego rodzaju, że dom może stracić charakter mieszkania taniego, a nakoniec, czy świadczenie bezpłatne, z którego korzysta pierwszy właściciel, nie jest dlań źródłem zysku. W „Grundsätze für die Durchführung des zusätzlichen Wohnungsbauprogramms des Reichs für das Jahr 1930” Rząd Rzeszy usiłuje przekonać kraje i gminy, aby ich polityka mieszkaniowa bardziej, niż dotychczas, szła na rękę najszerzych warstw ludności, budując dla nich tanie mieszkania. Rząd Rzeszy oznaczył tutaj typy mieszkań (33—51 m² pow. mieszk., wyjątkowo — dla wielkich rodzin — 60 m²), zalecił budowę 4-piętrowych domów, ustanowił RM 20—40 maksymalnego miesięcznego czyn-

szu (przez co zmusza się do oszczędnej gospodarki) i zobowiązał właścicieli budowy do umownego zabezpieczenia się od strony przedsiębiorcy, że koszty już w czasie wykonywania nie zostaną podniesione, bo w przeciwnym razie zagroził cofnięciem pożyczki.

Czynnik publiczny, udzielając kredytów budowlano-mieszkaniowych, zainteresowany jest w tem, aby przy ich pomocy zbudowano jak najwięcej mieszkań. Stąd nie może dopuścić do nadmiernie wysokich kosztów budownictwa. Te ostatnie — jak to potwierdza wydawnictwo M. B. P. — utrzymały się w Europie powojennej na poziomie znacznie wyższym aniżeli ogólny wskaźnik cen. Stało się to dlatego, że popyt na budowie silnie wzrósł po wojnie i że robotnicy budowlani uzyskali proporcjonalnie wyższe zarobki. W 1929 r. ogólny indeks kosztów budownictwa wynosił 177, robocizny nawet 196. Częściowe wyjaśnienie drożyzny budownictwa znajdują niektórzy ekonomiści również w wadliwej, ich zdaniem, zasadzie udzielania kredytu publicznego w formie stałego odsetka od nieokreślonej sumy kosztów budowy, w interesie więc budującego mogło leżeć podwyższenie tej sumy, chociażby w sposób fikcyjny. Nie bez racji są również ci, którzy drożyzny kosztów budowy dopatrują się w drożyznie kredytu; w Niemczech przed wojną kosztował on ok. 5% łącznie z amortyzacją, po wojnie zaś 10% — bez amortyzacji.

Na te bolączki i państwa i samorządy próbowały znaleźć lekarstwo, ale naogół były to tylko półśrodki. Gdzienigdzie samorządy założyły własne cegielnie, cementownie i t. p. lub stworzyły własne centrale zakupów tych materiałów. Kontrola cen materiałów budowlanych została już niemal wszędzie zaniechana, być może dzięki temu, że ceny te silnie spadły. Ważniejszy i wydatniejszy okazał się inny sposób: „urzędy publiczne udzielają subsydjów i kredytów dopiero po sprawdzeniu planów budowy i mogą w każdej chwili odmówić swej pomocy, gdy ceny budow wydają się im wygórowane”¹⁾.

W celu osiągnięcia potaniaenia domów państwa stosują przepisy o ich normalizacji i standaryzacji oraz propagują masowe budownictwo. Nad normalizacją części budowlanych pracuje się bezustanku, ale nie wyszła ona poza kilka artykułów (w Polsce np. cegła). Normalizacja naogół nie dała rezultatów, a nie brak głosów architektów, którzy są przeciwni typizacji domów tak rodzinnych, jak i czynszowych.

Mówiliśmy wyżej o czynszach w nowych domach. Jak je ustalać — na to pytanie nie zawsze kredytodawca znajduje odpowiedź. W Czechosłowacji o poziomie czynszów decyduje cena rynkowa, stąd przedsiębiorcy dają pierwszeństwo większym mieszkańom, licząc na zamożniejszą klientelę. W Niemczech czynsze oznaczane są przez władze na podstawie kalkulacji kosztów własnych.

Pozostaje jeszcze kwestja terenowa. Poza Polską nigdzie nie znajduje się ona w ostrem stadium, gdyż gminy naogół dysponują terenami budowlanymi i — co więcej — środkami na ich „uzbrojenie”. Niejednokrotnie coprawda zdarza się, że nawet w Niemczech gmina nie ma za co przeprowadzić regulacji parceli, założyć ulicę, doprowadzić wodę, prądu i gazu, zbudować kanałów etc., wobec czego przerzuca te wydatki na budującego. W niektórych krajach ustawo-

dawca upoważnił władze lokalne do nader szerokiego stosowania prawa wywłaszczeniowego na cele budowy domów mieszkalnych. Tymczasem władze te korzystają z tych praw w b. wąskim zakresie. Największa część terenów, które nabyto, pochodzi z wolnej ręki, a uciekanie się do wywłaszczenia następowało tylko w drodze wyjątku.

Aby zamknąć omówienie akcji popierania budownictwa domów mieszkalnych, musimy jeszcze kilka słów poświęcić sprawie organizacyjnej. Celem popierania, a nawet budzenia inicjatywy prywatnej, koordynowania akcji i prowadzenia polityki budowlano-mieszkaniowej stworzono we Francji t. zw. komitety patronalne, a ponad niemi Conseil Supérieur des Habitations à Bon Marché, urzędującą przy Ministrze Pracy, dla badania ogólnych zagadnień, dotyczących budowy tanich mieszkań i składania raportów Prezydentowi Republiki; w Niemczech powołano do życia t. zw. Wohnungsfürsorgegesellschaften; najdalej poszła Belgja, tworząc nieomal dyktatorskie Société Nationale des Habitations à Bon Marché, która zastępuje i wyręcza liczne biura i ministerstwa, zajmujące się w innych krajach sprawami polityki budowlano-mieszkaniowej. Nie potrzeba dodawać, jak wielce pożyteczne jest takie scentralizowanie akcji i jej ujednostajnienie.

Mówiliśmy na początku artykułu o tem, że po wojnie ruch budowlano-mieszkaniowy stanął mocno na nogach dzięki energicznej postawie czynnika publicznego, dla którego problem poparcia tego ruchu stał się jednym z najważniejszych zagadnień bieżącej polityki gospodarczej. Przy pomocy funduszków budowlanych zbudowano w Europie miliony mieszkań, mających na celu zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych uboższych warstw ludności. Jak stwierdza cytowana książka M. B. P., odsetek mieszkań 1 — 3-izbowych, a więc małych, wybudowanych po wojnie, przedstawiał się w różnych krajach następująco:

Austria	94%	Szwecja	71%
Finlandja	81%	Włochy	62%
Dania	81%	Norwegja	42%
Czechosłowacja	80%	Niemcy	34%

Mimo to budzi się dzisiaj poważna reakcja przeciwko udziałowi czynnika publicznego w budownictwie mieszkaniowym. Na tle polityki finansowania tego budownictwa w Niemczech, gdzie istotnie wzięto rozmach nadmierny, wykazuje się, że fundusze, zaabsorbowane w budownictwie mieszkaniowym, są zbyt wielkie w stosunku do ogółu kapitałów, jakimi kraj dysponuje (dla Niemiec przyjmuje się ok. 22%), do krajowej akumulacji kapitału (tamże ok. 36%) i do pożyczek zagranicznych (ok. 60%). Aczkolwiek gospodarcza i społeczna użyteczność budownictwa przewyższa wątpliwości teoretyczne, to trudno się oprzeć wrażeniu, że w wypadkach przeinwestowania (jak np. w Niemczech, a w pewnych kategoriach domów i w innych krajach, nie wliczając Polski) skutki ujemne są większe od dodatnich. Słusznie też zwraca się uwagę na to, że z pomocy czynnika publicznego korzystają wszyscy: i słabsi i mocniejsi, tak, że właściwie pomoc państwa i samorządu stała się ich jakgdyby obowiązkiem, skwapliwie wykorzystywanym przez konsumentów. Podkreśla się również, że przy wysokich skutkach nadmiernego finansowania i innych przyczyn kosztach budowy inwestycje budowlane są niegospodarcze. Tak np. P. Rawita Gawroń-

¹⁾ Cytowane z wydawnictwa M. B. P.

ski oblicza, że spadek kosztów budowy w latach 1925 — 1° 30 spowodował stratę RM 1.735 milj., co wobec 16.350 milj., wyłożonych na budownictwo, stanowi 11%. Wprawdzie pieniądze, idące na nowe budowle, wzmogły konsumpcję i akumulację dostawców, przedsiębiorców i robotników budowlanych, tem niemniej gospodarstwo narodowe dźwiga dziś na sobie s eręg nierentownych budowli, zamrażających kapitał i powodujących per saldo straty. Stąd podnosi się dzisiaj — zwłaszcza pod wpływem trudnej sytuacji budżetowej państwa i gmin — że kto wie, czy wobec zrównania się poziomu czynszów z poziomem cen towarów i silnego spadku kosztów budowy czynnik publiczny nie powinien się wycofać z finansowania budownictwa mieszkaniowego.

Z takimi wnioskami należy być ostrożny. Niewątpliwie, na Zachodzie przejście do budowy domów na zasadach czystokapitalistycznych jest już możliwe. Natomiast w takiej np Polsce, gdzie „budownictwo — według wydawnictwa M. B. P. — pozostaje słabe, pomimo olbrzymich potrzeb”, trudno mówić o przeinwestowaniu na odcinku budowlanym, a tem samem o wycofaniu się czynnika publicznego z akcji popierania tego budownictwa. Inna natomiast sprawa, że w myśl przysłowia „wedle stawu grobla” — budownictwo doby kryzysu musi być i co do rozmiarów i co do tendencji znacznie zredukowane. Popieranie budownictwa mieszkaniowego warstw średniozamożnych powinno raczej akcentować momen ulg podatkowych, ulgowego przydziału terenów i t. p., obniżając bezpośrednie

korzyści finansowe do minimum. Natomiast w stosunku do budownictwa, które ma służyć masowemu zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych warstw mniej zamożnych, bezpośrednia pomoc finansowa (ulgowe oprocentowanie, wysoki udział w kosztach budownictwa etc.) powinna być nadal podtrzymywana. Ale i w jednym i w drugim wypadku kredytodawca powinien zastrzyć swą kontrolę i podnieść wymagania co do celowości, tanioci i technicznej sprawności finansowanych budowli. Niezbędnemu rozluźnieniu przepisów zbyt biurokratycznych, powodujących marnotrawstwo pracy i kapitału, musi towarzyszyć bezwzględna kontrola ex ante i ex post. Nadwyrasżąca jest centralizacja dyspozycji gospodarczej na tym odcinku, nieunikniona — pewna symplifikacja budownictwa, konieczna — metoda ostrych rygorów, zapowiedzianych w promesie. Każdy grosz, idący na budownictwo mieszkaniowe, musi być obejrany z dwóch stron i dobrze zważyć w ręku. I rozumie się samo przez się — planowanie akcji popierania budownictwa mieszkaniowego musi się opierać na 3 podstawowych czynnikach: 1) sile płatniczej nabywców i lokatorów, 2) podaży mieszkań już istniejących i popycie ze strony konsumentów, oraz 3) wydajności źródeł kredytu publicznego (budżet, podatki, pożyczki). Wypadkowa tych 3 elementów wpłynie bezwzględnie na znaczne zwiększenie całokształtu akcji. W żadnym jednak wypadku nie może przestać istnieć sam problem i rola czynnika publicznego w jego realizacji.

K. Sokołowski

W DNIU 11 WRZEŚNIA 1932 R. ZGINĘLI ŚMIERCIĄ LOTNIKA

Ś. p. FRANCISZEK ŻWIRKO

PORUCZNIK - PILOT

I Ś. p. STANISŁAW WIGURA

INŻYNIER - PILOT

Wydawnictwo „Polski Gospodarczej” łączy się z całym społeczeństwem w głębokim żalu i smutku po stracie tak wybitnych pionierów polskiego lotnictwa, bohaterskich zwycięzców ostatnich międzynarodowych zawodów samolotów turystycznych.

ŻYCIE GOSPODARCZE

KOMISJA PRZYGOTOWAWCZA ŚWIATOWEJ KONFERENCJI GOSPODARCZEJ. — W dn. 10/X r. b. zbierze się w Genewie komisja ekspertów, której konferencja w Lozannie zleciła przygotowanie światowej konferencji gospodarczej.

Komisja ta ma składać się: 1) z rzeczoznawców, wydelegowanych przez Niemcy, Belgię, Francję, Anglię, Włochy i Japonię, 2) z 2 osób, wyznaczonych przez Bank Rozrachunków Międzynarodowych, i 3) z 6 osób kompetentnych, których wyznacza Rada Ligi Narodów.

Prezes Komitetu Organizacyjnego Minister John Simon zaproponował na tępujące kandydatury: do komisji ekonomicznej PP.: de Nickl (Węgry), Dwofaček (Czechosłowacja) i Tongja (Argentyna); do komisji finansowej PP.: Musy (Szwajcaria), Dyr. Barański (Polska) i Ryti (Finlandja).

Bank Rozrachunków Międzynarodowych będzie reprezentowany przez Amerykanina P. Mac Garrah i Holendra P. Trip.

GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICTWO WĘGLOWE

W SPRAWIE CEN WĘGLA OPAŁOWEGO. — W ostatnim czasie w prasie pojawiły się wiadomości i artykuły o podwyżce cen węgla. Istotnie, w detalicznej sprzedaży węgla dla opału domowego w Warszawie ceny w stosunku do płaconych w okresie letnim uległy pewnej nieznacznej wyższości. Zwyżka ta nie jest jednak jakąś zasadniczą zmianą cen. Zjawisko to bowiem powtarza się co roku wskutek tego, że niektóre kopalnie w okresie letnim udzielają specjalnych rabatów na węgiel opałowy, które po upływie tego okresu są cofane.

W tym roku wskutek wyjątkowo niekorzystnej konjunktury na rynku węglowym wysokość wspomnianych rabatów wzrosła dość znacznie, w rezultacie czego spadek detalicznych cen węgla dla opału domowego w okresie letnim był większy niż w latach poprzednich. W konsekwencji stosunkowo poważniejsza jest i obecna wyższość tych cen, będąca tylko powrotem do stanu z przed okresu letniego.

Ceny węgla dla przemysłu i rolnictwa nie korzystają z rabatów letnich i pozostały bez zmiany.

Specjalne ceny na okres letni są stosowane w przemyśle węglowym innych krajów, jak np. w zagłębiach niemieckich również w celach wyrównania w martwym sezonie letnim pracy w górnictwie, jako też pracy kolei, zajętej następnie w okresie jesiennym przewozami produktów rolnych.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

ORGANIZACJA PRZEMYSŁU NAFTOWEGO. — Ostatnio bawił we Lwowie Dyrektor Departamentu Górniczo-Hutniczego w Ministerstwie Przemysłu i Handlu P. Częśław Peche, celem przyspieszenia rokowań nad utworzeniem organizacji eksportowej produktów naftowych na zasadach centralizacji. Gdyby tego rodzaju dobrowolna organizacja nie powstała do dn. 12/X r. b., to musiałaby ona być powołana przymusowo w myśl wymagań ustawy z dn. 18/III 1932 r. o regulowaniu stosunków w przemyśle naftowym.

Została już powołana specjalna komisja, złożona z przedstawicieli eksportujących rafinerij, która do dn. 14/IX r. b. miała opracować wnioski co do utworzenia organizacji eksportowej. Jako ostateczny termin przedstawienia P. Dyr. Pechemu sprawozdania z tej pracy został wyznaczony dz. 24/IX r. b. Gdyby w tym dniu nie został przedstawiony ostateczny projekt organizacji eksportowej, w myśl zasad wyżej wymienionej ustawy o regulowaniu stosunków w przemyśle naftowym — to przemysł naftowy będzie musiał liczyć się z wejściem w życie rygorów przymusowych.

Równocześnie z tą sprawą prowadzone są w dalszym ciągu rokowania Syndykatu Przemysłu Naftowego z małemi i średniemi rafinerjami co do sfinalizowania umowy organizacyjnej. Na zakończenie tych rozmów został wyznaczony przez P. Dyr. Pechego również termin 24/IX. W ten sposób więc sprawy organizacyjne przemysłu naftowego wejdą pod koniec września r. b. w okres decyzji finalizacyjnych.

NOWE ZNACZNE DOWIERCENIE GAZOWE W DASZAWIE. — Na kopalni „Basiówka” w Daszawie uzyskano w b. m. nową znaczną produkcję gazową, ocenianą na 300 m³ na minutę, przy ciśnieniu 42 atm. na głowicy.

Nową produkcję uzyskano przy pogłębieniu otworu Nr. 1 z głęb. 438 m do 490 m.

Pogłębiony otwór jest eksploatowany od 1928 r. i wyprodukował dotąd około 10,5 milin. m³ gazów z horyzontów na głęb. 420 i 438 m o początkowej wydajności 60 i 100 m³ na minutę.

W r. b. uzyskano zatem w Daszawie bardzo znamienne dowiercenia. Z nich jedno, ukończone w połowie czerwca r. b. — „Batory VIII”, również o wysokiej wydajności 300 m³ na mi-

nutę, stwierdziło dalsze przedłużenie bogatych pól gazowych na odległość ponad 1 km. Ostatnie zaś dowiercenie — „Basiówka I”, jako płytkie, stwarza dla rejonu daszawskiego nowe jeszcze pomyslniejsze, z uwagi na koszty wierceń, warunki.

HUTNICTWO CYNKOWE I OŁOWIANE

KOPALNICTWO RUD CYNKOWO-OŁOWIANYCH W I PÓŁROCZU 1932 R. — Pierwsze półrocze 1932 r. nie przyniosło poprawy w przemyśle cynkowo-ołowianym. Konjunktura światowa w dalszym ciągu wykazywała pogorszenie, trudności w zbycie powodowały powolny, ale stały spadek cen. Odbijało się to bardzo ujemnie na kopalnictwie rud, które w dalszym ciągu wykazywało tendencję spadkową. Analogiczne stosunki panowały i w Polsce. Coprawda te 3 kopalnie na Górnym Śląsku, które pracowały w II półroczu 1931 r., były nadal w ruchu i w okresie sprawozdawczym, jednakże wydobycie ich było ograniczone w znacznym stopniu. W b. Kongresówce i w Małopolsce wszystkie kopalnie pozostawały nieczynne wobec kompletnego braku ich rentowności; kopalnie b. Kongresówki, dzięki właściwościom ich budowy, są utrzymywane w ten sposób, że w razie potrzeby wznowienie w nich robót wydobywczych może się odbyć w bardzo niewielkim przeciągu czasu. Znaczne ograniczenie produkcji cynku spowodowało nagromadzenie się dużych zapasów rudy na kopalniach, tak że 2 towarzystwa wystąpiły z zamiarem wstrzymania ruchu swych kopalń do czasu skosumowania posiadanych zapasów; od lipca S-ka Giesche wstrzymała rzeczywistość ruch na swojej kopalni Szarłej Białej na przeciąg 4 miesięcy, utrzymując oczywiście jej odwodnienie. Roboty przygotowawcze prowadzone były na kopalniach w bardzo zmniejszonym zakresie, odpowiadającym jedynie bieżącym potrzebom; wszelkie zaś prace poszukiwawcze zostały zupełnie wstrzymane.

Wydobycie ograniczyło się więc do Górnego Śląska, gdzie liczbowo przedstawiało się w następujący sposób:

	Wydobycie tonn	Liczba robotników
II półrocze 1931 — przec. mies.	32.998	2.140
Styczeń 1932	28.152	1.921
Luty „	25.593	1.828
Marzec „	28.817	1.832
Kwiecień „	29.417	1.806
Maj „	23.363	1.767
Czerwiec „	30.273	1.798
Stycz.-czerw.	165.616	—
„ „ 1931	413.230	—

W liczbie za I półrocze 1931 r. mieści się ogólne wydobycie w Polsce, a więc z wszystkich 3 dzielnic. W liczbie robotników umieszczeni są również ludzie, zatrudnieni w nieczynnych kopalniach innych dzielnic. Jak widać więc, wydobycie stopniowo spada; wyjątek stanowi czerwiec z powodu dosyć znacznego zwiększenia wzdobycia na kopalni Szarłej Białej przed jej unieruchomieniem. Najniższe wydobycie — w maju było mniejsze od wydobycia z grudnia r. ub. o 14%. Przeciętne wydobycie w I półroczu r. b. w porównaniu z II półroczem r. ub. zmniejszyło się o 16%, w porównaniu zaś z I półroczem 1931 r. o 60%.

Poza rudą, wydobywaną z kopalni, otrzymywano jeszcze rudę ze starych zwałów, używaną do wyrobu tlenku cynkowego; wzdobywano ją jednak tylko w ciągu 3 pierwszych miesięcy, gdyż wobec znacznie zmniejszonej produkcji cynku elektrolitycznego, a co za tem idzie i tlenku cynkowego, wydobycie wspomnianej rudy biednej okazało się za duże. W ciągu więc I półrocza r. b. wydobyto rudę ze zwałów 11.728 t wobec 71.280 t w II półroczu r. ub. i 54.909 t w I półroczu 1931 r.

Tlenek cynkowy wytwarzany był tylko w S-cc Giesche w ciągu pierwszych 3 miesięcy; produkcja jego wyniosła w sumie 2.659 t wobec 11.325 t w II półroczu i 25.919 t w I półroczu 1931 r. W ciągu miesięcy produkcyjnych zatrudnionych było 190 robotników. Inne zakłady tlenku cynkowego w okresie sprawozdawczym nie pracowały zupełnie.

Liczba kopalń rudy cynkowo-ołowianej pozostawała bez zmiany, pracowały bowiem 3 kopalnie, wszystkie na Górnym Śląsku.

Liczba robotników, zatrudnionych w kopalnictwie rud, obniżyła się z 1.958 w końcu grudnia do 1.798 w końcu czerwca, spadła więc o 8%.

Wydajność pracy robotnika podana jest (w tonnach miesięcznie i dziennie) w poniższym zestawieniu, przyczem w obrachunku tym uwzględnieni zostali tylko robotnicy, zatrudnieni przy wydobyciu:

	Liczba robotników	Wydajność: mies. dzienna
II półr. 1931—przec. mies.	1.752	18·76 0·734
Styczeń 1932	1.632	17·20 0·718
Luty "	1.535	16·80 0·700
Marzec "	1.526	18·82 0·754
Kwiecień "	1.501	19·50 0·750
Maj "	1.484	15·65 0·682
Czerwiec "	1.516	19·90 0·798

Jak widać z tego, w okresie sprawozdawczym wydajność robotnika wykazywała tendencję zwykłą, i szczególnie w ostatnich miesiącach (z wyjątkiem maja) przewyższała przeciętną miesięczną wydajność z II półrocza r. ub. Objasnia się to tem, że kopalnie, mając na widoku całkowite wstrzymanie swoich robót, forsują wydobycie, ażeby nagromadzić sobie na czas przerwy możliwie większy zapas rudy i jednocześnie potanieć sobie tę rudę. Oczywiście, dzieje się to kosztem robót przygotowawczych, które w tym wypadku nie są już prawie zupełnie prowadzone.

Przywóz rudy cynkowej i ołowianej wzbogaconej, według danych Gł. U. Stat. — przedstawiał się w ciągu sprawozdawczego półrocza, jak następuje:

		Ruda cynkowa		Ruda ołowiana	
		tonn	tys. \mathcal{Z}	tonn	tys. \mathcal{Z}
II półrocze	1931	73.314	4.038	7.135	1.628
Styczeń	1932	10.396	567	418	67
Luty	"	11.089	613	456	87
Marzec	"	7.291	496	284	66
Kwiecień	"	7.340	481	242	38
Maj	"	6.016	339	—	—
Czerwiec	"	6.999	535	—	—
Stycz.-czerw.	"	49.129	3.031	1.400	258
"	1931	76.464	7.049	11.891	3.776

Przywóz rudy cynkowej obniżył się w I półroczu r. b. w porównaniu do II półrocza r. ub. o 32·8%, pod względem zaś wartości — o 24·5%; w porównaniu zaś do I półrocza 1931 r. przywóz tegoroczny był mniejszy wagowo o 35·5%, wartościowo zaś zmniejszył się o 57%. Duża różnica w spadku ceny wynika ze spadku ceny na metal, jak również i z obniżenia się zawartości metalu w rudzie. Przywóz rudy ołowianej, z powodu całkowitego zatrzymania biegu jednej z hut, obniżył się w porównaniu do II półrocza r. ub. o 80·2%, wartościowo zaś o 84·2%; w porównaniu do I półrocza r. ub. spadł o 88·5%, a wartościowo o 94%.

Przeciętna cena, płacona za rudę sprowadzaną, wynosiła według Gł. U. Stat. w I półroczu r. ub. — za rudę cynkową \mathcal{Z} 61·80, a za ołowianą \mathcal{Z} 184, podczas gdy w tymże okresie r. ub. płacono za rudę cynkową \mathcal{Z} 92·50, a za ołowianą \mathcal{Z} 292.

HUTNICTWO CYNKOWE I OŁOWIANE W I PÓLROCZU 1932 R. — Konjunktura na światowym runku cynkowym wykazywała w ciągu I półrocza r. b. dalsze osłabienie, powodujące powolny, lecz stały spadek cen. W ciągu tego czasu do końca czerwca cena cynku spadła o dalsze \mathcal{L} 3 do wysokości ok. \mathcal{L} 11½ papierowych, t. j. ok. \mathcal{L} 8½ w złocie. Główną przyczyną tego był coraz silniej zaznaczający się spadek konsumpcji. Dzięki ograniczeniom, przedsięwziętym przez kartel, położenie rynku cynkowego w ostatnim półroczu zaczęło znacznie się poprawiać pod względem uregulowania stosunku wytwórczości do zbytu, gdyż produkcja wykazała bardzo znaczne zmniejszenie, tak że zapasy zaczęły się zmniejszać i z niedawnych jeszcze 200 tys. t spadły do 165 tys. t. Dziś rynek cynkowy uważany jest za najzdrowszy ze wszystkich metali i dający nadzieję bardzo szybkiego unormowania w razie poprawy ogólnej konjunktury. Położenie przemysłu polskiego bardzo silnie ucierpiało skutkiem spadku cen, który pociągnął za sobą deficytowość wszystkich przedsiębiorstw cynkowych. Ponieważ przemysł polski należy do międzynarodowego kartelu, musiał więc bardzo silnie zmniejszyć swoją produkcję, co znów siłą rzeczy ujemnie odbiło się na kosztach własnych przedsiębiorstw. Wynikła skutkiem tego konieczność silniejszej koncentracji wytwórczości w hutach najlepiej urządzonych, co pociągnęło za sobą zamknięcie paru hut i dalsze zwolnienia robotników. Wytwórczość hut cynkowych zmniejszyła się w półroczu sprawozdawczym stosunkowo niewiele, zapasy zaś spadły dosyć znacznie.

Gorzej przedstawiała się sytuacja na rynku ołowianym, gdzie pomimo nawet znacznego spadku produkcji światowej, ogólne

zapasy ciągle jeszcze wykazują tendencję ku wzrostowi. Ceny przedstawiają się jeszcze gorzej, gdyż spadek ich w ciągu tego półrocza wyniósł ok. \mathcal{L} 6, doprowadzając je w końcu czerwca do wysokości \mathcal{L} nom. 9½, co wynosi ok. \mathcal{L} złot. 7. Ten stan rzeczy bardzo ujemnie odbił się na przemyśle polskim, gdyż jedna z hut, huta ołowiu w Strzybnicy, zawiesiła zupełnie swoją działalność, druga zaś pracuje ze znacznym deficytem i nie jest wykluczone również jej zamknięcie.

Stosunek procentowy wytwórczości obecnej do przeciętnej miesięcznej z 1913 r. przedstawiał się następująco:

	Sty- czeń	Luty	Ma- rzec	Kwie- cień	Maj	Czer- wiec
Cynk mufl. i elektr.	52·8	48·5	51·0	48·8	47·4	45·9
Błacha cynkowa	16·4	10·8	12·2	17·3	17·3	18·8
Ołów surowy	38·5	46·6	31·7	25·6	30·0	46·0

Liczbowo wytwórczość hut cynkowych i ołowianych przedstawiona jest w poniższym zestawieniu (w tonnach):

	Kwas siark.	Cynk	Błacha cynk.	Ołów	Srebro kg
a) w województwie krakowskim					
II półr. 1931—przec. mies.	1.533	84	267	—	—
Styczeń 1932	1.565	—	86	—	—
Luty	1.400	—	—	—	—
Marzec	1.051	—	—	—	—
Kwiecień	1.208	—	100	—	—
Maj	1.230	—	196	—	—
Czerwiec	1.077	—	235	—	—
Stycz.-czerw.	7.531	—	617	—	—
"	1931	11.846	5.764	985	—

	Kwas siark.	Cynk	Błacha cynk.	Ołów	Srebro kg
b) w województwie śląskim					
II półr. 1931—przec. mies.	11.866	8.995	995	2.404	1.008
Styczeń 1932	10.640	8.440	591	1.376	431
Luty	9.036	7.782	446	1.667	129
Marzec	9.905	8.196	502	1.135	763
Kwiecień	9.977	7.803	612	915	—
Maj	9.516	7.597	517	1.066	—
Czerwiec	7.759	7.363	541	1.641	—
Stycz.-czerw.	56.833	47.181	3.209	7.800	1.323
"	1931	81.970	70.104	7.009	16.957

	Kwas siark.	Cynk	Błacha cynk.	Ołów	Srebro kg
c) ogółem w Polsce					
II półr. 1931—przec. mies.	13.399	9.079	1.262	2.404	1.008
Styczeń 1932	12.205	8.440	677	1.376	431
Luty	10.436	7.782	446	1.667	129
Marzec	10.956	8.196	502	1.135	763
Kwiecień	11.185	7.803	712	915	—
Maj	10.746	7.597	713	1.066	—
Czerwiec	8.836	7.363	776	1.641	—
Stycz.-czerw.	64.364	47.181	3.826	7.800	1.323
"	1931	93.816	76.283	7.994	16.957

Wytwórczość cynku w okresie sprawozdawczym odbywała się wyłącznie na Górnym Śląsku, gdyż huty w b. Kongresówce zostały zupełnie zamknięte, w hucie zaś małopolskiej w Trzebinii dział wytopienia cynku został wstrzymany i przeniesiony do innych hut tegoż towarzystwa na Górnym Śląsku. Przeciętna miesięczna wytwórczość cynku w okresie sprawozdawczym obniżyła się w porównaniu do takiejże wytwórczości w II półroczu r. ub. o 12·5%. Porównanie wytwórczości za pierwsze 6 miesięcy r. b. i r. ub. wykazuje w r. b. spadek o 38%.

W powyższe liczby wytwórczości cynku włączony jest również cynk elektrolityczny, którego wytwórczość w ciągu okresu sprawozdawczego wyniosła 3.885 t, wobec 3.630 t w II półroczu i 5.748 t w I półroczu r. ub. Z 2 istniejących elektroliz działała tylko jedna.

Ogólny zbył cynku w półroczu sprawozdawczym obniżył się tylko o 7·6% w porównaniu ze zbytem w poprzednim półroczu, natomiast w porównaniu do I półrocza 1931 r. spadł dosyć znacznie, gdyż o 32%. Zbyt krajowy wykazał dosyć znaczną obniżkę w porównaniu do II półrocza r. ub., gdyż spadł z 7.950 t do 5.076 t, t. j. o 36%, natomiast wywóz zagranicę zmniejszył się w tymże okresie czasu niewiele, gdyż z 44.215 t do 43.093 t, t. j. o 2·5%. W porównaniu zaś z I półroczem r. ub. zbyt krajowy zmniejszył się o 32%; również i wywóz wykazał spadek w tym samym stopniu, gdyż o 32·5%. Zapasy cynku wszelkiego rodzaju zmniejszyły się bardzo znacznie, gdyż z 13.000 t w końcu stycznia obniżyły się do 6.000 t, t. j. o 54%.

Wytwórczość blachy cynkowej była nierównomierna; w ostatnich miesiącach wykazywała tendencję zwykłą ze

względem na zbliżający się sezon budowlany. Pomimo to w porównaniu do II półrocza r. ub. spadła o 3.748 t. t. j. o 49,5%, w porównaniu zaś do I półrocza — o 52,3%. Ogólny zbył obniżył się bardzo znacznie, gdyż spadł z 7.374 t w II półr. r. ub. do 3.964 t w półroczu sprawozdawczym, t. j. o 46,1%, w porównaniu zaś z I półroczem r. ub. był mniejszy o 50,5%. Zbył wewnętrzny w porównaniu do II półrocza 1931 r. spadł o 43,5%, w porównaniu zaś do I półrocza — o 24%; wywóz zagranicę zmniejszył się odpowiednio o 48% i 60,8%. Zapasy blachy cynkowej wykazywały w ciągu półrocza lekkie zmniejszenie.

Wytwórczość kwasu siarkowego obniżyła się w porównaniu z II półroczem 1931 r. o 20%, w porównaniu zaś z I półr. — o 31,2%. Zbył kwasu zmniejszył się bardzo znacznie, gdyż w porównaniu z odpowiednimi półroczami spadł o 23,5% i o 30%. W tym zbył krajowy obniżył się o 27,2% i 32%, wywóz zaś w porównaniu do II półr. r. ub. podniósł się o 2,5%, w porównaniu zaś do I półrocza obniżył się o 19%.

Wytwórczość ołowiu obniżyła się bardzo silnie z powodu zaprzestania produkcji przez hutę w Strzybnicy. W porównaniu z II półr. r. ub. wytwórczość tegoroczna obniżyła się o 46%, w porównaniu zaś z I półr. — o 54%. Ołowiu rafinowanego wytworzono 5.827 t wobec 11.366 t i 13.085 t w II i I półr. 1931 r., spadek produkcji stanowił więc 48,5 i 55,4%. Ogólny zbył ołowiu obniżył się w I półr. r. b. do 5.833 t, t. j. o 51,6% w stos. do II półr. 1931 r. oraz o 61,5% w stos. do I półr. W zbycie tym zbył krajowy spadł o 41,6% wzgl. o 49,3%, zbył zaś zagraniczny obniżył się o 54,5%, wzgl. o 65%. Zapasy ołowiu wykazywały zwykłą w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Wytwórczość srebra wykazała spadek o 78% w porównaniu z II półr. i o 75% w porównaniu z I półroczem 1931 r. Ogólny zbył wyniósł 956 kg wobec 4.017 kg w II półr. i 4.548 kg w I półr. r. ub.; spadek wyniósł więc 76,3% wzgl. 79%. W zbycie tym sprzedaż w kraju wyniosła 623 kg, wywóz zaś zagranicę 333 kg. Zapasy srebra wykazywały tendencję ku wzwyż, i dopiero w czerwcu nastąpił pewien spadek.

Liczba robotników wnoszą w końcu czerwca 5.365 wobec 6.510 w końcu grudnia, zmniejszenie więc liczby robotników w ciągu ub. półrocza wyniosło 17%. W hutnictwie cynkowym w czerwcu pracowało 96% ogółu robotników, reszta zaś, t. j. 4%, w hutnictwie ołowianem.

Dostawa materiałów surowych do hut nie napotykała na żadne trudności. Starania przemysłu o zmniejszenie taryfy kolejowej na przywóz z zagranicy rudy zostały uznane przez Min. Komunikacji, i nowa zniżkowa taryfa weszła w życie od dn. 1/VIII r. b. Ilości, dostarczone hutom w ciągu 6 miesięcy r. b., wyniosły (w nawiasach podane są liczby za II półr. 1931 r.): rudy wszelkiej wraz z rajmówką i przesiewkami 92.665 t (125.315 t), w czem rudy zagranicznej było 43.977 t (64.017 t), koksu i koksiku wraz z przesiewkami dla wszystkich celów 14.793 t (43.876 t), w czem zagranicznego było 75 t (129 t), glinki ogniotrwałej 8.099 t (15.962 t), w czem zagranicznej 6.943 t (15.310 t). Węgla dla wszystkich celów hutnictwa cynkowe zużyto 230.801 t (278.124 t). Huty ołowiane w tymże czasie otrzymały rudy wszelkiej 8.094 t (12.010 t), w czem zagranicznej 159 t (7.794 t), wszelkiego rodzaju odpadków ołowiu 1.981 t (2.644 t), koksu dla wszelkich celów 1.713 t (3.749 t), w tem z zagranicy 10 t (1.929 t). Spożycie węgla w hutach ołowianych wyniosło 4.936 t (10.672 t).

Wywóz wytworów hutnictwa cynkowego i ołowianego według danych Gł. Urz. Stat. przedstawiał się następująco (w tonnach):

		Cynk i pył cynkowy	Blacha cynk.	Kwas siark.	Ołów rafin.	Srebro kg	Ogólna wartość tys. zł
Styczeń	1932	4.766	527	1.158	1.192	—	3.235
Luty	"	8.917	446	1.313	951	333	5.049
Marzec	"	13.049	363	1.359	1.179	—	7.315
Kwiecień	"	6.153	539	1.576	347	—	3.242
Maj	"	4.761	285	1.362	516	—	2.542
Czerwiec	"	7.024	696	1.576	562	—	3.950
Stycz.—czerw.	"	33.671	2.856	8.344	4.746	333	25.308
"	1931	65.606	5.090	10.259	11.863	377	47.627

Jak widać więc, w półroczu sprawozdawczym nastąpił znaczny spadek wywozu zarówno pod względem ilości, jak i wartości. Ilościowo, mianowicie, wywóz ten zmniejszył się o 46,7%, pod względem zaś wartości spadł prawie tyleż, gdyż o 47%. Przeciwna wartość jednej wywiezionej tonny produktów hutnictwa cynkowo-ołowianego (z wyjątkiem srebra) wnoszą w I półroczu r. b. zł 510.

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY W SIERPNIU 1932 R. — Według danych Związku Przemysłu Włókienniczego w Państwie Polskiem stan zatrudnienia w wielkim przemyśle bawełnianym Łodzi przedstawiał się w ostatnim tygodniu sierpnia następująco: przez 6 dni w tygodniu pracowało 20 fabryk, 5 dni—8, 4 dni — 3, 3 dni — 4. Ogółem w 36 fabrykach zatrudnionych było 38.000 robotników.

Na sytuację rynku bawełnianego w sierpniu w bardzo silnym stopniu wpłynęła haussa bawełniana. Już bowiem w II tygodniu sierpnia po ogłoszeniu wyników tegorocznych zbiorów ceny przędzy bawełnianej zaczęły na rynku łódzkim bardzo zwyklować, pociągając za sobą ceny towarów. Pod wpływem tego zwykłego ruchu cen zaobserwować się dało wśród odbiorców prowincjonalnych Łodzi zaniepokojenie, i połowa sierpnia przyniosła bardzo poważny wzrost transakcyj w przemyśle i handlu włókienniczym, Nadmienić należy, iż obroty w sierpniu były w branży bawełnianej znacznie wyższe od lipcowych. Poprawa warunków transakcyj uwidoczniła się w pierwszym rzędzie w zaostrzeniu warunków pokrycia. W mniejszej natomiast mierze zwykła cen surowej bawełny oraz przędzy odbiła się na cenach tkanin. Jakkolwiek bowiem fabryki przemysłu bawełnianego wobec kilkakrotnych podwyżek cen przędzy podniosły również cenniki towarów gotowych w granicach od 8 do 10%, to jednak podwyżka ta częściowo okazała się tylko teoretyczną. W rzeczywistości bowiem przemysłowcy wobec konieczności zdobycia gotówki kontentowali się podwyżką w granicach około 5%. Jeżeli jednak porównać ten stan rzeczy z poziomem cen w okresie ubiegłych sezonów, wówczas dojsz do wniosku, że sytuacja w tej dziedzinie uległa poważnemu odprężeniu, i że oczekiwana oddawna przez producentów stabilizacja wreszcie nastąpiła. Z tych też względów w kołach przemysłu bawełnianego utrzymuje się ostatnio pogląd, że sezon jesienno-zimowy w tej gałęzi zapowiada się pomyślnie i że bilans jego powinien wypaść zezweczmiar zadawalająco. Składa się na to w pierwszym rzędzie zupełny brak towarów zimowych na składach u odbiorców prowincjonalnych oraz u producentów. Przy małej ilości towarów w składach fabrycznych oraz u odbiorców wydatniejszy wzrost zapotrzebowania musi za sobą pociągnąć poważne ożywienie produkcji, przyczyniając się do powiększenia liczby zatrudnionych robotników. Poprawa sytuacji wsi byłaby również poważnym czynnikiem poprawy na tym odcinku włókiennictwa polskiego.

Najsilniej reagował na hausę bawełnianą rynek przędzy, której ceny uległy poważnej zwyklowaniu w okresie miesiąca. Transakcje na rynku przędzy bawełnianej były bardzo ożywione, pociągając za sobą z jednej strony zwykłą cen, z drugiej zaś — spadek zapasów. Dla porównania podajemy poniżej ceny przędzy bawełnianej w okresie III i IV tygodnia sierpnia; tak więc w III tygodniu sierpnia ceny kształtowały się następująco (w cent. am. za funt): Nr. 20/1 — 46, Nr. 24/1 — 48, Nr. 26/1 — 50, Nr. 32/1 — 56, Nr. 20/2 — 52, Nr. 24/2 — 53, Nr. 32/2 — 64, Nr. 40/2 — 75. Analogiczne numery przędzy w ostatnim tygodniu sierpnia kształtowały się następująco: 48, 50, 52, 58, 54, 56, 66, 78, a więc wyraźnie zwyklowały. W IV tygodniu sierpnia nastąpiła również poważna redukcja zapasów przędzy, które wyniosły: na sprzedaż 743.774 kg, w tkalniach 336.797 kg. Oznacza to spadek zapasów w rozmiarach oddawna nienotowanych, bo w okresie zaledwie jednego tygodnia wynoszący przeszło 100 tys. kg. Ogółem na dz. 30/VIII zapasy przędzy bawełnianej wnoszą 1.112.571 kg. Przędzalnie bawełniane uruchomione były w sierpniu przez pełny 46-godzinny tydzień pracy.

Rynek towarów bawełnianych znamionowały duże obroty, zarówno w przemyśle, jak i handlu hurtowym. Dodatnim czynnikiem, wpływającym na złagodzenie konkurencji anonimowego przemysłu, było częściowe wyrównanie różnic cen towarów, produkowanych przez przemysł wielki i drobny. Ten ostatni bowiem podwyższył w II połowie sierpnia ceny swych wyrobów w granicach 10 — 15%. Pod koniec sierpnia zjazd odbiorców był już mniej liczny, gdyż na osłabienie tempa transakcyj wpłynęły silne upały, które powstrzymują kupców od nabywania towarów zimowych.

W wielkim przemyśle wełnianym pracowało przez 6 dni w tygodniu 15 fabryk, 5 dni — 4, 4 dni — 1, 3 dni — 1. Ogółem w 24 fabrykach zatrudnionych było 2.700 robotników.

Również i rynek wełniany znajdował się w sierpniu pod znakiem zwykłości cen surowej wełny. Przędzalnie czesankowe pracowały bardzo intensywnie, gdyż rozpoczynający się sezon przyniósł poważny wzrost zapotrzebowania na ten półfabrykat. W II połowie sierpnia przedzalnicy podnieśli ceny przędzy

o 2 centy na 1 kg. Narazie nie odbiło się to jeszcze na cenach towarów czesankowych, ponieważ ożywione transakcje rozpoczęły się dopiero znacznie później. Ceny kształtowały się dość mocno, ale jeszcze nie zwyżkowały. Dopiero pod koniec sierpnia nastąpiła powtórna podwyżka cen przędzy czesankowej, a jednocześnie przedalniczy poraż drugi w krótkim stosunkowo czasie zmienili walutę swych cenników. Zasadniczo bowiem cenniki przędzy czesankowej ustalone były w dolarach. W okresie wahań kursu dolara przed paru miesiącami przedalnicze czesankowe zaczęły ustalać swe cenniki we frankach szwajcarskich. Pod koniec sierpnia nastąpiła ponowna zmiana, i cenniki obecnie ustalone są we frankach francuskich, przyczem podniesiono je dn. 20/VIII o 1 fr. na 1 kg. Po tej podwyżce ceny przędzy czesankowej notowane były następująco — we fr. fr.: Nr. 28/1 szewiot 23 70, Nr. 32/1 szewiot prima — 26 80, Nr. 32/1 szewiot secunda — 24 55, Nr. 40/1 A półflosz — 38 25 i Nr. 52/1 2A 43 50. W związku ze zwiększeniem zapotrzebowania na przędzę czesankową zapasy uległy zmniejszeniu, co wzmacnia w dalszym ciągu tendencję cen. Produkcja, która utrzymała się w rozmiarach zeszłorocznych, we wrześniu ulegnie niewątpliwie zwiększeniu.

Rynek towarów wełnianych ożywił się bardzo poważnie w II połowie sierpnia, przyczem transakcje obejmowały zarówno towary sezonowe, jak i całoroczne. Warunki pokrycia traktowane były indywidualnie. Również i w branży wełnianej sezon zapowiada się naogół pomyślnie, gdyż i tutaj ani hurtownicy ani detaliści nie posiadają większych zapasów, co w równej mierze da się powiedzieć o przemyśle, który produkuje towary bardzo ostrożnie w granicach bardzo wstrzeźmięzliwie obliczonego zapotrzebowania.

Sredni przemysł zatrudniał według danych Krajowego Związku Przemysłu Włókienniczego w 100 fabrykach 9.205 robotników, 6 dni w tygodniu pracowało 73 fabryk, 5 dni — 11, 4 dni — 9, 3 dni — 7.

Farbiarnie i wykończalnie zatrudniały 3.999 robotników, pracujących w 16 przedsiębiorstwach, z których 6 dni w tygodniu pracowało 6 firm, 5 dni — 6, 4 dni — 3, 3 dni — 1. Zarówno w wielkim i średnim przemyśle, jak w farbiarniach i wykończalniach, nastąpił w sierpniu po raz pierwszy od szeregu miesięcy wzrost liczby zatrudnionych robotników, których liczba we wrześniu uległa dalszemu zwiększeniu.

Wyrazem odprężenia na rynku łódzkim jest również sytuacja pieniężno-kredytowa. Rynek dyskontowy, który jeszcze w I połowie sierpnia znamionowała tendencja naogół spokojna przy braku materiału pierwszorzędowego i niewielkich stosunkowo obrotach, doznał następnie ożywienia pod wpływem haussy bawełnianej i wzmagających się transakcji włókienniczych.

W przemyśle bielskim sytuacja kształtowała się również pomyślnie pod wpływem zwyżki cen surowca wełnianego. Przygotowania do sezonu były bardzo intensywne, co częściowo poprawia sytuację tego przemysłu, uderzonego bardzo silnie na odcinku eksportowym. Kilka fabryk, przejściowo unieruchomionych, podjęło w sierpniu pracę, co spowodowało spadek bezrobocia o przeszło 20%. Zwiększenie produkcji na sezon jesienno-zimowy trwało w Bielsku przez cały sierpień, i proces ten rozwijać się będzie, niewątpliwie, w dalszym ciągu jeszcze i przez wrzesień. Transakcje w branży wełnianej były stosunkowo niewielkie, oczekiwac jednak należy zwiększenia się obrotów w związku ze wzrostem sezonowego zapotrzebowania.

W przemyśle białostockim wzrost produkcji był bardzo intensywny, na co wpłynęły 2 czynniki: konieczność zaopatrzenia się w towary na sezon oraz wyczerpanie zapasów w związku z długotrwałym strajkiem. Z tego też względu większość fabryk pracowała na 2 zmiany. Przeciętne uruchomienie przedalniczych wynosiło w sierpniu w stosunku do jednej zmiany 175%. Obroty były w handlu o 30% niższe aniżeli w sierpniu r. ub., ale poważnie przekraczały rozmiary transakcyj z lipca r. b. Jako zasadnicze warunki transakcyj obowiązywał kredyt w granicach przeciętnie 3 miesięcy w zależności od rodzaju klienteli.

Zjazd odbiorców w sierpniu był bardzo liczny; oczekiwać należy ożywienia transakcyj we wrześniu.

M. K.

EKSPORT WŁÓKIENICTWA ŁÓDZKIEGO W SIERPNIU 1932 R. — Według danych Związku Eksportowego Polskiego Przemysłu Włókienniczego w Łodzi eksport włókienniczy z Łodzi przedstawiał się w sierpniu następująco: wywieziono tkanin bawełnianych białych 194 kg wartości zł 1.788, tkanin bawełnianych kolorowych 46.844 kg za zł 191.241, tkanin wełnianych 97.045 kg za zł 467.867, tkanin półwełnianych 8.842 kg za zł 94.130, tkanin z jedwabiu sztucznego 57 kg za zł 1.150, wyrobów dzianych bawełnianych kolorowych 663 kg

za zł 4.563, koszul bawełnianych miękkich 79.000 kg za zł 408.058, kołnierzy bawełnianych białych sztywnych 21 kg za zł 685, odzieży 264.718 kg za zł 1.635.203, materiałów filcowych wełnianych metrowych barwionych 2.366 kg za zł 26.730, stożków do kapeluszy 168 kg za zł 2.882, firanek bawełnianych, wykonanych mechanicznie, 719 kg za zł 8.381, przędzy bawełnianej kolorowej 11.906 kg za zł 74.114, przędzy wiganowej kolorowej 13.195 kg za zł 40.550, przędzy wełnianej barwionej 40.834 kg za zł 391.191. Ogółem eksport wyniósł 566.572 kg łącznej wartości zł 3.348.534.

Pod względem krajów przeznaczenia eksport sierpniowy przedstawiał się następująco (w tys. zł): Holandia 768, Anglja 488, Niemcy 464, Francja 414, Chiny 324, Rumunja 252, Cypr 20, Grecja 14, Palestyna 87, Persja 13, Egipt 18, Syria 43, Afryka 152, Indie 119, Szwajcaria 39, Szwecja 15, Danja 9, Norwegja 9, Jugosławja 40, Austria 7, Węgry 2, Belgja 21, Estonia, Łotwa i Finlandja 23, różne kraje 3.

Eksport sierpniowy jest o około 130 tys. kg ogólnej wartości zł 700 tys. wyższy aniżeli eksport lipcowy. Z punkty widzenia wymieniać należy tkaniny bawełniane białe, tkaniny wełniane (wzrost blisko 5 krotny), tkaniny półwełniane sztuczno-jedwabne, koszule bawełniane miękie (wzrost pod względem wartości o 60%), odzież, firanki bawełniane i t. d. Na podkreślenie zasługuje również silny rozwój dopiero zapoczątkowanego wywozu białych kołnierzy bawełnianych sztywnych.

Wzrost eksportu pod względem krajów przeznaczenia obejmuje Holandję, Anglję, Niemcy, Francję, Rumunję. Wzrost eksportu włókienniczego do Niemiec oznacza wydatny rozwój reeksportu na rynki zamorskie, gdyż transakcje obejmują eksport do krajów Dalekiego Wschodu, realizowany przez wielkie domy eksportowe Hamburga. Nie jest to bynajmniej objaw pożądanym, i sądzić należy, że większa aktywność eksporterów polskich mogłaby przyczynić się do wyeliminowania tego obcego pośrednictwa.

M. K.

EKSPORT WŁÓKIENICTWA BIELSKIEGO W SIERPNIU 1932 R. — Eksport włókienniczy okręgu bielskiego w sierpniu r. b. wyniósł 3.813 kg wartości zł 148.414. Silne skurczenie wywozu bielskich towarów wełnianych pozostaje w dalszym ciągu w związku z ograniczeniami dewizowymi, reglamentacją oraz wzmocnieniem ochrony celnej na rynkach odbiorczych. Również i unieruchomienie poważniejszych sum, należących się eksporterom bielskim od zagranicznych odbiorców, wydatnie utrudnia akcję eksportową. Coprawda, z kilku krajami zawarte zostały porozumienia clearingowe, które jednak w praktyce nie zostały zrealizowane. W wyniku tego stanu rzeczy eksport Bielska do państw bałtyckich i północnych zredukowany został do minimum, a wywóz do Anglii ustał prawie zupełnie. Jedynie Jugosławja i Węgry, jeżeli chodzi o kraje Europy Środkowej, odbierają pewne ilości towarów bielskich. Przytem zwrócić należy uwagę na możliwość wzmocnienia eksportu bielskiego na rynki środkowo-europejskie, a zwłaszcza na Węgry, o ile usiłowania te znajdą poparcie Min. Przem. i Handlu w kierunku realizacji umów clearingowych. Wskutek bowiem braku takiego porozumienia z Węgrami podania o zezwolenie na import bielskich wyrobów wełnianych węgierskie Min. Przem. i Handlu załatwia negatywnie.

EKSPORT WŁÓKIENICTWA BIAŁOSTOCKIEGO W SIERPNIU 1932 R. — Według danych Związku Przemysłowców w Białymstoku eksport włókienniczy tego okręgu przedstawiał się w sierpniu następująco: ogółem wywieziono 157.675 kg towarów, przędzy i odzieży, z czego na tkaniny wełniane przypada 91.994 kg, towary półwełniane 4.318 kg, gotowe ubrania 50.226 kg, przędzę wełnianą 11.137 kg. Najpomyślniej stosunkowo zapowiada się na najbliższą przyszłość eksport gotowych ubrań. Min. Przem. i Handlu przedłużyło bowiem specjalnie dla Białegostoku termin kompensacji do dn. 15/X r. b. Obecne ceny eksportowe wyrobów białostockich w walucie angielskiej są nieco niższe niż w sezonie zeszłorocznym. Ujemnym jednak czynnikiem, utrudniającym konkurencję na rynku angielskim, jest różnica ceny, wynikająca z różnicy wartości funta. Nadmienić należy, że przemysł białostocki posiada jeszcze dość poważne zamówienia eksportowe z okresu przedstrajkowego. Wykonanie tych zamówień ma być uskutecznione we wrześniu.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY

WYTWÓRCZOŚĆ KWASU SIARKOWEGO W POLSCE A MATERJAŁY KWASOTRWALE. — Celem niniejszego artykułu jest scharakteryzowanie znaczenia, jakie dla

produkcji kwasu siarkowego posiada znajdujący się w Polsce, a nieznaną dotąd surowiec — andezyt (lawa wulkaniczna), niezastąpiony materiał kwasotrwały.

Kwas siarkowy, stosowany do produkcji jako półfabrykat względnie jako materiał pomocniczy, jest podstawą produkcji nawozów sztucznych, superfosfatu i siarczanu amonu, jest zasadniczym składnikiem produkcji materiałów wybuchowych, barwników, kwasów azotowego i solnego, sody, siarczanu glinu, eteru, wielu preparatów farmaceutycznych, służy do oczyszczania ropy naftowej, surowej wełny i t. d. i t. d. Bez przesady więc da się powiedzieć, iż jest on po węglu najważniejszym czynnikiem produkcji w przemyśle chemicznym oraz pośrednio niezbędnym materiałem pomocniczym do wyrobu wielu innych artykułów przemysłowych.

O doniosłej roli kwasu siarkowego w przemyśle najlepiej świadczą rozmiary jego produkcji. Wszechświatowa roczna wytwórczość kwasu siarkowego przed wojną wynosiła ok. 9 miljn. tonn, po wojnie wzrosła do 15 miljn. t. Jeśli chodzi o produkcję Polski, to w 3 byłych zaborach produkcja roczna kwasu siarkowego wynosiła w przybliżeniu 300 tys. t, z czego gros wytwarzał Górny Śląsk z blendy cynkowej. Produkcja pozostałych wytwórni, wyrabiających kwas z piryków, przeważnie hiszpańskich, a po części norweskich i węgierskich, była i pozostała w stosunku do produkcji Górnego Śląska nieznaczna. Po wojnie produkcja kwasu siarkowego w Polsce zmniejszyła się bardzo (poniekąd ze względu na spadek zapotrzebowania cynku) i wzrastać zaczęła dopiero od 1926 r. Obecnie posiadamy w kraju 12 fabryk kwasu siarkowego, czyli t. zw. kwasiarń. Największa produkcja kwasu, bo przeszło 85%, przypada nadal na górnośląskie huty cynkowe, pozostałe 15% — na inne kwasiarńie w kraju, wyrabiające kwas z piryków, jak to ilustruje następujące zestawienie wytwórczości kwasu siarkowego — w przeliczeniu na 50⁰ Bè:

	Z blendy		Z piryków ¹⁾		Ogółem	Przybliżona wartość produkcji
	tys. tonn	%	tys. tonn	%		
1926 . . .	216	93	16	7	232	11.136
1927 . . .	277	95	14	5	291	13.968
1928 . . .	317	96	14	4	331	15.888
1929 . . .	345	89	43	11	388	18.624
1930 . . .	263	85	45	15	308	11.784

Ogromna przewaga hut cynkowych górnośląskich nad pozostałymi kwasiarńiami łatwo daje się wytłumaczyć, jeśli wziąć pod uwagę, że rozporządzają one surowcem krajowym (blendą cynkową), a produkowany przez nie kwas jest produktem ubocznym.

Wytwórczość więc tego artykułu, tak niezbędnego dla przemysłu chemicznego i jego rozwoju, jest w pewnym stopniu zależna od warunków koniunkturalnych na rynku cynku i od światowej produkcji tego metalu, a poza tem — od zapotrzebowania nawozów sztucznych fosforowych, gdyż spadek spożycia nawozów fosforowych unieruchamia kwasiarńie, produkujące z piryków, zespolone zazwyczaj z fabrykami superfosfatu; natomiast zazwyczaj należy, że kwasiarńie, produkujące z piryków, zbudowane zostały przez przemysł superfosfatowy przeważnie w celu samoobrony, są niewielkie i pracują naogół drożej oraz nieregularnie.

Prócz tych charakterystycznych cech, wytwórczość kwasu siarkowego w Polsce posiada jeszcze jedną, a jest nią brak rodzimych materiałów kwasotrwałych, niezbędnych przy produkcji, której procesy wpływają nadzwyczaj destrukcyjnie na aparaturę, zwłaszcza jeśli jest ona wykonana z niezupełnie odpowiedniego materiału.

W przemyśle stosowane są 2 metody produkcji kwasu siarkowego — kontaktowa i komorowa. Pierwsza z nich daje kwas dy-

miący 100%-owy, druga — kwas komorowy 50 — 52⁰ Bè i w znacznie mniejszej ilości kwas o stężeniu 60⁰ Bè. Przez dalsze stężanie kwasu komorowego na specjalnych aparatach, przeważnie typu Kesslera, osiągamy kwas 65⁰ Bè. Ponieważ w przemyśle chemicznym używany jest głównie kwas o stężeniu 50⁰ — 60⁰ Bè przeto ogólnie przeważa metoda produkcji komorowa, o wiele celowsza, jeśli chodzi o uniknięcie wysokiego stężania kwasu, który następnie należy rozcieńczyć. Za metodą kontaktową przemawia natomiast oszczędność na przewozie kwasu o wysokim stężeniu w porównaniu do kwasów o niższej koncentracji.

W Polsce przeszło 80% ogólnej produkcji kwasu siarkowego jest wyrabiane metodą komorową. Przy zwiększeniu wytwórczości kilku mniejszych kwasiarń, unieruchomionych lub wykorzystanych tylko w 30 — 40% swej zasadniczej zdolności wytwórczej, odsetek kwasu siarkowego, wytwarzanego metodą kontaktową, jeszczeby się zmniejszył.

Stwierdzenie tego faktu posiada dla niniejszego artykułu zasadnicze znaczenie, ponieważ produkcja kwasu siarkowego metodą komorową wymaga aparatury, w skład której wchodzi naogół większe ilości materiałów kwasotrwałych, jak: ołów, ceramika i minerały (piaskowiec, andezyt i t. d.), niż przy metodzie kontaktowej.

Czasowo obniżona konsumpcja nawozów sztucznych w bliskiej przyszłości niezawodnie znowu znacznie się poważnie zwiększać, i wtedy produkcja kwasu siarkowego w obecnej wysokości stać się może niedostateczną. W celu więc uniezależnienia naszego przemysłu chemicznego od ewentualnej konieczności posiadania się produktem importowym stać się może aktualną budowa nowych kwasiarń z piryków, a wtedy zagadnienie braku własnych materiałów kwasotrwałych wystąpi z całą siłą.

Sytuacja ta, pod pewnym względem przypomina nieco warunki, jakie się wytworzyły w Rosji z początkiem wojny światowej. Ponieważ prawie wszystkie kwasiarńie w Rosji posługiwały się metodą komorową, istniała konieczność stałego importu aparatów kwasotrwałych do stężania z Francji, które wyrabiała z lawy wulkanicznej jedyna w świecie firma Teisset-Kessler. Z rozpoczęciem wojny światowej przywóz tych aparatów ustał. To zmusiło do zapoczątkowania produkcji w kraju, co udało się dzięki znalezieniu na północnym Kaukazie lawy wulkanicznej — andezytu, o właściwościach podobnych do lawy francuskiej. Powstała więc dzięki temu druga na świecie wytwórnia aparatów z lawy. Ujawniło się przytem szerokie praktyczne zastosowanie lawy w przemyśle chemicznym (zwłaszcza lawy krajowej, więc taniej). Wchodziły tu w grę wszelkiego rodzaju wieże koncentracyjne, regeneracyjne, kondensacyjne, zbiorniki do kwasu i inne praktyczne, trwałe, a stosunkowo tanie urządzenia z lawy do użytku wielkiego przemysłu chemicznego.

Zdaje się więc nie ulegać wątpliwości, że posiadanie w kraju złóż lawy wulkanicznej — andezytu — powinno mieć spore znaczenie nie tylko dla rozwoju fabrykacji kwasu siarkowego, ale również dla dużego odłamu przemysłu chemicznego. Zwłaszcza jest to ważne dla Polski, która większą część materiałów i urządzeń kwasotrwałych, jak ceramika, cegła kwasotrwała i wreszcie ten sam andezyt pod nazwą „Volvic'u" — musi sprowadzać z zagranicy.

Wydało mi się przeto bardzo ważnym powodem, osiągnięte w poszukiwaniach minerału kwasotrwałego w Polsce, gdy pod Czorsztynem na zboczu góry „Wżar" stwierdziłem obecność pokładów andezytu, przypominających bardzo lawę kaukaską.

Otwarte już kamieniołomy na górze „Wżar", należące obecnie do Związku Miast Małopolskich, są wykorzystywane do celów budowlanych na kostkę brukową i na szuter dla szos. Do chwili obecnej minerał ten właściwego zastosowania nie znajduje i, chociaż pokłady jego są dość obfite, jednak jest on eksploatowany intensywnie, dając w rezultacie znacznie mniej pożytku

¹⁾ Łącznie z fabryką w Gdańsku „Chemische Industrie A. G.".

od wielu innych powszechnie znanych, a mniej wartościowych kamieni.

Andezyt z góry „Wżar” ma ziarno grube, jest twardy, gatunkowo nieco niższy od lawy francuskiej lub kaukaskiej, jednak dotychczasowe analizy próbek, wziętych z dolnych pokładów, wykazały jego zupełną kwasotrwałość oraz jednocześnie, co bardzo ważne, ogniotrwałość, podobnie jak w białych kwarcach. Próby użyteczności polskiego andezytu w skali fabrycznej są w toku i zdają się w zupełności potwierdzać początkowe analizy laboratoryjne.

Ujemną stroną kamieniołomów na górze „Wżar” jest brak komunikacji, albowiem od kamieniołomów do szosy prowadzi górską drogą, a następnie do stacji kolejowej Nowy Targ trzeba kamienie przewozić końmi jeszcze przeszło 20 km. Choć więc warunki wydobycia kamienia w łomach są stosunkowo dogodne i łatwe, realną kalkulację kosztów produkcji uniemożliwi wysoki koszt transportu, tem więcej jeżeli liczyć na dostawę bloków dla urządzeń kwasotrwałych, które zazwyczaj posiadają rozmiary duże, dochodzące do 2 m³. Dla rozwoju przeto tych kamieniołomów niezbędne byłoby przeprowadzenie około 2½ — 3 km kolejki linowej do Czorsztyna, a następnie około 22 km kolei normalnotorowej Czorsztyn — Nowy Targ. W programie Ministerstwa Komunikacji projekt budowy toru Czorsztyn — Nowy Targ jest uwzględniony (wprawdzie dopiero w trzeciej kolejce), przyczem koszt budowy tej odnogi wyniesie ma około zł 2 miljn.

Przeprowadzenie natomiast kolejki linowej dokonałoby przedsiębiorstwo, eksploatujące kamieniołomy. Inny warjant projektu połączenia kamieniołomów na górze „Wżar” z koleją normalnotorową w Nowym Targu, uwzględniałby spółkę Ministerstwa Komunikacji z przedsiębiorcą, mianowicie Związkiem Miast Małopolskich. Na podstawie wzajemnej umowy Ministerstwo przeprowadziłoby kolej normalnotorową i linową, wzamian za dostawę szutru do szos oraz kostki brukowej z odłamków i gorszych gatunków lawy, a prócz tego Ministerstwo uzyskiwałoby głos w sprawach, dotyczących kierunku rozwoju kamieniołomów.

Reasumując, możemy skonstatować istnienie w Polsce minerału kwasotrwałego, odpowiadającego — według badań dotychczasowych — wymaganiom przemysłu chemicznego. Ponieważ zaś w Polsce przeważa komorowa metoda produkcji kwasu siarkowego, która wymaga stosowania dużej ilości materiałów kwasotrwałych, posiadanie rodzimego minerału kwasotrwałego nabiera tem większego znaczenia. Poza tem ewentualna potrzeba budowy nowych kwasiarń oraz wskazania natury gospodarczej — oparcie produkcji na surowcach krajowych w celu wycieśniania częstokroć znacznie gorszych zagranicznych — nasuwają myśl, że należałoby wykorzystać we właściwym kierunku pokłady andezytu na górze „Wżar”.

Inż. M. Węgliński

ROLNICTWO

POD REDAKCJA MINISTERSTWA ROLNICTWA

KWALIFIKOWANY WYWÓZ CHMIELU. — Na rynkach zagranicznych w ostatnich czasach zaczęły się zarysowywać ze strony odbiorców chmielu żądania, wysuwane pod adresem dostawców tego artykułu, przedstawiania świadectw pochodzenia, względnie, co więcej, odpowiednich zaświadczeń kwalifikacyjnych. Na ten stan rzeczy prawdopodobnie wywarł wpływ zarządzenia w państwach, produkujących chmiel, które dotyczą kwalifikowanego wywozu tego artykułu. Wypada przypomnieć, iż na terenie Czechosłowacji, która jest jednym z najpoważniejszych producentów chmielu w Europie, znakowanie chmielu i zaopatrywanie go w zaświadczenia kwalifikacyjne pierwotnie w formie fakultatywnej, zostało już wprowadzone na podstawie ustawy austriackiej z dn. 17/III 1907 r. oraz związanych z nią późniejszych rozporządzeń. Po wojnie zostało wprowadzone w Czechosłowacji obligatoryjne zaopatrywanie chmielu w świadectwa kwalifikacyjne oraz znakowanie tego artykułu na podstawie ustawy z dn. 12/VIII 1921 r. Znakowanie oraz stwierdzenie pochodzenia chmielu wprowadzono również w Niemczech na podstawie ustawy z dn. 9/XII 1920 r.

Powyżej przytoczone ustawodawstwo państw, produkujących chmiel, wywarło prawdopodobnie również swój wpływ na odpowiednie sformułowanie w formie prawnej żądań państw importujących. Odpowiednie żądania w omawianym zakresie zostały już wysunięte przez Rumunję oraz Francję, lecz chodzą pogłoski, że i inne państwa wejdą na tę drogę. Rząd francuski dekretem z dn. 8/X 1931 r. wprowadził cło przywózowe w wysokości 400 fr. od 100 kg chmielu, zaopatrując jednocześnie tę pozycję taryfy celnej przywózowej uwagą, że chmiel, zaopatrzony w oznaczenie pochodzenia i zaświadczenie kontroli, korzysta z ulgowego cła przywózowego w wysokości 200 fr. od 100 kg. W ten sposób dekret ten stworzył ukrytą preferencję dla tych krajów, które posiadają odpowiednie przepisy, regulujące kwalifikowany wywóz chmielu.

Już to ze względu na konieczność dostosowania się do omówionych wymagań rynków odbiorczych, w szczególności rynku francuskiego, już to ze względu na konieczność stopniowego przystępowania do uregulowania wywozu chmielu z Polski (jeśli Polska ma utrzymać na pewnym poziomie swoją pozycję wywozową w tym zakresie) — Ministerstwo Rolnictwa i Ref. Roln. podjęło inicjatywę wydania odpowiednich przepisów, regulujących wywóz chmielu z Polski. Ponieważ sprawa ta na terenie Polski jest całkowicie nieznaną i grunt nie jest przygotowany, Ministerstwo rozpoczęło szeroką akcję wstępną, która polegała z jednej strony na analizie ustawodawstwa zagranicznego oraz wymagań rynkowych pod tym względem, z drugiej zaś — na zba-

daniu wewnątrz kraju zagadnienia, w jakim stopniu oraz w jakim zakresie, jak również w jakiej formie sprawa wywozu chmielu może być uregulowana. Do serii czynności drugiego rodzaju należyć zaliczyć ankietę, rozсланą przez Ministerstwo Rolnictwa i Ref. Roln. w tej sprawie w początku marca r. b. do zainteresowanych organizacji gospodarczych, oraz szereg konferencji, które zostały odbyte ze sferami gospodarczymi na podstawie obszernych materiałów, zebranych w kraju i zagranicą.

Owoce tych prac Min. Roln. i Ref. Roln. jest zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 1/IX 1932 r. w sprawie wydawania zaświadczeń kwalifikacyjnych przy wywozie chmielu, które ukazało się w „*Monitorze Polskim*” z dn. 8/IX 1932 r. (Nr. 206, poz. 239).

Zarządzenie to opiera się na podstawie art. 2 pkt. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 17 IX 1927 r. o Państwowym Instytucie Eksportowym („*Dz. Ust. R. P.*” Nr. 83, poz. 739), w którym to artykule jest mowa o tem, że Minister Przemysłu i Handlu może powierzyć Państwowemu Instytutowi Eksportowemu pewne funkcje w dziedzinie wywozu towarów zagranicę.

Zaświadczenia kwalifikacyjne w myśl postanowień zarządzenia będą wydawane przez zaprzysiężonego rzeczoznawcę P.I.E., zatwierdzonego przez Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Ref. Roln. Zaświadczenia te będą ważne w ciągu 2 miesięcy od daty ich wystawienia. O uzyskanie wspomnianych zaświadczeń kwalifikacyjnych przy wywozie chmielu mogą ubiegać się: 1) firmy handlowe i spółdzielnie handlowe, wykazujące się: a) świadectwem przemysłowym na dany rok bieżący kategorii handlowej I i II, a na wniosek instytucji, za pośrednictwem której będą składane wymieniane dokumenty, również kategorii III na skup zawodowy; b) kartą przemysłową, c) wyciągiem z rejestru handlowego (odnośnie przedsiębiorstw I i II kategorii), d) zaświadczeniem właściwej izby przemysłowo-handlowej o fachowości i solidności kupieckiej, e) dowodem, stwierdzającym posiadanie własnej lub dzierżawionej siarkowni, przystosowanej do przeróbki chmielu (przedsiębiorstwo, które nie posiada własnej lub dzierżawionej siarkowni powinno wskazać siarkownię, w której przerabia chmiel w danym roku); 2) spółdzielnie rolnicze, wykazujące się: a) świadectwem przemysłowym na dany rok bieżący kategorii handlowej III, b) kartą przemysłową, c) wyciągiem z rejestru spółdzielni, d) zaświadczeniem właściwego związku rewizyjnego lub Rady Spółdzielczej o kwalifikacjach handlowych e) dowodem, stwierdzającym posiadanie własnej lub dzierż-

wionej siarkowni, przystosowanej do przeróbki chmielu (spółdzielnia, która nie posiada własnej lub dzierżawionej siarkowni, powinna wskazać siarkownię, w której przerabia chmiel w danym roku).

Powyżej wyszczególnione dokumenty należy składać w P. I. E., jeśli chodzi o firmy handlowe i spółdzielnie handlowe — za pośrednictwem właściwej izby przemysłowo-handlowej, jeżeli zaś chodzi o spółdzielnie rolnicze — za pośrednictwem właściwej izby rolniczej, a w braku jej na danym terenie, za pośrednictwem regionalnej organizacji rolniczej o charakterze społecznym, wskazanej przez Min. Rolnictwa i Ref. Roln.

W jednym z najbliższych numerów „*Monitora Polskiego*” ukaże się zarządzenie Ministra Rolnictwa i Ref. Roln., które będzie zawierało wykaz instytucji, za pośrednictwem których spółdzielnie rolnicze będą składać powyżej wymienione dokumenty. W wykazie tym zostaną pomieszczone następujące organizacje: Wielkopolska Izba Rolnicza w Poznaniu, Małopolskie Towarzystwo Rolnicze we Lwowie, Lubelskie Towarzystwo Chmielarskie w Lublinie oraz Wołyńskie Towarzystwo Chmielarskie w Dubnie.

Osoba, która chce otrzymać zaświadczenie kwalifikacyjne, powinna przedstawić zaprzysiężonemu rzeczoznawcy P. I. E. do zbadania chmiel, przeznaczony do wywozu, składając jednocześnie na jego ręce: 1) pisemną deklarację, stwierdzającą następujące dane: a) że chmiel jest zdrowy, suchy i dojrzały; b) rok zbioru chmielu; c) nazwę okręgu, z którego chmiel pochodzi; d) wagę brutto poszczególnych jednostek opakowania; e) wagę brutto całego transportu; f) firmę eksportującą oraz g) że napisy na opakowaniu odpowiadają wymaganiom, o których będzie mowa poniżej; 2) zaświadczenie władz administracyjnych, stwierdzające imię i nazwisko producenta chmielu, miejsce produkcji (gmina, majątek, względnie wieś) oraz ilość chmielu w danej partii. Wymieniona powyżej deklaracja powinna być zaopatrzona w oświadczenie, własnoręcznie podpisane przez osobę, przedstawiającą chmiel do zbadania, że dane, w niej wymienione, odpowiadają rzeczywistości.

Zaprzysiężony rzeczoznawca po sprawdzeniu zgodności danych, zawartych w omówionej deklaracji, ze stanem faktycznym, zaopatrjuje każdą jednostkę opakowania chmielu w 2 plomby oraz w pieczęć według wzorów, załączonych do zarządzenia, poczem wystawia zaświadczenie kwalifikacyjne również według wzoru, załączonego do zarządzenia, w którym zostaje stwierdzone pochodzenie chmielu, że chmiel jest zdrowy, suchy i dojrzały, rok zbioru chmielu, ilość worków, względnie innego rodzaju opakowań chmielu w danym transporcie, wagę brutto. Jak zostało już wspomniane, moc obowiązująca zaświadczenia kwalifikacyjnego trwa w ciągu 2 miesięcy od daty wystawienia.

Zarządzenie ustala następujące nazwy regionalne chmielu oraz określa okręgi, w których chmiel produkowany może korzystać z tych nazw regionalnych. Nazwy te są następujące: 1) chmiel lubelski, którego okrąg produkcji obejmuje powiaty: puławski, lubelski, lubartowski, zamojski, krasnostawski oraz janowski woj. lubelskiego; 2) chmiel wołyński, którego okrąg produkcji obejmuje powiaty: łódzki, zdołbunowski, rówieński oraz dubieński woj. wołyńskiego; 3) chmiel małopolski, którego okrąg produkcji obejmuje powiaty: brodzki, radziechowski i buczacki woj. tarnopolskiego oraz powiat łańcucki woj. lwowskiego; 4) chmiel nowotomyski, którego okrąg produkcji obejmuje powiaty: nowotomyski i wolsztyński woj. poznańskiego.

Każda jednostka opakowania chmielu (wór, bela lub bałot), przedstawiona do badania, powinna posiadać następujące napisy, których rozmiary i rozmieszczenie podane zostały we wzorze, załączonym do omawianego zarządzenia: 1) „Rzeczpospolita Polska”, 2) okrąg produkcji chmielu, 3) rok jego zbioru oraz 4) numer zaświadczenia kwalifikacyjnego.

Wszystkie powyżej wymienione napisy powinny być umieszczone na jednej stronie opakowania, na odwrotnej zaś może być umieszczona jedynie nazwa firmy względnie znak eksportowy według wzoru, zatwierdzonego przez P. I. E. Wszelkie inne napisy na opakowaniu chmielu nie są dopuszczalne. Wszystkie napisy na opakowaniu chmielu, oprócz numeru zaświadczenia kwalifikacyjnego, powinny być zrobione przez osobę, zgłaszającą jednostkę opakowania chmielu do zbadania. P. I. E. wyda potrzebne zarządzenia, mające na celu utrzymanie jednolitości wymienionych powyżej napisów na opakowaniu chmielu.

Zaświadczenie kwalifikacyjne przy wywozie chmielu może być wydane tylko w tym wypadku, o ile wszystkie jednostki opakowania transportu chmielu, przedstawionego do badania, odpowiadają danym, zamieszczonym w deklaracji, o której była powyżej mowa.

Opłaty na rzecz pokrycia kosztów wydawania zaświadczeń kwalifikacyjnych przy wywozie chmielu przez zaprzysiężonego rzeczoznawcę P. I. E. ustala się w wysokości zł 3 od 100 kg badanego chmielu. Oprócz tych opłat osoba, zgłaszająca chmiel do badania, pokrywa koszty przejazdu oraz diety zaprzysiężonego rzeczoznawcy P. I. E. według norm, ustalonych w tym względzie dla urzędników państwowych w VII stopniu służbowym.

Jeśli okaże się, że chmiel, na który zostało wydane zaświadczenie kwalifikacyjne, nie odpowiada danym, stwierdzonym w tem zaświadczeniu, oraz przedstawionym przez osobę, podającą chmiel do zbadania, w deklaracji, o której niejednokrotnie już wspominaliśmy, P. I. E. może pozbawić tę osobę prawa korzystania na przyszłość z zaświadczeń kwalifikacyjnych przy wywozie chmielu. Zaprzysiężony rzeczoznawca, który wydał zaświadczenie kwalifikacyjne, stwierdzające dane niezgodne ze stanem faktycznym, odpowiada według odnośnych przepisów kodeksu karnego.

P. I. E. wyda szczegółową instrukcję dla zaprzysiężonego rzeczoznawcy w sprawie trybu postępowania przy wydawaniu zaświadczeń kwalifikacyjnych przy wywozie chmielu.

Omówione powyżej przepisy posiadają charakter fakultatywny, to znaczy nie dają osobom zainteresowanym żadnych praw, ani nie nakładają na nie żadnych obowiązków. Dają one możliwość zaopatrywania się eksporterom w odpowiednie dokumenty, wymagane na rynkach odbiorczych, względnie przez władze krajów, importujących chmiel.

Przepisy, regulujące wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych przy wywozie chmielu, stanowią punkt wyjścia uregulowania tej dziedziny eksportu z Polski. Warunki produkcji chmielu w Polsce oraz obrót tym artykułem nie dojrzały jeszcze do tego, aby zagadnienie kontroli wywozu chmielu ująć w formę przepisów obligatoryjnych. Niewątpliwie, rozwój fakultatywnej kontroli oraz doświadczenia, poczynione na tej drodze, przyniosą dostateczną ilość materiału, aby sprawę uregulowania kontroli wywozu chmielu posunąć w przyszłości naprzód i, być może, nadać jej kiedyś formę kontroli obligatoryjnej.

Tak naprzykład, omówione zarządzenie nie rozwiązuje definitywnie sprawy regionalizacji produkcji chmielu w Polsce, która będzie mogła być rozwiązana po dokładniejszym rozpatrzeniu tej sprawy; niewątpliwie zainteresowane czynniki dostarczą odpowiedniego materiału, aby uzasadnić konieczność ustalenia jeszcze innych okręgów produkcji chmielu w Polsce poza wymienionymi w zarządzeniu.

O ile chodzi o efekt praktyczny omówionych przepisów, to posłużą one za podstawę ostatecznego przyznania Polsce przez Francję kontyngentu przyzwolonego na chmiel w wysokości 1.500 q, który to kontyngent został nam w zasadzie przyznany pod warunkiem wprowadzenia w Polsce odpowiednich przepisów, regulujących sprawę wydawania zaświadczeń kwalifikacyjnych przy wywozie chmielu; mają one być notyfikowane Rządowi francuskiemu, poczem zaczną obowiązywać z początkiem października wymieniony kontyngent. Prawdopodobnie wprowadzona na podstawie omówionego zarządzenia organizacja wydawania zaświadczeń kwalifikacyjnych przy wywozie chmielu zostanie również rozciągnięta na wywóz chmielu do Rumunii, przy którym przez władze rumuńskie są też wymagane zaświadczenia kwalifikacyjne, gdyż dwustronność wydawania zaświadczeń kwalifikacyjnych przy wywozie chmielu (do Rumunii zaświadczenia kwalifikacyjne wydają izby przemysłowo-handlowe) jest niewskazana zarówno ze względów zasadniczych, organizacyjnych, jak i ze względu na uregulowanie wywozu chmielu na przyszłość. Należy, wreszcie, pamiętać, iż nie zawsze przy wywozie chmielu i nie na wszystkie rynki eksporterzy będą się ubiegać o zaświadczenia kwalifikacyjne.

G.

**EKSPORT TRZODY I PRZETWORÓW MIĘSNYCH
W I PÓŁROCZU 1932 R. — p. str. 1118.**

H A N D E L

HANDEL ZAGRANICZNY

WPŁYW CEŁ MORSKICH NA ZWIĘKSZENIE IMPORTU PRZEZ PORTY W I PÓŁROCZU 1932 R. —

Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 19/XII 1931 r. w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej („Dz. Ust. R. P.” Nr. 112), wprowadziło po raz pierwszy w Polsce preferencyjne stawki celne dla szeregu artykułów, przywożonych przez porty polskiego obszaru celnego.

Uprzywilejowanie portów polskich było konieczne jako dalszy etap rozwojowy tych portów. Dotychczas bowiem, chociaż udział Gdyni i Gdańska w obrotach towarowych Polski z zagranicą z roku na rok szybko wzrastał, jednak szereg artykułów, przeważnie wysokowartościowych, przedostawał się do Polski za pośrednictwem państw obcych, którym w rezultacie płaciliśmy znaczne sumy za to pośrednictwo. Chęć usunięcia tego anormalnego stanu rzeczy, jakoteż podniesienia dochodów naszych portów — była bodźcem do ogłoszenia powyższych preferencji morskich, które objęły narazie tylko niektóre towary.

Pół roku zgórą już minęło od chwili wprowadzenia tego rozporządzenia w życie, można więc obecnie zdać już sobie sprawę z rezultatów, osiągniętych przez ustanowienie preferencyjnych stawek morskich.

Preferencjami morskimi objęte zostały następujące artykuły: jabłka świeże, banany, cytryny, pomarańcze i mandarynki, kawa i lupinki kawowe surowe, kakao w ziarnkach i lupinki kakaowe, herbata, żużle Thomasa mielone, bawełna surowa, końce

tkackie bawełniane, odpadki i wyczeski bawełniane, juta surowa i wyczeski jutowe, konopie egzotyczne, jak: Manilla, Sisal, Aloes i t. d., wełna nieprana, wełna prana.

Ażeby uświadomić sobie, w jakim stopniu towary powyższe przechodziły przez nasze porty przed wprowadzeniem preferencji morskich, należy rozpatrzyć odnośne liczby za 1931 r. Należy zaznaczyć, że w r. ub. Gdańsk, jako port starszy, bardziej dostosowany do przyjęcia wysoko wartościowych ładunków, znacznie przodował przed Gdynią, Gdynia większą rolę odegrała jedynie przy transporcie żużli Thomasa oraz bawełny, którą w r. ub. poczęto celowo kierować na Gdynię.

W r. ub. przez Gdynię i Gdańsk przeszło tylko 3% przywiezionych do Polski jabłek świeżych, 4% cytryn, 5,1% pomarańczy i mandarynek, 69,2% kawy, 57,7% kakao, 83% herbaty, 65,5% żużli Thomasa mielonych, 10,2% bawełny surowej, końców tkackich, odpadków i wyczesków bawełn., 27,2% konopi Manilla, 0,6% juty surowej i wyczesków jutowych, 11,2% wełny pranej i 3,1% wełny niepranej. Bananów nie dało się wyodrębnić ze statystyki Gł. U. St., zresztą przychodzą one w nieznaczącej ilości.

Ponieważ mamy już ściśle dane, dotyczące naszego handlu zagranicznego za I półrocze r. b., możemy obecnie ustalić, czy morskie preferencje celne wpłynęły na przysięgnięcie tych towarów do naszych portów i w jakim stopniu.

Zestawienia, opracowane na podstawie nieopublikowanych materiałów Gł. U. Stat., dają nam następujący obraz i portu objętych preferencjami artykułów w I półroczu r. b. w porównaniu do I półrocza 1931 r.:

	I p ó ł r o c z e 1 9 3 1						I p ó ł r o c z e 1 9 3 2					
	o g ó ł e m		w t e m:				o g ó ł e m		w t e m:			
	q	tys. zł	przez Gdańsk	przez Gdynię	q	tys. zł	q	tys. zł	przez Gdańsk	przez Gdynię	q	tys. zł
Jabłka świeże	76.111	5.792	2.022	187	149	21	25.630	2.243	566	45	22.842	2.033
Cytryny	82.897	3.445	3.340	185	196	7	57.322	2.602	3.739	202	29.436	1.408
Pomarańcze i mandarynki	38.456	3.586	498	47	526	43	24.144	1.908	1.842	133	—	—
Kawa	39.436	10.998	26.639	7.053	328	84	35.796	9.015	24.716	5.912	5.976	1.769
Kakao	29.028	4.461	16.427	2.561	—	—	27.676	3.180	14.612	1.675	10.422	1.203
Herbata	10.367	7.116	8.523	5.873	138	114	9.652	4.862	6.810	3.376	2.201	1.113
Zużle Thomasa mielone	300.752	3.005	32.421	287	144.790	1.279	95.157	690	—	—	83.098	570
Bawełna sur.	279.363	72.844	1.333	380	19.133	6.018	216.821	36.836	2.297	437	42.243	7.673
Koniec tkackie, odpadki i wyczeski bawełn.	11.435	1.669	303	51	—	—	2.123	296	387	41	—	—
Konopie Manilla	4.466	366	1.296	101	—	—	3.867	262	1.008	68	657	41
Juta sur., wyczeski jut.	91.424	6.689	453	32	—	—	55.428	3.474	896	47	907	56
Wełna prana	8.829	5.547	1.060	662	—	—	9.322	4.624	1.324	613	2	2
Wełna nieprana	103.025	30.534	3.032	752	24	6	65.138	14.888	14.321	3.419	—	—

Liczby te są bardzo przekonujące. Gdy w okresie I półrocza r. ub. przez porty nasze przeszło 2,9% importowanych do Polski jabłek świeżych, to w I półroczu r. b. Gdynia i Gdańsk przyjęły 91,3% całego ich importu. Liczby te dla cytryn wynoszą 4,3% i 57,9%, dla pomarańczy i mandarynek 2,7% i 7,6%, dla kawy 68,4% i 85,7%, dla kakao 56,6% i 90,5%, dla herbaty 83,5% i 93,4%, dla żużli Thomasa mielonych 58,9% i 87,3%, dla juty i wyczesków jutowych 0,5% i 3,2%, dla konopi Manilla 29% i 43,1%, dla wełny niepranej 3% i 2,2%, dla wełny pranej 12% i 14,2%, wreszcie dla bawełny surowej, odpadków, wyczesków i końców tkackich bawełnianych 7,1% i 20,5%.

Z zestawień tych jasno wynika, jaką rolę odegrały preferencje morskie. Mimo, że w I półroczu r. b. import do Polski omawianych towarów z powodu przeżywanego kryzysu, znacznie spadł udział Gdyni, a przy niektórych towarach i Gdańska, w ich imporcie znacznie się zwiększył (oprócz żużli Thomasa, których przywóz spadł w tym okresie blisko o $\frac{2}{3}$ ze względu na kryzys w rolnictwie).

Pierwsze preferencje morskie, zastosowane w Polsce, okazały się zatem niezwykle skutecznym środkiem dla rozwoju naszych portów, a w znacznym stopniu uszlachetniły obroty przez Gdynię, nastawiając nasz młody port na towary wysokowartościowe, których przeładunek najbardziej jest dla portów rentowny.

K. Jeziorański

EKSPORT TRZODY I PRZETWORÓW MIĘSNYCH

W I PÓŁROCZU 1932 R. — Rynki zbytu na żywiec w II kwartale r. b. kurczyły się w dalszym ciągu i dopiero czerwiec wykazał pewną poprawę, która obudziła nadzieję, że

osiągnięty został już najniższy punkt w naszym eksporcie żywców. Naskutek spadku tego eksportu, jak również pewnego osłabienia eksportu bekonów w stosunku do początku roku ogólne liczby naszego wywozu trzody chlewnej we wszelkiej postaci wykazały pewną zniżkę, wskazującą, że nasilenie eksportu, jakie obserwowaliśmy z końcem r. ub. i z początkiem r. b., znacznie osłabło, co przypisać trzeba wyprzedzący zimowej trzody. To zmniejszenie się globalne wywozu nie wpłynęło jednakże na rynek wewnętrzny zbyt ujemnie, gdyż ceny wykazywały tendencję wyżkową, nawet dość raptowną chwilami, co bynajmniej nie mogło wpływać na intensyfikację eksportu. Taki raptowny skok cen wywołany został przede wszystkim przez strajk duński, a rezultatem było zamiast wzrostu eksportu — jego zahamowanie. Stąd miesiąc maj wykazuje zmniejszenie się wywozu bekonów. Pewne ożywienie wywozu żywców pod koniec czerwca przypisać należy zapoczątkowaniu tranzakcyj kompensacyjnych z Austrią. Natomiast inne rynki pozostały martwe wraz z Czechosłowacją. Ograniczenia wszelkiego rodzaju na rynkach zbytu bardzo silnie dotknęły eksport wędlin, który wykazał też silny spadek.

Eksport żywców wynosił w (sztukach):

I kwartał 1932	35.222
Kwiecień	8.031
Maj	7.563
Czerwiec	11.125
II kwartał 1932	26.719
I półrocze 1932	61.941
I " 1931	229.829
I " 1930	271.487

W II kwartale 1932 r. wyeksportowano 24.221 sztuk świ: do Austrii, zaledwie 2.367 szt. do Czechosłowacji, 46 szt. do Włoch i 85 szt. do Grecji. Do Austrii mogliśmy przez cały kwartał wykorzystywać wyłącznie nasz normalny kontyngent 1.830 szt. tygodniowo. Przez parę tygodni kontyngent ten nie był nawet wykorzystywany wskutek nieopłacalności i dopiero pod koniec czerwca obserwujemy pewien wzrost. Ograniczenia walutowe w Czechosłowacji prawie całkowicie zahamowały eksport z Polski, który obraca się w małych ilościach w ramach przydziału pozwoleń dewizowych. Również wywóz do Grecji zakończył się z końcem marca z powodu krachu walutowego.

Z analogicznymi trudnościami walczył eksport bitego towaru, osiągając następujące ilości (w sztukach):

I kwartał 1932	3.436
Kwiecień	1.338
Maj	778
Czerwiec	1.721
II kwartał 1932	3.837
I półrocze 1932	7.273
I " 1931	113.474
I " 1930	35.236

W II kwartale 1932 r. poszło 3.566 szt. do Austrii i 271 szt. do Francji.

Eksport bekonów przedstawiał się, jak następuje:

	q	szt. świń
I kwartał 1932	162.239	295.000
Kwiecień	42.168	76.700
Maj	38.804	70.500
Czerwiec	43.774	79.600
II kwartał 1932	124.746	226.800
I półrocze 1932	286.985	521.800
I " 1931	276.076	460.100
I " 1930	107.681	179.500

Eksport szynek pozostał na poziomie z poprzedniego kwartału. Mianowicie, wywieziono:

	Peklo- wane q	We- dzone q	W pus- kach q	R a z e m q	sztuk świń
I kwartał 1932	19.746	117	273	20.136	40.300
Kwiecień	6.606	41	187	6.834	13.700
Maj	7.029	40	107	7.176	14.300
Czerwiec	8.221	56	50	8.327	16.600
II kwartał 1932	21.856	137	344	22.337	44.600
I półrocze 1932	41.602	254	617	42.473	84.900
I " 1931	—	—	—	39.195	78.400
I " 1930	—	—	—	15.571	31.100

Kierunki wywozu szynek w II kwartale 1932 r. były następujące (w q):

	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Razem
Anglja	6.676,9	7.105,8	8.130,7	21.913,4
Austria	46,5	34,9	56,3	137,7
Belgia	8,0	12,8	107,9	130,7
Francja	0,9	21,5	—	22,4
Hamburg (w. port)	0,7	—	—	0,7
Holandja	25,5	—	32,8	58,3
Włochy	0,4	0,0	0,1	0,5
Luksemburg	0,0	—1,2	—	—1,2
Szwajcaria	74,7	0,1	—	74,8

Oprócz zbytu do Anglii eksport szynek (jak i wędlin) nie ma obecnie szans rozwoju, gdyż wszędzie wprowadzone zostały różnego rodzaju ograniczenia. Szwajcaria, która stała się już dość dobrym rynkiem, zakazała przywozu, trudności we Francji trwają nadal, podobnie jak i w Austrii.

Eksport wędlin ostatecznie załamał się w II kwartale r. b., wykazując wielkie zmniejszenie. Wynosił on:

	q	sztuk świń
I kwartał 1932	833	1.600
Kwiecień	118,5	—
Maj	75,5	—
Czerwiec	142,6	—
II kwartał 1932	336,6	700
I półrocze 1932	1.169,6	2.300
I " 1931	899,8	1.700
I " 1930	413,7	800

Kierunki wywozu były następujące (w q):

	Kwiecień	Maj	Czerwiec
Anglja	58,7	33,3	117,9
Austria	19,8	10,5	19,6
Francja	8,9	23,9	3,3
Holandja	0,3	—	0,4
Włochy	4,2	2,2	1,3
Belgia	—	0,9	—
Luksemburg	0,3	3,3	—
Marokko	—	1,4	—
Szwajcaria	26,3	0,2	—

Ogólny eksport trzody i przetworów w II kwartale 1932 r. w przeliczeniu na sztuki świń przedstawiał się następująco:

	II kwartał		I kwartał	
	szt. świń	%	szt. świń	%
Świnie żywe	26.700	8,8	35.200	9,4
" bite	3.800	1,3	3.400	0,9
Bekony	226.800	74,9	295.000	78,6
Szynki	44.600	14,8	40.300	10,8
Wędliny	700	0,2	1.600	0,4
Ogółem:	302.600	100,0	375.500	100,0

Jak widzimy, ogólny eksport trzody zmniejszył się w II kwartale w porównaniu z I kwartałem o przeszło 70 tys. szt. świń, co przewidywaliśmy w poprzednim zestawieniu eksportu¹⁾. Natomiast zahamowaniu uleło przedstawianie się organizacyjne eksportu, choćby z powodu osiągnięcia najniższych kwot eksportowych żywca.

Liczby dla całego pierwszego półrocza 1932 r. wykazują, że eksport osiągnął wyższy poziom, niż w 1930 r., niższy zaś od roku ubiegłego:

	I półrocze		
	1930	1931	1932
	sztuki świń		
Żywe świnie	271.500	229.800	62.000
Bite świnie	35.200	113.500	7.200
Bekony	179.500	460.000	521.800
Szynki	31.100	78.400	84.900
Wędliny	800	1.700	2.300
Ogółem:	518.100	883.500	678.200

Udział poszczególnych krajów w globalnym eksporcie trzody był w II kwartale następujący (w okrągłych liczbach):

	Szt. świń		%
Anglja	271.000	—	89,5
Austria	28.200	—	9,3
Czechosłowacja	2.400	—	0,8
Belgia	250	—	—
Francja	400	—	—
Grecja	100	—	0,4
Szwajcaria	200	—	—
Inne kraje	100	—	—
Ogółem:	302.600	—	100,0

Obserwujemy dalszy spadek udziału Czechosłowacji (z 1,8% w I kwartale r. b.) przy utrzymaniu dominującego udziału Anglii i przy pewnym zwiększeniu udziału Austrii (z 7,2%).

M. Pogorzelski

KWALIFIKOWANY WYWÓZ CHMIELU — p. str. 1116.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE²⁾

ZBOŻA I PRZETWORY

RUCH CEN ZBÓŻ w okresie od 23 sierpnia do 8 września r. b. kształtował się następująco (ceny za 100 kg):

	23—31/VIII		1—8/IX		Wzrost (+) Spadek (—)
	zł	\$	zł	\$	%
	Pszennica				
Warszawa	27,96	3,14	28,58	3,21	+ 2,2
Poznań	25,25	2,83½	25,00	2,81	— 1,0
Lwów	26,25	2,95	26,87½	3,02	+ 2,3
Przeciętna	26,48½	2,97½	26,81½	3,01	+ 1,2

¹⁾ P. tyg. „Polska Gospodarcza” zes. 24/1932, str. 699.

²⁾ Na podstawie danych Min. Przemysłu i Handlu i Min. Rolnictwa, sprawozdań organizacji gospodarczych, własnych korespondentów, depesz P. A. T. i t. d.

Żyto					
Warszawa . . .	16'50	1'85	16'87½	1'89½	+ 2'2
Poznań . . .	15'40	1'73	15'73	1'76½	+ 2'1
Lwów . . .	15'93	1'79	16'31	1'83	+ 2'3
Przeciętna . .	15'94	1'79	16'30½	1'83	+ 2'2
O w i e s					
Warszawa . . .	16'60	1'86	16'06	1'80	- 3'2
Poznań . . .	13'14	1'47½	12'75	1'43	- 2'9
Lwów . . .	15'37	1'72½	14'50	1'63	- 5'6
Przeciętna . .	15'03½	1'69	14'43½	1'62	- 3'9
Jęczmień browarowy					
Warszawa . . .	17'87½	2'00½	18'08	2'03	+ 1'1
Poznań . . .	19'25	2'16	19'50	2'19	+ 1'2
Lwów . . .	—	—	—	—	—
Przeciętna . .	—	—	—	—	—
Jęczmień zwykły					
Warszawa . . .	16'75	1'88	16'45	1'85	- 1'7
Poznań . . .	17'12	1'92	16'56	1'86	- 3'2
Lwów . . .	15'25	1'71	13'95	1'56½	- 8'5
Przeciętna . .	16'37	1'83½	15'65	1'76	- 4'4

— Okres sprawozdawczy (od 5 do 10 września) nie przyniósł naogół poważniejszych zmian na rynkach zbóż chlebowych; różnice w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego w olbrzymiej większości wypadków są niewielkie. Giełda warszawska wykazuje nieznaczne zmiany: zniżkowała pszenica oraz jęczmień przemiałowy, zwykował jęczmień browarowy, owies zbierany i otręby żytnie — różnice nie przekraczają \mathcal{Z} 0'50 na 100 kg. Na giełdzie poznańskiej panowała w okresie sprawozdawczym tendencja nieco mocniejsza: pszenica oraz mąka pszenna poprawiły się o \mathcal{Z} 1'00, w mniejszym zaś stopniu poszły w górę ceny żyta, jęczmienia browarowego, maki żytniej, a jedynie cena otrąb żytnich nieco spadła. Giełda gdańska miała silniejszą poprawę ceny pszenicy (guld. 2'00 na 100 kg) oraz mocniejszą żyta. Ceny niewymienionych zbóż i przetworów na pozostałych giełdach utrzymały się bez zmiany na dotychczasowym poziomie. Na pozostałych giełdach prowincjonalnych panowała nadal tendencja spokojna przy nieco większych dowozach.

Warszawa. — Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg parytet wagon Warszawa (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica jednolita 28'50 — 29'00 (29'00 — 29'50), — zbierana 28'00 — 28'50 (28'50 — 29'00), żyto 16'75 — 17'00 (16'75 — 17'00), jęczmień brow. 114 hfl. 18'00 — 19'00 (17'50 — 18'50), — przemiałowy 16'00 — 16'50 (16'50 — 17'00), owies jednolity 16'50 — 17'00 (16'50 — 17'00), — zbierany 15'25 — 15'75 (15'00 — 15'50), mąka pszenna luksusowa 48'00 — 53'00 (48'00 — 53'00), — pszenna 4/0 43'00 — 48'00 (43'00 — 48'00), — żytnia pyłkowa 31'00 — 33'00 (31'00 — 33'00), — sitkowa 24'00 — 27'00 (24'00 — 27'00), — razowa 23'00 — 25'00 (23'00 — 25'00), otręby pszenne grube 11'50 — 12'00 (11'50 — 12'00), — pszenne średnie 11'50 — 12'00 (11'50 — 12'00), — żytnie 8'75 — 9'25 (8'50 — 9'00).

Poznań. — Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg parytet Poznań (jak wyżej): pszenica 25'50 — 26'50 (24'50 — 25'50), żyto 15'95 — 16'25 (15'50 — 15'80), jęczmień brow. 19'50 — 20'50 (19'00 — 20'00), — przemiałowy 64 do 66 kg 16'00 — 16'50 (16'00 — 16'50), — 68 kg 16'50 — 17'50 (16'50 — 17'50), owies 12'50 — 13'00 (12'50 — 13'00), mąka pszenna 65%-owa wraz z workiem 40'50 — 42'50 (39'50 — 41'50), — żytnia 65%-owa wraz z workiem 25'50 — 26'50 (25'25 — 26'25), otręby pszenne grube 10'00 — 11'00 (10'00 — 11'00), — pszenne średnie 9'00 — 10'00 (9'00 — 10'00), — żytnie 8'75 — 9'00 (9'00 — 9'25).

Gdańsk. — Notowano — w guld. gd. za 100 kg (jak wyżej): pszenica o wadze 128 hfl. nowa 16'00 — 16'25 (14'00 — 14'25), żyto nowe przemiałowe 10'00 (10'05), — eksportowe 120 hfl. 10'40 (9'85), jęczmień nowy wyborowy 11'50 — 12'25 (11'50 — 12'25), — średni 10'50 — 11'00 (10'50 — 11'00), — mierny 108 hfl. 10'25 — 10'50 (10'00 — 10'50), owies 9'00 — 9'25 (8'75 — 9'25), otręby pszenne 7'25 (7'25), — żytnie 6'75 (6'75).

BYDŁO I MIĘSO

— Sytuacja na rynku krajowym bydła i mięsa w sierpniu r. b. nosiła wyraźne cechy depresji i zastoju rynku. Pomimo znacznego zmniejszenia się dostaw bydła rzeźnego w okresie

żniw — ceny materiału rzeźnego zniżkowały wskutek wyraźnego skurczenia się bieżącego zapotrzebowania konsumpcyjnego. Sezonowe wyższe cen na niektóre gatunki mięsa nie mogą być uważane za oznaki ogólnej poprawy.

W związku z małymi spędami komisja Notowań cen w Poznaniu i Giełda Mięsna w Warszawie nie przeprowadzały w końcu miesiąca notowań.

Naskutek panujących w niektórych miejscowościach chorób świń rozporządzeniem Min. Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 24/VIII r. b. zamknięte zostało dla wywozu do Austrii i Czechosłowacji kilka powiatów.

Warszawa. — Notowania — w \mathcal{Z} za 100 kg żywej wagi loco targowica w/g Giełdy Mięsnej wyniosły: świnię słoninową pow. 150 kg 120 — 125, — 130 — 150 kg 110 — 115, — mięsne 110 kg 90 — 105. Tendencja słaba.

Mysłowice. — W/g notowań Komisji Notowań Cen Centralnej Targowicy w Mysłowicach — w \mathcal{Z} za 100 kg żywej wagi loco: woły młode pełnom. wytucz. 55 — 65, — miernie odzyw. młode i dobrze odżywione starsze 40 — 54, stadniki pełnom. najw. wart. rzeźnej 55 — 65, — pełn. młodsze 45 — 54, — miernie odzyw. 35 — 44, jałowki i krowy pełnom. wytucz. najw. wart. rzeźnej 65 — 73, — pełnom. wytucz. starsze krowy 65 — 73, — starsze wytuczone krowy i gorsze jałowki 55 — 64, — miernie odzyw. 40 — 54, cielęta najprzedn. tucz. 75 — 90, średnio tuczona cielęta i najprzedn. ssaki 60 — 74, mniej tucz. cielęta i dobre ssaki — 50 — 59, liche ssaki 40 — 49; świnię tucz. ponad 150 kg żyw. wagi 138 — 145, — pełnom. od 120 do 150 kg 118 — 137, — pełnom. od 100 do 120 kg 100 — 117, — pełnom. od 70 do 100 kg 90 — 99. Podaż dostateczna, targ spokojny, tendencja słaba.

Poznań. — Ostatnie notowania świń bekonowych loco stacja zał. w \mathcal{Z} za 100 kg żywej wagi w/g danych Wielkopolskiej Izby Rolniczej wynosiły: I klasa 86 — 92, — II 80 — 84.

MASŁO

— W porównaniu do lipca sytuacja krajowego rynku nabiałowego w sierpniu nie wykazała większych zmian, co wpłynęło jednakże hamująco na oddawna obserwowane częste wahania cen. Odprężenie w intensywności robót polnych i obniżenie się temperatury były głównymi czynnikami wewnętrznymi, wpływającymi na kształtowanie się cen nabiału w kraju.

Naskutek mniejszego zapotrzebowania mleka na wsi do celów konsumpcji własnej wzrosły nieco dostawy do mleczarni. Podobnie, zmniejszenie się spożycia mleka zsiadłego w miastach przyczyniło się do większej produkcji masła. Wzrost podaży masła przy słabym zapotrzebowaniu rynków wewnętrznego i zagranicznego wywołał osłabienie tendencji i wpływa hamująco na oczekiwany wzrost ceny.

Pod względem jakościowym produkcja krajowa masła nie wykazała większej poprawy, jedynie obecne warunki atmosferyczne bardziej sprzyjają przewozowi towaru eksportowego, który dochodzi na rynki odbiorcze w nieco lepszym stanie.

Warszawa. — Komisja Nabiałowa ostatnio notuje bez zmiany — w \mathcal{Z} za 1 kg w hurcie: masło wyborowe 3'40, — deserowe 2'80, — solone mleczarskie 2'80, — osekłowe 2'50. Tendencja słaba.

Lublin. — Hurtowe notowania masła — w \mathcal{Z} za 1 kg loco: masło wyborowe 4'00, — deserowe 3'75, — stołowe 3'40 — 3'50, — osekłowe wiejskie 2'70. Tendencja niejednolita.

Bielsko. — Notowania hurtowe — w \mathcal{Z} za 1 kg w/g firmy Lipto: masło wyborowe 3'40, — deserowe 3'00 — 3'30, — niesolone stołowe 2'90 — 3'00, — kuchenne 2'75 — 3'00. Podaż znaczna, popyt umiarkowany.

JAJA

— W sierpniu na rynku jajczarskim panowała nadal żywa tendencja wskutek stale zmniejszającej się produkcji i rosnącego popytu ze strony rynków zagranicznych. W związku z lepszym nastrojem rynku ceny na towar eksportowy zlekka wzrosły, aczkolwiek rynki odbiorcze na wszelki wzrost cen niezwolecznie reagują, zmniejszając lub ociągając się z zamówieniami.

Ze względu na nierównomierny udział poszczególnych ośrodków handlu jajczarskiego w eksporcie jaj zagranicą tendencja w niektórych miejscowościach, jest niejednolita, dużych jednak odchyień nie notowano. Wyższe ceny panują zasadniczo w miejscowościach, bliżej położonych rynków odbiorczych oraz zaopatrzonych w sieć zbiornic jajczarskich, które dzięki regularnemu odprowadzaniu nadwyżek i pouczeniu producentów o zasadach klasyfikowania towaru i jego wartości handlowej — spełniają obecnie bardzo pożyteczne zadanie.

Widoki na przyszłość są niejasne — tem niemniej jednak przeważa nastrój optymistyczny.

Warszawa — Notowania Zw. Spółdz. Jajcz. i Mleczarskich z końca miesiąca — w zł za skrzynię à 1.440 szt. w hurcie wynosiły: jaja niesortowane 85 — 95. Pomimo znacznych dowozów oczekiwana jest wyższa cen.

Kraków. — Hurtowe notowania — w zł za skrzynię à 1.440 szt.: jaja oryginalne 93, — prześwietlane 97. Tendencja utrzymana.

Tarnopol. — Ceny eksportowe franco granica za skrzynię à 1.440 szt. wynosiły ostatnio zł 112 — 115. Wobec zmniejszonych dowozów i żywszego zapotrzebowania zagranicą — tendencja mocniejsza.

Jarosław. — Notowania — w zł za skrzynię à 1.440 szt. w końcu miesiąca wynosiły: jaja oryginalne w akupie 88, — towar eksportowy franco granica 105 — 108. Ceny zwiększające.

METALE I WYROBY METALOWE

— Rynek metali i wyrobów metalowych stoi nadal pod znakiem słabego ożywienia; ceny kształtowały się dość niejednolicie, wykazując straty lub wyżki — w zależności od konjunktury na rynkach zagranicznych.

Warszawa. — Ceny orientacyjne — w zł za 1 kg (w nawiasach podane są notowania z połowy czerwca): cyna Banka w blokach 5'40 (5'00), ołów hutniczy 0'70 (0'75), cynk hutniczy 0'80 (0'80), antymon 1'25 (1'35), aluminium hutnicze 3'80 (3'50), blacha miedziana 2'75 — 3'40 (3'00 — 3'50), blacha mosiężna 2'60 — 3'70 (2'60 — 3'70), blacha cynkowa do kręcia dachów 1'02 — 1'05, — do celów przemysłowych 1'07 — 1'10, nikiel w kostkach 10'00 (8'00).

— Ceny orientacyjne — w zł za 1 kg franco stacja Warszawa: blacha żelazna ocynkowana najwyższego gatunku 711 × 1.422 × 0'45 mm 1'05, — 711 × 1.422 × 0'50 mm 1'00, — 1.000 × 2.000 × 0'50 mm 1'07; blachy II gatunku o 6% tańsze.

Katowice. — Ceny orientacyjne odlewów metalowych — w zł za 1 kg loco odlewnia Katowice: mosiądz w prętach 2'00, metal czerwony 2'10, bronz fosforowy 2'20, bronz kwasoodporny 2'70, bronz Dr. Kinzel'a 3'00, bronz niklo-fosforowy 3'20, bronz manganowy kuty, wytrzymałości 40 — 50 kg na 1 mm 3'40; odlewy żeliwne 0'50 — 0'80.

— Notowania Biura Sprzedaży Polskich Walcowni Cynku w Katowicach — w zł za 1.000 kg parytet stacja Chebzie, G. Śląsk: blacha cynkowa przy odbiorze ponad 30 t 954'50, — przy odbiorze od 5 do 30 t 976'00, — przy sprzedaży przez hurtowników i kupców uprzywilejowanych nie w drodze komisowej odsprzedawcom 1.019'50, — ze składu konsumentom 1.063'00.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 5 do 10 września 1932 r.

— W pierwszych dniach okresu sprawozdawczego utrzymywała się na giełdzie warszawskiej nadal tendencja mocna przy dużym zainteresowaniu akcjami, dając w rezultacie dalszą, często znaczną, poprawę kursów notowanych akcji. Druga połowa tygodnia przyniosła osłabienie tendencji naskutek realizacji, przyczem zwiększona podaż akcji wywołała tak silny spadek ich kursów, iż mimo początkowej wyżki nieliczne tylko akcje nie spadły poniżej notowań końcowych okresu poprzedniego.

Z akcji bankowych nadal obracano tylko akcjami Banku Polskiego; po osiągnięciu kursu ponad parytet spadły one silnie, tracąc w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu po-

przedniego zł 10 00 na akcji. Akcje przedsiębiorstw chemicznych nie były notowane, z akcji zaś przedsiębiorstw cukrowniczych akcje Warsz. T-wa Fabryk Cukru oraz Częstocice zniżowały o zł 2'50 i zł 4'00; poza tem notowane były od dawna nie ukazujące się akcje Cnodorowa — również po kursie obniżonym. Do wyjątków, wykazujących w rezultacie tygodniowym zysk, należą akcje Warsz. T-wa Kopalń Węgla — poprawa wynosi zł 2'00 na akcji; kurs akcji Standa d Nobla pozostał bez zmiany. Grupa akcji przedsiębiorstw metalurgicznych należała do bardziej ożywionych i miała — jak i pozostałe grupy — silne wahania kursów. W rezultacie akcje Lilpopa s. raciły zł 1'25, akcje Modrzejowa i Starachowic zakończyły okres sprawozdawczy na poziomie tygodnia poprzedniego, a jedynie nienotowane od dłuższego czasu akcje wykazują wyżki: Norblin, Ostrowiec oraz Parowozy. W grupie spożywczej nadal obracano dużo akcjami Haberbuscha i Schielego, które mimo końcowej niżki wykazują poprawę o zł 4'00.

Z giełd prowincjonalnych nadal liczne obroty w okresie sprawozdawczym miała giełda krakowska, ożywiła się również giełda poznańska. Kursy kształtowały się podobnie, jak na giełdzie stołecznej: po początkowej wyżce koniec okresu przyniósł spadek, nie tak silny jednak, jak na giełdzie warszawskiej.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 10 IX
Bank Polski	zł 100	102 00	85 00	89 00 85 00-85 50
Chodorów	zł 100	85 00	85 00	—
Częstocice	zł 100	28 00	25 00	25 00
Warsz. T-wo Fabryk Cukru	zł 100	26 00	21 00	21 50-21 00
Warsz. T-wo Kopalń Węgla	zł 100	24 50	19 00	19 00
Standard-Nobel	zł 50	4 75	4 75	—
Lilpop	zł 25	17 50	13 75	15 00-13 75
Modrzejów	zł 50	5 25	4 00	4 50-4 00
Norblin	zł 100	33 00	33 00	—
Ostrowiec — I—III em. serja B	zł 50	33 00	29 00	—
Parowozy I — II em.	zł 25	12 00	12 00	—
Starachowice	zł 50	12 75	10 00	—
Haberbusch i Schiele	zł 100	60 00	54 00	—

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje (maksimum i minimum — w zł ; w nawiasach podane są notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski — 103'00—97'00 (90 00 83 00), Chodorów — 80'00, Chybie — 13'50 — 12'50, Jaworzno — 14'00 — 13'50 (12'50 — 9'95), Siersza górna — 5'50, Tohan — 4'00 (2'50), Zieleniewski — 15'00—14'50 (14 00), Parowozy — 12 00.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje (jak wyżej): Tesp — 95'00.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje (jak wyżej): Bank Polski — 101'00—100 00 (81'00), Cegielski — 20'00, Dr. Roman May — 13'00—9'00.

CLA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWN.

ULGA CELNA NA ŚLEDZIE W SOSIE. — Rozporządzeniem Ministrów: Skarbu, Przem. i Handlu oraz Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 3/IX 1932 r., ogłoszonym w „Dz. Ust. R. P.” Nr. 77, poz. 692, wprowadzona została na okres do dn. 31/XII 1932 r. włącznie ulga celna przy przywozie — za pozwoleniem Min. Skarbu — śledzi w sosie z przyprawą korzeni: cło ulgowe wynosi 1% cła autonomicznego.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia, t. j. dn. 12/IX r. b.

WPŁYW CEŁ MORSKICH NA ZWIĘKSZENIE IMPORTU PRZEZ PORTY W I PÓŁROCZU 1932 R. — p. str. 1118.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

NOWELIZACJA USTAWY O FUNDUSZU DROGOWYM. — Zmienność stosunków gospodarczych po wojnie, obok niedostatecznej jeszcze sprawności aparatu legislacyjnego, wpływającej głównie z nadmiaru zadań, wymagających załatwienia, sprawia, że najbardziej słuszne zarządzenia przychodzą z opóźnieniem i spotykają się w chwili swojej realizacji z tak zmienionymi, a najczęściej z tak pogorszonymi warunkami, że praktyczne zastosowanie tych zarządzeń napotyka na trudności niemal nie do przewyższenia. Tak było ze zreformowaną taryfą kolejową, której wprowadzenie w życie z dn. 1/X 1929 r. zbiegło się z początkiem kryzysu gospodarczego i spowodowało stopniowe wycofanie wszystkich podwyżek taryfy towarowej, uznanych za konieczne dla oparcia gospodarki kolejowej na trwałych podstawach.

To samo powtórzyło się z ustawą o funduszu drogowym. Konieczności stworzenia specjalnego funduszu na rozbudowę dróg bitych, ich naprawę i przystosowanie do nowych warunków ruchu kołowego, wywołanych rozwojem ruchu samochodowego — nikt nie zaprzeczał, przeciwnie, rozumiano wyraźną korzyść dobrych dróg dla ruchu samochodowego i słusznosc pociągnięcia do świadczeń na ten cel pojazdów mechanicznych. Ale ustawa o funduszu drogowym przyszła na wiosnę 1931 r., w okresie, kiedy depresja gospodarcza — a z nią zanik ruchu towarowego i osobowego — osiągnęły szczyt; to też zastosowanie jej wywołało protest ze strony podatników, dotąd od wszelkich ciężarów zwolnionych.

Ponieważ protest dotyczył głównie wymiaru spłat i podstaw ich obliczania, przeto Ministerstwo Robót Publicznych, a w następstwie Min. Komunikacji, poza doraźnym zmniejszeniem niektórych opłat, poddało ustawę o funduszu drogowym zasadniczej rewizji i po wysłuchaniu opinii zainteresowanych organizacji transportu samochodowego oraz izb przemysłowo-handlowych, opracowało nowelę do wymienionej ustawy i przesało ją obecnie do uzgodnienia innym ministerstwom.

Nowy projekt ustawy o funduszu drogowym oparty został na następujących zasadach:

1. — Opłata od wagi została ujednostajniona dla wszystkich rodzajów samochodów, tak osobowych i ciężarowych, jak własnych lub zarobkowych, i znacznie, bo więcej niż czterokrotnie obniżona, ustalono ją bowiem na zł 10 od każdego 100 kg wagi własnej samochodu zamiast pobieranych według ustawy z dn. 3/II 1931 r. zł 40 — 60. Dla pojazdów o pełnych gumowych obręczach opłatę podwyższa się o 25%, o obręczach żelaznych — o 100%. Motocykle mają opłacać po zł 40, a z przyczepką — po zł 60 od sztuki.

2. — Pierwotną opłatę w wysokości 33% ceny biletu w autobusach zastępuje się ryczałtem rocznym, uzależnionym od ilości miejsc dla pasażerów w samochodzie, przyczem wysokość ryczałtu uzależnia się ponadto od długości kursu, mianowicie: przy przebiegu 30 km opłata wynosi zł 100, od 31 do 50 km — zł 150 od 51 do 100 km — zł 180, od 101 do 150 km — zł 200, powyżej 150 km — zł 250 rocznie.

3. — Podobnie i przy przewozie towarów dotychczasowa opłata po zł 3 od każdego tonnokilometra zostaje zryczałtowana i wynosić ma: dla samochodów ciężarowych — zł 150 za każdą tonnę nośności pojazdu, dla wozów konnych — zł 90 za każdą tonnę nośności. Opłaty powyższe pobierane być mają zarówno od pojazdów zarobkowych, jak też i własnych, o ile przewóz dokonywany będzie w celu sprzedaży towaru.

4. — Wprowadza się nową opłatę od materiałów pędnych w drodze ustalenia dodatkowego podatku od benzyny, gazoliny i materiałów ropnych w wysokości zł 20 za litr, a od benzolu

i mieszanek spirytusowych — zł 18 za litr. Dodatek ten ma być obracany wyłącznie na fundusz drogowy.

5. — Pozostają bez zmiany opłaty od reklam, ustawionych wzdłuż dróg bitych.

6. — Przekazują się ze Skarbu Państwa na rzecz funduszu drogowego opłaty, pobierane na zasadzie ustawy drogowej i ustawy o przepisach porządkowych, dające rocznie około zł 650 tys.

7. — Upraszcza się sposób wymiaru, poboru i kontroli opłat.

Jak widzimy, projektowana nowelizacja ustawy o funduszu drogowym wprowadza daleko idące zmiany zarówno w samych zasadach opodatkowania, jak i w wysokości opłat. Dla porównania przytaczamy poniżej zestawienie oczekiwanych wpływów na rzecz funduszu drogowego według ustawy pierwotnej, a projektowanej (w tys. zł):

O p ł a t y	Oczekiwane wpływy według ustawy:	
	z dn. 3/II 1931	projektowanej
Od wagi pojazdów mechanicznych i motocykli	23.000	4.391
Od biletów, względnie od miejsc w autobusach	22.000	6.022
Od przewozu towarów	3.000	410
Od materiałów pędnych	—	15.066
Od reklam	100	50
Grzywny za przekroczenie przepisów	500	500
Opłaty na zasadzie ustawy drogowej i ustawy o przepisach porządkowych	—	650
Razem:	48.600	27.089

Zestawienie powyższe wykazuje wyraźnie zarówno ogólne zmniejszenie obciążenia ruchu kołowego, jak też przesunięcie punktu ciężkości z opłat stałych na opłaty zmienne — od zużycia materiałów pędnych — a więc uzależnienia ich od rzeczywistej intensywności pracy pojazdu, co jest, oczywiście, znacznie słuszniejsze i odpowiada niejednokrotnie wypowiedanym postulatami przedstawicieli zrzeszeń samochodowych.

Jeżeli chodzi o zobrazowanie indywidualnego obciążenia poszczególnych rodzajów pojazdów według projektowanych norm nowej ustawy, to ilustruje je tabela następująca (w zł):

	Srednia waga kg	Opłata od wagi	Za ilość miejsc	Za nośność pojazdu	Od materiałów pędnych	Razem
Samochody osobowe prywatne	1.400	140	—	—	425	565
Taksówki	1.250	125	—	—	375	500
Autobusy przy przebiegu dziennym: — do 50 km	2.500	250	2.250	—	750	3.250
od 51 do 100 km			2.700	—	1.125	4.075
" 101 " 150 "			4.000	—	1.875	6.125
ponad 150 "			5.000	—	2.250	7.500
Samochody ciężarowe: prywatne	2.000	200	—	—	1.000	1.200
zarobkowe			—	450	1.000	1.650
Inne pojazdy mechaniczne	1.000	100	—	—	200	300
Motocykle	—	40/60	—	—	60	100/120
Wozy konne zarobkowe	—	—	—	180	—	180

Jak widać z tej tabeli, najwyżej obciążone mają być autobusy i to głównie kursujące na odległościach dalszych. To ostatnie zróżniczkowanie ma na celu ograniczenie sfery działania autobusów do granicy właściwej temu rodzajowi komunikacji i utrudnienie współzawodnictwa ich na dalszych odległościach z równoległymi liniami kolejowymi.

Powyżej streszczony projekt nowelizacji ustawy o funduszu drogowym, po uzgodnieniu go z zainteresowanymi Ministerstwami, wniesiony będzie pod obrady jesiennej sesji Sejmu i Senatu i — w razie zatwierdzenia — wejdzie w życie z dn. 1/IV 1933 r.

J. G.

WYNIKI FINANSOWE EKSPLOATACJI P. K. P. W I KWARTALE 1932 R.¹⁾ przedstawiają się w porównaniu z tym samym okresem poprzednich 2 lat, jak następuje (w tys. zł):

	1932	1931	1930
KOLEJE NORMALNOTOROWE			
Docho dy:			
Przewóz osób	55.857 1	67.677 2	75.575 0
" bagażu	2.676 3	3.148 5	3.765 3
" towarów	149.096 1	196.852 2	208.350 1
" poczty	3.910 3	3.870 8	3.084 2
Razem dochody z przewozów:	211.560 8	271.548 7	290.775 6
Inne dochody	26.625 4	35.044 2	36 874 2
Ogółem dochody:	238.186 2	306.592 9	327.649 8
Roz chody:			
Eksploatacja kolei	234.949 2	297.994 6	310.993 6
Zaliczki gwarancyjne	1.858 7	5.528 6	1.243 4
Ogółem rozchody:	236.807 9	303.523 2	312.137 0
KOLEJE WĄSKOTOROWE			
Docho dy:			
Przewóz osób	288 4	310 2	391 3
" bagażu	10 7	9 1	12 2
" towarów	1.004 4	1.874 7	2.324 8
" poczty	450 2	329 1	244 2
Razem dochody z przewozów:	1.753 7	2.523 1	2.972 5

Inne dochody	429 0	577 6	776 4
Ogółem dochody:	2.182 7	3.070 7	3.748 9
Roz chody:			
Eksploatacja kolei	3.125 0	4.343 5	4.813 2
WYDATKI NADZWYCZAJNE			
Inwestycje	12.514 0	38.766 8	44.424 3

Z zestawienia wyników finansowych za okres 3-letni widać, iż ogół wpływów P. K. P. w I kwartale zmniejszył się z zł 331 4 miljn. do zł 240 4 miljn., czyli o 28%. Równocześnie zmniejszyły się i rozchody — z zł 312 1 miljn. do zł 239 9 miljn., co sprawiło, że w r. b. wydatki zostały pokryte przez wpływy, ale prawie bez nadwyżki — zł 240 4 miljn. dochodu przy zł 239 9 miljn. rozchodów, wówczas gdy w 1930 r. nadwyżka ta stanowiła zł 19 3 miljn. Pod wpływem tego zredukowane zostały wydatki na inwestycje z zł 44 4 miljn. do nikłej kwoty zł 12 5 miljn., zupełnie nie odpowiadającej istotnym potrzebom budownictwa kolejowego.

Skurczeniu się uległy wszystkie pozycje dochodowe tak z ruchu osobowego, jak i towarowego. Jedyny wyjątek stanowi dochód z przewozu poczty, który wzrósł z zł 3 3 miljn. na zł 4 4 miljn., czyli przeszło o 30%. Ale właśnie o tę samą kwotę spadły wpływy z przewozu bagażu i przesyłek nadzwyczajnych, co świadczy, że poczta przejęła od kolei przewóz przesyłek paczkowych.

Szczególnie niepomysłna jest eksploatacja kolei wąskotorowych, którą zamknięto w r. b. niedoborem za I kwartał w kwocie prawie zł 1 miljn. Na wynik ten, obok ogólnej depresji gospodarczej, wywarło wpływ współzawodnictwo komunikacji samochodowej, dającej się szczególnie we znaki słabszym technicznie kolejom wąskotorowym.

J.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

RYNEK FRACHTOWY. — Czołowe rynki frachtowe przedstawiały od początku ub. tygodnia zdecydowanie zdrowszy wygląd przy sprzyjającej konjunkturze dla wszelkiego rodzaju przewozów, specjalnie zaś na ładunki zbożowe.

Na rynku La Platy zakontraktowano 36 statków o łącznym tonnażu 254.100 t przy zwykłych stawkach, które wynosiły z San Lorenzo do portów Anglii i Kontynentu do sh 16/6, podczas gdy w poprzednim tygodniu wynosiły tylko sh 15, z Santa Fe sh 15 do 16 do Antwerpji lub Rotterdamu, a z Bahía Blanca za statki większego typu od sh 12/6 do 14.

Rynek północno-amerykański i kanadyjski, pomimo nieznacznej ilości dokonanych zafrachtowań, wykazały tendencję mocną, zwłaszcza iż nie odczuwa się nadmiaru wolnego tonnażu.

Na rynkach Dalekiego Wschodu i afrykańskim, zawiązującą zdecydowanemu stanowisku armatorów — stawki frachtowe nie tylko że utrzymały się na osiągniętym poziomie, ale mają tendencję zwykłą. Z portów południowej Australii płacono stawkę sh 27/6 do Callao przy załadunku w październiku, a z Sydney kontraktowano tonnaż pod ładunki zboża luzem

do portów morza Śródziemnego, Anglii i Kontynentu po sh 24 również na październik.

Na rynkach śródziemnomorskim, dunajskim i czarnomorskim nie notowano żadnych zasadniczych zmian. Pewne zapotrzebowanie tonnażu notowano z Huelvy do państw północnej Europy na wrzesień — październik po stawkach sh 10/7½. Z portów południowych Z. S. R. R. zakontraktowano 1 statek o tonnażu 7.000 t pod zboże po sh 9 4½ przy załadunku we wrześniu. Poza tem jest zapotrzebowanie tonnażu pod rudę z Poti, i węgiel z Mikołajowa lub Teodozji.

Na rynku Gdynia — Gdańsk panuje w dalszym ciągu ożywienie, zwłaszcza w wywozie węgla; poniżej podajemy orientacyjne stawki: 2.500 t do Rouen sh 6/3, 1.800 t do Bayonne 35 fr. 1.800 t do Randers sh 5, 2.000 t do Reykjavik sh 9/9, porty południowej Szwecji sh 4/3 do 4/9, porty duńskie sh 4/6 do 5.

WPLYW CEŁ MORSKICH NA ZWIĘKSZENIE IMPORTU PRZEZ PORTY W I PÓŁROCZU 1932 R. — p. str 1118.

POCZTA I TELEGRAF

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA POCZT I TELEGRAFÓW

WPLYWY Z OPŁAT POCZTOWO-TELEGRAFICZNYCH W OKRESIE KWIECIEŃ — LIPIEC 1932 R. — Zasadnicze źródła wpływów przedsiębiorstwa Polska Poczta, Telegraf i Telefon przedstawiały w okresie: kwiecień — lipiec r. b. w porównaniu do analogicznego okresu r. ub. następujący obraz (w zł):

Opłaty	1931	1932	1931	1932
			1930 = 100	
Pocztowe	44.425.907	37.745.382	92 2	78 3
Telefoniczne	17.582.981	15.577.503	91 4	80 9
Telegraficzne	3.888.031	3.064.038	79 7	62 8
Radjotelegraficzne	881.626	922.631	189 3	198 1
Razem:	66.778.545	57.309.554	91 8	78 7

¹⁾ Dane za IV kwartał 1931 r. — p. zesz. 11/1932, str. 551.

Dane z lipca r. b., włączone do zestawienia, posiadają charakter danych tymczasowych.

Z wyliczenia procentowego widać, że w badanym okresie 1931 r. najpoważniejsza obniżka wpływów dotknęła opłaty telegraficzne, w r. b. spadek stracił nieco na intensywności. Lekko zarysowana w r. ub. obniżka w zakresie opłat pocztowych i telefonicznych uległa w r. b. dalszemu pogłębieniu.

Dodać trzeba, że opłaty pocztowe ujawniły spadek w skali większej aniżeli opłaty telefoniczne. Tempo wzrostu najskromniejszego rodzaju wpływów — radjotelegraficznych i radiofonicznych — uległ w r. b. pewnemu zmniejszeniu, jednak poziom, osiągnięty za okres kwiecień — lipiec r. b., okazuje się wyższy od poziomu analogicznego okresu z r. ub.

Z takiego ukształtowania poszczególnych wpływów wynika w rezultacie, że w 1931 r. obniżka ogólna wpływów wynosiła

8·2%, w 1932 r. zaś 21·3% poniżej wpływów, osiągniętych w 1930 r.

Spadek w liczbach absolutnych wynosił w r. ub. zł 6·0 miljn. w stosunku do 1930 r., w 1932 r. zaś w stosunku do 1931 r. zł 9·5 miljn. Z tego wynika, że spadek w r. b. jest stosunkowo dużo większy.

Różny stopień spadku poszczególnych wpływów wywołał odmienne ustosunkowanie wielkości udziałów opłat w ogólnej sumie wpływów. Poniższe zestawienie procentowe ilustruje wielkość udziału poszczególnych rodzajów opłat w ogólnej sumie uzyskanego wpływu w okresie kwiecień — lipiec:

Opłaty	1930	1931	1932
Pocztowe	66·2	66·5	65·9
Telefoniczne	26·5	26·4	27·2
Telegraficzne	6·7	5·8	5·3
Radjotelegraficzne	0·6	1·3	1·6
Razem: 100·0	100·0	100·0	

Rezultat posuwającej się tendencji spadkowej w 1932 r. wytworzył odmienne nieco wzajemne ustosunkowanie wielkości wpływów z poszczególnych opłat.

Okres 4 miesięcy bieżącego roku budżetowego przeszedł pod znakiem poważniejszej obniżki wpływów z opłat pocztowych. Ponieważ wpływy z tego źródła ze względu na jego wielkie rozmiary decydują o ogólnym wyniku finansowym, przeto tem się tłumaczy niski poziom ogólnych wpływów przedsiębiorstwa w nowym roku budżetowym.

Jeżeli chodzi o kształtowanie się wpływów z opłat pocztowych w poszczególnych miesiącach, należy stwierdzić, że w 1930 r. poważniejszy wstrząs w opłatach pocztowych przypadł na czerwiec, w 1931 i 1932 r. na maj. Wpływy w maju r. b. uwydatniły szczególnie niski poziom. Przyczyn takiego układu szukać można w dwóch kierunkach. Po pierwsze — opłaty pocztowe przechodzą zwykle przez okres sezonowego osłabienia w miesiącach letnich, i zwykle maj lub czerwiec rozpoczynają kształtowanie się niżkowe, po drugie maj w r. b. jest pierwszym miesiącem, w którym wysokość stawek taryfowych została zmniejszona, co automatycznie odbiło się na rozmiarach wpływów. Regeneracja ruchu dała się odczuć w czerwcu.

Oczywiście — dalsze kształtowanie się poziomu wpływów z opłat pocztowych będzie pozostawało w ścisłym związku z układem ogólnogospodarczych stosunków.

Przeciętne wpływy miesięczne z opłat pocztowych w okresie miesięcy kwiecień—lipiec 3 ostatnich lat ukształtowały się następująco (w miljn. zł): 1930—12·05, 1931—11·11, 1932—9·44.

Wielkość przeciętnych wpływów miesięcznych w 1932 r. potwierdza fakt, że stopień obniżki w obecnym roku posiada większą rozpiętość, aniżeli w latach uprzednich.

Wpływy w roku obecnym wyraźnie ustalają się około poziomu, jaki wykazał rok 1927/28, gdy natomiast wpływy z opłat pocztowych w roku 1931/32 jeszcze utrzymywały się na poziomie nieco wyższym od wpływów z 1928/29.

Dr. J. P.

RUCH WEKSLI W I PÓLROCZU 1932 R. — Operacje wekslowe w działalności pocztowej w miesiącach styczeń — czerwiec wykazują dość duże odchylenie w porównaniu do analogicznego okresu 1931 r.

Przedewszystkiem zwrócić należy uwagę na ruch weksli, które za pośrednictwem urzędów pocztowych zostały wykupione, oraz na ruch weksli zaprotestowanych. Stosunek kwoty weksli zainkasowanych oraz weksli zaprotestowanych do kwoty weksli, nadeszłych do urzędów pocztowych, przedstawiał się w okresie styczeń — czerwiec r. b. w sposób poniższy:

	Nadeszłe		%	Inkaso		%	Protest	
	tys. zł	tys. zł		tys. zł	tys. zł		tys. zł	tys. zł
Styczeń	26.843	15.726	58·6	7.200	26·8			
Luty	23.183	13.979	60·3	6.460	27·9			
Marzec	23.544	14.062	59·7	6.429	27·3			

Kwiecień	21.763	13.058	60·0	5.472	25·1
Maj	21.285	13.402	63·0	5.199	24·4
Czerwiec	20.367	12.405	60·9	4.855	23·8

Pozostały odsetek weksli nadeszłych przypada na weksle, zwrócone bez protestu lub przeniesione na rachunek miesiąca następnego, jeżeli termin zapłaty sumy, na jaką opiewał weksel, przypada w miesiącu następnym.

Z powyższego zestawienia widać, że ilości napływających do urzędów weksli spadają.

Przeciętnie w miesiącu nadchodziło weksli na sumę zł 22·8 miljn.

Podobnie ostatnio ulega zmniejszeniu udział weksli zainkasowanych. Stosunek ich do ogółu nadeszłych weksli oscyluje około 60%. Daje się również zauważyć zmniejszenie protestu. Protest, utrzymujący się na dość wysokim poziomie w początkowych miesiącach roku, obniżył się i w czerwcu stanowił 23·8%.

W porównaniu do I półrocza r. ub. sytuacja kształtuje się odmienne. Następujące zestawienie ilustruje wielkość kwot i ich stosunek w I półroczu r. ub.:

	Nadeszłe		%	Inkaso		%	Protest	
	tys. zł	tys. zł		tys. zł	tys. zł		tys. zł	tys. zł
Styczeń	37.139	23.402	63·0	8.545	23·0			
Luty	32.652	19.302	59·1	7.706	23·6			
Marzec	33.862	21.815	64·4	7.823	23·1			
Kwiecień	31.677	20.838	65·8	7.360	23·2			
Maj	33.854	21.650	64·0	7.475	22·1			
Czerwiec	32.933	21.556	65·5	7.195	21·8			

W przeciwieństwie do r. b. wpływ weksli nie wykazywał tendencji spadkowej. Odsetek weksli zainkasowanych utrzymuje się na poziomie znacznie wyższym od poziomu z r. b. W przeciwieństwie do tego poziom weksli zaprotestowanych jest stosunkowo niższy aniżeli w r. b.

Średni miesięczny wpływ weksli wynosił zł 33·7 miljn. wobec zł 22·8 miljn. w r. b.

Protest obejmuje weksle, opiewające na sumy wyższe, aniżeli inkaso. Przeciętna kwota, na którą opiewa weksel, wynosiła (w zł):

I półrocze	Nadeszły	Inkasowany	Protestowany
1931	145·7	143·3	151·6
1932	134·7	114·4	143·7

Zauważona w r. ub. tendencja spadku przeciętnej kwoty weksli nadsyłanych ma miejsce i w r. b. Weksle, opiewające na drobniejsze kwoty, są inkasowane, natomiast protest obejmuje nadal kwoty poważniejsze. Dodać należy, że w r. b. zachodzi większa rozpiętość przeciętnej kwoty wekslu protestowanego w stosunku do kwoty wekslu zainkasowanego aniżeli w r. ub.

Mając na uwadze, że udział kwoty weksli protestowanych uległ zwiększeniu, że przeciętna kwota, przypadająca na weksel zaprotestowany, utrzymuje się na poziomie wysokim w porównaniu do kwoty wekslu zainkasowanego — musimy dojść do stwierdzenia, że w świetle ruchu weksli za pośrednictwem aparatu pocztowego sytuacja płatnicza nie przedstawia dotąd poprawy.

Interesujące jest zbadanie udziału weksli zainkasowanych i zaprotestowanych w poszczególnych dyrekcjach. Tereny, objęte zarządem dyrekcyj: Lubelskiej, Poznańskiej i Wileńskiej, wykazują niski udział kwot zainkasowanych. Wysoki odsetek kwoty, przypadającej na protest, uwidaczniają urzędy, położone na terenach dyrekcyj: Warszawskiej, Krakowskiej, Katowickiej, w niektórych miesiącach — Wileńskiej i Lubelskiej. Najmniejszy odsetek kwoty weksli protestowanych przypada na tereny dyrekcyj: Lwowskiej, następnie Bydgoskiej i Poznańskiej.

Dr. J. P.

KRONIKA BIEŻĄCA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Praca w nocy oraz w niedziele i święta w drukarniach i zakładach graficznych — rozp. Ministra Op. Społ. w porozumieniu z Ministrem Przem. i Handlu z dn. 10/VIII 1923 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 77, poz. 690).

Wyznaczenie prowizorycznych kontyngentów cukru na czas od 1/X 1932 r. do 30/IX 1933 r. — rozp. Ministrów: Skarbu, Przem. i Han. oraz Roln. i Ref. Roln. z dn. 15/VIII 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 77, poz. 691).

Ulga celna na śledzie w sosie — rozp. Ministrów: Skarbu, Przem. i Han. oraz Roln. i Ref. Roln. z dn. 3/IX 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 77, poz. 692).

Koszty, związane z uregulowaniem prawa własności gruntów, oddanych w drodze parcelacji w posiadanie nabywców — rozp. Ministra Roln. i Ref. Roln. z dn. 1/IX 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 77, poz. 693).

Zmiany w rozp. z dn. 28/X 1923 r. o budowie, ustawianiu i dozorze kotłów parowych na statkach — rozp. Ministra Przem. i Han. z dn. 2/IX 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 77, poz. 694).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

17 września:

— „Cukrownia Mełno”, S. A. — o g. 11 w Hotelu „Pod Złotym Lwem” w Grudziądzu.

19 września:

— „Związek Producentów Ryb”, S. A. — o g. 10 w sali Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w W-wie, Krak.-Przedm. 66.

24 września:

— „Warszawskie A. T. Pożyczkowe na Zastaw Rucho-
mości” — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, pl. Napoleona 2.

— „A. T. Manufaktury Bawełnianej w Łodzi” — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Nowo-Targowa 26.

28 września:

— „Polski Bank Reasekuracyjny „Lechja”, S. A. w likw. — o g. 15 u Rejenta Siennickiego w W-wie, Kapu-
czyńska 6.

— „Cukrownia i Rafinerja „Gosławice”, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w W-wie, Zgoda 15.

29 września:

— „S. A. Cukrowni i Rafinerji „Borowiczki” — o g. 17 w lok. Cukrowni „Gosławice” w W-wie, Zgoda 15.

— „Zakłady Hohenlohego — Hohenlohe - Werke”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Wełnowcu.

30 września:

— „Browary Huggera”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Poznaniu, Półwiejska 25.

— „Siew” Hodowla Roślin we Włoszanowie, S. A. — o g. 17 w lok. T-wa „Snop” w Poznaniu, Pocztowa 10.

— „Babino-Tomachowska Cukrownia”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Chmielna 32.

— S. A. Przemysłowo-Leśna „Las” w Warszawie — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, pl. Żelaznej Bramy 1.

— „Formiarni”, S. A., Fabryka Kopyt i Szpilek Drewnianych — o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, Kowieńska 14.

1 października:

— „Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki”, S. A. — o g. 10 w lok. S-ki w W-wie, Marszałkowska 46.

7 października:

— „Bawełniana i Gumowa Manufaktura, dawn. Ferdynand Geldner”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Południowa 52.

8 października:

— „Polesie”, S. A. dla Przemysłu i Handlu Leśnego oraz Przemysłu Górniczego — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Sienkiewicza 2.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

SPRAWY BUDŻETOWE

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETOWE W SIERPNIU 1932 R. — Według danych tymczasowych dochody i wydatki budżetowe w sierpniu 1932 r. w zestawieniu z odpowiednimi kwotami za sierpień 1931 r. przedstawiały się następująco (w tys. zł):

	Dochody sierpień:		Wydatki sierpień:	
	1932	1931	1932	1931
A. — ADMINISTRACJA:				
Prezydent Rzeczypospolitej	15	16	229	215
Sejm	14	20	493	568
Senat	—	5	133	80
Kontrola Państwowa	—	—	394	440
Prezydjum Rady Ministrów	—	1	259	244
Min. Spraw Zagranicznych	729	900	3.302	5.963
„ „ Wojskowych	131	265	64.127	63.179
„ „ Wewnętrznych	703	1.170	16.221	17.713
„ Skarbu	92.010	85.423	8.230	9.310
„ Sprawiedliwości	4.044	3.472	7.994	7.820
„ Przemysłu i Handlu	1.163	1.125	1.895	2.159
„ Komunikacji	49	60	255	285
„ Rolnictwa	83	417	1.452	1.863
„ Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.	105	145	24.939	28.143
„ Robót Publicznych	790	1.145	2.769	4.339
„ Pracy i Opieki Społecznej	29	22	6.138	5.339
„ Reform Rolnych	2	68	582	1.467
„ Poczty i Telegrafów	1	1	125	167
Emerytury	4.674	2.733	12.709	11.971
Renty inwalidzkie i pensje	—	—	11.443	11.980
Długi państwowe	—	—	17.117	7.681
Razem:	104.542	96.988	180.806	180.926

B. — PRZEDSIĘBIORSTWA:

Prezydjum Rady Ministrów:				
a) Polska Agencja Telegraf.)	—	60	—	60

b) Drukarnie Państwowe	10	12	—	—
c) Wydawnictwa Państwowe.)	—	—	—	—
M-stwo Spraw Wojskowych:				
Państw. Wytwórnia Uzbrojenia.	—	—	—	—
Państw. Wytw. Prochu i Mat. Kruszących	—	—	—	—
Państw. Zakłady Inżynierji	—	—	—	1.500
M-stwo Spraw Wewnętrznych:				
a) Zdrojowiska Państwowe	4	3	—	—
b) Państw. Zakł. Przemysł.-Zbożowe	—	—	—	—
Ministerstwo Skarbu:				
Mennica Państwowa	—	—	—	—
M-stwo Przemysłu i Handlu:				
Przedsiębiorstwa przem.-handl. i gór.-hutn.	—	—	—	—
Ministerstwo Komunikacji:				
Polskie Koleje Państwowe	500	8.000	—	—
Ministerstwo Rolnictwa:				
Lasy Państwowe	2.016	3.000	—	—
M-stwo Poczty i Telegrafów:				
Polska Poczta, Telegraf i Telefon oraz przedsiębiorstwa pomocnicze	2.935	1.989	—	—
Razem:	5.465	13.064	—	1.560

C. — MONOPOLE:

Monopol solny	4.180	4.000	—	—
„ tytoniowy	30.000	33.000	—	—
„ spirytusowy	17.143	20.052	—	—
„ zapalczany	—	3	—	—
Loterja państwowa	1.500	2.000	—	—
Razem:	52.823	59.055	—	—
Ogółem:	162.830	169.107	180.806	182.486

) Przedsiębiorstwa „P. A. T.” i „Wydawnictwa Państwowe” zostały zgodnie z ustawą z dn. 10/III 1932 r. połączone.

) Przedsiębiorstwa „P. A. T.” i „Wydawnictwa Państwowe” zostały zgodnie z ustawą z dn. 10/III 1932 r. połączone.

Wszystkie prawie państwa gospodarują w obecnym okresie deficytowo; tylko że w niektórych deficyty te osiągnęły bardzo poważne kwoty, w innych równowaga budżetowa jest w niewielkim stopniu tylko naruszona. Do tych drugich należy Polska, gdzie deficyty w bież. roku budżetowym wahają się od 4% do 8% wydatków, a tylko w jednym miesiącu czerwcem osiągnęły 21%. W sierpniu r. b. deficyt budżetowy wyniósł 18'0 miljn., czyli o 1'0 miljn. więcej niż w lipcu, przyczem — podobnie jak w lipcu — dochody zostały w sierpniu zasilone kredytem Banku Polskiego (na poczet przewidzianego statutem kredytu bezprocentowego) w sumie 20 miljn. Niedobór budżetowy utrzymuje się jeszcze na nieco wyższym poziomie — ze względu na okres letni, w którym dochody Państwa wykazują zawsze minimalny poziom.

Lekki wzrost deficytu budżetowego w sierpniu w porównaniu z lipcem tłumaczy się tem, że dochody obniżyły się nieco mniej niż wydatki. Spadek dochodów wyniósł 9'1 miljn. i dotyczył głównie dochodów administracji (z 113'5 miljn. do 104'5 miljn.), przyczem zadecydował tu spadek dochodów Min. Skarbu (z 100'0 miljn. do 92'0 miljn.), pozostając w związku ze zniżką wpływów z danin. Wpłaty przedsiębiorstw wykazały w sierpniu wzrost (z 3'2 miljn. do 5'5 miljn.) — z jednej strony dzięki wpłacie Lasów Państwowych (2'0 miljn.), której w lipcu nie było, z drugiej zaś — dzięki lekkiej wyższej wpłacie Polskich Kolei Państwowych (o 0'05 miljn.) oraz Poczty i Telegrafu (o 0'2 miljn.). Wpłaty monopolów wyniosły w sierpniu mniej więcej o tyleż mniej niż w lipcu, o ile wzrosły wpłaty przedsiębiorstw (o 2'3 miljn.).

Wydatki budżetowe, oscylujące od maja stale około poziomu 190 miljn., wykazały w sierpniu poważniejsze odchylenie w dół, obniżając się w stosunku do lipca o 8'1 miljn. i osiągnęły w ten sposób poziom najniższy w bież. roku budżetowym. Wobec braku i w lipcu i w sierpniu dopłat do przedsiębiorstw cała zniżka sierpniowa dotyczy wydatków administracji.

W ciągu pierwszych 5 miesięcy roku budżetowego 1932/33 dochody budżetowe wyniosły 852'7 miljn., a więc dość znacznie mniej niż w tym samym okresie 1931/32 r. (966'4 miljn.); spadek wykazują wszystkie 3 grupy dochodów, najmniejszy — wpłaty monopolów, stosunkowo największy — wpłaty przedsiębiorstw (z 64'2 miljn. do 21'9 miljn.) wobec znacznej redukcji wpłat P. K. P. i Lasów Państwowych. Podkreślić jeszcze należy, że w dochodach administracji spadek wykazują przede wszystkim dochody Min. Skarbu (daniny), natomiast szczególnie silny wzrost nastąpił w zakresie opłat emerytalnych (z 15'3 miljn. do 25'1 miljn.). Wydatki budżetowe wyniosły w okresie kwiecień-sierpień 1932/33 r. 945'6 miljn., gdy w tymże okresie 1931/32 r. 1.082'0 miljn.

Spadek dochodów w okresie pierwszych 5 miesięcy roku budżetowego 1932/33 w stosunku do roku 1931/32 był w porównaniu ze spadkiem w tymże okresie 1931/32 r. w stosunku do roku 1930/31 w liczbie absolutnej mniejszy o 60'3 miljn. (113'7 miljn. wobec 174'0 miljn.), a w procentowej mniejszy o 3'9 (11'4% wobec 15'3%). A więc tempo spadku dochodów zmniejsza się. Jeśli chodzi o wydatki, to podkreślić należy, że w 1931/32 r. w stosunku do 1930/31 r. w omawianym okresie 5 miesięcznym wydatki (mimo silnego spadku dochodów) zmniejszyły się tylko o 54'2 miljn., t. j. o 4'8%, natomiast w 1932/33 r. w stosunku do 1931/32 r. dzięki odpowiedniej polityce budżetowej Rządu wydatki zostały skurczone silniej, niż spadły dochody, bo o 136'4 miljn., t. j. o 12'6%, naskutek czego zmniejszył się i deficyt (z 115'6 miljn. do 92'9 miljn.).

Stosunek dochodów i wydatków, osiągniętych w pierwszych 5 miesiącach 1932/33 r., do sum, ustalonych w budżecie na cały rok budżetowy, przedstawia się następująco: dochody administracji stanowiły 37'2% budżetu, wpłaty przedsiębiorstw — 14'3%, wpłaty monopolów — 37'7%; wydatki administracji — 38'6% budżetu, dopłaty do przedsiębiorstw — 35'9%. Jak widzimy, zarówno dochody jak i wydatki budżetowe nie osiągnęły procentu, teoretycznie przypadającego na 4 miesiące (41'7%).

Obroty kasowe w sierpniu 1932 r. przedstawiały się następująco (w miljn. 2):

	Dochody	Wydatki
Pozostałość w dn. 31/VII	109'8	—
Obroty budżetowe	162'8	180'8
Autonom. obroty budżetowe Woj. Śląskiego	6'2	7'3
Pożyczki państw. — obroty gotówką:		
8% pożyczka konwersyjna	—	0'0
4% " premjowa dolarowa	0'0	70'0
Sumy obrotowe	551'6	526'8
" obce	143'3	140'7
Pozostałość w dn. 31/VIII	—	118'2
Ogółem:	973'8	973'8

WPŁYWY Z DANIN I MONOPOLÓW W SIERPNIU 1932 R. — Według danych tymczasowych wpływy z danin publicznych oraz monopolów państwowych w sierpniu 1932 r. przedstawiały się następująco (w tys. 2):

	Prelimino- wano	Wpły- nęło
1. — PODATKI BEZPOŚREDNIE		
Podatki gruntowe	1.500	2.794
" od nieruchomości miejskich i nie- których wiejskich	4.500	5.053
Podatek przemysłowy	20.000	15.734
" dochodowy	10.200	8.854
" wojskowy	10	—
" nadzwycz. od niektórych zajęć zawodowych	150	69
" od kapitałów i rent	700	634
Zaległości podatków zniesionych	1	—
Odsetki zwłoki, kary i grzywny	1.200	1.409
Podatek od energii elektrycznej	700	318
R A Z E M:	38.961	34.865
2. — PODATEK MAJĄTKOWY		
	200	226
3. — PODATKI POŚREDNIE		
Podatek od wina	120	114
" " piwa	1.400	1.148
" " cukru	7.700	7.732
" " drożdży	900	1.011
" " olejów mineralnych	1.600	1.654
" " zapalniczek	—	—
" " kwasu octowego	20	27
Akcyzowe opłaty patentowe	40	52
Odsetki zwłoki, kary i grzywny	120	90
Podatki zniesione	—	—
R A Z E M:	11.900	11.828
4. — CŁO		
Cło przywozowe	7.540	6.939
Wpływy uboczne od cła przywozowego	1.422	1.606
Cło wywozowe	36	76
Wpływy uboczne od cła wywozowego	2	9
R A Z E M:	9.000	8.630
5. — OPŁATY STEMPLOWE		
	8.000	7.865
6. — NADZWYCZ. DODATEK DO DANIN		
	5.878	5.181
7. — MONOPOLE		
Monopol solny	4.000	4.180
" tytoniowy	30.000	30.000
" spirytusowy	16.000	17.143
" zapalczany	—	—
Loterja państwowa	1.500	1.500
R A Z E M:	51.500	52.823
OGÓŁEM:	125.439	121.418

W miesiącach letnich, poczynając od czerwca, następuje zawsze spadek wpływów skarbowych — częściowo dlatego, że na te miesiące nie przypadają terminy większych płatności ważniejszych podatków, częściowo zaś dlatego, że w czasie tym — przy wzroście sezonowym niektórych gałęzi produkcji — następuje naogół spadek obrotów handlowych, a więc i związanych z nimi źródeł dochodów skarbowych. W miesiącach letnich roku bieżącego sytuacja kształtowała się tak, jak normalnie, przyczem lipiec wykazał, jak zwykle, wzrost dochodów, sierpień zaś zniżkę. Wahania wpływów skarbowych (w liczbach absolutnych) w okresie kwiecień — sierpień ostatnich 3 lat budżetowych ilustruje następujące zestawienie (w miljn. 2):

	1930/31	1931/32	1932/23
Maj	+ 9'2	+ 4'4	+ 14'9
Czerwiec	— 25'3	— 23'0	— 22'7
Lipiec	+ 18'5	+ 6'2	+ 6'1
Sierpień	— 19'9	— 10'5	— 9'4

Jak widzimy, wahania wpływów skarbowych w r. b. są analityczne do wahań w latach poprzednich, przyczem w r. b. zmiany in plus są (z wyjątkiem czerwca) najwyższe, wahania zaś in minus — najniższe.

W stosunku do preliminarza miesięcznego, ustalonego przez Min. Skarbu, wpływy, faktycznie osiągnięte w sierpniu r. b., wykazują zniżkę, która występuje we wszystkich paragrafach

budżetowych z wyjątkiem podatku majątkowego z działu danin oraz całego działu monopolów, gdzie wpłat dokonano albo ściśle według preliminarza, albo nawet z nadwyżką. Wpływy, związane ściśle z rozmiarami obrotów gospodarczych (z podatków pośrednich, opłat stemplowych, cel), wykazują bardzo niewielkie niedobory w stosunku do preliminarza, silniej nieco niedopisały wpływy z podatków bezpośrednich, gdzie jednak wpływy z podatków gruntowych okazały się wyższymi od preliminowanych.

Spadek wpływów w sierpniu r. b. w stosunku do lipca r. b. nastąpił zarówno w zakresie danin, jak i monopolów, przyczem o ile w lipcu zwykła wpływów z danin była znacznie mniejsza niż wpłat z monopolów, o tyle w sierpniu o wiele mniejsza była niżka wpłat monopolów (— z 2'4 miljn.), większa — wpływów z danin (— z 7'1 miljn., t. j. ok. 9%).

Podatki bezpośrednie wykazały w sierpniu dochód o z 4'2 miljn. niższy od lipcowego. Wzrosły jedynie wpływy z podatków gruntowych, mimo że ani na sierpień, ani na poprzedni miesiąc nie przypadał termin płatności tego podatku, oraz z podatku od nieruchomości — wobec tego, że na sierpień przypadał termin płatności podatku za II kwartał r. b. Wpływy z pozostałych podatków zmniejszały, a przede wszystkim z podatku przemysłowego — o z 3'8 miljn. (w lipcu termin płatności podatku od obrotu w I kwartale) oraz z podatku dochodowego — o z 1'9 miljn. Wzrost wpływów z podatków gruntowych wyniósł z 0'6 miljn., z podatku od nieruchomości — z 0'8 miljn. W stosunku do wpływów w sierpniu r. ub. wpływy w sierpniu r. b. były niższe o z 7'8 miljn., t. j. o blisko 17%, przyczem najbardziej obniżyły się (podobnie jak i w lipcu) wpływy z podatku przemysłowego (z z 23'1 miljn. do z 15'8 miljn.), już znacznie mniej — wpływy z podatku dochodowego (z z 10'7 miljn. do z 8'9 miljn.), a wpływy z podatków gruntowych i od nieruchomości nawet w r. b. wzrosły, mianowicie pierwsze — z z 1'9 miljn. do z 2'8 miljn., drugie — z z 3'5 miljn. do z 5'1 miljn.

Dochód z podatku majątkowego był w sierpniu r. b. podobnie mały jak w lipcu r. b. (z 0'2 miljn.) i znacznie mniejszy niż w sierpniu r. ub. (z 0'8 miljn.).

Zwykła lipcowa w zakresie podatków pośrednich, które od lutego do lipca wykazywały stały spadek wpływów, okazała się przejściową i w sierpniu nastąpił znów spadek — o z 1'2 miljn. — doprowadzający dochód z podatków pośrednich do poziomu najniższego w bież. roku budżetowym, choć jednak o z 0'1 miljn. wyższego niż w sierpniu 1931/32 r. (z 11'7 miljn.). Spadek wpływów w sierpniu w stosunku do lipca wykazują prawie wszystkie podatki (m. in. podatek od cukru — z z 8'1 miljn. do z 7'7 miljn., podatek od piwa — z z 1'5 miljn. do z 1'1 miljn., podatek od olejów mineralnych — z z 1'8 miljn. do 1'7 miljn.), z wyjątkiem podatku od drożdży, który w sierpniu dał z 1'0 miljn. wobec z 0'9 miljn. w lipcu. Większe dochody w r. b. niż w r. ub. (sierpniu) dał również jedynie podatek od drożdży (o z 0'4 miljn.), wpływy z innych podatków były w r. b. albo prawie równe zeszłorocznym, albo minimalnie od nich niższe (najwięcej — podatek od olejów mineralnych — o z 0'2 miljn.).

Dochód z ceł — przy silnym wzroście ilościowym (wagi), a lekkiej niżce wartościowej importu — wykazał w sierpniu zwykłą o z 0'7 miljn. pamiętając trzeba, że na wahania miesięczne wpływów z ceł oprócz rozmiarów i struktury importu oddziaływaia jeszcze wahania we wpłatach W. M. Gdańska. W sierpniu 1931 r. dochody z ceł były o ok. $\frac{1}{3}$ wyższe od tegorocznych (z 11'5 miljn. wobec z 8'6 miljn.).

Co do opłat stemplowych, będących do pewnego stopnia wskaźnikiem obrotów gospodarczych, to wykazały one w sierpniu (podobnie jak i w lipcu) spadek, mianowicie z z 9'6 miljn. do z 7'9 miljn., t. j. do poziomu najniższego w bież. roku budżetowym. Porównanie sierpnia r. ub. z sierpniem r. b. wykazuje, że w r. ub. opłaty stemplowe dały o ok. $\frac{1}{4}$ (o z 1'8 miljn.) więcej niż w r. b.

Żniżkę dochodów w sierpniu — wraz ze spadkiem wpływów z samych danin — wykazał i nadzwyczajny dodatek do danin (o z 0'7 miljn.), osiągając również poziom najniższy w bież. roku budżetowym. W stosunku do sierpnia r. ub. dochód w sierpniu r. b. był niższy o ok. $\frac{1}{4}$ (z 5'2 miljn. wobec z 7'0 miljn.).

Wpłaty monopolów obniżyły się w sierpniu jedynie dzięki niżce o z 5'0 miljn. wpłaty monopolu tytoniowego, natomiast inne monopole albo wpłaciły tyleż samo co w lipcu (loteria), albo więcej (monopol solny o z 0'3 miljn., monopol spirytusowy o z 2'3 miljn.). W sierpniu r. b. były wpłaty monopolów o z 6'2 miljn. niższe niż w sierpniu r. ub.; mniejsze wpłaty skutecznymi w r. b. monopole: tytoniowy (z 30'0 miljn.) wobec z 33'0 miljn.), spirytusowy (z 17'1 miljn. wobec z 20'0 miljn.) oraz loteria (z 1'5 miljn. wobec z 2'0 miljn.).

Zestawienie wpływów z danin i monopolów w sierpniu r. b. z przeciętną miesięczną wpływów, przewidzianych w budżecie na 1932/33 r., oraz z wpływami, osiągniętymi w sierpniu 1931 r., przedstawia się następująco (w miljn. z):

	$\frac{1}{12}$ budżetu na 1932/33	Sierpień 1932	Sierpień 1931
Podatki bezpośrednie	54'6	34'9	42'6
Podatek majątkowy	1'7	0'2	0'8
Podatki pośrednie	14'7	11'8	11'7
Cło	12'5	8'6	11'5
Opłaty stemplowe	13'4	7'9	10'7
Nadzwycz. dodatek do danin	6'0	5'2	7'0
Monopole	58'0	51'5	59'1

Jak widzimy, wpływy, osiągnięte w sierpniu r. b., były niższe od teoretycznie obliczonej miesięcznej normy budżetowej.

Dochód z danin i monopolów w okresie pierwszych 5 miesięcy 1932/33 r. wyniósł z 656'9 miljn., a więc mniej zarówno od dochodu, uzyskanego w tym samym okresie 1931/32 r. (z 781'6 miljn.), jak i od kwoty, przewidzianej w budżecie ($\frac{5}{12}$ kwoty preliminowanej na cały 1932/33 r. = z 804'6 miljn.).

Zestawienie wpływów w okresie 5 miesięcy 1932/33 r. z wpływami, osiągniętymi w tym samym czasie w 1931/32 r., oraz z budżetem na 1932/33 r. przedstawia się następująco:

	Kwiecień — sierpień:		% budżetu
	1931/32	1 9 3 2 / 3 3	
	miljn. z		
D a n i n y	510'6	394'9	32'0
Podatki bezpośrednie	248'3	205'7	31'4
w tem:			
podatki gruntowe	16'7	16'2	30'1
podatek od nieruchomości	19'1	21'6	32'7
" przemysłowy	104'1	79'7	34'6
" dochodowy	91'8	75'5	27'2
Podatek majątkowy	10'9	1'4	7'2
Podatki pośrednie	69'7	63'6	36'0
w tem:			
podatek od cukru	46'0	41'3	35'9
Cło	75'3	48'4	32'2
Opłaty stemplowe	64'1	47'5	29'5
Nadzwycz. dodatek do danin	42'3	28'3	39'1
M o n o p o l e	271'1	262'0	37'7
w tem:			
monopol tytoniowy	151'0	148'0	43'5
" spirytusowy	96'7	79'1	29'3
Ogółem daniny i monopole:	781'6	656'9	34'0

M.

KREDYT

BANKI PRYWATNE W I PÓŁROCZU 1932 R. — Banki prywatne znajdowały się w I półroczu r. b. jeszcze pod znakiem redukcji zarówno swych operacji biernych jak i czynnych. Wynikało to z sytuacji rynku pieniężno-kredytowego, na którym panowała w dalszym ciągu ostra ciasnota. Zapotrzebowanie gotówki czyto przez rolnictwo — w okresie przedwioskowym, czyto przez przemysł — dla produkcji sezonowej, czyto wreszcie na cele konsumpcyjne w okresie wiosennym (wobec spadku zarobków) było bardzo znaczne i przyczyniło się — zwłaszcza wobec niemożności zdobycia kredytów — do wycofywania kapitałów z banków, a w konsekwencji znnowo do redukcji działalności kredytowej banków. Czynnikiem, wpływającym na osłabienie operacji banków, była też ucieczka od dolara, wyrażająca się m. in. likwidacją wkładów dolarowych. W ten sposób, chociaż sytuacja banków uległa w I półroczu r. b. wyraźnej poprawie w stosunku do r. ub., kiedy naskutek bezpośrednich a więcej pośrednich skutków zaburzeń na zagranicznych rynkach finansowych (zwłaszcza austriackim i niemieckim) banki polskie przeszły poważny wstrząs w związku z dużym i dość nagłym odpływem kapitałów obcych — zarówno krajowych, jak i zagranicznych — to jednak ta sytuacja I półrocza nie pozwoliła jeszcze bankom na powrót do aktywności wobec tego, że trwał już nie „psychiczny” (głównie na cele tezauryzacyjne), ale koniunkturalny odpływ kapitałów z banków.

Łączny bilans banków na ultimo I półrocza r. b. wykazuje ubytek kapitałów obcych dość jeszcze znaczny, bo wynoszący blisko z 132 miljn. Suma ta ulegnie pewnej redukcji, jeśli się weźmie na uwagę, że w bilansie na dz. 31/XII 1931 r. znajdują się jeszcze obecnie wyłączone 3 banki, znajdujące się w likwidacji, mianowicie: Śląski Bank w Katowicach, Śląski Bank

Eskontowy w Bielsku i Szwajcarsko-Polski Bank Kapitalizacyjny w Warszawie, oraz że w II kwartale ubył z bilansu łącznego jeszcze 1 bank. Wycyfywanie kapitałów przez zagranicę trwało jeszcze, ale osiągnęło niewielkie rozmiary; wycyfywanie kapitałów w kraju ze względu na pozagospodarczych prawie ustało, tu zaliczyć możnaby jedynie wycyfywanie władów dolarowych; przesuwanie wkładów z banków do innych instytucji kredytowych, przedewszystkiem państwowych, będące wyrazem nieufności do banków, też znacznie osłabło; wkłady (rezerwy i oszczędności) odpływały z banków głównie na cele konsumpcyjne i na likwidację strat w kapitale obrotowym przedsiębiorstw, wynikających z niewypłacalności odbiorców lub ze zniżki cen.

Liczbowo obraz ruchu kapitałów obcych w bankach przedstawiał się następująco (w miljn. z):

	31/XII 1931	30/VI 1932	Banki w likwid. 31/I 1932
Wkłady	521.2	455.3	8.9
Rachunki bieżące . .	208.9	177.6	2.9
Banki Loro	93.6	82.1	0.1
Banki zagran. Nostro .	221.3	198.3	5.8 ¹⁾
Razem:	1.045.0	913.3	

Jak widzimy, najsilniej spadły w I półroczu r. b. wkłady, wykazując w stosunku do stanu w połowie 1931 r. zniżkę o ok. 35%, oraz lokaty na rachunkach bieżących, które spadły w ciągu roku nieco więcej niż o $\frac{1}{2}$ kwoty z dn. 30/VI 1931 r. Ruch wkładów według ich rodzajów ilustruje następujące zestawienie (w miljn. z):

	31/XII 1931	31/III 1932	30/VI 1932
Wkłady:			
terminowe	268.3	254.1	232.8
à vista	165.6	163.2	144.4
na książeczki wkład- kowe i asygnaty ka- sowe	87.3	79.1	78.1

Jak widzimy, wkłady à vista, reprezentujące — łącznie z lokatami w rachunkach bieżących — rezerwy gotówkowe, wykazały spadek dopiero w II kwartale wobec zwiększenia się sezonowego, a częściowo i koniunkturalnego zapotrzebowania gotówkowego ze strony przedsiębiorstw. Wkłady terminowe i oszczędnościowe, mające charakter kapitalizacyjny, obniżyły się przez całe prawie półrocze, choć jeśli chodzi o wkłady terminowe — to szczególnie silny spadek nastąpił w II kwartale; tu miało miejsce (okok likwidacji wkładów dolarowych) wycyfywanie wkładów na cele finansowania bieżących względnie okolicznościowych zakupów konsumpcyjnych.

Należy pamiętać, że spadek wkładów był w I półroczu r. b. faktyczny — wobec tego, że dane na dz. 31/XII 1931 r. uwzględniają jeszcze wkłady 3 banków likwidowanych, które w dn. 31/I r. b. zostały wyłączone z bilansu łącznego, a reprezentowały sumę wkładów z 8.9 miljn., oraz że w II kwartale r. b. liczba banków, uwzględnionych przez Min. Skarbu w bilansie łącznym, zmniejszyła się jeszcze o 1.

Te różnice, wynikające z wyłączenia z bilansu łącznego w r. b. kilku banków, musimy stale brać na uwagę przy rozpatrywaniu danych, dotyczących banków w okresie I półroczu r. b. Występują one silnie przy pozycji kapitałów własnych, która w półroczu r. b. wykazuje spadek z z 322.2 miljn. do z 312.4 miljn. Otóż, faktycznie nastąpił wzrost kapitałów, mianowicie kapitałów rezerwowych do sumy z 69.1 miljn., ale jednocześnie wykreślono w dn. 31/I r. b. z 11.3 miljn. kapitałów własnych 3 banków likwidowanych. Kapitały zakładowe 55 banków akcyjnych i 5 większych domów bankowych stanowiły w dn. 30/VI r. b. z 243.3 miljn.

Operacje czynne były w I półroczu r. b. w dalszym ciągu prowadzone przez banki z dużą wstrzemięźliwością i w zależności od sytuacji aktywów, t. j. ruchu kapitałów obcych, były redukowane; w każdym razie banki nie udzielały naogół nowych kredytów, selekcja kredytobiorców i materiału wekslowego była bardzo ostra, a że w związku z dalszym koniunkturalnym kurczeniem się obrotów gospodarczych oraz z przechodzeniem przy transakcjach towarowych w większym stopniu na regulację gotówkowe zapotrzebowanie kredytów na cele obrotu malało — kredyty banków spadały nawet niezależnie od ich polityki celowego redukcji kredytów, która zwracała się tylko przeciw zapotrzebowaniu czysto finansowemu (zwłaszcza ze strony rolnictwa). Większemu też zapotrzebowaniu sezo-

nowemu kredytów obrotowych w II kwartale r. b. przypisać zapewne należy słabszy spadek kredytów (dyskontowych) w II kwartale niż w I kwartale.

Liczbowy obraz ruchu kredytów bankowych przedstawia się następująco (w miljn. z):

	31/XII 1931	31/III 1932	30/VI 1932
Weksle zdyskontowane	527.7	485.5	458.6
Rachunki bieżące (sal- da debetowe)	655.9	641.0	596.6
w tem:			
1) zabezpieczone . . .	452.5	444.3	410.5
2) niezabezpieczone .	203.4	196.7	186.1
Pozyczki terminowe .	56.9	55.8	55.7

W I kwartale r. b. jeśli uwzględnić dane, dotyczące banków likwidowanych (z 18.3 miljn. w rachunkach bieżących, z 2.8 miljn. weksli), okazał się tylko silny spadek kredytów dyskontowych, natomiast w II kwartale bardzo poważnie zmniejszył się kredyt otwarty. Wysoki poziom otwartego kredytu w stosunku do dyskonta jest wyrazem koniunkturalnej depresji; likwidacja kredytu otwartego (i pożyczek terminowych) jest objawem pomyślnym „odmrażania” kredytów. Przed rokiem suma kredytów dyskontowych wyniosła z 703.8 miljn., otwartego kredytu zaś — z 827.3 miljn., w ciągu roku kredyty dyskontowe zmalały o ok. 35%, otwarty zaś kredyt tylko o ok. 28%, dotychczas więc postępował raczej proces odwrotny — „zamrażania” kredytów bankowych.

Redyskonto weksli, choć wobec silnego kurczenia się portfelu wekslowego w liczbach absolutnych stale spadało, to jednak wykazywało coraz większy udział stosunkowy w portfelu (a to w związku z odpływem kapitałów obcych z banków). Na początku r. b. stosunek redyskonta do portfelu wynosił 50 $\frac{1}{2}$ %, w końcu I kwartału r. b. — 50%, w końcu I półroczu r. b. — 54 $\frac{1}{2}$ %.

Pozycja weksli protestowanych wykazuje w łącznych bilansach banków stały wzrost. W I półroczu r. b. podniosła się ona z z 43.6 miljn. do z 56.9 miljn. (wzrost faktyczny jest jeszcze wyższy — wobec wyłączenia z bilansów 4 banków).

Banki prywatne, podobnie jak w 1931 r., zabięgały i w I półroczu r. b. o jak największą płynność oraz o wysoki pogotowie kasowe. Jednak wobec stosunkowo silniejszego spadku płynnych aktywów, a zwłaszcza rezerw kasowych, niż kapitałów obcych — sytuacja pod tym względem uległa pewnemu pogorszeniu.

Płynne aktywa, a więc kasa i sumy do dyspozycji, waluty, portfel wekslowy netto oraz banki Nostro — oraz zobowiązania i ich wzajemny stosunek — przedstawiały się następująco:

	31/XII 1931	30/VI 1932
Płynne aktywa — miljn. z	430.7	317.8
Zobowiązania — miljn. z	1.045.0	913.3
Stopień płynności — % . .	41.2	34.8

A więc stopień płynności banków w I półroczu zmalał; można by tu zauważyć, że na ultimo roku banki możliwie zwiększają swą płynność.

Ta sama uwaga odnosi się i do pogotowia kasowego, które również wykazuje w I półroczu r. b. spadek, mianowicie stosunek kasy, walut i banków Nostro do zobowiązań obniżył się z 16.3% do 13.4%.

Koszty handlowe banków wykazały w I półroczu r. b. silną zniżkę, mianowicie wyniosły z 32.9 miljn. — wobec z 46.6 miljn. w tymże okresie r. ub.

Obniżyły się również w r. b. i dochody banków z procentów i prowizji, mianowicie w związku z redukcją operacji banków. Dochody te stanowiły w I półroczu 1931 r. z 59.3 miljn., w I półroczu r. b. zaś z 34.6 miljn.

Gdy zestawimy koszty handlowe i dochody banków, okaże się, że rentowność banków w I półroczu r. b. przedstawia się mniej korzystnie niż w I półroczu r. ub.; wtedy koszty handlowe stanowiły 78.5% procentów i prowizji, w r. b. zaś wynosiły aż 95.3%.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 3 do 10 września 1932 r.

— Dla walut panowała w okresie sprawozdawczym nadal tendencja słabsza, nie powodując jednak poważniejszych zmian kursowych. Poprawę kursu w porównaniu z notowaniami koń-

¹⁾ Salda kredytowe banków Nostro — i krajowych i zagranicznych.

cowemi okresu poprzedniego uzyskały jedynie funty szterlingi, korony czeskosłowackie oraz liry włoskie; zniżkowały franki francuskie i szwajcarskie (te ostatnie zł 0'50 na 100 frankach), belgi, floreny holenderskie oraz guldeny gdańskie, bez zmiany zaś pozostawał kurs dolara.

Zapotrzebowanie na dolary gotówkowe było nadal niezbyt wielkie; kurs ich oficjalnie notowany nie był, w obrotach zaś prywatnych miała miejsce niewielka wyżka — do poziomu zł 8'91 za \$ 1.

Wysokość dziennego zapotrzebowania walut nie przekraczała w okresie sprawozdawczym niskiego poziomu ostatnich tygodni:

	Kurs najwyż- szy	Kurs najniż- szy	Kurs w dn. 10/IX
Dolary St. Zjedn. \$ 1	8'92	8'919	8'92
" " " telegr. \$ 1	8'925	8'924	8'925
Funty szterlingi £ 1	31'13	31'00	31'13
Franki francuskie 100 fr.	34'97	34'95	34'95
Franki szwajcarskie 100 fr.	172'65	172'25	172'30
Belgi 100 blg.	123'80	123'70	123'73
Korony czeskosłowackie 100 kor.	26'41	26'38½	—
Liry włoskie 100 lir.	45'80	45'70	—
Floreny holenderskie 100 fl.	358'90	358'50	358'50
Guldeny gdańskie 100 guld.	173'70	173'50	173'50

Dział papierów lokacyjnych państwowych w związku z mocną tendencją na giełdach zagranicznych wykazuje w pierwszych dniach okresu sprawozdawczego poważny wzrost kursów, koniec jednak tygodnia w związku z realizacją osiągniętych zysków i silną podażą materiału przyniósł znaczny spadek kursów. W porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego niżej cenione były następujące papiery: 3% Pożyczka Budowlana o zł 0'10, 6% Pożyczka Dolarowa o ½%, 7% Pożyczka Stabilizacyjna o ¼% oraz 10% Pożyczka Kolejowa o ¼%, zwykowały natomiast: 4% Pożyczka Dolarowa o zł 0'05, 4% Pożyczka Inwestycyjna sztuki o zł 3'50, serje o zł 3'25, 5% Pożyczka Konwersyjna o 3'5%. Kurs listów zastawnych i obligacji banków państwowych pozostał bez zmiany.

Ożywienie w dziale listów w zastawnych uległo w okresie sprawozdawczym pewnemu zmniejszeniu, tendencja jednak utrzymała się nadal dość mocna, tak, iż większość notowanych papierów wykazuje poprawę w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego, a mianowicie: 4% L. Z. T-wa Kredytowego Ziemińskiego o 2'5%, pozostałe listy miejskie i ziemskie znacznie mniejszą wyżkę; 8% L. Z. T-wa Kredytowego m. Warszawy, którei najwięcej zawierano tranzakcyj, miały tendencję słabszą i straciły około 1'5%. Listy prowincjonalne przy małej podaży kształtowały się przeważnie zwykowo, osiągając wyżkę kursu 1% — 1'75% (8% L. Z. T-wa Kredytowego m. Lublina, także Łodzi oraz Piotrkowa).

W dziale obligacji po bardzo długiej przerwie zanotowano w okresie sprawozdawczym obligacje komunalne, a mianowicie VII 5½% Obligacje Pożyczki Konwersyjnej m. Warszawy 1926 r. po kursie 34%.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj- wyższy	Kurs naj- niższy	Kurs w dn. 10 IX
3% Pożyczka Budowlana	zł w zł. 50	40'00	38'25	38'25
4% " Dolarowa	\$ 5	50'00	48'00	48'30
4% " Inwestycyjna	zł w zł. 100	102'00	98'50	—
4% " serje	zł w zł. 100	107'75	105'50	—
		w % nominalu		
5% " Konwersyjna	zł	43'00	37'50	—
5% " Konwers. Kol.	zł	—	—	—
6% " Dolarowa	\$	57'00 ²⁾	55'00	—
7% " Stabilizacyjna ¹⁾	\$	59'00 ²⁾	53'50	56'00
				-54'00
10% " Kolejowa	fr. w zł.	100'25	100'00	100'00
7% L. Z. Państ. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " "	zł w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
7% " " " " "	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00

7% Obl. Kom. B-ku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
8% " " " " "	zł w zł. 1927	93'00	93'00	—
4% L. Z. T-wa Kred. Ziems.	zł	32'00	32'00	—
4½% " " " " "	zł	40'25	38'50	—
8% " " " " "	zł	53'00	53'09	—
7% L. Z. T-wa Kred. Ziems. w Warszawie 1928 r.	\$ w zł.	53'75	51'00	—
4½% L. Z. T-wa Kred. m. Warsz.	zł	46'00 ¹⁾	45'50	—
5% " " " " " "	zł	50'00	48'25	48'50
8% " " " " " "	zł	63'00	59'25	60'25
				-59'25
				-59'50
8% " " " " " Cześćoch.	zł	55'50	55'50	—
8% " " " " " Kielc	zł	53'00	53'00	—
8% " " " " " Lublina	zł	52'50	52'50	—
10% " " " " " " "	zł	59'75	59'00	—
8% " " " " " Łodzi	zł	60'00	59'25	—
8% " " " " " Piotrkowa	zł	56'15	56'00	—
10% " " " " " Siedlec	zł	54'50	54'00	—
VII 5½% Obl. Pożyczki Konwers. m. Warszawy 1926 r.	zł	34'00	34'00	—

ZŁOTY ZAGRANICA

1932	Gdańsk ²⁾	Berlin ²⁾	Wiedeń ²⁾	Paryż ¹⁾	Zurych ²⁾
5/XI	57'58—57'70	47'10—47'30	79'31—79'79	—	57'90
6/ "	57'59—57'71	" "	" "	—	"
7/ "	" "	" "	" "	—	"
8/ "	57'61—57'73	" "	" "	—	58'00
9/ "	" "	" "	" "	286'50	58'10
10/ "	" "	" "	" "	—	58'00

1932	Londyn ¹⁾	Praga ²⁾	New York ²⁾	Amsterdam ²⁾
5/ IX	31'00	377'60—379'60	—	—
6/ "	" "	" "	—	—
7/ "	31'12	" "	—	—
8/ "	31'18	" "	—	—
9/ "	31'12	" "	—	—
10/ "	31'18	" "	—	—

POŻYCZKI POLSKIE
NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH⁴⁾

	22—27/VIII	29/VIII—3/XI	5—10/IX
(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach obroty)			
New - York			
6% dolarowa	57 ⁷ / ₈ —52 ¹ / ₂ —53 ¹ / ₂	55—53—54	56 ¹ / ₂ —55—56 ¹ / ₂
1920	(19.000)	(7.000)	(3.000)
8% Dillon. 1925	59—57 ¹ / ₂ —58 ¹ / ₄	61—57 ¹ / ₂ —60 ¹ / ₈	64—60 ¹ / ₈ —61
	(32.000)	(48.000)	(36.000)
7% stabilizac.			
1927	53—51—52	55—52—54 ¹ / ₂	53 ³ / ₄ —54 ¹ / ₂ —55 ¹ / ₄
	(97.000)	(66.000)	(146.000)
7% Warszawy			
1928	42—40 ⁵ / ₈ —41	41 ¹ / ₂ —40 ³ / ₄ —41 ¹ / ₂	45—44 ¹ / ₂ —44
	(15.000)	(17.000)	(20.000)
7% śląska			
1928	47—40 ¹ / ₈ —40 ¹ / ₈	42—41 ¹ / ₈ —42	45—43 ¹ / ₄ —45
	(10.000)	(13.000)	(5.000)
Londyn			
7% stabilizac.			
1927	76'76—73'76	76'67—73'67	77'51—73'51
	—75'76	—74'67	—75'51
Zurych			
7% stabilizac.			
1927	56'00—54'00	—	—
	—54'00		
Paryż			
7% stabilizac.			
1927	—	—	—
Medjolan			
7% włoska			
1924	giełda nieczynna	93'80—93'80—	—
		—93'80 (50)	

¹⁾ Dotyczy drobnych odcinków.

²⁾ Za zł 100.

³⁾ Za £ 1.

⁴⁾ Kursy — w %-ach nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (we Włoszech — w tysiącach).

¹⁾ Z wyłączeniem transzy francuskiej.

²⁾ Dotyczy odcinków po 100.

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 10 WRZEŚNIA 1932 R. — Sytuacja walutowa Banku Polskiego uległa w I dekadzie września dalszej bardzo poważnej poprawie. Obroty walutowe wykazały kilkunastomilionową nadwyżkę skupu walut i dewiz nad ich sprzedażą przez Bank. Jednocześnie znacznie wzrosła się silna już w sierpniu podaż krajowa złota, mianowicie monet złotych (głównie dolarów). W rezultacie rezerwy złota zagranicą pozostały niezmiennione w wys. $\text{zł } 206\cdot3$ miljn., rezerwy złota w kraju podniosły się — droga skupu złota przez oddziały — o $\text{zł } 2\cdot0$ miljn. do $\text{zł } 272\cdot9$ miljn., rezerwy wreszcie walutowe zwiększyły się o $\text{zł } 7\cdot0$ miln. do $\text{zł } 153\cdot9$ miljn. Zaznaczyć należy, że w ten sposób rezerwy złota są o $\text{zł } 3\cdot6$ miljn., a rezerwy walutowe o $\text{zł } 7\cdot0$ miljn. większe w porównaniu ze stanem z przed miesiąca, t. j. w dn. 10/VIII r. b. Rezerwy walutowe, wchodzące w skład złoto-walutowego pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku, wykazały w I dekadzie września zwykłą tylko o $\text{zł } 0\cdot3$ miljn., ale zato pozostała część rezerw — niezaliczona do pokrycia (a wchodząca tylko częściowo w skład pokrycia bankowego) podniosła się o $\text{zł } 6\cdot7$ miljn. do $\text{zł } 106\cdot7$ miljn.

Zmiany w stanie rezerw złoto-walutowych, stanowiących pokrycie obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań, w I dekadzie września i w okresie miesięcznym od ultimo I dekady sierpnia poczynając — ilustruje następujące zestawienie (w tys. zł):

	10/VIII	31/VIII	10/IX
Złoto	475.614	477.191	479.200
Waluty i dewizy netto . . .	45.225	46.908	47.201
Razem:	520.840	524.100	526.400

W stosunku do sumy obiegu banknotów i natychmiast płatnych zobowiązań powyższe pokrycie złoto-walutowe stanowiło w dn. 10/IX 43·15%, gdy w dn. 31/VIII 42·65% i w dn. 10/VIII 42·29% (pokrycie, przewidziane statutem, wynosi 40%). Pokrycie samem złotem wynosiło: w dn. 10/IX 39·28%, w dn. 31/VIII 38·83% i w dn. 10/VIII 38·62% (pokrycie statutowe 30%).

Stosunkowo nieco większy wzrost w dekadzie sprawozdawczej procentu pokrycia niż sumy pokrycia (rezerw złoto-walutowych) tłumaczy się jednoczesnym zmniejszeniem się sumy obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku, mianowicie z $\text{zł } 1\,228\cdot9$ miljn. do $\text{zł } 1\,219\cdot9$ miljn. Właściwie spadł tylko, jak zwykle na początku miesiąca, jeden składnik tej sumy — obieg biletów bankowych — z $\text{zł } 1\,081\cdot7$ miljn. do $\text{zł } 1\,049\cdot1$ miljn., podczas gdy drugi składnik — natychmiast płatne zobowiązania — wzrósł jednocześnie z $\text{zł } 147\cdot2$ miljn. do $\text{zł } 170\cdot8$ miljn.

Wzrost zobowiązań w I dekadzie września o $\text{zł } 23\cdot6$ miljn. powstał częściowo dzięki zwwyżce salda pozycji „różne rachunki” — z $\text{zł } 18\cdot7$ miljn. do $\text{zł } 22\cdot1$ miljn., przede wszystkim jednak został spowodowany przez normalne na początku miesiąca zwiększenie się lokat na rachunkach żywych —

z $\text{zł } 128\cdot5$ miljn. do $\text{zł } 148\cdot6$ miljn. Zwiększeniu uległy zarówno lokaty kas państwowych — z $\text{zł } 4\cdot0$ miljn. do $\text{zł } 4\cdot3$ miljn., jak — i to przede wszystkim — lokaty na rachunkach prywatnych — z $\text{zł } 124\cdot5$ miljn. do $\text{zł } 144\cdot3$ miljn. Poziom lokat żywych w końcu I dekady września był o $\text{zł } 7\cdot4$ miljn. wyższy niż w końcu I dekady sierpnia.

Spadek obiegu w I dekadzie września o $\text{zł } 32\cdot6$ miljn. (w I dekadzie sierpnia tylko o $\text{zł } 20\cdot8$ miljn., w I dekadzie lipca o $\text{zł } 21\cdot5$ miljn.) — do poziomu o $\text{zł } 19\cdot2$ miljn. niższego niż przed miesiącem — jest przede wszystkim odpowiednikiem wzrostu lokat na rachunkach żywych, poza tem zaś wiąże się ze skurczeniem się kredytów Banku. Zwyklowo na obieg oddziaływał dopływ złota i walut do Banku.

Portfel weksli krajowych (suma kredytów dyskontowych wykorzystanych) skurczył się w dekadzie sprawozdawczej o $\text{zł } 20\cdot8$ miljn., a więc nieco mniej silnie niż w I dekadzie sierpnia (o $\text{zł } 23\cdot2$ miljn.), ale silniej niż w I dekadzie lipca (o $\text{zł } 7\cdot0$ miljn.). W ciągu miesiąca (10/VIII — 10/IX) portfel wekslowy obniżył się o $\text{zł } 22\cdot3$ miljn., a w ciągu roku (10/IX 1931 — 10/IX 1932) wzrósł o $\text{zł } 9\cdot5$ miljn. Jednocześnie pożyczki zastawowe obniżyły się w I dekadzie września o $\text{zł } 3\cdot0$ miljn., wykazując w stosunku do stanu z przed miesiąca zniżkę o $\text{zł } 5\cdot6$ miljn. Portfel weksli zagranicznych (głównie z tytułu eksportu) zwiększył się w I dekadzie września o $\text{zł } 4\cdot9$ miljn.

Z innych pozycji bankowego pokrycia obiegu — zapas monet srebrnych i bilionu, przejętych przez Bank na własność, obniżył się w I dekadzie września o $\text{zł } 0\cdot8$ miljn.; silniej zniżył — o $\text{zł } 3\cdot0$ miljn. — zapas papierów procentowych własnych; natomiast dług Skarbu Państwa (kredyt bezprocentowy, przewidziany statutem w wys. $\text{zł } 100$ miljn.) pozostał bez zmiany w sumie $\text{zł } 90$ miljn. (w I dekadzie lipca i w I dekadzie sierpnia zwiększał się po $\text{zł } 20$ miljn.).

Całe bankowe pokrycie obiegu przedstawiało się następująco (w tys. zł):

	10/VII	31/VIII	10/IX
Weksle	659.095	657.642	636.833
Weksle zagraniczne	70.504	72.348	77.261
Polskie monety srebrne i bilion	48.640	47.987	47.225
Pożyczki zabezpieczone zastawami	121.674	119.107	116.074
Papiery proc. własne	13.863	13.751	13.404
Dług Skarbu Państwa	90.000	90.000	90.000
Razem:	1.003.777	1.000.836	980.796

Obieg pieniędzy skarbowych obniżył się w I dekadzie września w stopniu słabszym niż obieg biletów Banku Polskiego, bo tylko z $\text{zł } 278\cdot1$ miljn. do $\text{zł } 277\cdot5$ miljn. Na sumę tę składa się: 1) obieg monet srebrnych (10-, 5-, 2- i 1-złotowych) w wys. $\text{zł } 191\cdot1$ miljn. (w dn. 31/VIII $\text{zł } 192\cdot3$ miljn.), 2) obieg bilionu niklowego i brązowego w wys. $\text{zł } 86\cdot4$ miljn. (w dn. 31/VIII $\text{zł } 85\cdot9$ miljn.). Obrót monet srebrnych 10-złotowych zwiększył się z $\text{zł } 9\cdot0$ miljn. do $\text{zł } 10\cdot6$ miljn.

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KONFERENCJA IMPERJALNA W OTTAWIE

W LIPCU 1930 r. pojawiła się znamienna enuncjacja dyrektorów przodujących banków angielskich z „Big Five” na czele, posiadająca charakter pierwszego poważnego wystąpienia za ideą protekcjonizmu imperialnego. Ciekawe dziś będzie przytoczyć tę deklarację in extenso: „Szybki postęp handlu wewnątrz Imperjum uznaje się za niezbędną dla zabezpieczenia i rozszerzenia zbytu towarów angielskich zarówno na rynku W. Brytanji, jak na rynkach zagranicznych. Gorzkie doświadczenia dowiodły, że podtrzymywane od lat nadzieje na upadek protekcjonizmu w Europie — były iluzoryczne. Cła protekcyjne wzrastają, a zbytu towarów europejskich na rynku brytyjskim nie przestaje rozszerzać się. Zachowując pełną nadzieją, że system wolnej

wymiany światowej ostatecznie zwycięży, sądzymy, że obecnie jedyny sposób dla zabezpieczenia i rozszerzenia zbytu towarów angielskich leży w dwustronnych umowach handlowych pomiędzy krajami, stanowiącemi Imperjum Brytyjskie. Dla poręczenia tych umów W. Brytanja winna otworzyć swój rynek dla produktów imperialnych i nałożyć cła przywozowe dla wszelkiego importu z innych państw”. Ta enuncjacja bankierów potraktowana została przez opinię angielską jako wypadek rewolucyjnej natury, a np. „Morning Post” nie zawahała się uznać jej za ewenement, dający się co do swej wagi porównać z wielką wojną.

Od owej chwili do daty Konferencji Imperjalnej w Ottawie upłynęło zaledwie 2 lata, lata te jednak

były wypełnione tak zasadniczymi zmianami w polityce gospodarczej, a zwłaszcza celnej, W. Brytanji, iż rewolucyjny program bankierów — nota bene dosyć dokładnie obecnie zrealizowany — wygląda dziś skromnie.

Trzeba przypomnieć, że w 1930 r. W. Brytanja miała tylko nieliczne cła, nie odgrywające roli w stosunkach handlowych z dominjami; ogromna większość artykułów, importowanych do W. Brytanji, nie podlegała cłom, import przeto dominjalny konkurował na jej rynku na równych prawach z towarem nieimperjalnym. Natomiast dominja od dłuższego już czasu rozwijały swe systemy celne, rozbudowując przy ich pomocy własną produkcję przemysłową, coraz silniej konkurującą z wytworami angielskimi. Anglja korzystała w dominjach ze zniżek preferencyjnych, dających jej znaczną przewagę nad importem konkurencyjnym, przyczem w przebiegu lat uprzywilejowanie towaru brytyjskiego wzrastało, jak można wnosić z poniższego zestawienia, opracowanego przez Committee of Industry and Trade, a wskazującego przeciętny rozmiar preferencji w procentach wartości towarów, z uwzględnieniem ważności poszczególnych artykułów dla eksportu angielskiego:

	1914	1924
Australja	3·50	11·75
Kanada	5·75	8·25
Afryka Poł.	2·75	2·75
Nowa Zelandja	3·50	12·00

Liczby powyższe nie dają jednak właściwego obrazu, ze strony bowiem angielskich sfer handlowych wielokrotnie podnoszono, że dominjalne stawki celne nawet przy uwzględnieniu preferencyj okazywały się tak wysokimi, że w bardzo poważnym stopniu utrudniały, jeżeli nie uniemożliwiały import. Istotnie, liczby, podane przez Committee of Industry and Trade, wskazujące obciążenie celne towaru brytyjskiego, obliczone w sposób analogiczny do wskazanego powyżej, przedstawiają się następująco:

	1914	1924
Australja	6·25	29·75
Kanada	15·25	13·25
Afryka Poł.	7·50	9·00
Nowa Zelandja	8·25	8·50

Liczby te potwierdzają, że do 1924 r. pomimo wzrostu preferencyj obciążenie celne towaru brytyjskiego wzrastało. Tem niemniej jednak nie było ono specjalnie wysokie. Wszelako od tego czasu, zwłaszcza w okresie kryzysu, dominja podniosły swe cła bardzo poważnie, doprowadzając je do poziomu czestokroć prohibicyjnego, w dążeniu do ochrony swych bilansów płatniczych i dla względów fiskalnych, które to czynniki zaczęły działać równolegle do tendencji protekcyjnych. W rezultacie więzy handlowe, łączące Imperjum, słaby, dominja uniezależniały się od metropolji, a Anglja coraz większy procent swego importu otrzymywała z poza Imperjum, zwłaszcza w latach kryzysowych. Jednocześnie dopływ kapitałów angielskich do poszczególnych części Imperjum wydatnie osłabł, gwałtowny zaś spadek cen surowców utrudnił obsługę kapitałów, dawniej przez dominja wchłoniętych. W tej ostatniej dziedzinie znaczną ulgą był spadek funta sterlinga, nie był to jednak czynnik decydujący; udział Imperjum w eksporcie światowym spadał, wynosił mianowicie w 1928 r. 27·3%, w 1929 r. 26·5%, w 1930 r. 25·9%. W tych więc warunkach preferencja imperjalna, rozumiana

obustronnie, t. j. udzielana również przez W. Brytanję, miała zwiększyć zdolność płatniczą dominjów przez zwiększenie zbytu ich surowców w Anglji i poprawę cen oraz równolegle rozszerzyć rynki imperjalne dla fabrykatów angielskich — kosztem zahamowania dalszego rozwoju przemysłów dominjalnych i zastąpienia importu z poza Imperjum. Planom preferencyjnym przeciwstawiano ważność, jaką dla Anglji posiada jej handel z krajami nieimperjalnymi, i niemożność poświęcenia tych stosunków, co wielokrotnie oficjalnie było deklarowane; podobne zresztą poglądy wypowiedane były przez dominja, nie przejawiające zbytnej ochoty do zrezygnowania z dążeń do samowystarczalności.

Dla uzupełnienia obrazu podajemy poniżej tablicę, uwidaczniającą udział w handlu angielskim krajów imperjalnych:

	I m p o r t:			
	z Imperjum		z innych krajów	
	tys. £	%	tys. £	%
1924	385.969	30·21	891.477	69·79
1930	304.029	29·12	739.946	70·88
1931	247.663	28·73	614.512	71·27

	E k s p o r t:			
	do Imperjum		do innych krajów	
	tys. £	%	tys. £	%
1924	333.769	41·67	467.769	58·33
1930	248.345	43·51	322.410	56·49
1931	170.607	43·84	218.457	56·16

Udział zaś W. Brytanji w handlu zagranicznym dominjów ilustruje następująca tablica (w %ach całkowitego importu lub eksportu):

		1928	1929	1930
Kanada	{ import	16·8	15·3	15·2
	{ eksport	33·4	31·5	25·2
Australja	{ import	42·6	39·7	41·4
	{ eksport	37·6	38·5	53·8
Nowa Zelandja	{ import	47·4	46·2	47·3
	{ eksport	73·7	74·2	80·2
Afryka Poł.	{ import	43·3	42·0	44·7
	{ eksport	61·8	68·8	74·3
Indje	{ import	46·2	42·4	40·2
	{ eksport	21·9	21·2	22·2
W. P. Irlandja	{ import	67·7	68·1	69·9
	{ eksport	84·9	82·1	81·7

W takiej sytuacji handlu zagranicznego Imperjum nastąpił kardynalny zwrot w polityce gospodarczej Anglji, a mianowicie szereg zarządzeń celnych, ukoronowanych ustawą z dn. 10/II r. b., nakładającą stawkę 10% ad valorem na cały import, z wyjątkiem niektórych surowców i artykułów spożywczych, wśród których dla Polski największe znaczenie mają produkty hodowlane. Od cel zwolnione zostały jednak towary pochodzenia imperjalnego, uzyskujące w ten sposób generalną preferencję, ograniczoną tem, że niektóre sztandarowe produkty dominjów, jak: pszenica, mięso, bawełna, wełna, skóry, drzewo, guma surowa, rudy etc., pozostały wolne od cła, oraz że preferencja miała obowiązywać do dn. 15/XI r. b. W chwili więc rozpoczęcia Konferencji Ottawskiej w stosunkach między Anglją i resztą Imperjum istniała już preferencja obustronna, będąca hasłem protekcyjnistów z 1930 r. Konferencja miała ten stan rzeczy utrwalić i wzmocnić. Rezultaty konferencji okazały się zbliżonemi do dezyderatów, zawartych w cytowanej na wstępie deklaracji bankierów, albowiem w swej części najistotniejszej streszczają się do szeregu dwustronnych umów handlowych pomiędzy

krajami, stanowiącemi Imperjum Brytyjskie, a dla poręczenia tych umów W. Brytania otworzyła swój rynek dla produktów imperjalnych i nałożyła cła przywozowe dla wszelkiego importu z innych państw; powtórzyliśmy w tem zdaniu tekst deklaracji, a rzeczywistość odbiega od niej o tyle, że system umów zawiera niewielkie luki, że pewne nieliczne i zupełnie drugorzędne towary nadal nie są obłożone cłem, przyczem w odniesieniu do najważniejszego z nich—produktów hodowlanych—cła zastąpiono reglamentacją. Natomiast na tle umów ottawskich trudno żywić razem z bankierami nadzieję, będącą zresztą zapewne ukłonem w stronę tradycji, że „system wolnej wymiany światowej ostatecznie zwycięży”, Ottawa bowiem utrzymała angielski system celny, częściowo zamieniła go z autonomicznego na konwencyjny i ewentualny powrót do wolnej wymiany odsunęła w odległą przyszłość.

Koncepcje zespolenia gospodarczego Imperjum, silniejszego, niż to można osiągnąć w normalnych umowach handlowych, znalazły w Ottawie wyraz przede wszystkim w planach utworzenia waluty imperjalnej oraz stałego organu, mającego opracowywać metody ekonomicznej współpracy imperjalnej i rozbudowywać aparat, służący temu celowi. W sprawach walutowych główną trudność w dojściu do porozumienia stanowiła różnica zdań między Kanadą, Afryką Poł. i poniekąd Australją z jednej strony, a z drugiej — Anglią, dążącą do rozciągnięcia waluty funtowej na całe Imperjum. Okazało się to niemożliwem, i odnośna komisja konferencji ograniczyła się w swem sprawozdaniu do stwierdzenia konieczności zwwyżki cen na towary oraz stabilizacji kursów, wypowiadając się przytem, że rozwiązać te problemy można tylko w płaszczyźnie międzynarodowej. Okoliczność ta, szczególnie jasno uwidoczniająca emancypacyjne tendencje dominjów, jest wielce doniosła i zupełnie zasadnicza, albowiem uregulowanie problemu walutowego uważane było za szczególnie ważne zadanie, którego pomyślne załatwienie doprowadzić miało do silnego zespolenia Imperjum pod względem finansowym, do skutecznego ożywienia imperjalnej wymiany towarowej i usunięcia przeszkód walutowych, istniejących wewnątrz Imperjum i — last but not least — wzmocnić miało sytuację Anglii na ustalonej w Lozannie międzynarodowej konferencji finansowej. Druga kwestja kapitalna — utworzenia stałego organu, pracującego nad scementowaniem gospodarczem Imperjum, załatwiona została przez konferencję w sposób, którego ostatecznych form jeszcze dotąd nie znamy. Wiadomo jest, że odpowiednia komisja zaleciła wprawdzie konferencji powołanie takiego ciała, składającego się z 2 przedstawicieli każdego z krajów imperjalnych, sprzeciwiały się jednak temu Irlandja i Afryka Poł., wypowiadając się przeciw wszelkim planom, mającym na celu centralizację ekonomiczną Imperjum.

Niewątpliwie, praktycznie największe znaczenie mają postanowienia celne, zawarte w 12 umowach handlowych, znegocjowanych w Ottawie. Pewne szczegóły, dotyczące tych postanowień, zostały już omówione w notatce p. t. „Rezultaty Konferencji Imperjalnej w Ottawie”¹⁾. Na tem miejscu więc możemy się ograniczyć do zreasumowania tylko umów, zawartych przez Anglię z Kanadą, Australją,

Nową Zelandją, Unją Południowo-Afrykańską, Nową Fundlandją, Rodezją Południową i Indjami (umowa z Irlandją nie została zawarta, wobec trwającego stanu wojny celnej). Tak więc we wszystkich 7 umowach ustalone jest przede wszystkim, że bezcłowy przywóz do Anglii towarów imperjalnych, przyznany pierwotnie nową ustawą celną angielską prowizorycznie do dn. 15/XI r. b., będzie trwał dalej bez ograniczenia. Tylko co do jaj, masła, drobiu, sera i innych produktów mlecznych przywóz bezcłowy przyznany zostaje na 3 lata. Po upływie tego czasu Anglija zrewiduje zasady preferencji co do tych artykułów i albo wprowadzi na nie cło preferencyjne, z zachowaniem jego różnicy od cła normalnego, albo też wprowadzi system reglamentacji importu owych artykułów ze wszystkich krajów. Poza tem we wszystkich umowach wyliczone są towary (w sumie powstaje długa ich lista), co do których Anglija nie może znieść cła importowego na towary zagraniczne, chyba za zgodą zainteresowanego dominjum.

Na import szeregu towarów z poza Imperjum Anglija zobowiązuje się wprowadzić nowe cła, używające w ten sposób charakter preferencji imperjalnej; należą tu owoce, masło i jaja, produkty mleczne, przetwory rybne, oraz najważniejsze: pszenica w ziarnie (sh 2 za quarter) i miedź surowa we wszelkich formach handlowych (2 d za lb). Cła na miedź i pszenicę uzależnione są od tego, czy dominja będą mogły dostarczyć dostateczną ilość tych towarów i po cenie rynku światowego, które to określenie już obecnie jest różnie interpretowane. W odniesieniu do produktów hodowlanych nowych ceł nie wprowadzono, natomiast Anglija, Australja, Nowa Zelandja i Afryka Południowa zgodziły się na plan ograniczenia i uregulowania produkcji mięsnej. Szczegóły tego porozumienia reglamentacyjnego trzymane są w oficjalnym sekrecie, wiadomo jednak, że porozumienie to wynikało z konieczności reagowania na zbytnią produkcję mięsa, co pociągało za sobą spadek cen; tak np. roczna konsumpcja w Anglii baraniny i mięsa jagnięcego wynosi prawie zawsze 11½ miljn. cwt; w roku zeszłym Anglija wyprodukowała sama 5 miljn. cwt, dominja importowała 5 miljn. cwt, a kraje obce 2½ miljn. cwt. Nadwyżka wpłynęła na ceny. Według nowego planu, Australja, Nowa Zelandja i Afryka Południowa mają utrzymywać swój eksport mięsa do Anglii na poziomie nie wyższym od poziomu z okresu rocznego od połowy 1930 r. do połowy 1931 r., Anglija zaś postara się natychmiast i wydatnie zredukować odnośny import zagraniczny, a następnie zredukować go progresywnie przez czas trwania owego planu, t. j. jakoby 1½ roku. Nadto Anglija ma wzmocnić krajową konsumpcję wołowiny z dominjów. W ciągu owego 1½ roku ma się wypracować plan polityki w tej sprawie na dalszą metę.

Wzmocnieniem preferencji imperjalnej jest klauzula dumpingowa, która była, jak wiadomo, tematem długotrwałych negocjacji z Kanadą, mającą na uwadze konkurencję z pszenicą i drzewem rosyjskiem. Aby nie wprowadzać tekstów, wyraźnie zwróconych przeciw Z. S. R. R., uzgodniono postanowienie generalne, że w razie, jeżeli jakieś rządowe zarządzenia obce neutralizowałyby działanie preferencji imperjalnej, import odnośnego towaru będzie odpowiednio udrożniony. Klauzula ta, choć widocznie skierowana przeciw Z. S. R. R., jest jednak wielce elastyczna i może wydać w przyszłości trudne do przewidzenia

¹⁾ P. „Polska Gospodarcza” zes. 31/1932, str. 1034.

rezultaty. Przewidywać jednak można, że z natury rzeczy dotyczyć ona będzie preferencyj celnych, nie może więc być stosowana np. do produktów hodowlanych, podpadających pod reglamentację przywozu, uniezależniającą rozmiary przywozu od zarządzeń obcych.

Wśród różnych postanowień mniejszej wagi, lub o trudno dającej się ocenić skuteczności, należy wspomnieć o mających się odbywać porozumieniach poszczególnych gałęzi przemysłu w sprawie przeprowadzania uzupełniającej się wzajemnie racjonalizacji tych przemysłów w poszczególnych częściach Imperjum. Związane są z tem postanowienia umowne, w myśl których dominja mają protegować jedynie te działy swego przemysłu, które posiadają niewątpliwe naturalne warunki rozwojowe.

Preferencje, przyznane przez dominja Angli, nie są ogłoszone i prawdopodobnie wiadome będą dopiero po upływie pewnego czasu. Przyczyną sekretu w tej sprawie jest obawa, ażeby konkurencja zagraniczna nie uprzedziła proponowanych zmian w taryfach, zwiększając nadmiernie import. Preferencje te są jednak bardzo poważne, tak np. ich lista, dotycząca Kanady, obejmuje 220 pozycyji, a Stany Zjedn. straty swego eksportu z tego tytułu obliczają na \$ 100 — 300 milj. rocznie. Dominja zobowiązały się poza tem nie obniżać preferencyj, istniejących obecnie, bez zgody Angli (z pewnymi wyjątkami), a wogóle nakładać nowe cła ochronne jedynie na te kategorie towarów, których produkcja posiada rzeczywiste naturalne warunki rozwojowe. Rozmiary nowych ceł dominjalnych ograniczone zostały innemi jeszcze postanowieniami, o charakterze mało sprecyzowanym, a sprowadzającemi się do zabezpieczenia towarowi angielskiemu pewnego minimum konkurencyjności z towarem produkcji dominjalnej. Dla przestregania tych postanowień, będących w gruncie rzeczy wytyczniami dla przyszłej polityki celnej dominjów, przewidziano utworzenie (jeżeli one dotąd nie istnieją) urzędów taryfowych (Tariff Board), które przeprowadzą generalną rewizję taryf i dostosują je do powyższych wskazań, a poza tem decydować będą o wprowadzeniu wszelkich nowych ceł protekcyjnych. Ważne jest, że przemysłowcy angielscy będą mogli występować z obroną swych postulatów wobec urzędów taryfowych. Zaznaczyć, wreszcie, trzeba, że kolonie i posiadłości niesamorządne przyznawać mają wszelkie swe zniżki celne w równej mierze wszystkim krajom imperjalnym (z pewnymi wyłączeniami) i nawzajem korzystać z preferencyj, istniejących w tych krajach; stwarza to system, nawiązujący pewne analogie do KNU.

Wniosek ogólny z przeglądu układów, zawartych w Ottawie, możnaby zdefiniować w ten sposób, że konstrukcja polityczno-handlowa Imperjum zmianom formalnym nie uległa, choć zmienił się jej sens praktyczny. Nie powstał mianowicie żaden nowy ustrój w porównaniu ze stanem, istniejącym od lutego r. b. Dominja utrzymały i nawet bardzo stanowczo podkreśliły swą indywidualność polityczno-handlową i ich stosunki z W. Brytanią kształtować się będą nadal na tych zasadach preferencyjnych, które obowiązywały oddawna, a obecnie uległy pogłębieniu. Anglja również zachowuje jedynie system preferencyjny, istniejący od dn. 10/II r. b., rozszerzając go na te, które dalsze towary i pogłębiając przez podwyższenie niektórych stawek dotychczasowych. Zmianą for-

malnie może najistotniejszą jest, że taryfa angielska, dotąd autonomiczna, w licznych swych punktach uzyskuje charakter konwencyjny, tem samem więc utrwała się, przyczem charakterystyczne jest, że konwencyjnie ustalono nie jak zazwyczaj minimum, a maksimum ochrony celnej, mianowicie odnoszącej się nie do kraju negocjującego, lecz do jego konkurentów. Obrazowo możnaby powiedzieć, że Anglja nie odeszła od Europy — jak się obawiano — lecz się od niej oddaliła.

Jest niewątpliwe, że naszkicowane powyżej posunięcia celne wywrą poważny wpływ na handel międzyimperjalny, a tem samem na handel światowy, w sposób niepomyślny dla krajów nieimperjalnych, wywożących surowce i artykuły spożywcze. Ze strony angielskiej wypowiedzany jest pogląd, że poprawa warunków rynkowych dla szeregu krajów surowcowych doprowadzi do ogólnego ożywienia na rynku surowców, a tem samem do powszechnego zwiększenia międzynarodowych obrotów towarowych. Tego rodzaju wtórne dodatnie oddziaływanie preferencyj imperjalnej jest, oczywiście, możliwe i prawdopodobne, jednakowoż argentyńska pszenica, kukurydza i mięso mrożone, amerykańska miedź, rosyjskie zboże i drzewo, holenderskie, duńskie i bałtyckie produkty hodowlane — niewątpliwie odczuć muszą te fakty mniej lub więcej ujemnie, podobnie, zresztą, jak produkty fabryczne krajów, eksportujących do pozaeuropejskich części Imperjum. Narazie jednak obraz skutków, jakie wywrze na handel światowy Konferencja Ottawska, nie może być zupełny, przedewszystkiem może dlatego, że mamy tu do czynienia dopiero z zapoczątkowaniem, jakkolwiek i zas dniczem, systemu traktatów, mających być zawartemi przez kraje imperjalne (z Anglią na czele) z resztą świata. Traktaty te mają być oparte na KNU, do której konferencya odnosiła się jako do zasadniczej podstawy imperjalnej polityki traktatowej. Ustalono, że jest niedopuszczalne, aby państwa pozabrytyjskie, zawierające umowy regionalne (wymieniono kraje naddunajskie, jednak raczej w formie przykładu) jednostronnie wprowadzały w tej drodze wyjątki z KNU, przyznanej któremukolwiek z krajów brytyjskich; w wypadkach gdy któryś z krajów imperjalnych otrzyma propozycję zrzczenia się KNU, udzieli on odpowiedzi jedynie w porozumieniu z innemi zainteresowanemi częściami Imperjum. Przypuszczać należy, że analogiczne stanowisko zajmować będzie Imperjum wobec europejskich układów dwustronnych, przewidujących preferencje zbożowe. W ten sposób więc scementowane wewnątrz przez system preferencyjny Imperjum wyraźnie przeciwstawia się stosowaniu tego systemu przez innych i powstawaniu porozumień międzypaństwowych o strukturze gospodarczej w ogólnych choćby rysach podobnych do struktury Imperjum. Dodać zaś należy, że aczkolwiek kraje brytyjskie zamierzają rozbudować swój system traktatowy i udzielić kontrahentom pozaimperjalnym zniżek od swych stawek celnych, to jednak te nowe traktaty nie będą mogły w niczem uszczuplać wartości preferencyj imperjalnej, a sprzeczne z tą zasadą traktaty, już istniejące, mają być wypowiedziane i zrewidowane. Rozumieć to należy jako niedopuszczalność rozszerzenia preferencyj imperjalnej na kraje trzecie, jak np. na państwa skandynawskie lub Argentynę.

W. Jastrzębowski

KRONIKA ZAGRANICZNA

M. IN. NA PODSTAWIE RAPORTÓW I DONIESIEN POLSKICH PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

— Parlament belgijski przyjął ustawę, upoważniającą Rząd do zaciągnięcia nowej pożyczki w kwocie 15 milj. fr., do emitowania bonów skarbowych na 500 milj. fr. i prolongowania bonów 10-letnich, których płatność przypada w listopadzie r. b., na sumę 759 milj. fr.

— Rząd duński złożył Parlamentowi projekt ustawy o emisji nowej pożyczki wewnętrznej w kwocie 60 milj. kor., przy stopie 5% i kursie emisyjnym 99½%, płatnej w 1934 r. Pożyczka ta ma być zużyta na wykup pożyczki 5%-owej z 1917 r.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH.—Ceny w okresie od 23 sierpnia do 8 września r. b. kształtowały się następująco (w 8 za 100 kg):

	23-31/VIII	1-8/IX	Wzrost (+) Spadek (-)
Pszenica:			
Berlin . . .	4'92	5'00½	+ 16
Praga . . .	4'37½	4'37½	—
Chicago . . .	1'93	2'07	+ 72
Buenos Aires	2'89	2'99	+ 34
Liverpool . .	2'44	2'42	- 08
Wiedeń . . .	4'79	4'74½	- 10
Hamburg . . .	2'27	2'39	+ 47
Zyto:			
Berlin . . .	3'77	3'85½	+ 22
Praga . . .	2'95	3'03	+ 27
Chicago . . .	1'43	1'34	- 67
Wiedeń . . .	3'42	3'44½	+ 06
Hamburg . . .	1'62	1'67	+ 30
Owies:			
Berlin . . .	3'22	3'33	+ 33
Praga . . .	2'30	2'37	+ 32
Chicago . . .	1'21	1'26	+ 41
Buenos Aires	2'40	2'43	+ 12
Liverpool . .	2'61	2'53	- 30
Wiedeń . . .	2'88	2'81	- 25
Hamburg . . .	1'75	1'87	+ 69
Jęczmień browarowy:			
Berlin . . .	4'22	4'30	+ 19
Praga . . .	2'56½	2'59½	+ 11
Chicago . . .	1'35	1'50	+ 111
Wiedeń . . .	4'07	4'07	—
Hamburg . . .	1'58	1'64	+ 38
Jęczmień zwykły:			
Berlin . . .	3'82	3'99½	+ 46

METALE

ŻELAZO. — Ogólne położenie rynku żelaznego w okresie od 20 sierpnia do 2 września nie wykazało żadnych poważniejszych zmian z wyjątkiem tego, że optymizm, jaki zaczął się ujawniać już przed kilku tygodniami, wzrósł jeszcze bardziej, opierając się na trwałym jakoby już podniesieniu się cen większości surowców, nie wyłączając metali. Na rynku żelaznym już od paru tygodni bardzo

znacznie zwiększył się napływ zapytań, które w ostatnich czasach zaczęły być coraz częściej realizowane. Pomocne temu były również pogłoski o przedkimi wskreszeniu międzynarodowego Kartelu Stali. Dzięki takiemu stanowi rzeczy ceny na rynku międzynarodowym były mocne i wykazywały nawet pewną tendencję zwykłą, tak że ostatnie notowania na żelazo sztabowe wynosiły £ 2.4.6 za tonnę f. o. b. Antwerpja, co stanowi zwykłą ok. sh 2. W kołach miarodajnego przemysłu ogólny nastrój jest bardzo optymistyczny.

W poszczególnych krajach stan rynku żelaznego przedstawiał się następująco: W Niemczech dominującym czynnikiem dla kształtowania się wewnętrznej koniunktury są ostatnie wydarzenia polityczne i gospodarcze.

Obecne położenie w interesach wywozowych wykazuje w dalszym ciągu dosyć znaczną poprawę. Poważne interesy były robione w dziale żelaza sztabowego i okrągłego; zaznaczyć należy, iż tym razem ceny niemieckie były identyczne z belgijskimi i luksemburskimi.

Rynek wewnętrzny przedstawiał się dosyć słabo, gdyż zapotrzebowanie było jeszcze bardzo niedostateczne, żeby wpłynąć poważnie na stan zatrudnionych hut. Stosunkowo największy popyt był na żelazo sztabowe. Gorzej nieco przedstawiała się sprzedaż żelaza kształtowego, żelazo budowlane zaś prawie zupełnie popytu nie miało. Na rynkach blach panował zastój; nieco lepiej szła blacha cienka, głównie dla cynkowania. Rynek rur przedstawiał się bardzo słabo z powodu braku zapotrzebowania. Daje się w Niemczech zauważyć coraz silniejszą konkurencja hut angielskich, specjalnie w drucie ciągnionym.

Naskutek pertraktacji, prowadzonych od 6 miesięcy między Rządem Rzeszy i stoczniami, postanowiono ostatecznie przystąpić do rozbiórki ok. 400 tys. t starych okrętów, przyczem Rząd zapłaci stoczniom RM 12 milj. Da to zatrudnienie stoczniom na 18 do 24 miesięcy. Wobec tego, że Niemcy nie będą w stanie wchłonąć całej ilości otrzymanego stąd żelastwa, stocznie jakoby już mają kupców zagranicznych w Sowietach, Włoszech i innych krajach.

Na rynku francuskim stosunkowo najmniej się może uwidocznili ogólny optymizm, ogarniający cały szereg krajów. Zapotrzebowanie wewnętrzne nie wykazuje wzrostu i jest ciągle nie wystarczające dla zatrudnienia hut.

W dziale surowki zmian nie było, zapotrzebowanie ciągle było nie wystarczające, tak, że produkcja wykazuje pewne cofnięcie się. Ceny są niskie; ostatnio notowano za surowkę lejarzską z zawart. do 2'5% Si 180 fr. za tonnę. Wysyłka była mała, na wrzesień spodziewana jest jednak jeszcze mniejsza. W dziale wytworów walcowniczych daje się zauważyć lekkie ożywienie, gdyż składy handlu są już opróżnione i muszą być uzupełniane. Pomimo to narazie portfele zamówień są naogół na 1 września mniejsze niż na 1 sierpnia. Huty liczą na wzmoczenie się ruchu we wrześniu, szczególnie jeżeli wzrost cen, który się zaczął w ostatnich czasach, będzie trwał i nadal. Ceny, dzięki

skartelizowaniu, utrzymywały się na dotychczasowym poziomie 530 fr. za tonnę żelaza sztabowego w gatunku tomasowskim.

Na rynku belgijskim widoczna jest dosyć znaczna poprawa, szczególnie w zamówieniach zagranicznych, gdyż zapotrzebowanie wewnętrzne jest ciągle jeszcze nie wystarczające. Odbiło się to również na giełdzie żelaznej w Brukseli, gdzie nastroj dawno już nie był tak ożywiony, jak obecnie. Wobec tego usposobienie dla cen było bardzo mocne, i o ustępstwach nie było już zupełnie mowy. Poziom cen podniósł się cporawda niewiele, gdyż do £ 2.4.6 — 2.5.0 za żelazo sztabowe, było to jednak skutkiem niemieckiej konkurencji, która na rynku międzynarodowym bardzo silnie rozwijała swoją działalność. Stan zatrudnienia hut jest jeszcze bardzo słaby, szczególnie trudne położenie jest w dziale surowki i półfabrykatów, natomiast znacznie lepiej przedstawia się on w dziale wytworów walcowniczych, gdzie nawet utworzyła się pewna równowaga między wytwórczością i zapotrzebowaniem.

W Anglii położenie pozostawało bez zmiany. Na rynku nie widać żadnej poprawy, choć normalnie w tym czasie daje się już odczuć ożywienie jesiennych zakupów. Ze strony konsumentów widoczna jest ciągle bardzo daleko posunięta rezerwa w zakupach. W hutnictwie ceny wewnętrzne są za wysokie, o czym świadczy ciągle jeszcze konkurencja w Anglii hut kontynentalnych pomimo nałożenia cła w wys. 33½% a. v. Strajk w zakładach tekstylnych w Lancashire pociągnął za sobą zawieszenie pracy w wielu warsztatach, związanych z tym przemysłem, a między innymi w fabrykach maszyn, co znów bardzo ujemnie odbiło się na zamówieniach dla hut.

W dziale surowki zamówienia są bardzo słabe, i zapasy zupełnie się nie zmniejszają. W Cleveland niewzruszone dotąd ceny surowki zaczynają się chwiać, szczególnie dla tych prowincji, gdzie daje się odczuwać konkurencja indyjska. W dziale wytworów walcowniczych sytuacja ciągle jest trudna, i odczuwa się brak zamówień; jedynie w blasze położenie nieco się poprawiło. Fabryki blachy białej pracują nadal słabo, nie przekraczając 50% swojej zdolności wytwórczej.

Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgii wraz z Luksemburgiem i Francji — w £ zł. f.o.b. port — notowane były w dn. 1/IX 1932 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
	za 1 016 kg	za 1 000 kg	
Surowka:			
odlewn. Nr. III (2'5-3'0% Si)	—	1.16.0	1.16.0
tomasowska	—	1.15.0	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—
Półwytwór:			
kęsy	—	1.18.0	1.18.0
platyny	—	1.19.0	1.19.0

Wytwory gotowe:

żelazo sztabowe	—	2. 4.6	2. 4.0
belki	—	2. 2.0	2. 1.6
katowniki	—	2. 3.0	2. 3.6
blacha okrętowa, rezerwoarowait.p.	—	—	—
szyny stalowe	—	5.12.6	5.12.6
bednarka	—	3. 2.6	3. 2.6
druk-walcówka	—	4.10.0	4.10.0
blacha tomasowska	—	2.17.0	2.17.0
blacha czarna	—	—	—
(24 gage)	—	—	—
druk ocynk.	—	6. 5.6	6. 5.6
gwoździe druc.	—	5.10.0	5.10.0

METALE NIEŻELAZNE. — Położenie na rynku metalowym w okresie od 20 sierpnia do 2 września nie wykazywało dużych zmian. Zwyżka cen metali, w których w dalszym ciągu dominującą rolę odgrywały miedź i cyna, miała miejsce i nadal pomimo to, że zapotrzebowanie ze strony konsumentów nie wykazywało zwiększenia. Jako na jedną z przyczyn dalszej zwyżki cen wskazują na projekt wprowadzenia w Anglii cła na miedź. Ogólny pogląd na dalszą zwyżkę cen metali nie jest naogół zbyt optymistyczny ze względu na to, że zwyżce tej zupełnie nie odpowiada statystyczny stan metali, który z wyjątkiem może jednego cynku, nie wykazuje jeszcze zrównoważenia wytwórczości z konsumpcją. Położenie na rynkach poszczególnych metali przedstawiało się, jak następuje:

Na rynku miedzi zwyżka ostatnich dwóch tygodni miała początkowo dosyć gwałtowny charakter, osiągając w pierwszym tygodniu ok. £ 3, w następnym zaś tygodniu już tylko ok. £ 1. Pod koniec okresu sprawozdawczego zaznaczył się nawet pewien spadek ceny. Nastroj panował naogół dosyć optymistyczny; przeważa zdanie, że możliwa jest jeszcze pewna reakcja w stosunku do obecnej haussy, że ceny jednakże nie wrócą już do tak niskiego poziomu, na jakim znajdowały się przed niedawnym jeszcze czasem, gdyż poprawa obecna wywołana została zwiększonym zakupem metali. Mianowicie, w ostatnim tygodniu sprzedaż w Londynie wyniosła 10.350 t, wobec 5.500 t w odpowiednim tygodniu lipca i 2.425 t w tymże tygodniu czerwca. Pojawiają się jednak głosy bardziej pesymistyczne, twierdzące, że położenie statystyczne rynku bynajmniej jeszcze dotąd nie wykazuje zdecydowanej poprawy.

Na zasadzie decyzji, powziętej na konferencji w Ottawie, cło na miedź ma wynosić w Anglii 2 d za lb i ma ono obejmować całą miedź, importowaną z zagranicy, przyczem jednak miedź, pochodząca z dominjów, nie może być sprzedawana w Anglii powyżej cen światowych. Czy postanowienie to da się przeprowadzić w całej rozciągłości, trudno jest przewidzieć wobec tego, że Anglia i jej dominja nie posiadają dostatecznej ilości rafinerji, pewna więc ilość miedzi, spożywanej w Anglii, musiała być obciążona cłem. Będzie to bezwarunkowo przyczyną do podniesienia ceny miedzi w samej Anglii.

Na rynku cyny położenie było analogiczne, jak w miedzi, i w ciągu całego okresu sprawozdawczego zaznaczyła się silna zwyżka ceny. Cyna wykazała najsilniejszą zwyżkę, wynoszącą 30% w porównaniu do ceny z końca czerwca. Tymczasem położenie statystyczne metalu nie wykazuje poprawy, i najwyżej można

rachować jedynie na lekką zniżkę zapasów z końcem sierpnia. W przeciwieństwie do ograniczenia produkcji w krajach, należących do porozumienia cynowego, w innych, stojących poza tem porozumieniem, jak np. w Cornwallu, Australji i Chinach, wytwórczość wykazuje wzrost; przy tem wywóz cyny, który był chwilowo zawieszony z niektórych krajów porozumienia, od 1 września będzie znów podjęty. Wszystko to wskazuje, że równowaga między wytwórczością i spożyciem zupełnie jeszcze nie jest osiągnięta. Z drugiej jednak strony, patrząc bardziej optymistycznie twierdzą, że dzięki istniejącemu porozumieniu i pod wpływem zwiększającego się zapotrzebowania ze strony fabryk blachy białej, fabryk lutów i bronzu cena dzisiejsza cyny nie tylko się nie obniży, lecz będzie musiała się jeszcze podnieść.

Na rynku ołowiu ożywienie poprzednich tygodni utrzymywało się nadal przy cenach, wykazujących tendencję zwyżkową. Zapotrzebowanie, jak dotąd, wykazuje wzrost niezbyt duży, ale stopniowy, to też wzrastają nadzieje na uporządkowanie tego rynku, tembardziej że ostatnie dane statystyczne wykazują zmniejszenie produkcji w lipcu do 87.109 t wobec 92.003 t w czerwcu. Zapasy mają tendencję ku zmniejszaniu się i wynoszą ok. 375 tys. t wobec 552 tys. t w kwietniu 1931 r. Widoczna jest zatem poprawa, jednak brak ścisłej organizacji w tym metalu szkodzi niezmiernie uporządkowaniu rynku. Właściwego kartelu niema, gdyż porozumienie producentów, zawarte w 1931 r., nie jest w stanie przeprowadzić kontroli wytwórczości, i nigdy cena rynkowa nie mogła być wyznaczona.

Rynek cynku wykazuje powolną, lecz stałą poprawę i jest bezwarunkowo najzdrowszy ze wszystkich. Wytwórczość lipcowa wyniosła 61.400 t wobec 62.468 t w czerwcu, wykazała więc dalszy spadek. Postanowienia konferencji kartelu w Ostendzie weszły w życie dopiero od dn. 1/VIII; do uzdrowienia rynku przyczynili się również producenci południowo-amerykańscy i kanadyjscy, którzy również zgodzili się na ograniczenie swojej produkcji. Zapasy cynku, należące do uczestników kartelu, wykazują stałe zmniejszanie się i z 228 tys. t na dz. 1/VI 1931 r. spadły do 189 tys. t na dz. 31/XII 1931 r.; w obecnym czasie nie przekraczają one 170 tys. t.

Ruch cen poszczególnych metali w okresie sprawozdawczym przedstawiał się następująco (pierwsza liczba oznacza transakcje kasowe, druga—terminowe): miedź standard zyskała £ 4⁹/₁₆, wzgl. 4³/₄, miedź elektrolityczna podniosła się również o £ 3³/₈, rafinowana zaś o £ 4¹/₄. Cyna wykazała zysk £ 11³/₁₆, wzgl. 11⁷/₁₆. Ołów podniósł cenę o £ 1¹¹/₁₆, wzgl. o 2. Cynk również podrożał o £ 1¹/₁₆, wzgl. 1¹/₄. Platyna zyskała £ 1¹/₈ na uncji. Srebro przy sprzedaży gotówkowej zamknęło swój rachunek na zero, przy sprzedaży zaś terminowej zyskało 1¹/₁₆ d na uncji. Jedyne złoto wykazało zniżkę o 1 d na uncji. Glin, nikiel i blacha biała żadnych zmian w okresie sprawozdawczym nie wykazały.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali (w £ za 1.016 kg z wyjątkiem: blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynkę o 112 arkuszach, platyny—w £ za uncję, złota—w sh za uncję i srebra—w d za uncję):

Metal	Poprzed. Okres sprawozdawczy:			
	okres ultimo	maksimum	minimum	ultimo
Miedź:				
standard:				
kasa	31 ¹ / ₁₆ - ² / ₁₆	35 ³ / ₈	31 ⁵ / ₈	35 ¹¹ / ₁₆ - ³ / ₈
term.	31 ¹ / ₁₆ - ¹ / ₈	35 ¹ / ₈	31 ⁹ / ₁₆	35 ¹⁸ / ₁₆ - ⁷ / ₈
elektrol.	34 ³ / ₈ -35 ³ / ₈	38 ³ / ₈	35	38- ³ / ₈
rafinow.	33-34 ¹ / ₄	38 ¹ / ₂	33 ¹ / ₄	37 ¹ / ₄ -38 ¹ / ₂
Cyna:				
kasa . .	142- ¹ / ₂	154	141 ³ / ₄	153 ³ / ₄ -154
term. . .	143 ³ / ₈ - ¹ / ₂	155 ¹ / ₈	143 ³ / ₄	155- ¹ / ₈
Ołów:				
kasa . .	11 ¹¹ / ₁₆	13 ⁷ / ₁₆	11 ¹¹ / ₁₆	13 ³ / ₈
term. . .	11 ¹¹ / ₁₆	13 ¹¹ / ₁₆	11 ¹¹ / ₁₆	13 ¹¹ / ₁₆
Cynk:				
kasa . .	14 ¹ / ₁₆	15 ³ / ₈	13 ⁷ / ₈	15 ³ / ₈
term. . .	14 ¹ / ₈	15 ³ / ₈	13 ⁷ / ₈	15 ³ / ₈
Glin:				
dla kraju .	95	95	95	95
„ zagr. .	—	—	—	—
Blacha				
biała .	15- ¹ / ₂	15 ¹ / ₂	15	15- ¹ / ₂
Nikiel:				
dla kraju .	240—245	245	240	240—245
„ zagr. .	\$ 37-38	\$ 38	\$ 37	\$ 37—38
Platyna				
„Spong”	9 ¹ / ₂ - ³ / ₄	9 ³ / ₄	9 ¹ / ₂	9 ³ / ₄
Srebro:				
kasa . .	18 ¹ / ₂	18 ⁹ / ₁₆	17 ¹⁵ / ₁₆	18 ¹ / ₂
term. . .	18 ⁹ / ₁₆	18 ¹¹ / ₁₆	18 ¹ / ₁₆	18 ³ / ₈
Złoto .	118.10	119.1	118.8	118.9

Na rynku starych metali odbił się również ogólny nastrój; zainteresowanie się zwiększyło, tak że wzrosło zapotrzebowanie, a z niem również i ceny. Ceny hurtowe za 100 kg wynosiły w Berlinie dn. 2/IX w RM: miedź 46—48, bronz 38—40, mosiądz 35—36, cynk 13—14, ołów 15—16. Analogiczne ceny we Francji loco Paryż—w tr. tr. w dn. 26/VIII wynosiły: 215, 180, 135, 65 i 85.

SUROWCE WŁÓKIENNICZE

— Rynek surowej bawełny w sierpniu znamionował niestykanie silny ruch zwyżkowy cen, równający się prawdziwej haussie, a spowodowany z jednej strony umacnianiem się tendencji na rynkach surowców, z drugiej zaś—ogłoszeniem w dn. 8/VIII oficjalnego raportu o spodziewanych zbiorach bawełny w Ameryce. Aby zdać sobie sprawę z rozmiarów szalonej zwyżki cen w okresie miesiąca, dość zaznaczyć, że przed ogłoszeniem wyników oficjalnych o zbiorach tegorocznych bawełna loco na New-York notowana była 6'20 centów; ogłoszenie zaś sprawozdania amerykańskiego Urzędu Rolnego, które ustalało zbiory w granicach o ok. 1 miljn. bel niższych aniżeli notowania prywatne, spowodowało gwałtowny skok do 7'05 centów; w dn. 29/VIII bawełna loco na New-York notowana była 9'20. Sprawozdanie uzupełniające Federalnego Urzędu Rolnego podkreślało, że przy silnych deszczach i szkodach, wyrażonych przez robactwo, wynik ten może się okazać jeszcze niższym. Wszystkie bowiem większe stany, reprezentujące ośrodki uprawy surowca bawełnianego, notują bardzo znaczne straty, spowodowane przez chrabaszce, a sięgające 30% i więcej. Jednocześnie wobec redukcji zużycia nawozów sztucznych w grani-

cach około 40%—rośliny są znacznie słabsze i mniej pełne aniżeli w ostatnich latach. W tych warunkach utrzymuje się w kołach producentów opinia, iż na przestrzeni od wschodniego Texasu do stanów, położonych nad Atlantykiem, zbiory nie przekroczą 50—60% zbiorów zeszłorocznych. Oczywiście, wobec zapasów surowej bawełny z lat poprzednich nie może być mowy narazie o niepokryciu zapotrzebowania. Z tego też względu silna wyżka cen bawełny w sierpniu miała mało stonkunkowo realny podkład, jeżeli chodzi o całokształt sytuacji w dziedzinie produkcji i konsumpcji tego surowca. Niewątpliwie, w tym ruchu zwykłym, jak i zresztą, na innych rynkach, czynnik psychologiczny odegrał bardzo poważną rolę¹⁾.

Rynek surowej wełny w sierpniu, w przeciwieństwie do jednolicie mocnych tendencji cen bawełny, kształtował się naogół dość nierównomiernie. W ośrodkach angielskich sierpień, jeżeli chodzi o handel surową wełną, jest okresem feryj, w czasie których transakcje spadają do minimum. W tym roku przybył jeszcze jeden czynnik w postaci bardzo znacznego pokrycia zapotrzebowania ze strony przemysłu na surową wełnę. W każdym bądź razie pomimo wydatnego spadku obrotów ceny utrzymały się na poziomie, na jakim zamknięte zostały ostatnie w tym roku aukcje wełny kolonialnej w Londynie. Ten właśnie moment zasługuje na podkreślenie, jako świadczący o pewnej stabilizacji wyższych cen wełny, gdyż jeszcze w r. ub. sytuacja kształtowała się w ten sposób, że wyżka cen tego surowca, jaka nastąpiła w czasie aukcji londyńskich, została następnie zniwelowana w okresie ciszy.

Analogicznie i na rynku niemieckim w okresie pierwszych dni sierpnia tenden-

cja cen kształtowała się mocno w związku ze wzrostem zapotrzebowania na surowiec ze strony przemysłu. Nadmienić należy, że zwłaszcza w Niemczech spadek zapasów we włókiennictwie jest ostatnio bardzo znacznym. Poza tem na tendencję cen w Niemczech wpłynął dodatnio wynik aukcyj londyńskich. Wzwyżkujące ceny surowej wełny utrzymały się na rynku niemieckim również i w II połowie sierpnia pomimo niewielkich stosunkowo tranzakcyj na tym rynku. Pod koniec sierpnia tendencja uległa dalszemu wzmocnieniu. Na rynku francuskim nastąpiło jako najbardziej znamienne zjawisko wydatne zmniejszenie zapasów, powodując częściową wyżkę cen. W zamorskich ośrodkach surowca wełnianego sytuacja kształtowała się naogół pomyślnie. Z Australji donoszą, iż oczekiwane jest tam silne ożywienie tranzakcyj, wzrost zapotrzebowania na surową wełnę oraz wyżka cen w okresie nadchodzących aukcji. Przypuszczalny nieurzędowy wynik tegorocznej strzyży owiec w Australji obliczają na 3.168 tys. bel. Byłby to jeden z najbardziej wysokich wyników ostatnich lat, przyczem podkreślić należy, iż również i pod względem jakości wełna tegoroczna nie przedstawia nic do życzenia. Jednocześnie w kołach producentów wełny australijskiej ujawniają się ostatnio tendencje do wzmocnienia tendencji zwykłej. Według doniesień z Brisbane szereg największych związków hodowców wełny podjął uchwałę zwrócenia się do Rządu o postulatem ustalenia cen minimalnych surowej wełny. Inicjatywa ta miałaby być zrealizowana przez Rząd Australji przy współdziałaniu z Rządami Południowej Afryki, Nowej Zelandji i Argentyny. Projekt ten natrafi, oczywiście, na poważne trudności, gdyż ustalenie określonych cen minimalnych dla różnych gatunków wełny okazać się może w praktyce wprost niewykonalne. Rezolucja domaga się utworzenia specjalnej komisji rzeczoznawców, złożonej z przedstawicieli wymienionych państw, celem opracowania szczegółowej tabeli cen minimalnych.

Rynek lnu w sierpniu znamionowała również tendencja mocna o charakterze dość stałym. Brak większych transakcyj ze strony Sowietów nie wpłynął bynaj-

mniej na osłabienie rynku, na którym konjunktury przedstawiają się ostatnio naogół nieco pomyślniej. Zainteresowanie przedsiębiorców dla tego surowca w poszczególnych większych ośrodkach było stosunkowo niewielkie, sędzić jednak należy, że ogólne ożywienie pociągnie za sobą również i rynek lnu.

Rynek juty ty znajdował się pod znakiem konferencji w Ottawie, w czasie której problem jutowy był bardzo obszernie dyskutowany. Imperjum brytyjskie jest bowiem głównym producentem juty i zmuszone jest znaczną część swych nadwyżek tego surowca lokować w krajach, nie wchodzących w skład imperjum. Z tego też względu sytuacja na rynku w sierpniu była naogół wyczekująca i dopiero pod koniec miesiąca po opublikowaniu umów ottawskich ceny zaczęły wzwyżkować, a tendencja została wybitnie wzmocniona przez wzrost zapotrzebowania w większych ośrodkach produkcji.

Rynek konopi wykazywał naogół stabilizację cen, trwającą już od dłuższego czasu. Zaznaczyć jednak należy, że o ile w okresie miesięcy wiosennych stabilizacja ta była częściowo sztucznie utrzymywana, o tyle ostatnio, pod wpływem ogólnie optymistycznego nastroju na rynkach surowców, lepsze gatunki konopi wykazują tendencję zwykłą.

Rynek surowego jedwabiu zwykował nieprzerwanie przez cały sierpień. Pierwsze dni nie przyniosły jeszcze wszędzie zdecydowanej wyżki. Pomimo to jednak w Medjolanie i New-Yorku, a zwłaszcza w ośrodkach handlu i przemysłu japońskiego, tendencja była dość mocna. Już jednak II połowa sierpnia przyniosła częściową wyżkę w Medjolanie, New-Yorku, Szanghaju, Kantonie i Yokohamie. Koniec miesiąca zamknięty został we wszystkich ośrodkach bardzo mocną tendencją cen przy niezwykle ożywieniu i licznych transakcjach zarówno ze strony producentów, jak i handlu. Ten mocny nastrój na światowych rynkach surowego jedwabiu miał swe źródło przedewszystkiem w większych transakcjach Ameryki, która na rynkach europejskich poczyniła wydatne długoterminowe zamówienia.

¹⁾ Ponowne oficjalne oszacowanie zbiorów z dn. 7/IX nieoczekiwanie potwierdziło prowizoryczne obliczenia—11.310 tys. bel. W związku z tem w dn. 8/IX nastąpiła gwałtowna niżka cen bawełny. Obecnie liczą się z tem, że słaba tendencja—niczem w ściwie nieuzasadniona—dlugo nie potrwa.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LEOZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 412-66 (Red.), 412-73 i 335-35 (Adm.), 11-92-68 (Druk.).

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie—zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki zł 1200; II i III str. okł.—zł 900; ½ str. okł.—zł 500; str. zwycz.: 1 str.—zł 600, ½ str.—350, ¼ str.—zł 200, 1/8 str.—zł 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petiowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓŁEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str.—zł 200, ½ str.—zł 110, 1/3 str.—zł 80, ¼ str.—zł 70, 1/6 str.—zł 55, 1/8 str.—zł 40, 1/16 str.—zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor Naczelny: **CZESŁAW PECHÉ**

Redaktor: **WACŁAW SZURIG**

Sekretarz Redakcji: **BOHDAN WITWICKI**

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
PAWEŁ MICHAŁSKI

Redaktor działu rolnego:
LEONARD KRAWULSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
JÓZEF GIEYSZTOR

Wydawca: **MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU**

WPISY DO REJESTRU HANDLOWEGO

SĄDU OKRĘGOWEGO W WARSZAWIE

A. — FIRMY JEDNOOSOBOWE, SPÓŁKI FIRMOWE I KOMANDYTOWE

R. H. A XXXIII 334: „Mojżesz Berek” w Warszawie, Solna 18. Drobna sprzedaż galanterji optycznej. Istnieje od 1926 r. Właściciel Szmul-Mojżesz Berek z Warszawy. Pomiedzy właścicielem firmy a małżonką jego Anną z domu Majzels nastąpił układ, na mocy intercyzy z dnia 26 stycznia 1931 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIII 335: „J. Szajland” w Warszawie, Wolska 129. Drobna sprzedaż towarów łokciowych, galanteryjnych i konfekcyj. Istnieje od 1914 r. Właściciel Jakób Szajland z Warszawy.

R. H. A XXXIII 338: „Marja Gotlib” w Warszawie, Chłodna 28. Drobna sprzedaż towarów łokciowych. Istnieje od 1932 r. Właścicielka Marja Gotlib z Warszawy. Pomiedzy Jehudą Gotlibem a małżonką jego Marją z domu Librozen, nastąpił układ, na mocy intercyzy z dnia 28 lutego 1924 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIII 339: „Nuchim Gutowski” w Warszawie, Pańska 23. Detaliczny handel rybami i artykułami spożywczymi. Istnieje od 1932 r. Właściciel Nuchim Gutowski z Warszawy. Pomiedzy właścicielem firmy a małżonką jego Bruchą-Łają z domu Płachta nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 20 lutego 1919 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIII 340: „Natan Szryftgiser” w Warszawie, Ptas'a 3. Drobna sprzedaż owoców i czosnku. Istnieje od 1932 r. Właściciel Natan Szryftgiser z Warszawy.

R. H. A XXXIII 341: „Jadwiga Depczyk” w Warszawie, Leszno 113. Detaliczny handel win, wódek i wyrobów tytoniowych. Istnieje od 1932 r. Właścicielka Jadwiga Depczyk z Warszawy.

R. H. A XXXIII 342: „Dom Handlowy Janusz Kirchmayer” w Warszawie, Wiejska 2. Handel komisowy nawozami sztucznymi i innymi różnymi artykułami. Istnieje od 1932 r. Właściciel Janusz Kirchmayer z Warszawy.

R. H. A XXXIII 343: „Chana Rotzach” w Warszawie, Karmelicka 15. Drobna sprzedaż konfekcji damskiej własnego wyrobu. Istnieje od 1932 r. Właścicielka Chana Rotzach z Warszawy.

R. H. A XXXIII 344: „O. Sołowiejczyk” w Warszawie, Chmielna 34. Lecznicza chirurgiczno-ginekologiczna. Istnieje od 1901 r. Właściciel dr. Orko Sołowiejczyk z Warszawy.

R. H. A XXXIII 345: „Zakłady Graficzne Adam Konarzewski” w Warszawie, Senatorska 28/30. Istnieje od 1932 r. Właściciel Adam Konarzewski z Warszawy.

R. H. A XXXIII 346: „F. Ferdyan i K. Kozakiewicz, Odlewnia Metali Półszlachetnych w Warszawie, Wolska 27/29. Prowadzenie odlewni dla wykonywania wszelkich odlewów wchodzących w zakres metali półszlachetnych z własnych i powierzonych modeli. Wspólnicy: Ferdynand Ferdyan, Kazimierz Kozakiewicz obaj z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czyn-

ności dnia 30 grudnia 1931 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są obaj wspólnicy. Weksle, czeki akty notarialne i hipoteczne, pełnomocnictwa, umowy i wszelkie zobowiązania podpisują obaj wspólnicy łącznie. Korespondencję, niezawierającą zobowiązań, pokwitowania z odbioru wszelkiej korespondencji nie wyłączając pieniężnej, przesyłek, towarów, pieniędzy i należności podpisuje każdy ze wspólników samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy.

R. H. A XXXIII 347: „Sklep Uniwersalny Chaja Idesa i Brandla Sztarkopf” w Warszawie, Puławska 12. Handel wyrobami galanteryjnymi i drobną biżuterją. Wspólnicy: Chaja Idesa Sztarkopf, Brandla Sztarkopf, obie z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 15 marca 1932 r. Do zastępowania spółki wobec władz i osób upoważnione są obie wspólniczki. Weksle, czeki i wszelkie zobowiązania podpisują obie wspólniczki łącznie. Pokwitowania z odbioru wszelkiej korespondencji, przekazów, przesyłek i towarów podpisuje jedna ze wspólniczek. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy.

R. H. A XXXIII 348: „Wytwórnia Chemiczna „Lavarol” Michał Decowski i S-ka” w Warszawie, Żytnia 20. Produkcowanie i sprzedaż płynu do mycia i polerowania samochodów. Wspólnicy: Michał Decowski, Gustaw Klopfert, Antoni Bromirski wszyscy z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 27 lutego 1932 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są: Gustaw Klopfert i Antoni Bromirski. Firmę spółki pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach podpisuje samodzielnie każdy ze wspólników, upoważnionych do reprezentowania spółki. Pomiedzy Gustawem Klopferem a małżonką jego Manią vel Marją z domu Bloch nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 8 sierpnia 1922 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIII 349: „Piekarnia Mechaniczna „Nowy Wersal” Gotlib, Streker i S-ka” w Warszawie, Madalińskiego 55. Prowadzenie piekarni. Wspólnicy: Gotlib Streker, Edward Streker, Michał Streker, wszyscy z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 5 lutego 1932 r. Do reprezentowania spółki i podpisywania firmy pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach upoważniony jest Gotlib Streker.

R. H. A XXXIII 350: „Zakład Badania Wody i Budowy Wo-
dooczyszczaczy inż. Władysław Neugebauer” w Warszawie, Leszno 29. Istnieje od 1932 r. Właściciel Władysław Neugebauer z Warszawy.

R. H. A XXXIII 351: „Import Herbaty „Mandaryn” właściciele Dawid Cyerman Szyja Gradstein i Jejzor Litman” w Warszawie, Graniczna 12. Sprzedaż herbaty. Wspólnicy: Dawid Cyerman, Szyja Gradstein, Jejzor Litman, wszyscy z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 1 stycznia 1932 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są wszyscy wspólnicy. Weksle, żyra wekslowe, czeki, wszelkie umowy prywatne, notarialne i hipoteczne i korespondencję zawierającą zobowiązania podpisuje Dawid Cyerman łącznie z jednym z pozostałych wspólników. Pokwitowania z odbioru wszelkiej korespondencji, nie wyłączając pieniężnej, przesyłek i towarów, oraz korespondencję, niezawierającą zobowiązań podpisuje każdy wspólnik samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Pomiedzy Dawidem Cyermanem a żoną jego Iłą z domu Bergrün nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 22 grudnia 1925 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku. Pomiedzy Jejzorem Litmanem a żoną jego Pessą z domu Leiman nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 18 marca 1919 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 1: „Sprzedaż Towarów Bławatnych „Bawlen” Mordka Josef Jablonka” w Warszawie, Gęsia 6. Istnieje od 1932 r. Właściciel Mordka Josef Jablonka z Warszawy.

R. H. A XXXIV 2: „Abram Firer” w Warszawie, Marszałkowska 6. Drobna sprzedaż artykułów elektrycznych i optycznych. Istnieje od 1932 r. Właściciel Abram Firer z Warszawy.

R. H. A XXXIV 3: „Dom Techniczno-Handlowy inż. Roman Świda” w Warszawie, Wspólna 53. Sprzedaż produktów naftowych, artykułów technicznych, ziemiopłodów, reprezentacja firm krajowych i zagranicznych. Istnieje od 1932 r. Właściciel Roman Stanisław Świda z Warszawy.

R. H. A XXXIV 4: „Handel Mąki D. Lindwasser i N. Weber” w Warszawie, Leszno 13. Prowadzenie przedsiębiorstwa sprzedaży mąki. Wspólnicy: Dwojra Lindwasser, Nachman Weber oboje z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 7 marca 1932 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są oboje wspólnicy. Weksle, czeki, traty, akty urzędowe, pełnomocnictwa, rachunki, korespondencję, pokwitowania z odbioru pieniędzy i wszelkie zobowiązania podpisują oboje wspólnicy łącznie. Kupno i sprzedaż towarów winno być uskuteczniane przez oboje wspólników. Pokwitowania z odbioru wszelkiej korespondencji, przekazów, przesyłek i towarów, podpisuje każdy ze wspólników samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy.

R. H. A XXXIV 5: „Minia Romanowska i S-ka” w Warszawie, Żelazna 75a. Drobna sprzedaż artykułów kosmetycznych krajowych. Wspólniczki: Minia Romanowska, Dyna Radzanowicz oboje z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 1 lutego 1932 r. Do reprezentowania spółki upoważnione są oboje wspólniczki. Wszelkie weksle, czeki, żyra, i inne zobowiązania podpisują oboje wspólniczki łącznie. Pokwitowania z odbioru korespondencji, towarów, przesyłek, przekazów i innych dokumentów podpisuje każda ze wspólniczek samodzielnie. Podpisy winny być kładzone pod stemplem firmy. Pomiedzy Minią Romanowską z domu Gotlib a mężem jej Szymonem Romanowskim nastąpił układ na mocy intercyzy o rozdzielności majątku i wspólności dorobku.

R. H. A XXXIV 6: „Apteka i Laboratorium Chemiczno-Farmaceutyczne „Pod Gwiazdą” Mag. Farm. Moszka Chaima Zylberfadena i Fiszla Rozenmana” w Warszawie, Twarda 46. Wspólnicy: Moszek Chaim Zylberfaden, Fiszel Rozenman oboje z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 8 marca 1932 r. Do reprezentowania spółki upoważniony jest każdy ze wspólników. Firmę spółki pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach podpisują oboje wspólnicy łącznie. Na mocy aktów zeznanych przed notariuszem Heitlingerem w Warszawie dnia 8 marca 1932 r. za Nr. 112 i 113 Fiszel Rozenman i Moszek Chaim Zylberfaden nabywcy przedsiębiorstwa stanowiącego przedmiot spółki, zobowiązali się zapłacić Wandzie Schlegiel, Zofji Schoenaichowej i Irenie Terczyńskiej resztującą cenę kupna w kwocie 20.000 złotych w złocie (Dwadzieścia tysięcy) z odsetkami z stosunku 10% rocznie od sta, za czas od dnia 8 marca 1932 r. do dnia uiszczenia, t. j. do dnia 8 czerwca 1932 r. Na sumie powyższej ustanowiony został przywilej przed innymi wierzycielami nabywców z zastrzeżeniem rozwiązania sprzedaży w razie niezapłacenia w terminie tej sumy. Pomiedzy Moszkiem Chaimem Zylberfadenem a małżonką jego Rozalją z domu Edelbaum nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 20 grudnia 1915 r. ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku. Pomiedzy Fiszlem Rozenmanem a małżonką jego Prywą z domu Rakower nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 5 kwietnia 1927 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 9: „Lelacord” właściciele Inżynierowie R. Paryzerberg i H. Najgoldberg” w Warszawie, Żytnia 20. Fabrykacja sprzętu radiowego i wyrobów metalowych. Wspólnicy: Rudolf Paryzerberg, Henoch vel Henryk Najgoldberg oboje z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 2 marca 1932 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są oboje wspólnicy. Wszelkie umowy, zobowiązania, weksle, akcepty,

traty, cesje i żyra oraz pełnomocnictwa podpisują oboje wspólnicy łącznie. Rachunki, korespondencję niezawierającą zobowiązań pieniężnych, pokwitowania z odbioru wszelkiej korespondencji, pieniądze, przesyłek i towarów podpisuje każdy ze wspólników. Podpisy winny być kładzione od stemplem firmy.

R. H. A 10: „Szosia Brukarz i S-ka” w Warszawie, Modowa 2. Handel słodyczami i owocami. Wspólnicy: Szosia Brukarz, Estera Finkielsztejn, obie z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 8 marca 1932 r. Do zastępowania spółki wobec władz i osób upoważniona jest Estera Finkielsztejn. Weksle, czeki, przekazy i wszelkie zobowiązania podpisują oboje wspólniczki łącznie pod stemplem firmy.

R. H. A XXXIV 11: „Bracia H. J. i M. Mędyrzeccy” w Warszawie, Zamenhofa 44. Kolektura loterii państwowej. Wspólnicy: Hersz Jankiel Mędyrzecki, Mowsza Mędyrzecki, oboje z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 21 marca 1932 r. Do reprezentowania spółki i podpisywania firmy pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach upoważniony jest wspólnik Hersz Jankiel Mędyrzecki.

R. H. A XXXIV 12: „Warszawska Wytwórnia Konfekcji M. Kejlin i J. Rajchenbaum” w Warszawie, Tarczyńska 4. Wspólnicy: Morduch Kejlin, Józef Rajchenbaum, oboje z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 1 stycznia 1932 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są oboje wspólnicy. Weksle podpisują oboje wspólnicy łącznie. Wszelkie inne dokumenty podpisuje każdy ze wspólników samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Pomiedzy Józefem Rajchenbaumem a małżonką jego Ittą z domu Zimelman vel Simelman, nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 28 maja 1929 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 13: „Sara Wola i Spółka” w Warszawie, Nalewki 36. Handel materiałami piśmiennymi, papierem i artykułami pokrewnymi. Wspólnicy: Chaja Sura vel Sara Wola, Szlama Zylberfaden, Ajzyk Luksenburg, wszyscy z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 10 grudnia 1931 r. Do zastępowania spółki wobec władz i osób upoważniona jest Chaja Sura vel Sara Wola. Wszelkie akcepty podpisuje Chaja Sura vel Sara Wola łącznie z jednym z pozostałych wspólników. Żyra na wekslach, czeki i wszelkie inne dokumenty podpisuje Chaja Sura vel Sara Wola. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy.

R. H. A XXXIV 14: „Kawiarnia Obywatelska właśc. Bolesław Ordyńsk” w Warszawie, Chmielna 5. Istnieje od 1932 r. Właściciel Bolesław Ordyński z Warszawy.

R. H. A XXXIV 15: „B-cia C. i B. Zaner właściciele Chaim Zaner i Boruch vel Bernard Zaner” w Warszawie, Franciszkańska 31. Fabryka wyrobów ortopedycznych. Wspólnicy: Chaim Zaner, Boruch vel Bernard Zaner oboje z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 17 marca 1932 r. Do reprezentowania spółki upoważniony jest każdy ze wspólników. Do wystawiania weksli prostych i czeków, oraz do akceptowania weksli trasowanych potrzebne są podpisy obu wspólników. Żyro weksli i czeków, wszelkiego rodzaju korespondencję, pokwitowania z odbioru przekazów pieniężnych, przesyłek i korespondencji podpisuje jeden ze wspólników. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Pomiedzy Chaimem Zanerem a małżonką jego Małką z domu Klajnbaum, nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 4 czerwca 1923 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 16: „Skład Futer Aleksander Majzels” w Warszawie, pl. Krasieńskich 6. Detaliczna sprzedaż futer. Istnieje od 1932 r. Właściciel Aleksander Majzels z Warszawy. Pomiedzy właścicielem firmy a małżonką jego Surą z domu Rundo nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 14 marca 1910 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 17: „Leon Kirschenbaum” w Warszawie, Nalewki 10. Sprzedaż skór i obuwia. Istnieje od 1932 r. Właściciel Leon Kirschenbaum z Warszawy.

R. H. A XXXIV 18: „Gustaw Filipp” we wsi Małszyce gm. Kompina pow. Łowicki. Młyn motorowy. Istnieje od 1931 r. Właściciel Gustaw Filipp ze wsi Małszyce gm. Kompina pow. łowicki.

R. H. A XXXIV 19: „Oleopol Berek Warm i S-ka” w Warszawie, Targowa 34. Wytwarzanie i przetwarzanie olejów roślinnych. Wspólnicy: Berek Warm, Moszek Puszet, Hersz Jonisz, wszyscy z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 8 września 1931 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są wszyscy wspólnicy. Wszelkie zobowiązania, prokury i pełnomocnictwa podpisuje Hersz Jonisz łącznie z jednym z pozostałych wspólników. Korespondencję niezawierającą zobowiązań i pokwitowania z odbioru wszelkiego rodzaju przesyłek podpisuje każdy ze wspólników. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Pomiędzy wspólnikiem Berkiem Warmem a małżonką jego Bruchą z domu Puszet nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 26 maja 1923 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku. Pomiędzy Moszkiem Puszetem a małżonką jego Taubą z domu Puszet nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 4 lutego 1922 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku. Pomiędzy Herszem Joniszem a małżonką jego Mindlą z domu Suchorzębską nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 10 października 1928 r., ustalający rozdzielną własność majątku.

R. H. A XXXIV 20: „Ester Sztajnbock” w Warce. Sklep spożywczy. Istnieje od 1927 r. Właścicielka Ester Sztajnbock z Warszawy. Pomiędzy Żurkiem Sztajnbokiem a małżonką jego Esterą z domu Milsztajn, nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 27 października 1931 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 21: „Józef Odesser” w Warszawie, Senatorska 29. Sprzedaż perfumerji i kosmetyków. Istnieje od 1932 r. Właściciel Józef Odesser z Warszawy. Pomiędzy właścicielem firmy a małżonką jego Mery z domu Goldin nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 10 maja 1929 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 22: „Femnowar” Moszek i Fajwel Bracia Faltenberg” w Warszawie, Ś-to Jerska 42. Wytwórnia okryć damskich. Wspólnicy: Moszek Faltenberg, Fajwel Faltenberg obaj z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 30 grudnia 1931 r. Do zastępowania spółki wobec władz i osób upoważnieni są obaj wspólnicy. Weksle, żyra na wekslach, umowy, czeki, kontrakty, pełnomocnictwa i zobowiązania podpisują obaj wspólnicy łącznie. Korespondencję niezawierającą zobowiązań, pokwitowania z odbioru wszelkiej korespondencji nie wyłączając pieniężnej, przesyłek, pieniędzy, oraz zakup i sprzedaż towarów podpisuje każdy ze wspólników samodzielnie. Podpisy w nny być kładzione pod stemplem firmy.

R. H. A XXXIV 24: „Jakób Sztajnman” w Warszawie, Nowolipie 13. Sklep spożywczy. Istnieje od 1932 r. Właściciel Jakób Moszek Sztajnman z Warszawy.

R. H. A XXXIV 25: „Benjamin Wasserman” w Warszawie, Przejazd 5. Wytwórnia obuwia. Istnieje od 1932 r. Właściciel Benjamin Szulim Wasserman z Warszawy. Pomiędzy właścicielem firmy a małżonką jego Frymetą vel Felicją Tochterlein nastąpił układ na mocy intercyzy z dn a 30 marca 1929 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 26: „Stanisław Ziemiński” w Warszawie, Wilcza 29. Skup żwiru, kamieni i piasku oraz roboty brukarskie i ziemne. Istnieje od 1932 r. Właściciel Stanisław Ziemiński z Warszawy. Pomiędzy właścicielem firmy a małżonką jego Ireną Kazimierą z domu Godlewską nastąpił układ na

mocy intercyzy z dnia 14 stycznia 1932 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 27: „Ogniwo” S. Jakobson i B. Fenigsztejn” w Warszawie, Leszno 13. Drukarnia. Wspólnicy: Ber Lajb vel Bernard Fenigsztejn, Szlama Jakobson. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 1 marca 1932 r. Do zastępowania spółki wobec władz i osób upoważnieni są obaj wspólnicy. Wszelkie zobowiązania, umowy, weksle, indosy, czeki; pełnomocnictwa podpisują obaj wspólnicy łącznie. Zwykłą korespondencję, odbiór pieniędzy, wszelkiej korespondencji, zwykłej, poleconej, pieniężnej i wartościowej, przekazów i zaliczeń, posyłek i towarów podpisuje jeden ze wspólników. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Pomiędzy Berem Lejbą Fenigsztejnem a małżonką jego Esterą z domu Chonigbaum zawarto układ na mocy intercyzy z dnia 18 lutego 1930 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 28: „Naftal Lichtensztajn” w Warszawie, Górczewska 46. Drobna sprzedaż przyborów krawieckich, wyrobów tytoniowych i galanterijnych. Istnieje od 1919 r. Właściciel Moszek Naftal Lichtensztajn z Warszawy.

R. H. A XXXIV 29: „Hena Opoźdzewer” w Warce. Sklep spożywczo-kolonjalny. Istnieje od 1931 r. Właścicielka Hena Bęgos z domu Opoźdzewer z Warki powiat grójecki. Pomiędzy Abramem Lejzorem Bęgosem a małżonką jego Heną z domu Opoźdzewer nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 28 grudnia 1931 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 30: „Frajda Zylberhait” w Warszawie, Nalewki 28. Sprzedaż wyrobów koszykarskich, podróżnych, trzepaków, miotełek i t. p. Istnieje od 1932 r. Właścicielka Frajda Zylberhait z Warszawy.

R. H. A XXXIV 31: „Spem” Salo Pellenberg” w Warszawie, Bonifraterska 15. Drobna sprzedaż części samochodowych i akcesori. Istnieje od 1932 r. Właściciel Salo Pellenberg z Warszawy.

R. H. A XXXIV 32: „Icek Kochen” w Warszawie, Wielopole 188/190. Drobna sprzedaż towarów łokciowych. Istnieje od 1932 r. Właściciel Icek Moszek Kochen z Warszawy.

R. H. A XXXIV 33: „Szaps'a Beczka” w Warszawie, Pańska 39. Drobna sprzedaż materiałów elektrotechnicznych. Istnieje od 1930 r. Właściciel Szaps'a Wolf Beczka z Warszawy.

R. H. A XXXIV 34: „Szyszmon Frydman” w Warszawie, Nowolipie 49a. Sklep spożywczy. Istnieje od 1931 r. Właściciel Jeremja Szyszmon Frydman z Warszawy. Pomiędzy właścicielem firmy a małżonką jego Fajgą z domu Finkielsztejn nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 3 grudnia 1930 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 35: „Olbenz” Jakób Rzepkiewicz” w Warszawie, Wspólna 5. Drobna sprzedaż benzyny, olejów, i smarów do samochodów. Istnieje od 1931 r. Właściciel Jakób Rzepkiewicz z Warszawy. Pomiędzy właścicielem firmy a małżonką jego Cyrlą z domu Lewkowicz nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 27 listopada 1908 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 36: „Sura Grynberg” w Warszawie, Ryńska 9. Sprzedaż artykułów mydlarskich i piśmiennych. Istnieje od 1916 r. Właścicielka Sura Grynberg.

R. H. A XXXIV 37: „Concordia” Szejwa Fridman” w Warszawie, Muranowska 34. Wyroby cukiernicze. Istnieje od 1932 r. Właścicielka Szejwa Fridman z Warszawy.

R. H. A XXXIV 38: „Sucher Fridman“ w Warszawie, Żabkowska 2. Drobna sprzedaż mięsa. Istnieje od 1932 r. Właściciel Sucher Fridman z Warszawy. Pomiedzy właścicielem firmy a małżonką jego Gitlą vel Genią z domu Jaworkówną nastąpił układ na mocy interczy z dnia 3 lipca 1925 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 39: „Aleksander Maciejowski“ w Warszawie, Chłodna 20. Drobna sprzedaż towarów łokciowych i galanteryjnych. Istnieje od 1932 r. Właściciel Aleksander Maciejowski z Warszawy.

R. H. A XXXIV 40: „Ch. Lastman i P. Fiszelson“ w Warszawie, Gęsia 6. Handel manufakturą. Wspólnicy: Chuna Lastman, Perec Fiszelson obaj z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 15 marca 1932 r. Do zastępowania spółki wobec władz i osób upoważnieni są obaj wspólnicy. Firmę spółki pod jej stemplem na wszelkich dokumentach i zobowiązaniach podpisuje jeden ze wspólników. Pomiedzy Perecem Fiszelsonem a małżonką jego Surą Zunszajn vel Zinszajn, nastąpił układ na mocy interczy z dnia 28 maja 1931 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 42: „Tadeusz Gambrych“ w Warszawie, Górczewska 48. Sklep spożywczy. Istnieje od 1931 r. Właściciel Tadeusz Gambrych z Warszawy.

R. H. A XXXIV 43: „Halina“ Halina Tadrzyńska w Warszawie, Chmielna 24. Drobna sprzedaż trykotaży. Istnieje od 1932 r. Właścicielka Marja Halina Tadrzyńska z Zielonki, willa Zdanówek.

R. H. A XXXIV 44: „Fabryczny Skład Bielizny „Rajfeld“ Icek Rajfeld“ w Warszawie, Nalewki 10. Istnieje od 1932 r. Właściciel Icek Rajfeld z Warszawy.

R. H. A XXXIV 45: „Jadwiga Stryczyk“ w Warszawie, Marszałkowska 68. Pracownia obuwia. Istnieje od 1932 r. Właścicielka Jadwiga Stryczyk z Warszawy.

R. H. A XXXIV 46: „Stanisław Pietruszewski“ w Warszawie, Warecka 11. Sprzedaż obuwia własnego wyrobu. Istnieje od 1895 r. Właściciel Stanisław Pietruszewski z Warszawy. Jerzemu Pietruszewskiemu z Warszawy udzielono prokury.

R. H. A XXXIV 47: „Cafe Caprice“ Roman Chojnacki w Warszawie, Nowy Świat 27. Kawiarnia. Istnieje od 1931 r. Właściciel Roman Chojnacki z Warszawy.

R. H. A XXXIV 50: „Jochwet Flambaum“ w Warszawie, Nalewki 12 m. 8. Pracownia garderoby dziecięcej. Istnieje od 1932 r. Właścicielka Jochwet Flambaum z Warszawy. Pomiedzy Szlumą Zanwelem Flambaumem a małżonką jego Jochwet z domu Wald nastąpił układ na mocy interczy z dnia 3 września 1925 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 51: „Estera Postolska“ w Wołominie, pl. Górnośląski 11. Drobna sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1929 r. Właścicielka Estera Postolska z Wołomina.

R. H. A XXXIV 53: „Wytwórnia Konfekcji Damskiej Izrael Oknowski“ w Warszawie, Nalewki 43. Pomiedzy właścicielem firmy a małżonką jego Chają z domu Endler nastąpił układ na mocy interczy z dnia 28 lipca 1914 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 57: „Brwinowska Spółka Drzewna Josek Wajsblat i S-ka“ w Brwinowie. Sprzedaż materiałów budowlanych.

Wspólnicy: Jozek Wajsblat z Brwinowa, Moszek Lew n z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 1 stycznia 1932 r. Do zastępowania spółki wobec władz i osób upoważnieni są obaj wspólnicy. Weksle, czeki, żyra, zobowiązania pieniężne podpisują obaj wspólnicy. Wszelką korespondencję pocztową, telegraficzną, przekazy pieniężne podpisuje Józef Wajsblat. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Pomiedzy Joskiem Wajsblatem a małżonką jego Alta z domu Mitelsbach nastąpił układ na mocy interczy z dnia 31 maja 1927r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXIV 59: „A. i F. Zawadzcy Restauracja“ w Warszawie, Wronia 49. Wspólnicy: Felicjan Marjan Zawadzki, Aleksander Jan Bolesław Zawadzki obaj z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 1 stycznia 1932 r. Do zastępowania spółki wobec władz i osób upoważnieni są obaj wspólnicy. Wszelkie zobowiązania podpisują obaj wspólnicy łącznie. Pokwytowania z odboru wszelkiej korespondencji, przekazów, czeków, weksli i innych podpisuje każdy ze wspólników samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy.

R. H. A XXXIII 1: „Inżynier C. Podlecki, W. Słobodziński i S-ka. Przedsiębiorstwo Inżynieryjno-Budowlane“. Siedziba spółki mieści się obecnie przy ul. Wspólnej 66.

R. H. A XXXIII 86: „Drukarnia Gazetowa dr. Tadeusz Władysław Konczyński“ w Warszawie, Dr. Tadeuszowi Konczyńskiemu z Warszawy udzielono samodzielnej prokury.

R. H. A XXXII 29: „Sura Wola“ w Warszawie, Nalewki 36. Przedsiębiorstwo zostało zlikwidowane.

R. H. A XXXII 134: „Tea Best „Union“ Sara Cygelman“ w Warszawie, Kupiecka 10. Siedziba firmy mieści się obecnie przy pl. Żelaznej Bramy 2.

R. H. A XXXII 151: „Rubin Szejn“ w Warszawie, Ś-to Jerska 22. Przedsiębiorstwo zostało zlikwidowane.

R. H. A XXXI 220: „Jankiel vel Jakób Wolanow“ w Warszawie, Zimna 3. Celem firmy jest import śledzi przy ul. Zimnej 3. Kolektura loterii państwowej wraz z oddziałami wpisana została do R. H. A XXXIII 287 pod firmą: „Kantor Wymiany Jankiel vel Jakób Wolanow“.

R. H. A XXIX 48: „Handel Mąką F. Lindwasser i N. Weber“ w Warszawie, Leszno 13. Na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Miszewskim w Warszawie dnia 7 marca 1932 r. za Nr. 1198, spółka została rozwiązana i przedsiębiorstwo zlikwidowane.

R. H. A XXIX 78: „Moszek Rajbenbach“ w Warszawie, Franciszkańska 22. Przedsiębiorstwo zostało zlikwidowane.

R. H. A XXIX 108: „Apteka Wacław Gietko i Sukcesorowie Schlegel“ w Warszawie, Twarda 46. Na mocy aktów zeznanych przed notariuszem Hettlingerem w Warszawie dnia 8 marca 1932 r. za nr. 112 i 113 przedsiębiorstwo przeszło na własność Fiszla Rozenbauma i Moszka Chaima Zylberfadena, którzy na mocy aktu tegoż notariusza z powyższej daty za nr. 114 w celu dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa zawarli spółkę firmową pod firmą: „Apteka i Laboratorium Chemiczno-Farmaceutyczne „Pod Gwiazdą“ Mag. Farm. Moszka Chaima Zylberfadena i Fiszla Rozenmana.

R. H. A XXVIII 48: „Antoni Wójcik i Spółka“ w Warszawie, Pomnikowa 8. Przedsiębiorstwo zostało zlikwidowane.

B. — SPÓŁKI AKCYJNE I Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

WPISY GŁÓWNE

R. H. B LV 7877: „Handel Win i Wódek „Białogłowa“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie, Kopernika 24, róg Tamki. Celem spółki jest prowadzenie handlu win i wódek. Kapitał zakładowy zł. 3.000 podzielony na 10 udziałów, zł. 2.000 wpłacono gotówką, pozostałe zł. 1.000 wniesiono wkładem rzeczowym. Zarządca Rywka vel Róża Borenstein z Warszawy zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy podpisując firmę pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Baranieckim w Warszawie dnia 8 stycznia 1932 r. za nr. 67 na czas do dnia 1 stycznia 1934 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze dwuletnie okresy, o ile na trzy miesiące przed upływem terminu żaden ze współników nie zawiadomi pozostałego notarialnie o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 21 marca 1932 r.

R. H. B LV 7878: „Zakłady Garbarskie „Dąbrówka“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie, Franciszkańska 22. Celem spółki jest uruchomienie i prowadzenie garbarni i farbiarni futer w zakładach garbarskich Braci Rajbenbach, znajdujących się w Dąbrówce pow. warszawskiego oraz handel skórami i garbnikami. Kapitał zakładowy zł. 10.000 podzielony na 100 udziałów, całkowicie gotówką wpłacony. Zarządcami są: Mozes vel Moszek Rajbenbach z Warszawy, Josek Szulman z Katowic. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czeki, żyra na wekslach, zobowiązania hipoteczne i wekslowe podpisują obaj zarządcy łącznie. Zobowiązania, umowy, kontrakty, korespondencje handlowe, pokwitowania z odbioru korespondencji, przesyłek i towarów podpisuje jeden z zarządców. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Warmkim w Warszawie dnia 17 lutego 1932 r. za nr. 345 na czas do dnia 1 czerwca 1935 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze jednoroczne okresy, o ile na trzy miesiące przed upływem terminu, żaden ze współników nie zażąda notarialnie rozwiązania spółki.

Wciągnięto w dn. 21 marca 1932 r.

R. H. B LV 7879: „Przemysł i Handel Drzewny „Lasków“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie, Chłodna 8. Celem spółki jest prowadzenie eksploatacji lasów i handlu drzewem wszelkiego rodzaju. Kapitał zakładowy zł. 10.000 podzielony na 100 udziałów, całkowicie gotówką wpłacony. Zarządcami są: Szmul-Eljasz Kowartowski, Hersz Miłsztejn, obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Firmę spółki pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Kurmanem w Warszawie dnia 26 lutego 1932 r. za nr. 265 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 21 marca 1932 r.

R. H. B LV 7880: „Perko“ Wyrób Suwaków Zastrzeżonych w Warszawie, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie, Bielańska 9. Celem spółki jest wyrób suwaków zastrzeżonych pod nazwą „Perko“. Kapitał zakładowy zł. 2.000 podzielony na 4 udziały, całkowicie gotówką wpłacony. Zarządca Feliks Perl z Warszawy zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy podpisując firmę pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed p. o. notariusza Szląkiewiczem w Warszawie dnia 4 lutego 1932 r. za nr. 145 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 21 marca 1932 r.

R. H. B LV 7882: „Zakłady Handlowo-Przemysłowe „Te-dag“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba

spółki w kolonii Wyszków-Fabjanki pow. pułtuskiego. Celem spółki jest nabywanie, sprzedaż i wszechstronna eksploatacja lasów, poręb i majątków leśnych, prowadzenie przemysłu drzewnego, budowa przenośnych domów drewnianych, jak również prowadzenie handlu drzewem i produktami przemysłu drzewnego, wszystko to na rachunek własny jak i komi-sowo. Kapitał zakładowy zł. 10.000 podzielony na 100 udziałów całkowicie gotówką wpłacony. Zarządcami są: inż. Dawid L'psztat, Chonon vel Karol Steinberg, obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie umowy, zobowiązania, weksle, akcepty, traty, czeki i indosy na nich, prokury, pełnomocnictwa i akty hipoteczne podpisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencje bieżącą niezawierającą zobowiązań, pokwitowania z odbioru sum pieniężnych, przesyłek, ładunków, towarów, wszelkiej korespondencji i dokumentów, pełnomocnictwa dla adwokatów do prowadzenia spraw sądowych podpisuje każdy z zarządców. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Siennickim w Warszawie dnia 20 stycznia 1932 r. za nr. 291 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 21 marca 1932 r.

R. H. B LV 7883: „Inż. R. Morsztyn i St. Przygodzki, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie, Kredytowa 1. Celem spółki jest prowadzenie handlu komi-sowego samochodami tak nowymi jak i używanymi na rachunek klientów. Kapitał zakładowy 6.000 zł. podzielony na 24 udziały całkowicie gotówką wpłacony. Zarządcami są: Roger Morsztyn i Stanisław Przygodzki obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie umowy i zobowiązania, akty notarialne i hipoteczne, pełnomocnictwa, prokury, weksle, żyra, czeki i dokumenty posiadające charakter zobowiązań pieniężnych podpisują obaj zarządcy łącznie pod stemplem firmy. Korespondencje zwykłej, pokwitowania z odbioru pieniędzy, korespondencji zwykłej, polecanej i pieniężnej, tudzież przesyłek, ładunków i towarów podpisuje jeden z zarządców. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Jelnickim w Warszawie dnia 21 stycznia 1932 r. za nr. 126 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 21 marca 1932 r.

R. H. B LV 7884: „Zakłady Przemysłowe „Płudy“ Wisłocki Hłowiecki, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki we wsi Płudy pow. warszawskiego. Celem spółki jest fabrykacja i handel artykułami spożywczymi a także innymi wyrobami. Kapitał zakładowy 30.000 zł. podzielony na 60 udziałów całkowicie gotówką wpłacony. Zarządcami są: Jan Witold Wisłocki, z Milanówka, Kazimierz Hłowiecki z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Czeki i pokwitowania z odbioru pieniędzy i towarów podpisuje zarządca Jan Witold Wisłocki. Wszelkie inne dokumenty i zobowiązania podpisują obaj zarządcy łącznie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktów zeznanych przed notariuszem Romanem w Warszawie dnia 20 czerwca 1931 r. za nr. 1392 i dnia 3 października 1931 r. za nr. 1970 na czas do dnia 31 grudnia 1936 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na następne okresy trzyletnie o ile przynajmniej na rok przed upływem terminu żaden ze współników nie zawiadomi pozostałych współników o chęci swej wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 21 marca 1932 r.

R. H. B LV 7885: „Instytut Racjonalnych Metod Biurowych „Organizacja Nowoczesna“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie, Zgoda 1. Celem spółki jest zakup i sprzedaż wszelkiego rodzaju maszyn, urządzeń i druków biurowych, jakoteż udział w innych firmach tej samej branży, oraz porady organizacyjne i podatkowe. Kapitał zakładowy 50.000 zł. podzielony na 50 udziałów całkowicie gotówką wpłacony. Zarządca Jakób Zimet z Warszawy, zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy podpisując firmę pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Dylewskim w Warszawie dnia 15 marca 1932 r. za nr. 239 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 22 marca 1932 r.

R. H. B LV 7886: „Towarzystwo Inżynieryjno - Budowlane J. Karbowski i J. Kurowski, Spółka Akcyjna”. Siedziba spółki w Warszawie, Chocimska 35. Celem Spółki jest prowadzenie i wykonywanie robót wchodzących w zakres inżynierji i budownictwa zarówno w kraju jak i zagranicą, oraz prowadzenie handlu materiałami, służącymi do budowy, jak również wykonywanie dostaw tych materiałów. Kapitał zakładowy 500.000 zł. podzielony na 500 akcji całkowicie wpłacony. Zarząd stanowią: Józef Kurowski, Jan Karbowski, Izrael Pren, wszyscy z Warszawy. Zarząd zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy. Do składania oświadczeń i podpisywania w imieniu spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków zarządu, lub też jednego członka zarządu łącznie z prokurentem. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy, Rościślawowi Wójcickiemu ze Zduńskiej Woli udzielono prokury łącznej. Statut Spółki Akcyjnej zeznany został przed notariuszem Jurkiewiczem w Warszawie w dniu 23 grudnia 1931 r. za nr. 2036 zmieniony aktem zeznanym przed notariuszem Różyckim w Piasecznie w dniu 11 marca 1932 r. za nr. 163. Akt organizacyjny zeznany został przed notariuszem Różyckim w Piasecznie dnia 12 marca 1932 r. za nr. 168.

Wciągnięto w dn. 22 marca 1932 r.

R. H. B LV 7887: „Zakład Powroźniczy Edward Miliński, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Miedziana 3. Celem spółki jest prowadzenie zakładu powroźniczego. Kapitał zakładowy 6.000 zł. podzielony na 60 udziałów. 1.200 zł. wpłacono gotowizną, pozostałe 4.800 zł. wniesiono wkładem rzeczowym. Zarządcami są: Zofja Milińska, Aurelja Lewandowska obie z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, żyra na nich, umowy, wszelkie zobowiązania, czeki, prokury i pełnomocnictwa podpisują obie zarządcynie łącznie. Pokwitowania z odbioru wszelkiej korespondencji, przekazów pieniężnych, ładunków, towarów i należności podpisuje każda z zarządczyń samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Nowickim w Warszawie dnia 8 marca 1932 r. za nr. 464 na czas nieokreślony.

Wciągnięto w dn. 23 marca 1932 r.

R. H. B LV 7888: „F. Snawadzki i S-ka, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Żelazna 78. Celem spółki jest prowadzenie handlu wyrobami żelaznymi i artykułami technicznymi. Kapitał zakładowy 4.400 zł. podzielony na 22 udziały. Na pokrycie kapitału zakładowego wniesiono złotych 1.600 gotowizną, na pozostałe 2.800 zł. wniesiono wkład rzeczowy. Zarządcami są: Leon Lech Snawadzki, Hipolit Goleniak obaj z Warszawy i Tadeusz Snawadzki z Włocławka. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie zobowiązania, umowy, akty, weksle, czeki, indosy, pełnomocnictwa i prokury podpisuje łącznie dwóch zarządców pod stemplem firmy. Odbiór wszelkich należności, przekazów pieniężnych, wszelkiej korespondencji towarów, przesyłek, jak również wysyłanie towarów, załatwianie wszelkich formalności przewozowych i celnych przysługuje każdemu z zarządców. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Jamonttem w Warszawie dnia 4 marca 1932 r. za nr. 586 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 23 marca 1932 r.

R. H. B LV 7889: „Centrala Farb, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Dzika 18. Celem spółki jest prowadzenie handlu artykułami malarskimi i przetworami chemicznymi. Kapitał zakładowy 10.000 zł. podzielony na 10 udziałów wpłacony gotowizną złotych 6.000 i aportem rzeczowym na 4.000 zł. Zarządcami są Mojżesz Szajn, Boruch Hersz Zyngier obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie zobowiązania, umowy, weksle, indosy, czeki, pełnomocnictwa i prokury podpisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencję niezawierającą zobowiązań pokwitowania z odbioru pieniędzy, wszelkiej korespondencji nie wyłączając pieniężnej, przesyłek i towarów podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Dembińskim w Warszawie dnia 11 marca 1932 r. za nr. 246 na czas do dnia 31 grudnia 1934 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na następne okresy trzyletnie

o ile na trzy miesiące przed upływem terminu żaden ze współników nie zawiadomi pozostałych współników o swej chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 24 marca 1932 r.

R. H. B LV 7890: „Słomit”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie Rynkowa 1 Celem spółki jest prowadzenie detalicznej i hurtowej sprzedaży szkła, lamp, porcelany i fajansu. Kapitał zakładowy 15.000 zł. podzielony na 30 udziałów całkowicie wniesiony wkładem rzeczowym Zarządcami są: Rywka Słodziarz i Chawa Mitelsbach obie z Warszawy. Zarządcynie zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie umowy, zobowiązania, czeki, weksle, indosy, pełnomocnictwa, upoważnienia do odbioru pieniędzy, korespondencję podpisują obie zarządcynie łącznie pod stemplem firmy. Wszelką korespondencję poleconą, zwykłą, pieniężną, wartościową, przekazy, telegramy oraz towary i ładunki, odbiór pieniędzy z należności, pokwitowania, podpisuje jedna z zarządczyń. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Dylewskim w Warszawie dnia 8 marca 1932 r. za nr. 221 na okres dwuletni, licząc od dnia wpisania do rejestru handlowego z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze jednoroczne okresy o ile na trzy miesiące przed upływem terminu jedna ze współniczek nie zawiadomi drugiej o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 24 marca 1932 r.

R. H. B LV 7891: „L. Lipszyc i S-ka, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Jabłonie Legionowo pod Warszawą. Celem spółki jest prowadzenie przedsiębiorstwa handlowego, którego przedmiotem będzie sprzedaż materiałów budowlanych i opałów. Kapitał zakładowy zł 5.000. podzielony na 10 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Lebus Lipszyc z Jabłony i Ruwin Ptakowski z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czeki, umowy, pełnomocnictwa i wszelkie zobowiązania podpisują obaj zarządcy łącznie pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Miszewskim w Warszawie dnia 8 marca 1932 r. za nr. 1216 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 24 marca 1932 r.

R. H. B LV 7892: „A. G. J. L.” Ajzyk Grynberg, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie Grzybowska 22. Celem spółki jest sprzedaż herbaty, kawy, kakao i tym podobnych towarów. Kapitał zakładowy zł. 2.000, podzielony na 100 udziałów całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Ajzyk Hersz Grynberg, Chuna Leng a obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, żyra, czeki, rewersy, akty notarialne, hipoteczne i wszelkie zobowiązania podpisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencję zwykłą i handlową, pokwitowania z odbioru towarów podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Warmkim w Warszawie dnia 1 marca 1932 r. za nr. 451 na czas do dnia 1 marca 1933 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na następne okresy roczne o ile na trzy miesiące przed upływem terminu żaden ze współników nie zawiadomi notarialnie pozostałego współnika o chęci swej wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 24 marca 1932 r.

R. H. B LV 7893: „Gazeta Gospodarska, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie Nowy-Swiat 55. Celem spółki jest prowadzenie wydawnictw z dziedziny społeczno-rolniczej. Kapitał zakładowy zł. 4.000, podzielony na 100 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Witalis Urbanowicz z Warszawy, inż. Wojciech Chmielecki z osady Brwinów pow. błoński, Kazimierz Malcolm-Morris z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Firmę spółki pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach podpisuje dwóch zarządców łącznie. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Straszewiczem w Warszawie dnia 17 października 1931 r. za nr. 1933 na czas do dnia 31 października 1934 r. z tem. że na mocy uchwały walnego zgromadzenia współników czas trwania spółki może być przedłużony na dalsze okresy trzyletnie.

Wciągnięto w dn. 25 marca 1932 r.

R. H. B LV 7894: „Przemysł Czyściwa „Arka”. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie Wronia 71. Celem spółki jest wyrób czyściwa i innych artykułów z branz pokrewnych. Kapitał zakładowy zł. 8.500, podzielony na 100 udziałów. Na pokrycie kapitału zakładowego wniesiono zł. 4.250 gotowizną, na pozostałe zł. 4.250 oceniono wkład rzeczowy. Zarządcami są: Aron-Eljasz Albek z Białegostoku i Majer-Hersz Abzac z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czeki, indosy, pełnomocnictwa, akty notarialne i wszelkie zobowiązania podpisują obaj zarządcy łącznie pod stemplem firmy. Korespondencje bieżąca niezawierająca zobowiązań, pokwitowania z odbioru korespondencji zwykłej, polecanej i wartościowej, pieniędzy, w szczególności od dyrekcji kolejowych przesyłek, towarów podpisuje jeden z zarządców. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Zaborowskim w Warszawie dnia 26 lutego 1932 r. za nr. 422 na czas nieograniczony

Wciągnięto w dn. 30 marca 1932 r.

R. H. B LV 7895: „Towarzystwo dla Handlu Papierem Z. Grabowski, A. Brenneisen i S-ka, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie pl. Dąbrowskiego 2. Celem spółki jest prowadzenie handlu hurtowego papierem wszelkiego rodzaju i gatunków. Kapitał zakładowy zł. 30.000, podzielony na 300 udziałów, całkowicie wpłacony gotowizną. Zarząd stanowią: prezes Alfred Brenneisen, członkowie: Zygmunt Grabowski, Oszer Kańczuch, wszyscy z Warszawy. Zarząd zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy. Weksle, czeki, żyra, umowy, pełnomocnictwa, prokury oraz wszelkie zobowiązania podpisuje prezes Alfred Brenneisen samodzielnie lub prezes Alfred Brenneisen łącznie z jednym z zarządców. Korespondencje niezawierające zobowiązań, pokwitowania z odbioru korespondencji, pieniędzy, towarów, przesyłek, podpisuje jeden zarządca. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Romanem w Warszawie dnia 27 lutego 1932 r. za nr. 328 na czas do dnia 27 lutego 1935 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze jednoroczne okresy, o ile na trzy miesiące przed upływem terminu żaden ze wspólników nie zawiadomi pozostałych o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 30 marca 1932 r.

R. H. B LV 7896: „Wytwórnia Obuwia „Nowość”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie Chłodna 64. Celem spółki jest wyrabianie i sprzedaż obuwia. Kapitał zakładowy zł. 2.500, podzielony na 50 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Chaim London i Chaim-Eliezer Szenicer obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czeki, indosy, umowy, prokury, pełnomocnictwa za wyjątkiem sądowych, wszelkie zobowiązania podpisują obaj zarządcy łącznie pod stemplem firmy. Korespondencje handlową nie zawierającą zobowiązań inkaso należności pieniężnych, utrzymywanie towarów, przesyłek, ładunków, korespondencji zwykłej i pieniężnej, wszelkich przekazów podpisuje jeden z zarządców. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Dobrowolskim w Warszawie dnia 25 lutego 1932 r. za nr. 384 na czas do dnia 1 stycznia 1933 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze jednoroczne okresy o ile na trzy miesiące przed upływem terminu jeden ze wspólników nie zawiadomi drugiego o chęci wystąpienia ze spółki

Wciągnięto w dn. 30 marca 1932 r.

R. H. B LV 7899: „Motor Trading”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Kredytowa 2/4. Celem spółki jest prowadzenie przedstawicielstwa motocykli, oraz kupna i sprzedaży motocykli i części do nich. Kapitał zakładowy zł. 2.000, podzielony na 20 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Adam vel Abram Sztajnajzen i Henoch vel Henryk Ewigkeit obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie zobowiązania, umowy, weksle, żyra, czeki, plenipotencje, prokury, akty notarialne i hipoteczne podpisują obaj zarządcy łącznie pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Zaborowskim w Warszawie dnia 4 marca 1932 r. za nr. 455 na czas do dnia 1 kwietnia 1935 r. z warunkiem

automatycznego przedłużania na dalsze trzyletnie okresy o ile na trzy miesiące przed upływem terminu jeden ze wspólników nie zawiadomi drugiego o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 31 marca 1932 r.

R. H. B LV 7900: „Wytwórnia Chemikalji Technicznych „Laborchem” inż. Tomasz Macherski i S-ka, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Żórawia 24a. Celem spółki jest prowadzenie fabryki przetworów chemicznych. Kapitał zakładowy zł. 4.500, podzielony na 45 udziałów. Na pokrycie kapitału zakładowego wniesiono zł. 3.000 gotowizną, na pozostałe zł. 1.500 wniesiono wkład rzeczowy. Zarządcami są: Tomasz Macherski, Janusz Dzierżawski i Michał Skorel, wszyscy z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie umowy, akty notarialne, wnioski hipoteczne, weksle, czeki, indosy, pełnomocnictwa i prokury podpisują dwaj zarządcy łącznie pod stemplem firmy. Pisma do władz i korespondencje nie zawierające zobowiązań, pokwitowania, rachunki, odbiór pieniędzy podpisuje jeden z zarządców. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Szymańskim w Warszawie dnia 24 lutego 1932 r. za nr. 427 na czas nieokreślony.

Wciągnięto w dn. 31 marca 1932 r.

R. H. B LV 7901: „Cafe Restaurant „Versal”, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie Al. Ujazdowska 22. Celem spółki jest prowadzenie przedsiębiorstwa kawiarniano-restauracyjnego. Kapitał zakładowy zł. 10.000, podzielony na 20 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Józef Jabłonowski, Józef Wagner, Bolesław Jalocho Waclaw-Henryk Kondracki i Karol Głogowski, wszyscy z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie zobowiązania, weksle, czeki, przekazy, obligi, umowy, kontrakty, plenipotencje prokury, podpisuje Józef Jabłonowski łącznie z jednym z pozostałych zarządców pod stemplem firmy. Pokwitowania z odbioru pieniędzy, przesyłek towarów, korespondencji, oraz pisma nie zawierające zobowiązań podpisuje jeden z zarządców. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Mszewskim w Warszawie dnia 12 marca 1932 r. za nr. 1282 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 31 marca 1932 r.

R. H. B LV 7902: „Wytwórnia Krawatów i Tytko'azy J. Oberman i S-ka. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie Franciszkańska 10. Celem spółki jest prowadzenie przedsiębiorstwa wyrobu krawatów i trykotaży. Kapitał zakładowy zł. 3.000, podzielony na 30 udziałów, całkowicie wpłacony gotowizną. Zarządcami są: Izrael-Jojna Oberman, Izaak Bursztyn, obaj w Warszawie. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czeki, żyra na wekslach, umowy, korespondencje zawierające zobowiązania i wszelkie wogóle zobowiązania podpisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencje niezawierające zobowiązań, pokwitowania z odbioru należności, korespondencji, pieniędzy, ładunków i przesyłek podpisuje Izrael-Jojna Oberman samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Bułharskim w Warszawie dnia 25 lutego 1932 r. za nr. 282 na czas do dnia 24 lutego 1933 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na następne okresy roczne o ile na miesiąc przed upływem terminu żaden ze wspólników nie zawiadomi listem poleconym pozostałego wspólnika o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 31 marca 1932 r.

R. H. B LV 7903: „Handel Win i Towarów Kolonialnych „Esne”. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Żelazna 30. Celem spółki jest detaliczny handel win i towarów kolonialnych. Kapitał zakładowy zł. 5.000, podzielony na 100 udziałów. Zł. 4.000, wniesiono wkładem rzeczowym, pozostałe zł. 1.000 wpłacono gotowizną. Zarządcami są: Tadeusz Szypulski z Warszawy i Czesław Palle z Pruszkowa. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie zobowiązania, umowy, kontrakty, pełnomocnictwa, prokury, obligi, weksle, żyra na wekslach, czeki, akty notarialne i hipoteczne oraz wnioski hipoteczne podpisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencje zwykłą, niezawierającą zobowiązań, pokwitowania z odbioru towarów, przesyłek, pieniędzy

i wszelkiego rodzaju korespondencji podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Różyckim w Piasecznie dnia 23 marca 1932 r. za nr. 190 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 31 marca 1932 r.

R. H. B LV 7904: „Mora-Neon“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Siedziba spółki w Warszawie Nowy-Swiat 21. Celem spółki jest prowadzenie wytwórni reklam świetlnych i wszelkich instalacji elektrycznych oraz drobnego handlu artykułami technicznymi i elektro-technicznymi. Kapitał zakładowy zł. 3.000, podzielony na 30 udziałów całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Czesław Łączny i Mieczysław Rakower, obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, żyra, czekli, czekumowy, pełnomocnictwa prokury i wszelkie zobowiązania podpisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencję niezawierającą zobowiązań i pokwitowaną z odbioru wszelkie korespondencji, przesyłek, pieniędzy i towarów podpisuje każdy zarządca samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Baranieckim w Warszawie dnia 13 stycznia 1932 r. za nr. 121 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 31 marca 1932 r.

R. H. B LV 7905: „Jan Zalewski, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie, Leszno 12. Celem spółki jest prowadzenie przedsiębiorstwa drobnej sprzedaży artykułów spożywczych, cukrów i napojów chłodzących. Kapitał zakładowy zł. 2.000, podzielony na 20 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Jan Zalewski, Józef Karasiński obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czekli, żyra na wekslach i czekach, pełnomocnictwa i prokury, oraz wszelkie zobowiązania podpisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencję nie zawierającą zobowiązań, pokwitowaną z odbioru korespondencji, nie wyłączając pieniężnej, przekazów, przesyłek i towarów podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Miszewskim w Warszawie dnia 18 marca 1932 r. za nr. 1359 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 31 marca 1932 r.

R. H. B LV 7906: „Pastificio Moderno Napoli, Nowoczesna Fabryka Makaronu, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie, Obozowa 16/18. Celem spółki jest prowadzenie fabryki makaronu. Kapitał zakładowy zł. 10.000, podzielony na 500 udziałów, pokryty aportem rzeczowym na zł. 8.000 i gotowizną zł. 2.000. Zarządcami są: Gabryel Goldstadt, Aleksander Rzechte, i Balbina Goldstadt, wszyscy z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie zobowiązania, umowy, akty notarialne i hipoteczne, weksle, czekli, żyra na wekslach i czekach, pełnomocnictwa i prokury podpisuje Gabryel Goldstadt łącznie z jednym z pozostałych zarządców. Korespondencję niezawierającą zobowiązań, pokwitowaną z odbioru wszelkiej korespondencji, nie wyłączając pieniężnej, przesyłek, towarów i ładunków podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Grymińskim w Warszawie dn. 16 listopada 1931 r. za nr. 2427. 20 stycznia 1932 r. za nr. 198 i 15 lutego 1932 r. za nr. 383 na czas do dnia 31 grudnia 1933 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na następne okresy dwuletnie o ile na trzy miesiące przed upływem terminu żaden ze wspólników nie zawiadomi listem poleconym pozostałych wspólników o swej chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 31 marca 1932 r.

R. H. B LV 7907: „Mleczarnia Podolanka, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie, Bracka 2. Celem spółki jest prowadzenie mleczarni. Kapitał zakładowy zł. 4.000, podzielony na 10 udziałów całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Zofia Zawadzka i Michał Szmít obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie umowy, akty pełno-

mocnictwa i prokury, weksle, czekli, żyra i zobowiązania podpisują obaj zarządcy łącznie. Pokwitowania z odbioru wszelkiej korespondencji, przesyłek pocztowych, kolejowych i pieniędzy podpisuje jeden z zarządców. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Szymańskim w Warszawie dnia 9 stycznia 1932 r. za nr. 78 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 31 marca 1932 r.

R. H. B LV 7908: „Konfeksjoner“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Siedziba spółki w Warszawie, Bielańska 7. Celem spółki jest prowadzenie sprzedaży bielizny i konfekcji męskiej i damskiej. Kapitał zakładowy zł. 3.000, podzielony na 100 udziałów całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Gerszon Zysman i Zelman Wajnkranz obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czekli, żyra, prokury, pełnomocnictwa i wszelkie zobowiązania podpisują obaj zarządcy łącznie pod stemplem firmy. Zwykłą korespondencję handlową, inkaso wszelkich należności pieniężnych, odbiór towarów, przesyłek, wszelkiej korespondencji przekazów podpisuje jeden z zarządców. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Nowickim w Warszawie dnia 12 marca 1932 r. za nr. 484 na czas do dnia 1 kwietnia 1933 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze jednoroczne okresy o ile na trzy miesiące przed upływem terminu jeden ze wspólników nie zawiadomi drugiego o chęci rozwiązania spółki.

Wciągnięto w dn. 31 marca 1932 r.

R. H. B LV 7909: „Przemysł Elektrotechniczny „Elektroprzewód“. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Siedziba spółki w Warszawie, Grzybowska 41. Celem spółki jest prowadzenie przedsiębiorstwa wyrobów artykułów elektrotechnicznych, a w szczególności izolowanych przewodników do celów elektrotechnicznych i handlu artykułami elektrotechnicznymi. Kapitał zakładowy zł. 30.000, podzielony na 60 udziałów. Na poczet kapitału zakładowego wpłacono gotowizną zł. 15.000, pozostałe zł. 15.000 ma być wpłacone do dnia 30 kwietnia 1932 r. Jedy-nym zarządcą jest Jakób Folman z Warszawy. Zarządca zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy, oraz podpisuje firmę spółki pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Sleszyńskim w Warszawie dnia 9 marca 1932 r. za nr. 348 na czas do dnia 31 grudnia 1934 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na następne okresy trzyletnie o ile przynajmniej na trzy miesiące przed upływem terminu żaden ze wspólników nie zawiadomi notarialnie pozostałych wspólników o swej chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 4 kwietnia 1932 r.

R. H. B LV 7911: „Przedsiębiorstwo Przewozowe „Praga“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Siedziba spółki w Warszawie, Białostocka 17. Celem spółki jest prowadzenie przedsiębiorstwa przewozowego. Kapitał zakładowy zł. 5.100, podzielony na 102 udziały, pokryty aportem rzeczowym na zł. 2.500 i gotowizną zł. 2.600. Zarządcami są: Chaim Nachtsztern, Józef Berlinerblau, Bajroch Maślak, Wolf Maślak, wszyscy z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czekli, żyra i wszelkie zobowiązania, pełnomocnictwa, prokury i umowy podpisuje Chaim Nachtsztern, lub Józef Berlinerblau łącznie z jednym z pozostałych zarządców. Korespondencję niezawierającą zobowiązań, wszelkie pokwitowania z odbioru korespondencji, przesyłek pieniężnych oraz rachunki podpisuje każdy z zarządców. Podpisy winny być kładzone pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktów zeznanych przed notariuszem Małkowskim w Warszawie dnia 24 marca 1932 r. za nr. 602 dnia 29 marca 1932 r. za nr. 617 na czas do dnia 31 marca 1937 r. z możliwością skrócenia lub przedłużenia czasu trwania spółki przez walne zgromadzenie wspólników.

Wciągnięto w dn. 7 kwietnia 1932 r.

R. H. B LV 7914: „Składnica Włókiennicza, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie, Żórawa 30. Celem spółki jest prowadzenie handlu materiałami włókienniczymi. Kapitał zakładowy zł. 6.000, podzielony na 12

udziałów, całkowicie wpłacony. Zarządcami są: Marta Szafrkowska i Jan Droste oboje z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie zobowiązania, umowy, weksle, indosy, czeki, pełnomocnictwa podpisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencję zwyczajną i pokwitowania z odbioru pieniędzy, ładunków, towarów i korespondencji nie wyłączając pieniężnej podpisuje każdy z zarządców. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Jamontem w Warszawie dnia 19 marca 1932 r. za nr. 741 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 5 kwietnia 1932 r.

R. H. B. LV 7919: „Skład Materiałów Aptecznych i Farb we Włochach, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki we Włochach Tadeusza Kościuszki 20, pow. warszawskiego. Celem spółki jest prowadzenie detalicznego składu materiałów aptecznych i farb malarskich. Kapitał zakładowy zł. 2.000, podzielony na 100 udziałów całkowicie gotowizną wpłacony. Jedyńm zarządcą jest Aleksander Stolarski w Szczęśliwicach pow. warszawskiego. Zarządca zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy podpisując firmę pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach. Tadeuszowi Hoffmanowi z Warszawy udzielono samodzielnej prokury. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Różyckim w Piasecznie dnia 21 stycznia 1932 r. za nr. 38 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 8 kwietnia 1932 r.

R. H. B. LV 7930: „Seweryn Briesejster, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie. Mazowiecka 1. Celem spółki jest handel detaliczny towarami kolonialnymi. Kapitał zakładowy zł. 10.000, podzielony na 100 udziałów pokryty gotowizną zł. 8.500 i aportem rzeczowym zł. 1.500. Zarządcami są: Karol Briesejster, Zofja Briesejster oboje z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czeki, indosy, umowy, i wszelkie zobowiązania podpisują oboje zarządcy łącznie lub jeden z zarządców łącznie z prokurentem. Korespondencję bieżącą oraz pokwitowania z odbioru korespondencji nie wyłączając pieniężnej, towarów i przesyłek podpisuje każdy z zarządców lub prokurent samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Bolesławowi Brodzkiemu z Warszawy udzielono prokury. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Zaborowskim w Warszawie dnia 19 marca 1932 r. za nr. 548 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 13 kwietnia 1932 r.

R. H. B. LV 7944: „Dom Handlowo-Przemysłowy „Mirama” Centrala Tłuszczów, Przetworów Mięsnych i Innych Artykułów, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie Marszałkowska 90 m. 6. Celem spółki jest handel tłuszczem, przetworami mięsnymi i innymi artykułami. Kapitał zakładowy zł. 2.000, podzielony na 20 udziałów całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządczynią spółki jest Michalina-Paul na Rachmiewska z Warszawy. Zarządczyni zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy podpisując firmę spółki pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Warmkim w Warszawie dnia 18 marca 1932 r. za nr. 561/32 na czas do dnia 1 kwietnia 1933 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na następne okresy roczne o ile na trzy miesiące przed upływem terminu żaden ze wspólników nie zawiadomi notarialnie pozostałych wspólników o swej chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 15 kwietnia 1932 r.

R. H. B. LVI 8004: „Korentajer i Spółka, Generalna Reprezentacja Hughes Guerlain Paris, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Żytnia 25. Celem spółki jest założenie i prowadzenie fabryki perfum i kosmetyków. Kapitał zakładowy zł. 5.000 podzielony na 10 udziałów całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Mieczysław Rotmil, Samuel Korentajer, Helena Ryterband, wszyscy z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, indosy, czeki, umowy, prokury pełnomocnictwa i wogóle wszelkie zobowiązania podpisuje Mieczysław Rotmil łącznie z jednym z pozostałych zarządców lub pro-

kurentem. Korespondencję niezawierającą zobowiązań pokwitowania z odbioru należności pieniężnych, korespondencji nie wyłączając pieniężnej, towarów, przesyłek ładunków i przekazów podpisuje jeden z zarządców. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktów zeznanych przed notariuszami: Dobrowolskim dnia 2 marca 1932 r. za nr. 429 i Tyborowskim dnia 13 maja 1932 r. za nr. 1438 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 17 maja 1932 r.

R. H. B. LVI 8005: „Kawiana „Cafe George”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Kredytowa 9. Celem spółki jest prowadzenie kawiarni-dancingu. Kapitał zakładowy zł. 10.000, podzielony na 100 udziałów, całkowicie wpłacony. Zarządca Czesław Zawistowski z Białegostoku zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy podpisując firmę pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktów zeznanych przed notariuszami w Warszawie: Siennickim dnia 25 listopada 1931 r. za nr. 560, 3 grudnia 1931 r. za nr. 5305, Zembruskim 23 stycznia 1932 r. za nr. 135, 21 marca 1932 r. za nr. 451, 13 kwietnia 1932 r. za nr. 562 i 563, na czas do dnia 1 stycznia 1937 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze pięcioletnie okresy o ile na trzy miesiące przed upływem terminu jeden ze wspólników nie zawiadomi pozostałych notarialnie o chęci zlikwidowania spółki.

Wciągnięto w dn. 18 maja 1932 r.

WPISY DODATKOWE

R. H. B. XXXVII 5500: „Zakład Płisowan'a „Brunhilda” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Likwidatorami są: Hersz Goldszajder, Pinkus Berlinerblau obaj z Warszawy. Na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Tyborowskim w Warszawie dnia 11 maja 1928 r. za nr. 2275 spółka znajduje się w stanie likwidacji.

R. H. B. XXXVII 5520: „1-a Krajowa Wytwórnia Nowoczesnych Materiałów Budowlanych „Grodzisk Mazowiecki”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Arnold - Artur Jakubowicz przestał być zarządcą.

R. H. B. XXXIX 5746: „Towarzystwo dla Sprzedaży Surowki Żelaznej, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki mieści się obecnie przy ul. Moniuszki 10. Zarządca Samuel Apstein zmarł.

R. H. B. XXXIX 5765: „Przedsiębiorstwo Handlowo-Przemysłowe „Linolium” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. w Warszawie. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 6 listopada 1931 r. upadłość spółki została ukończona.

R. H. B. XLI 6020: „Ban and Sons, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Siedziba spółki mieści się obecnie przy ul. Krak. - Przedm. 16/18. Na zarządcę wybrany został Paul Golmick z Londynu. Wpisano na mocy uchwały walnego zgromadzenia wspólników z dnia 24 stycznia 1932 r.

R. H. B. XLI 6038: „Zjednoczeni Fabrykanci Korków, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Likwidatorami są: Mendel Cerenfeld, Jan Potocki obaj z Warszawy. Likwidatorowie podpisują firmę spółki pod jej stemplem z dodatkiem „w likwidacji”. Na mocy uchwały walnego zgromadzenia wspólników z dnia 10 grudnia 1931 r. spółka znajduje się w stanie likwidacji.

R. H. B. XLI 6056: „Fabryka Wyrobów Emaljowanych i Ocynkowanvch „Radom” Spółka Akcyjna” w Warszawie. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 5 lutego 1932 r. układ zawarty w dniu 20 stycznia 1932 r. między Hermanem Obermül-

lerem handlującym pod firmą: „Herman Obermüller i S-ka. Dom Agenturowo - Komisowy” został zatwierdzony Herman Obermüller i Salomon Wiener uznani zostali za usprawiedliwionych w zaprzestaniu wypłat.

R. H. B XLI 6058: „Polska Spółka Zakłady Gaiffe-Gallot-Pilon. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Firmę spółki pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Wpisano na mocy uchwały walnego zgromadzenia wspólników z dnia 14 grudnia 1931 r.

R. H. B 38 (B. XLIII 6307): „Towarzystwo Ubezpieczeń „Polonia” Spółka Akcyjna” w Warszawie. Stefanowi Gielgowi z Warszawy udzielono prokury.

R. H. B V 774 (B. LIV 7706): „Towarzystwo Przemysłu Chemiczno - Farmaceutycznego (dawn. Magister Klawe) Spółka Akcyjna” w Warszawie. Sędzią komisarzem mianowany został sędzia handlowy Czesław Wierciński, zaś nadzorcami sądowymi adwokat Bronisław Perl i adwokat Stanisław Janczewski, obaj z Warszawy. Wszelkie dokumenty mające charakter zobowiązań, umowy, weksle, czeki, podpisuje każdy z nadzorców sądowych samodzielnie pod stemplem firmy. Do podpisywania korespondencji nie zawierającej zobowiązań jak również do odbioru z poczty przesyłek i dokumentów nadzór sądowy upoważnia dr. Stanisława Klawe. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 4 marca 1932 r. firmie: „Towarzystwo Przemysłu Chemiczno - Farmaceutycznego dawniej Magister Klawe, Spółka Akcyjna” udzielono odroczenia wypłat na okres trzech miesięcy.

R. H. B V 807 (B. XXXIII 5161): „Towarzystwo Ubezpieczeń „Europa” Spółka Akcyjna”. Siedziba spółki mieści się obecnie przy ul. Marszałkowskiej 136. Celem spółki jest prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w zakresie ubezpieczeń na życie zarówno bezpośrednich jak i pośrednich. Zarząd zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy. Wszelkie pełnomocnictwa akty i dokumenty z których wynika jakiegokolwiek zobowiązanie dla spółki, czeki, oraz listy o wydanie funduszy z instytucji kredytowych winny być opatrzone podpisami dwóch członków zarządu, lub jednego członka zarządu i prokurenta. Natomiast korespondencje, zarządzanie w czynnościach bieżących, pokwitowania z odbioru korespondencji, przesyłek pocztowych i innych, pozatem wszelkie dokumenty, z których żadne zobowiązanie nie wynika mogą być podpisywane przez jednego członka zarządu lub przez prokurenta. Postanowienie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu w przedmiocie zmiany statutu spółki w celu uzgodnienia jego treści z przepisami prawa o spółkach akcyjnych (Dz. Ust. 39 28 poz. 383) opublikowane zostało w Nr. 43 „Monitora Polskiego” z dnia 23 lutego 1932 r.

R. H. B VIII 1259 (B. LIII 7532): „Towarzystwo Zakładów Elektrotechnicznych, inżynier Kazimierz Patzer, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Do składania oświadczeń i podpisywania w imieniu spółki wystarczy współdziałanie dwóch członków zarządu, lub jednego członka zarządu łącznie z prokurentem. Walne Zgromadzenie ma prawo upoważnić jednego z członków zarządu do składania samodzielnie oświadczeń i podpisywania w imieniu spółki. Członek zarządu inż. Kazimierz Patzer na mocy uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszów upoważniony został do samodzielnego działania i podpisywania w imieniu spółki. Uchwałą walnego zgromadzenia akcjonariuszów zaprotokółowanej przez notariusza Szymańskiego w Warszawie dnia 6 lutego 1932 r. za nr. 318 uzupełniony został par. 4 statutu.

R. H. B VIII 1303 (B. XXV 4294): „Zakłady Przemysłowe Karol Machlejd w Warszawie, Spółka Akcyjna”. Sędzią komisarzem masy upadłości mianowany został sędzia handlowy Józef Wegner, kuratorem zaś adwokat Jan Klarner z Warszawy. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 11 marca 1932 r. układ zawarty pomiędzy firmą: „Zakłady Przemysłowe Karol Machlejd, Spółka Akcyjna” a jej wierzycielami w dniu 15 czerwca 1931 r. zatwierdzony wyrokiem z dnia 26 czerwca 1931 r. został unieważniony i firmie ogłoszona upadłość.

R. H. B VIII 1496 (B. XXXIX 5789): „Polskie Zakłady Elektryczne Brown - Boveri, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Ustały prokury: Pawła Ohlerta, Stanisława Kaniewskiego, Władysława Barthel, Kazimierza Śliwińskiego, Tomasza Pałki i Jana Wiorogórskiego.

R. H. B X 2062: „Polskie Towarzystwo Składów Naftowych, Spółka Akcyjna”, w Warszawie. Siedziba spółki mieści się obecnie przy ul. Górnośląskiej 24 m. 2.

R. H. B XII 2543 (B. LV 7898): „Dom Handlowo - Przemysłowy Edmund Langner i S-ka, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Zarząd obecnie stanowią: Edmund Langner, Wacław Pakulski, Aleksander Poradowski, Jan Pakulski, Władysław Macherski wszyscy z Warszawy. Zarząd zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy. Wpisano na mocy uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszów zeznanej przed notariuszem Śleszyńskim w Warszawie dnia 30 maja 1931 r. za nr. 1014.

R. H. B XIV 2877 (B. LV 7912): „Przedsiębiorstwo Robót Inżynierskich i Budowlanych W. Paszkowski, F. Próchnicki i S-ka, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Otwarto Oddział w Gdyni.

R. H. B XVIII 3364 (B. XL 5961): „Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Prokura Mikołaja Krasuckiego ustała.

R. H. B X 2074 (B. XXII 3888): „Przedsiębiorstwo Widokowe „Oaza”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Sędzią komisarzem mianowany został sędzia handlowy Kazimierz Ambrozewicz, nadzorcą sądowym adw. Czesław Żyliński z Warszawy. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 26 lutego 1932 r. udzielone zostało firmie odroczenie wypłat na okres trzech miesięcy.

R. H. B XXI 3804 (B. XXXVI 5461): „Electrolux, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Oddziały w Bydgoszczy i Wilnie zostały zlikwidowane.

R. H. B XXII 3921: „Eljasz Tenenbaum i S-ka, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Firma obecnie brzmi: „Warszawska Wytwórnia Blachy Białej, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki mieści się przy ul. Bryłowskiej 37. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Nowickim w Warszawie dnia 22 kwietnia 1931 r. za nr. 696.

R. H. B XXIV 4135: „Apteczny Dom Handlowy A. Trębaczekiewicz i S-ka, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Zarządcami obecnie są: Marja - Janina - Wanda Trębaczekiewiczowa, Wacław Stelmaszczyk, oboje z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Prokury, pełnomocnictwa, oraz akty notarialne i hipoteczne w przedmiocie nabywania i sprzedaży nieruchomości oraz wszelkich praw hipotecznych, jak również w przedmiocie obciążania nieruchomości podpisują dwaj zarządcy łącznie. Weksle, czeki, korespondencje oraz pokwitowania z odbioru korespondencji, przesyłek, towarów, pieniędzy i wogóle wszelkich należności podpisuje jeden z zarządców. Podpisy winny być kładzone pod stemplem firmy. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Dylewskim w Warszawie dnia 27 lutego 1932 r. za nr. 192.

R. H. B XXVII 4552 (B. LV 7870): „Hurtownia Ceraty, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Otwarto Oddziały: w Łodzi, Poznaniu, Katowicach, Krakowie i Lwowie.

R. H. B XXXI 4995: „Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych, Spółka Akcyjna”. Prokura Józefa Owczarka ustała.

R. H. B XXXVI 5471: „Polski Bank Przemysłowy, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Członek zarządu dr. Wilhelm Krzysztoń

i zastępca dyrektora dr. Tadeusz Kudelka z zajmowanych stanowisk ustąpili. Prokurent Centrali Józef Buczyński mianowany został kierownikiem Oddziału w Warszawie. Wpisano na mocy uchwały Rady z dnia 20 stycznia 1932 r.

R. H. B XXXVIII 5644: „Polski Lloyd, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Prokura Czesława Rozenthala ustała. Udzielono łącznej prokury Wolfgangowi Römerowi dla Centrali i Marji Rószkiewicz dla Oddziału w Wilnie.

R. H. B XXXIX 5860: „Centrala Papiernicza „Emkaes” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Likwidatorami są: Janusz Reguński, Maurycy Szwarcsztajn, Henryk Steinhagen i Bronisław Perl, wszyscy z Warszawy. Firmę spółki pod jej stemplem z dodatkiem „w likwidacji” podpisują dwaj likwidatorzy łącznie, bądź likwidator łącznie z prokurentem lub dwaj prokurenci łącznie. Prokura Maksymiljana Haydena i Grzegorza Marmera ustała. Janowi Kocięckiemu, Ignacemu Szwarcsztajnowi, Czesławowi Wehrowi, Julianowi Hawelce, wszystkim z Warszawy i Zygmuntowi Myszkorowskiemu z Brwinowa udzielono łącznej prokury. Na mocy uchwały walnego zgromadzenia wspólników z dnia 8 lutego 1932 r. spółka znajduje się w stanie likwidacji.

R. H. B XLII 6167: „Fabryka Karoserji Samochodowych „Karlux” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Likwidatorem jest Leon Wodzisławski z Warszawy. Na mocy uchwały walnego zgromadzenia wspólników z dnia 2 października 1930 r. spółka znajduje się w stanie likwidacji.

R. H. B XLIII 6277: „Bank Gospodarstwa Krajowego”. Ustąpili z zajmowanych stanowisk: dr. Franciszek Czernichowski, kierownik Oddziału w Radomiu, Kazimierz Jastrzębski, zastępca kierownika Oddziału w Białymstoku i Władysław Danielski, zastępca kierownika Oddziału w Bydgoszczy. Kazimierz Jastrzębski mianowany został kierownikiem Oddziału w Radomiu. Eugenjusz Mielnik jest zastępcą kierownika Oddziału w Bydgoszczy. Bronisławowi Jaroszewiczowi udzielono prokury dla Oddziału w Łucku. Wpis powyższy w dniu 12 marca 1932 r. uzupełniony został dopełnieniem: Zygmunt Jamrózewicz przestał być kierownikiem Oddziału w Drohobyczu. Dr. Stanisław Rutowicz dotychczasowy prokurent Oddziału w Łodzi mianowany został zastępcą kierownika Oddziału w Białymstoku. Prokurent Oddziału we Lwowie, Bronisław Bauer zmarł. Dr. Włodzimierzowi Baczyńskiemu udzielono prokury dla Oddziału w Bydgoszczy.

R. H. B XLIV 6436: „Kinoteatr Wisła. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Wanda - Stefania Schoenbornowa i Henryka Podgórska przestały być zarządcami. Na zarządcę wybrany został Piotr Mańkowski z Warszawy. Weksle, żyra na nich, umowy, czeki, prokury, pełnomocnictwa i wszelkie wogóle zobowiązania podpisują dwaj zarządcy łącznie. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Jasińskim w Warszawie dnia 23 stycznia 1932 r. za nr. 157.

R. H. B XLVI 6660: „Biuro Sprzedaży Wyrobów Fabryk Jutowych, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Zarządca Edward Kerth zamieszkuje w Warszawie przy ul. Trzeciego Maja 14. Prokurenci: Marian Türk zamieszkuje przy ul. Wilanowskiej 22 a Ludwik Markowicz przy ul. Żórawiej 4.

R. H. B XLIX 6973: „Zjednoczony Bank Ziemiański, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Mieczysław Nowierski przestał być wice dyrektorem Centrali i mianowany został dyrektorem Oddziału w Kaliszu, Teodor Przybylski przestał być dyrektorem Oddziału w Kaliszu.

R. H. B LI 7316: „Mechaniczne Zakłady Stolarskie” Adam Zaprawski i S-ka, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Siedziba spółki mieści się obecnie w Jabłonie Legionowej, Jagiellońska 33.

R. H. B LII 7497: „Państwowe Zakłady Tele i Radjotechniczne w Warszawie”. Skład władz przedsiębiorstwa obecnie jest następujący: Rada Administracyjna: prezes Rady inż. Józef Żółtowski, prezes Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Warszawie. Członkowie: zastępca prezesa Rady Eryk Budzyński p. o. Naczelnika Wydziału w Ministerstwie Poczty i Telegrafów, Włodzimierz Ossowski Naczelnik Wydziału w Ministerstwie Skarbu. Dr. Inżynier Włodzimierz Krukowski, Profesor Politechniki Lwowskiej, Pułk. dypl. Tadeusz Grabowski, szef biura Ogólnoadministracyjnego Ministerstwa Spraw Wojskowych, inż. Michał Ejmont Referendarz Dyrekcji Kolei Państwowych w Warszawie. Dyrekcja: Naczelny Dyrektor inż. Piotr Modrak, Dyrektor zastępca naczelnego dyrektora i kierownik techniczny inż. Antoni Krzyżczkowski. Dyrektor i kierownik administracyjny Cezary Łągiewski, wszyscy z Warszawy.

R. H. B LIII 7542: „Syndykat Odlewni i Emaljarni Żeliwa, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Danielowi Lando i Zygmuntowi Orzechowskiemu obydwom w Warszawie udzielono prokury z prawem podpisywania we dwóch łącznie.

R. H. B LIII 7672: „Centralne Biuro Sprzedaży Maszyn i Narzędzi Rolniczych, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” Firma obecnie brzmi: „Centralne Biuro Sprzedaży Syndykatu Fabryk Maszyn i Narzędzi Rolniczych, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”.

R. H. B XLII 6195: „Fabryka Mebli Stylowych, M. Załewski i S-ka, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Henryk - Konstanty Zabłocki przestał być zarządcą. Na zarządcę wybrany został Leon Nawrocki z Warszawy. Wpisano na mocy uchwały walnego zgromadzenia wspólników z dnia 23 lutego 1932 r.

R. H. B XLIII 6339: „Fabryka Lodowni i Wyrobów Blaszanych, W. Braunstein, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Wacław Kleńnadel z zarządu wstąpił. Na członka zarządu wybrany został Marjan Lange z Warszawy. Do podpisywania pism mających za przedmiot zbycie lub obciążenie nieruchomości, udzielanie prokur lub pełnomocnictw, oraz do wystawiania weksli, czeków i innych zobowiązań wymagane są podpisy dwóch członków zarządu, względnie jednego członka zarządu i prokurenta. Wszelkie zaś inne pisma nie wyłączając żyr na wekslach podpisywane być mogą przez jednego członka zarządu. Zarząd może upoważnić jednego członka zarządu do samodzielnego działania w imieniu spółki. Uchwałą walnego zgromadzenia akcjonariuszów z dnia 18 stycznia 1932 r. zaprotokołowana przez notariusza Zembrzuskiego w Warszawie za nr. rep. 93 uzupełniony został par. 7 statutu.

R. H. B XLV 6590: „Towarzystwo Przemysłowo - Handlowe „Alliance”. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Zarządca Chałm Leser zmarł. Zarządca Szajla - Uszer Leser z Warszawy zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy podpisując firmę pod jej stemplem na wszelkich dokumentach i zobowiązaniach. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Miszewskim w Warszawie dnia 29 stycznia 1932 r. za nr. 570.

R. H. B XLVI 6670: „Centrala Kolonjalna „Centkol”. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Bernard vel Boruch Tenenbaum przestał być zarządcą. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Zaborowskim w Warszawie dnia 19 stycznia 1932 r. za nr. 125.

R. H. B XLVII 6798: „Towarzystwo Wydawnicze „Informatory Ekonomiczne”. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Maurycemu vel Morycowi Rozenbergowi udzielono samodzielnej prokury.

R. H. B XLVIII 6857: „Potocki i S-ka, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Sułowskim w Warszawie dnia 3 września 1931 r. za nr. 1531 spółka została rozwiązana.

R. H. B XLVIII 6866: „Towarzystwo d'la Transportów Międzynarodowych, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Likwidatorem mianowany został Wincenty Glechgewicht z Warszawy z prawem podpisywania firmy pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach. Na mocy uchwały walnego zgromadzenia wspólników z dnia 22 listopada 1931 r. spółka znajduje się w stanie likwidacji.

R. H. B XLVIII 6935: „Polska Spółka Drzewna „Century”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Wacław Znajdowski przestał być likwidatorem. Na likwidatora wybrany został Henryk Gruszczyński z Warszawy. Wpisano na mocy uchwały walnego zgromadzenia wspólników z dnia 25 lutego 1932 r.

R. H. B XLIX 6978: „Eria”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Kosteckim w Warszawie dnia 15 lutego 1932 r. za nr. 449, spółka została rozwiązana i przedsiębiorstwo zlikwidowane.

R. H. B XLIX 6990: „Towarzystwo Przemysłowo-Handlowe „Antracyt”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Zarządcami obecnie są: Izaak Ingster, Mieczysław vel Mendel Kirszenberg, obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie zobowiązania pieniężne, weksle, żyra na wekslach, czeki, umowy, akty, pełnomocnictwa i prokury podpisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencję zwykłą, pokwitowania z odbioru towarów, pieniędzy, należność, przesyłek, korespondencji i rachunków podpisuje jeden z zarządców. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Dembińskim w Warszawie dnia 5 marca 1932 r. za nr. 219.

R. H. B XLIX 7080: „Abege” Zjednoczone Biuro Sprzedaży Towarów Chemicznych, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Na mocy uchwały walnego zgromadzenia wspólników z dnia 3 lutego 1932 r. likwidacja spółki została ukończona.

R. H. B L 7214: „Centrala Kopert, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Dawidowi Kormanowi z Warszawy udzielono prokury z prawem podpisywania łącznie z zarządcą Samuelem Kormanem weksli, czeków, indosów, umów i wszelkich zobowiązań oraz do samodzielnego podpisywania pokwitowań z odbioru pieniędzy, przekazów pieniężnych, wszelkiej korespondencji, towarów i ładunków.

R. H. B L 7216: „Kioski Cukrowe, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Celem spółki oprócz czynności przewidzianych pierwotnie jest wyrób artykułów cukrowych i sprzedaż takich nietylko w miejscach objętych koncesją ale i w innych miejscach bez żadnego ograniczenia. Zarząd obecnie stanowią: Stanisława Hartinghowa, Wacław Kleinafel, Alfons Riesenkauf, Marjan Buszyński, wszyscy z Warszawy. Prokura Alfonsa Riesenkaufa ustala. Czas trwania spółki jest nieograniczony. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Nowickim w Warszawie w dniu 18 marca 1932 r. za nr. 529.

R. H. B LII 7397: „Bank Handlowy w Warszawie, Spółka Akcyjna”. Oddział w Warszawie przy ul. Królewskiej 6. przeniesiono do lokalu przy ul. Mazowieckiej 18.

R. H. B LII 7409: „Skład Materiałów Opałowych i Budowlanych „Opał i Budowa”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Szmul Rubin przestał być zarządcą. Na zarządcę wybrana została Hinda Kerszberg z Warszawy. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Dylewskim w Warszawie dnia 11 lutego 1932 r. za nr. 120.

R. H. B LII 7480: „Wim” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Zarządcami obecnie są: Ignacy Świętochowski, Wiesław Świętochowski, Bronisław Pawłowski, wszyscy z Warszawy. Wpisano na mocy uchwały walnego zgromadzenia wspólników z dnia 5 marca 1932 r.

R. H. B LII 7502: „Nowości Krajowe, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Bajla-Brucha Siedlecka i Jankiel Szynkarz przestali być zarządcami. Zarządcą Szajndla - Rywka Siedlecka z Warszawy zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy podpisując firmę pod jej stemplem na wszelkich dokumentach i zobowiązaniach. Czas trwania spółki określony został do dnia 1 kwietnia 1937 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze dwóchlecie o ile na trzy miesiące przed upływem terminu żaden ze wspólników listem poleconym nie zawiadomi pozostałego o chęci wystąpienia ze spółki. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Tyborowskim w Warszawie dnia 27 lutego 1932 r. za nr. 695.

R. H. B LIII 7541: „Eugenjusz Getter, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Eugenjusz-Sylwester Getter z Warszawy, jako jedyny zarządca zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy podpisując firmę pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach. Prokura Józefa Fenigsztajna ustala. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Tyborowskim w Warszawie dnia 29 lutego 1932 r. za nr. 709.

R. H. B LIII 7576: „Reflektolux”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Moszek-Lejb vel Maurycy Ludwik Warszawski z Warszawy, jako jedyny zarządca zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy podpisując firmę pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Jelniczym w Warszawie dnia 16 lutego 1932 r. za nr. 299.

R. H. B LIII 7647: „Deva”. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Zarządca Robert Walter zamieszkuje obecnie przy ul. Złotej 63.

R. H. B LIII 7651: „Restauracja-Kawaleria „Roma”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Leon Rogiński z Warszawy jako jedyny zarządca zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Jasińskim w Warszawie dnia 22 lutego 1932 r. za nr. 363.

R. H. B LIV 7693: „Laboratorium W. Kruszecki, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Zarządcami obecnie są: Władysław Kruszecki, Leopold Zybort obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie zobowiązania nie wyłączając hipotecznych i wekslowych kontrakty, umowy, pełnomocnictwa i prokury podpisują obaj zarządcy łącznie. Czeki, żyra, korespondencję, pokwitowania z odbioru korespondencji, przesyłek wartościowych i pieniężnych podpisuje jeden z zarządców. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Miszewskim w Warszawie dnia 22 lutego 1932 r. za nr. 944.

R. H. B LIV 7734: „Polska Drukarnia Przemysłowa, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Wacławowi Gołajewskiemu z Warszawy udzielono prokury z prawem podpisywania łącznie z jednym z zarządców.

R. H. B LIV 7787: „Warsztaty Elektrotechniki Radiowej i Samochodowej „W. E. R. S.”. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Trzecim zarządcą jest Bolesław Zajaczkowski z Warszawy. Wszelkie umowy, zobowiązania pieniężne, weksle, żyra na wekslach, czeki, pełnomocnictwa i prokury winny być podpisywane przez Stanisława Drawdzika łącznie z jednym z pozostałych zarządców. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Dembińskim w Warszawie dnia 18 lutego 1932 r. za nr. 164.

R. H. B LIV 7801: „S. O. R.” Syndykat Odlewni Radiatorów, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Kapitał zakładowy podwyższony został o zł. 1000 i wynosi obecnie zł. 11.000 podzielonych na 550 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Wpisano na mocy uchwały walnego zgromadzenia wspólników zeznanej przed notariuszem Hübnerem w Warszawie dnia 11 marca 1932 r. za nr. 399.

R. H. B LV 7845: „Centrala Spożywczo-Kolonjalna, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Siedziba spółki mieści się obecnie przy ul. Rymarskiej 14.

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Browary Huggera, S. A. Poznań

Zarząd zaprasza niniejszym na

WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w piątek dn. 30 września 1932 r. o godz. 11 ul. Półwiejska 25 (w browarze) z porządkiem obrad:

1) Zatwierdzenie bilansu i obrachunku za 1930/31 r., uchwała, dot. pokrycia strat, udzielenie absolutorjum; 2) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących; 3) Wolne wnioski akcjonariuszów, zgłoszone w terminie ustawowym.

W Walnym Zgromadzeniu mogą uczestniczyć akcjonariusze, którzy złożą w Spółce akcje lub kwity depozytowe w formie, prawem przepisanej.

III OGŁOSZENIE

Wolny Dom Składowy, S. A. w likwidacji w Krakowie, ul. Sławkowska 1. I

Uchwałą Walnego Zgromadzenia z dn. 31 maja 1932 r. przeszła Spółka w stan likwidacji.

Likwidacja Spółki została wpisana do rejestru handlowego dn. 18. czerwca 1932 r. L. wp. 35/16 Firm. 1078/32/B.II.77. Zawiadając o powyższym wzywa się wierzycieli Spółki, by po myśli art. 129 ustawy o spółkach akcyjnych, w ciągu roku od daty trzeciego ogłoszenia, zgłosili w siedzibie Spółki swe roszczenia, a to pod rygorem art. 139 ustawy o Spółkach akcyjnych.

L i k w i d a t o r

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Budowy Transmisji i Maszyn i Odlewni Żelaza J. JOHN w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów że w dn. 26 września 1932 r. o godz. 4 po poł., w lokalu firmy przy ul. Piotrkowskiej Nr. 217, odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wniosek grupy akcjonariuszów w celu: a) uzupełnienia statutu przez utworzenie Rady Nadzorczej, składającej się z 6 członków, b) wyboru członków Rady Nadzorczej, przyczem głosowanie odbyć się ma grupami w myśl art. 91 prawa o spółkach akcyjnych, c) zmniejszenia liczby członków Zarządu do dwóch i określenia funkcji poszczególnych członków Rady Nadzorczej, d) wyznaczenia wynagrodzenia dla poszczególnych członków Rady Nadzorczej;

2) Wniosek innych akcjonariuszów w celu: a) wyboru szóstego członka Zarządu na wakujące miejsce, b) wyboru instytucji kredytowych zagranicznych, których zaświadczenia o złożeniu akcji będą uznane za ważne w myśl § 42 statutu Spółki, c) upoważnienia Zarządu do wydania zobowiązania w imieniu Spółki drogą aktu notarialnego i ujawnienia tegoż aktu w dziale III wykazu hipotecznego nieruchomości łódzkich, położonych między ul. Piotrkowską a ul. Wólczańską, oznaczonych Nr Nr hip. 698, 699, 700, 701, 702 i 703, w sprawie usunięcia przez Spółkę na jej koszt i jej staraniem wszystkich budynków lub ich części, jakie w przyszłość zostaną wzniesione, nadbudowane lub w razie pożaru odbudowane na części nieruchomości łódzkich Spółki, oznaczonych Nr Nr hip. 698, 699, 700, 701, 702 i 703, jaka zostanie zajęta pod przebicie Alei Kościuszki przez powyższe nieruchomości na warunkach według uznania Zarządu, d) upoważnienia Zarządu do sprzedaży nieruchomości łódzkich za Nr Nr hip. 702, 703 i 703a, w całości lub części, na warunkach które uchwali Walne Zgromadzenie, do sporządzenia odnośnego aktu notarialnego i wniesienia go do hipoteki, e) wyznaczenia jednorazowej odprawy oraz renty dla b. długoletniego dyrektora zarządzającego.

Akcjonariusze, życzący sobie włączyć udział w Zebraniu, winni — w myśl § 42 statutu — złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje lub świadectwa depozytowe najpóźniej na 7 dni przed Zebraniem.

Zarząd firmy

Cukrownia we Wrześni, S. A.

zaprasza niniejszym PP. Akcjonariuszów na

WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w sobotę, dn. 24 września 1932 r., o godz. 16, w sali Hotelu „Pod Białym Orłem” we Wrześni, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie;
- 2) Przedłożenie sprawozdania i zamknięć rachunkowych na dz. 30 kwietnia 1932 r.;
- 3) Odczytanie sprawozdania Sp. Rew. „Powiernik”;
- 4) Zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat, oraz podział zysków za rok obrachunkowy 1931/32;
- 5) Udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 6) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących według okresu urzędowania;
- 7) Wolne głosy.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia zdeponować w biurze Zarządu akcje lub kwity depozytowe polskich instytucji bankowych, względnie polskich notariuszów.

Września, dn. 22 sierpnia 1932 r.

Z a r z ą d

St. Lutomski, Fr. Czapski, B. Demby

Cukrownia Chełmża, S. A.

Niniejszym zaprasza się PP. Akcjonariuszów, uprawnionych do głosowania na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

firmy „Cukrownia Chełmża, Spółka Akcyjna”, które odbędzie się we czwartek dn. 22 września 1932 r., o godz. 10 30 przed poł., w Hotelu Pomorskim w Chełmży z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu o przebiegu i stanie interesów oraz przedłożenie bilansu;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej, dotyczące bilansu, rachunku zysków i strat, oraz podziału czystego zysku;
- 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat oraz udzielenie pokwitowania Radzie Nadzorczej i Zarządowi;
- 5) Podział czystego zysku;
- 6) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej (§ 20 L. 6 statutu) w miejsce ustępujących PP: Działowski, Plehna, Mellina, Strübinga i Pacoszyńskiego;
- 7) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących PP: Jana Szczanieckiego, Reinholda Witte i Ewalda Kriesa;
- 8) Powzięcie uchwały w sprawie prawidłowo nadesłanych wniosków i zażeń stosownie do art. 54 i 57 Ustawy i § 19 Statutu Spółki, przyczem odnośne wnioski i zażenia powinny być zgłoszone na piśmie nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Cukrownia Chełmża, S. A.

Przewodniczący Rady Nadzorczej

(—) Kurt Feldtkeller

II OGŁOSZENIE

Zarząd Babino-Tomachowskiej Cukrowni, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że w dn. 30 września 1932 r. o godz. 5 popoł. odbędzie się w Warszawie, w biurze Zarządu przy ul. Chmielnej Nr. 32

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW z następującym porządkiem dziennym:

1) Zażądanie Zgromadzenia i wybór Przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie — po wysłuchaniu wniosków Komisji Rewizyjnej — sprawozdań Zarządu, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1931/32; 3) Powzięcie uchwał co do udzielenia Zarządowi absolutorjum oraz w sprawie podziału zysków za rok operacyjny 1931/32; 4) Zatwierdzenie budżetu na 1932/33 r. oraz upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów, do zabezpieczenia takowych hipoteczne oraz do przyjmowania solidarnych odpowiedzialności i wydania solidarnych gwarancji; 5) Wybór Dyrektora Zarządzającego oraz określenie jego kompetencji i wynagrodzenia; 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej na następny rok operacyjny i ustalenie wysokości ich wynagrodzenia; 7) Ewentualne wolne wnioski Akcjonariuszy.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym Walnym Zgromadzeniu, obowiazani są najpóźniej na dni 7 przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu Spółki, Warszawa, Chmielna 32, akcje swe lub świadectwa zastawowe albo depozytowe notariuszy lub instytucji kredytowych krajowych.

Sąd Grodzki w Gdyni

W tutejszym rejestrze handlowym oddział „B” pod Nr. 197 dn. 29 kwietnia 1932 r. wpisano spółkę akcyjną pod firmą: „ZAKŁADY PRZEMYSŁU TŁUSZCZOWEGO I OLEJARSKIEGO „UNION”, S. A.”

po angielsku: „UNION FAT & OIL WORKS LIMITED Z SIEDZIBĄ W GDYNI.

Przedmiotem przedsiębiorstwa jest wytwórczość i handel artykułami wchodzącymi w zakres przemysłu tłuszczowego i olejarskiego. Kapitał zakładowy spółki wynosi zł 7.000.000 i podzielony jest na 70.000 akcji po zł 100 nominalnej wartości każda, które są imienne. „Gdyniska Olejarnia, S. A.” wnosi do spółki aport obejmujący budynki, maszyny i inne przedmioty wedle stanu z dnia 1.VIII 1931 r. znajdujące się na jej terenach w porcie w Gdyni w zamian za 26.000 sztuk akcji. Zarząd stanowią: kupiec Jan Podraszko i kupiec Rudolf Kukula, obydwoj z Gdyni. Zarząd składa się z dwu osób wybranych przez Walne Zgromadzenie. Udzielono prokury Stefanowi Jakubowiczowi w Gdyni. Statut spółki akcyjnej został sporządzony w dniu 19 kwietnia 1932 r. Spółkę zastępują wedle statutu dwaj członkowie zarządu łącznie, lub jeden członek zarządu łącznie z prokurentem. Ogłoszenia obowiązkowe pochodzące od spółki będą zamieszczane w „Monitorze Polskim”, „Polsce Gospodarczej”, „Gazecie Morskiej” i „Kurjerze Warszawskim”. Założycielami spółki są: 1) Gdyniska Olejarnia, S. A. w Gdyni, 2) „Unilever N. V. Rotterdam”, 3) „Weil Hermanos Y Cia Soc. An. Exportacion de Cereales w Rotterdam” i Michał Frumkin z Londynu, którzy przejęli wszystkie akcje. Rada Nadzorcza składa się z Stanisława Lubomirskiego w Warszawie, Aleje Ujazdowskie, Emila Wielgońskiego w Warszawie, Nowy Zjazd 1, Wernera Schichta w Warszawie, Aleja Szucha 5, Dr. Lucio José F. Weil z Buenos Ayres i z Michała Frumkina z Londynu. W tutejszym Sądzie, Oddział Rejestrowy można przeglądać papiery załączone do zgłoszenia spółki.

Komisja Likwidacyjna

Polskiego Banku Reasekuracyjnego „Lechia”, S. A. w likwidacji

niniejszem zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 września 1932 r., o godz. 3, odbędzie się w kancelarii rejenta Siennickiego, ul. Kapucyńska 6.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Porządek dzienny: Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej, udzielenie absolutorjum tejże Komisji i uchwała o rozwiązaniu Spółki.

W braku przepisanej Statutem quorum powtórne Zgromadzenie z tym samym porządkiem dziennym, odbędzie się w tejże kancelarii dn. 20 października o godz. 3 po poł.

Zarząd Spółki Akcyjnej
Częstochowskie Zakłady Wyróbów Włókiennych „Stradom”
w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że
DYWIDENDA ZA 1931 R.

w wysokości zł 60 (sześćdziesiąt) od akcji, będzie wypłacana od dn. 20 września r. b. w Kasie Zarządu w Warszawie, ul. Moniuszki Nr. 2, w godzinach 11 — 1, za złożeniem akcji, które jednocześnie wymienione zostaną na nowe.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Cukrowni Kościańskiej, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 września 1932 r. o godz. 16, w Kościanie, w biurach Cukrowni, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Przedłożenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931/32 r.; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej 3) Dyskusja i przyjęcie sprawozdań, bilansu, rachunku zysków i strat, rozdział czystego zysku i udzielenie absolutorjum; 4) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących; 5) Zmiana statutu: w § 35 w zdaniu pierwszym po słowie „składa się” dodaje się wyraz „najmniej”. w § 45 skreśla się wyrazy „od 1 czerwca do 31 maja” natomiast wstawia się „od 1 lipca do 30 czerwca”. w § 51 skreśla się „400” natomiast wstawia się „500”; 6) Wolne wnioski.

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II Handlowy

dn. 18 marca 1932 r. L. cz. II. Firm. 495/32, B. I. 156

Do ts rejestru handlowego Oddział „B” przy firmie

Towarzystwo Ubezpieczeń Austrjacki „Feniks” w Wiedniu Filja w Krakowie

wpisano dodatkowo: Dzień wpisu: 18 marca 1932 r. Wykreśla się firmę z ts rejestru handlowego. Wpisano na podstawie podania z dn. 13 marca 1932 r. i potwierdzenia z rejestru Sądu Handlowego w Wiedniu z dn. 10 marca 1932 r.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Polska Żarówka Osram, S. A.

zawiadamia, że
ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, Pl. 3 Krzyży Nr. 8 w dn. 12 października 1932 r., o godz. 12 m. 30, z następującym porządkiem dziennym:

1) Otwarcie Zgromadzenia i Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki w 1931/32 r.; 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok sprawozdawczy 1931/32; 5) Uchwała w przedmiocie podziału zysku za 1931/32 r.; 6) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej z ich czynności w 1931/32 r.; 7) Ustalenie wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 8) Wybór 3 członków Rady stosownie do § 15 Statutu Spółki i 5 członków Komisji Rewizyjnej, zgodnie z § 17 Statutu Spółki; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu — zgodnie z § 59 ustawy o Spółkach Akcyjnych — w dni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć swoje akcje lub dowody ich posiadania w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, Pl. 3 Krzyży 8.

Ewentualne zgłoszenia przez PP. Akcjonariuszów dodatkowych spraw na porządek dzienny winno nastąpić nie później, niż do dn. 30 b. m. pod wskazanym wyżej adresem.

CUKROWNIA CHELMŻA, S. A.

zawiadamia się PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

firmy Cukrownia Chelmża, S. A., nie odbędzie się w dn. 22 września 1932 r., lecz w dn. 6 października 1932 r. w tym samym lokalu, z tym samym porządkiem dziennym.

Przewodniczący Rady Nadzorczej

(—) Kurt Feldtkeller

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

Przedziałnia Wełny Czesankowej Markus Kohn, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 1 października 1932 r., o godz. 5 po poł. w siedzibie Spółki w Łodzi przy ul. Łakowej Nr. 5 odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Inwestycje dla farbiarni;
- 3) Zmiana sposobu księgowości różnic kursowych w roku operacyjnym 1931.

PP. Akcjonariusze, którzy życzą sobie wziąć udział w Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć najpóźniej na 7 dni przed terminem tegoż posiadane przez nich akcje Zarządowi Spółki. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej.

II OGŁOSZENIE

ZARZĄD

Warszawskiego Towarzystwa „Motor“, S. A. Zakłady Chemiczno-Farmaceutyczne

Warszawa, ul. Marszałkowska Nr. 23

niżej podaje do wiadomości PP. akcjonariuszów, iż

NADZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE SPÓŁKI

odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej Nr. 23 dn. 23 września 1932 r. o godz. 19 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Uzupełniające wybory do Zarządu;
- 2) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w tem Zebraniu, obowiązani są złożyć w Zarządzie Spółki swoje akcje lub zaświadczenia — w myśl § 59 Prawa o Spółkach Akcyjnych z dn. 22/III 1928 r.

ZARZĄD

Spółki Akcyjnej Fabryk Metalowych pod firmą Norblin, B-cia Buch i T. Werner

ma zaszczyt podać do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 12 października 1932 r. o godz. 18, w siedzibie Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Żelaznej Nr. 51, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1931/32;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej za 1931/32 r.;
- 4) Określenie wynagrodzenia Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Upoważnienie Rady Nadzorczej do kupna, sprzedaży, jako też do obciążenia hipotecznego należących do Spółki nieruchomości, oraz zaakceptowanie dokonanego zapisu kaucji hipotecznej;
- 6) Wybór 3 członków Rady Nadzorczej i 5 członków Komisji Rewizyjnej w miejsce ustępujących;
- 7) Wnioski PP. Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zebraniu, winni do dn. 5 października 1932 r. złożyć swe akcje, bądź też odnośne dowody depozytowe lub zastawowe: w biurze Zarządu Spółki, w Banku Handlowym w Warszawie, ul. Traugutta 7/9, w Warszawskim Oddziale Banku Związku Spółek Zarobkowych, ul. Jasna 8, lub w Banku Dyskontowym Warszawskim, ul. Fredry 8.

Bilety wejścia wydawane będą w biurze Spółki na 3 dni przed terminem Walnego Zebrania.

Uchwałą Walnego Zgromadzenia z dn. 15 kwietnia 1932 r. firma

ARTIGRAPH — Zakłady Przemysłowe dla Wyrobu Reklam Artystycznych i Opakowań z Papieru i Blachy, S. A., w Krakowie, ul. Prądnicza 65

obniża kapitał zakładowy ze zł 1.750.000 na zł 700.000.

W myśl art. 122 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 22 marca 1928 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 39, poz. 383), wzywa się wierzycieli Spółki do zgłoszenia swoich pretensyj najdalej do dn. 17 grudnia 1932 r. Wierzycieli, którzy się nie zgłoszą, uważa się za zgadzających się na obniżenie kapitału akcyjnego Spółki.

Zarząd Zgierskiej Farbiarni i Apretury, S. A.

zawiadamia, że w dn. 24 września 1932 r., o godz. 15, w Zgierz, przy ul. Szczawińskiej 2, odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z porządkiem obrad:

- 1) Projekt utworzenia Rady Nadzorczej;
- 2) Rozpatrzenie złożonych wniosków, dotyczących składu osobowego Komisji Rewizyjnej;
- 3) Upoważnienie Zarządu do wydzierżawienia całego przedsiębiorstwa, należącego do Spółki Akcyjnej;
- 4) Pokrycie kosztów zwolania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia;
- 5) Zmniejszenie wynagrodzeń członków Zarządu za czas od I/I 1932 do 30/V 1932 r.;
- 6) Wnioski PP. Wutkego i Sułockiego.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział, winni na 7 dni przed Zgromadzeniem złożyć w biurze Zarządu w Zgierz, przy ul. Szczawińskiej 2, akcje lub zaświadczenia, zgodnie z art. 59 Prawa o spółkach akcyjnych.

Albertyńska Fabryka Papieru i Tektury, S. A.

powiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 15 października r. b. o godz. 16 w I terminie, a w razie niedojścia zebrania do skutku w tym samym dn. o godz. 17 w II terminie odbędzie się w Albertynie w biurze Zarządu Spółki

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie bilansu, oraz rachunku strat i zysków za 1931 r.;
- 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
- 4) Powzięcie uchwały co do bilansu i pokrycia straty;
- 5) Udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 6) Wybory uzupełniające do władz Spółki;
- 7) Powzięcie uchwał co do sposobu dalszego prowadzenia fabryki;
- 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek dzienny, przy zachowaniu terminu, wskazanego w art. 54 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 39, poz. 383).

Uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dn. 9 lipca 1932 r. niżej podpisana Spółka Akcyjna

**obniżyła swój Kapitał zakładowy zł 2.000.000
na zł 1.200.000**

zmieniając § 3 statutu:

„Kapitał zakładowy Spółki wynosi zł 2.000.000 i składa się z 20.000 sztuk akcji po zł 100, wystawionych na okaziciela”, na:

„Kapitał zakładowy Spółki wynosi zł 1.200.000 i składa się z 12.000 sztuk akcji po zł 100, wystawionych na okaziciela”,
i wzywa się wierzycieli do zgłoszenia swych roszczeń w ciągu roku od daty ostatniego ogłoszenia.

LLOYD BYDGOSKI, S. A.
w Bydgoszczy, ul. Grodzka 17/19

Zarząd Spółki Akcyjnej

Cukrowni i Rafinerji „Borowiczki“

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w dniu 29 września 1932 r. o godz. 17-ej odbędzie się w lokalu S. A. Cukrowni „Gosławice” w Warszawie przy ul. Zgoda Nr. 15

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za rok operacyjny 1931/32 oraz sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zawręczenie bilansu Spółki na dz. 30 czerwca 1932 r., udzielenie Zarządowi pokwitowania z czynności i podział zysków;
- 4) Podwyższenie kapitału zakładowego, a w związku z tem zmiana par. 6 Statutu, który zamiast brzmienia: „Kapitał zakładowy Spółki, określony początkowo na 600.000 rubli, wynosi obecnie 1.848.000 złotych, podzielonych na 8.400 akcji, po 220 złotych nominalnej wartości każda”, otrzyma brzmienie: „Kapitał zakładowy Spółki, określony początkowo na 600.000 rubli, wynosi obecnie 4.000.000 złotych, podzielonych na 8.000 akcji po 500 złotych nominalnej wartości każda”;
- 5) Zmiana par. par.: 4, 5, 15, 16, 17, 28, 38, 39, 40, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 53, 55, 57, 58, 59, 62, 64, 72 Statutu Spółki.

Par. 4. Zamiast słów „Osada Borowiczki, pow. Płockiego” wstawić: „m. st. Warszawa” wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 4 statutu: „Siedzibą Spółki jest m. st. Warszawa. Spółka ma prawo do działu w obrębie Państwa Polskiego i zagranicą, zakładając oddziały, biura, agentury”.

Par. 5. Zamiast słów „Przemysł i Handel” wstawić „Polska Gospodarcza”, wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 5 statutu: „Ogłoszenia przez Statut wymagane winny być pomieszczane w „Monitorze Polskim” w jednym z dzienników warszawskich, podług wyboru przez Walne Zgromadzenie akcjonariuszów, oraz w czasopiśmie „Polska Gospodarcza” w Warszawie”.

Par. 15. Zamiast słowa „Zarząd” wstawić „Rada Nadzorcza” i zamiast słów „Komisja Rewizyjna” wstawić słowo „Zarząd”, wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 15 statutu: „Władzami Spółki są: a) Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów, b) Rada Nadzorcza i c) Zarząd”.

Par. 16. Skreślić słowa „Warszawie lub” i dodać „lub w Cukrowni w Borowiczkach”, wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 16 statutu: „Walne Zgromadzenie akcjonariuszów jest naczelną władzą Spółki Akcyjnej. Walne Zgromadzenia są zwyczajne i nadzwyczajne. Zgromadzenie akcjonariuszów zwołuje Zarząd; powinny się one odbywać bądź w miejscu siedziby Spółki, bądź w Poznaniu, lub w Cukrowni w Borowiczkach”.

Par. 17. Zamiast słowa „czterech” wstawić „pięciu” wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 17 statutu: „Zwyczajne Walne Zgromadzenie powinno się odbyć corocznie w ciągu pięciu miesięcy po upływie roku obrotowego. Przedmiotem obrad Zgromadzenia zwyczajnego powinny być następujące sprawy: 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok ubiegły, 2) powzięcie uchwały o rozdziale zysków względnie pokryciu strat 3) kwitowanie władz Spółki z wykonywania przez nie obowiązków”.

Par. 28. Zamiast słów „Komisji Rewizyjnej” wstawić „Rady Nadzorczej”, wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 28 statutu: „Walne Zgromadzenie otwiera prezes Zarządu lub Rady Nadzorczej, albo ich zastępcy, poczem z pośród osób uprawnionych do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, wybiera się przewodniczącego. Przewodniczący Walnego Zgromadzenia niema prawa samodzielnie usuwać z pod obrad spraw, będących na porządku dziennym, ani też zmieniać tego porządku”.

Par. 38. Zamiast słów „w formie aktu rejentalnego” wstawić „przez notariusza”, wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 38 statutu: „Uchwały Walnego Zgromadzenia powinny być protokołowane przez notariusza, pod rygorem ich nieważności. W protokole stwierdzić należy prawidłowość zwołania Walnego Zgromadzenia, jego zdolność do powzięcia uchwały, ilość głosów oddanych na każdą uchwałę, jej treść i zgłoszenie sprzeciwu. Odpowiednie dowody i listę obecności

z podpisami uczestników Zgromadzenia dołącza się do protokołu”.

Par. 39. Zamiast słów „Komisji Rewizyjnej” wstawić „Radzie Nadzorczej”, wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 39 statutu: „Uchwała Walnego Zgromadzenia, powzięta wbrew prawu lub statutowi może być zaskarżona w drodze skargi, wytoczonej przeciwko Spółce o nieważnienie uchwały. Prawo do wytoczenia skargi służy: 1) Zarządowi Spółki, Radzie Nadzorczej, oraz poszczególnym ich członkom, 2) każdemu obecnemu na Walnym Zgromadzeniu akcjonariuszowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu, 3) akcjonariuszowi, bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w Zgromadzeniu, 4) innym akcjonariuszom, którzy nie byli obecni na Walnym Zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania Walnego Zgromadzenia, lub też uchwał w przedmiotach nieobjętych porządkiem dziennym. Skargę o nieważnienie należy wnieść w ciągu 30 dni, a w przypadku przewidzianym w punkcie 4-m w ciągu roku od daty powzięcia uchwały. Właściwy jest sąd okręgowy miejsca siedziby Spółki, powołany do orzekania w sprawach handlowych”.

Par. 40. Zamiast słów „Komisja Rewizyjna” wstawić „Radą Nadzorcza”, wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 40 statutu: „Jeżeli skargę wnosi Zarząd Spółki łącznie z Radą Nadzorcza, zastępstwo Spółki obejmuje kurator, wyznaczony przez sąd rejestrowy. Walne Zgromadzenie może jednak następnie wybrać pełnomocnika w miejsce kuratora”.

Par. 43. W ustępie pierwszym zamiast słów „Komisja Rewizyjna” wstawić „Rada Nadzorcza” i po słowie „składa się” wstawić „przynajmniej”, oraz po słowie „głosów” wstawić „Na wniosek akcjonariuszów, reprezentujących przynajmniej 1/5 część kapitału akcyjnego, wybór Rady Nadzorczej powinien być dokonany przez najbliższe Walne Zgromadzenie w drodze głosowania oddzielnymi grupami”. W ustępie drugim zamiast słów „akcjonariusze, posiadający przynajmniej jedną piątą głosów, reprezentowanych na Walnym Zgromadzeniu, mogą żądać, aby wybór Komisji Rewizyjnej odbył się grupami i w tym celu utworzyć”, wstawić: „Osoby, reprezentujące na Walnym Zgromadzeniu taką część akcji, jaka przypada z podziału ogólnej ilości reprezentowanych akcji przez liczbę członków Rady, mogą utworzyć” oraz zamiast słowa „Komisji” wstawić „Rady”. W trzecim ustępie zamiast słowa: „Komisji Rewizyjnej” wstawić „Rady Nadzorczej” — wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 43 statutu: „Rada Nadzorcza składa się z przynajmniej pięciu członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie zwykłą większością oddanych głosów. Na wniosek akcjonariuszów, reprezentujących przynajmniej 1/5 kapitału akcyjnego wybór Rady Nadzorczej powinien być dokonany przez najbliższe Walne Zgromadzenie w drodze głosowania oddzielnymi grupami. Osoby reprezentujące na Walnym Zgromadzeniu taką część akcji, jaka przypada z podziału ogólnej ilości reprezentowanych akcji przez liczbę członków Rady, mogą utworzyć oddzielne grupy, celem wyboru jednego członka Rady, nie biorąc już udziału w wyborze pozostałych członków. Poszczególne grupy mniejszości mogą łączyć się, celem dokonania wspólnego wyboru. W przypadku żądania wyborów oddzielnymi grupami, mandaty wszystkich członków Rady Nadzorczej, niezależnie od czasu, na jaki zostali wybrani, wygasają przedterminowo na tem Zgromadzeniu które ma dokonać wyboru grupami”.

Par. 44. Zamiast słów „Komisji Rewizyjnej” wstawić „Rady Nadzorczej”, wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 44 statutu: „Członkowie Zarządu, likwidatorowie i pracownicy Spółki nie mogą być równocześnie członkami Rady Nadzorczej”.

Par. 45. Zamiast słów: „Członkowie Komisji Rewizyjnej, wybierani będą na lat 3, przyczem corocznie ustępuje 1/3 część członków, najpierw przez losowanie, następnie zaś według starszeństwa objęcia urzędu”, wstawić „Członkowie pierwszej Rady Nadzorczej mogą być wybrani najwyżej na jeden rok, następnym Rad Nadzorczych najwyżej na lat trzy”, wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 45 statutu: „Członkowie pierwszej Rady Nadzorczej mogą być wybrani najwyżej na jeden rok, następnym Rad Nadzorczych najwyżej na lat trzy. Mandaty członków gasną na tem Zgromadzeniu, które zatwierdzi sprawozdanie, bilans oraz rachunek strat i zysków za ostatni rok ich urzędowania. Ustępujący członkowie mogą być ponownie wybierani”.

Par. 46. Zamiast dotychczasowego brzmienia „Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy badanie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły, wniosków Zarządu o podziale zysków, względnie o pokryciu strat. Dla wykonania powyższych czynności Komisja Rewizyjna może wglądać

dać w każdy dział gospodarki Spółki, żądać od Zarządu i pracowników Spółki sprawozdań i wyjaśnień, przeprowadzać rewizję majątku, tudzież przeglądać księgi i dokumenty. Komisja Rewizyjna powinna z wyników swego badania złożyć Walnemu Zgromadzeniu szczegółowe piśmienne sprawozdanie. Komisja Rewizyjna ma prawo zwoływania Walnych Zgromadzeń, jeżeli Zarząd w przeciągu dni 14 nie uczyni zadość jej żądaniu", proponuje się następujące brzmienie par. 46 statutu: „Rada Nadzorcza obowiązana jest wykonywać stały nadzór nad gospodarstwem Spółki we wszystkich gałęzach przedsiębiorstwa. Do szczególnych obowiązków Rady Nadzorczej należą badania sprawozdań, bilansu oraz rachunku zysków i strat tak co do zgodności z księgami, dokumentami, jak i stanem faktycznym, oraz wniosków o podział zysków, względnie pokryciu strat. Dla wykonania powyższych czynności może Rada Nadzorcza wglądać w każdy dział gospodarki Spółki, żądać od Zarządu i pracowników Spółki sprawozdań i wyjaśnień, przeprowadzać rewizję majątku tudzież przeglądać księgi i dokumenty. Do kompetencji Rady Nadzorczej należy ponadto: 1) zastępowanie Spółki w sprawach przeciwko członkom Zarządu, tudzież przy zawieraniu umów pomiędzy Spółką, a członkiem Zarządu, jeżeli Walne Zgromadzenie nie ustanowi innych zastępców, 2) zawieszanie z ważnych powodów w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu, 3) delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, niemożących sprawować swoich czynności, 4) zwoływanie Walnego Zgromadzenia, ilekroć uzna to za wskazane, lub też jeżeli Zarząd nie zwoła tegoż w przypadkach, ustalonych w niniejszym statucie. W razie zawieszenia w czynnościach lub stałej niemożności sprawowania czynności przez członków Zarządu, Rada Nadzorcza powinna niezwłocznie przedsięwziąć odpowiednie kroki celem uzupełnienia składu Zarządu”.

Par. 47. Zamiast dotychczasowego brzmienia „Komisja Rewizyjna wykonywa czynności swe zbiorowo, może jednak delegować członków do indywidualnego wykonywania poszczególnych czynności nadzorczych” proponuje się następujące brzmienie par. 47 statutu: „Rada Nadzorcza wykonywa czynności swe zbiorowo, może jednak delegować członków do indywidualnego wykonywania poszczególnych czynności nadzorczych. Jeżeli Rada Nadzorcza została wybrana przez głosowanie grupami, każda grupa wybranych ma prawo delegować jednego członka do stałego indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych. Członkowie ci mają prawo uczestniczenia w posiedzeniach Zarządu z głosem doradczym. Zarząd obowiązany jest zawiadamiać ich zawczasu o każdym posiedzeniu. Do członków takich stosuje się zakaz konkurencyjny, odpowiednio do par. 57 statutu. Członkowie Rady Nadzorczej, delegowani do stałego indywidualnego wykonywania nadzoru otrzymują wynagrodzenie osobno, którego wysokość ustali Walne Zgromadzenie”.

Par. 48. Dwukrotnie zamiast słów „Komisji Rewizyjnej” wstawić słowa „Rady Nadzorczej” wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 48 statutu: „Uchwały Rady Nadzorczej są prawomocne, jeżeli wszyscy członkowie zostali zaproszeni pismami, rozesłanymi przynajmniej na trzy dni przed terminem posiedzenia i zawierającym porządek dzienny, a uchwały zapadły większością głosów obecnych. Do protokołu Rady Nadzorczej stosują się odpowiednie przepisy o protokołach Zarządu (par. 56 statutu)”.

Par. 53. Po słowie „prokurentem” wstawić „względnie dyrektor zarządzający z pośród członków Zarządu, specjalnie do tych czynności przez Zarząd upoważniony”, wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 53 statutu: „Wszelką korespondencję w imieniu Spółki podpisują jeden członek Zarządu. Weksle, pełnomocnictwa, umowy, kontrakty, akty hipoteczne i notarialne, czeki tudzież żądania zwrotu sum od instytucji kredytowych, podpisuje dwóch członków Zarządu lub jeden członek Zarządu łącznie z prokurentem, względnie dyrektor zarządzający z pośród członków Zarządu, specjalnie do tych czynności przez Zarząd upoważniony. Do odbierania z poczty posyłek i dokumentów dostateczny jest podpis jednego członka Zarządu lub prokurenta”.

Par. 55. Zamiast słów „Walnego Zgromadzenia” umieścić „Rady Nadzorczej”, wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 55 statutu: „Do bezpośredniego zarządzania interesami Spółki lub poszczególnych oddziałów Zarząd, z zgodą Rady Nadzorczej mianuje z grona członków Zarządu lub z poza niego jednego lub więcej dyrektorów zarządzających i określa ich kompetencje”.

Par. 57. Zamiast słów „Walnego Zgromadzenia” wstawić „Rady Nadzorczej” wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 57 statutu: „Członkowie Zarządu Spółki nie mogą bez zezwolenia Rady Nadzorczej zajmować się interesami

konkurencyjnego przedsiębiorstwa, ani też uczestniczyć w jego władzach”.

Par. 58. Zamiast słów „Walne Zgromadzenie” wstawić „Radę Nadzorczą” wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 58 statutu: „W razie sprzeczności interesów Spółki z osobistymi interesami członka Zarządu, jego małżonki, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia, powinien członek Zarządu wstrzymać się od udziału w rozstrzygnięciu takich spraw i żądać zaznaczenia tego w protokole. Umowy między Spółką, a członkami Zarządu zawierają specjaliści pełnomocnicy, wybrani przez Radę Nadzorczą”.

Par. 59. Zamiast słów „Komisji Rewizyjnej” wstawić „Rady Nadzorczej” wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 59 statutu: „Członkowie Zarządu powinni na żądanie Rady Nadzorczej uczestniczyć w jej posiedzeniach bez prawa stanowczego głosu”.

Par. 62. Zamiast słowa „dwuch” wstawić „trzech”, wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 62 statutu: „Zarząd Spółki obowiązany jest w ciągu trzech miesięcy od upływu roku obrotowego sporządzić i złożyć władzom nadzorczym do badania bilans na ostatni dzień roku obrotowego (dzień bilansowy), rachunek zysków i strat, oraz dokładne piśmienne sprawozdanie z działalności Spółki za rok ubiegły. Odmowa podpisów członków Zarządu na rachunkach i sprawozdaniach winna być umotywowana”.

Par. 64. Zamiast słów „Komisji Rewizyjnej” wstawić „Rady Nadzorczej”, wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 64 statutu: „Odpisy sprawozdania Zarządu łącznie z bilansem i rachunkiem zysków i strat wraz z odpisem sprawozdania Rady Nadzorczej tudzież opinii biegłych rewidentów, będą wydawane akcjonariuszom na ich żądanie w ciągu dni czterech przed Walnym Zgromadzeniem”.

Par. 72. Zamiast słów „Komisji Rewizyjnej” wstawić „Rady Nadzorczej”, wobec czego proponuje się następujące brzmienie par. 72 statutu: „Wynagrodzenie Członków Zarządu i Rady Nadzorczej w postaci udziałów w zyskach Spółki może uchwalić tylko Walne Zgromadzenie po dokonaniu ustawowych i statutowych odpisów i wyznaczeniu „dyw denty”.

- 6) Wybory do Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 7) Zatwierdzenie budżetu i planu działania na rok operacyjny 1932/33, udzielenie Zarządowi prawa kredytowania się i przekroczenia budżetu o 20% oraz przenoszenia z jednej pozycji na drugą;
- 8) Określenie wynagrodzenia członków Rady i Zarządu;
- 9) Wolne wnioski P.P. Akcjonariuszów.

P.P. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje, względnie świadectwa depozytowe przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w Biurze Cukrowni „Borowicki”, Warszawa, Warecka 9 m. 16, z zachowaniem przepisów art. 59 Prawa o Spółkach Akcyjnych.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Cukrowni i Rafinerji „Milejów”

niniejszem zawiadamia P.P. Akcjonariuszów, że w dn. 11 października 1932 r., o godz. 16, w sali Klubu Obywatelskiego w Lublinie, Krakowskie Przedmieście 43, odbędzie się DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawdzenie listy obecności i ustalenie prawomocności Zgromadzenia;
- 2) Zagajenie Zgromadzenia przez Przewodniczącego Zarządu;
- 3) Wybór Przewodniczącego i dwóch asesorów Zgromadzenia;
- 4) Sprawozdanie Dyrektora Zarządzającego;
- 5) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 6) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1931/32;
- 7) Pokwitowanie władz Spółki z wykonania czynności za rok operacyjny 1931/32;
- 8) Rozpatrzenie projektu budżetu na rok operacyjny 1932/33 i udzielenie Zarządowi prawa do kredytowania się w wysokości budżetu, a w razie koniecznej potrzeby — przekroczenia budżetu;
- 9) Wybory — zgodnie z § 35 statutu — 2 członków Zarządu na miejsce ustępujących P. Józefa Dreckiego i P. Alojzego Kuczyńskiego;
- 10) Wybory Komisji Rewizyjnej — zgodnie z § 47 statutu;
- 11) Wolne wnioski, o ile będą zgłoszone na piśmie nie później, jak na dwa tygodnie przed Walnym Zgromadzeniem, zgodnie z § 14 statutu.

Spółka Akcyjna
Cukrowni i Rafinerji Milejów

Zarząd Pierwszej Krajow. Fabr. Manometrów, Termometrów i Przyrządów
Laborat. Henryk Neuman, S. A.

zaprasza PP. Akcjonariuszów, na godz. 17 dn. 29 września r. b. do lokalu Zarządu, Włocławek, Kaliska 21, na

WALNE ZGROMADZENIE

z porządkiem obrad, zamieszczonym w „Monitorze Polskim” Nr. 190 z 20/VIII 1932 r.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przemysł i Handel Elektrotechniczny „Woltar” w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 12 października r. b. o godz. 5 p. p. odbędzie się w lokalu Spółki przy ul. Królewskiej 27

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r.; 2) Wynagrodzenie członków Zarządu; 3) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, życzący wziąć udział w zebraniu, winni złożyć akcje lub kwity depozytowe na 7 dni przed zebraniem w Zarządzie Spółki.

Woropajewskie Zakłady Przemysłowe, S. A.

W WILNIE

zaprasza niniejszem PP. Akcjonariuszy, na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE SPÓŁKI

które odbędzie się w Wilnie, w lokalu przy ul. Wileńskiej 16, w dn. 10 października 1932 r. o godz. 19, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego zebrania; 2) Sprawozdanie i bilans, oraz rachunek zysków i strat za ubiegły rok administracyjny; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat, oraz udzielenie absolutorjum Zarządowi; 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej i członków Zarządu; 5) Powiększenie kapitału Spółki, w związku z pokryciem strat; 6) Wolne wnioski.

II OGŁOSZENIE

Towarzystwo Drogi Żelaznej Fabryczno-Łódzkiej

Rada Zarządzająca ogłasza, że

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z powodu niedostatecznej liczby zapisów, nie mogło się odbyć w wyznaczonym dn. 25 sierpnia 1932 r. i odbędzie się w drugim terminie 30 września 1932 r., o godz. 12, w siedzibie Zarządu, Warszawa, Królewska 35, bez względu na liczbę obecnych i na ilość złożonych akcji.

Porządek dzienny: Uchwała w sprawie likwidacji Towarzystwa, ustalenie liczby i wybór likwidatorów, określenie ich kompetencji oraz wynagrodzenia. Wybór Komisji Rewizyjnej. Wnioski akcjonariuszów.

Akcje lub dowody złożenia, dające prawo udziału w Zgromadzeniu, przyjmuje do 16 września 1932 r. Zarząd Towarzystwa i Banque de Bruxelles, Bruksela.

DECYDUJĄC SIĘ NA
PODRÓŻ, RZUĆ OKIEM
NA INFORMACJE O KO-
MUNIKACJI LOTNICZEJ

SAMOLOTY KURSUJĄ CODZIENNIE.

Cukrownia Unisław, S. A. w Unisławiu

Bilans na dz. 30 czerwca 1932 r.

AKTYWA

R-k gruntów zł 68.000'00; R-k budynków fabrycznych zł 615.941'07; R-k budynków mieszkalnych zł 100.000'00; R-k maszyn i utensylii zł 1.686.469'19; R-k bocznic zł 62.283'89; R-k zbiorników zł 1'00; R-k dróg zł 1'00; R-k studzien zł 37.716'85; R-k ruchomości zł 6.740'00; R-k koni zł 1.175'00; R-k bieżący zł 814.430'82; Zapasy zł 2.156.929'41; R-k kasy zł 2.812'02; **Razem zł 5.552.500'25.**

Udzielone gwarancje zł 50.000'00.

PASYWA

R-k kapitału akcyjnego zł 787.600'00; R-k funduszu rezerwowego zł 152.710'96; R-k funduszu amortyzacyjnego zł 1.149.442'11; R-k akceptów zł 1.096.907'49; R-k kredytów zł 617.683'77; R-k bieżący zł 1.656.891'63; R-k zysków i strat czysty zysk za 1931/32 r. zł 91.264'29; **Razem zł 5.552.500'25.**

Weksle depozytowe zł 50.000'00.

Rachunek zysków i strat

WINIEN

Amortyzacje zł 206.025'13; Saldo, czysty zysk zł 91.264'29; **Razem zł 297.289'42.**

MA

Zysk brutto zł 297.289'42; **Razem zł 297.289'42.**

Unisław, dn. 1 lipca 1932 r.

Zarząd: *Fr. Kauffmann, hr. L. Alvensleben, H. Hoffman, J. Ślaski, Inż. techn. E. Franke*

Rada Nadzorcza: *J. Szłosowski, Wł. hr. Pułowski, G. Fiedler, J. Czajkowski, E. Kauffmann*

Zgodność powyższego bilansu i rachunku zysków i strat, zestawionego z prawidłowo prowadzonych ksiąg handlowych, przemennie badanych, niniejszem potwierdzam.

Unisław, dn. 9 sierpnia 1932 r.

Stanisław Tyrchan, zaprzysiężony rewizor ksiąg

Kolej Lokalna Siersza—Trzebinia—Skawce

Bilans z dn. 31 marca 1932 r.

STAN CZYNNY		zł
Wartość kolei	8,118.475'00	
Gotówka	240.434'92	
Dłużnicy	985.515'40	
	9,344.425'32	

STAN BIERNY		zł
Kapitał akcyjny	5,199.840'00	
Pożyczki	1,179.436'36	
Fundusze rezerwowe	2,096.427'59	
Wierzyciele	189.948'72	
Zysk za 1931/32 r.	678.772'65	
	9,344.425'32	

Rachunek zysków i strat za 1931/32 r.

		zł
Wydatki eksploatacyjne	718.630'52	
Koszty Zarządu Spółki	32.941'86	
Raty umorzenia i oprocentowania pożyczki pierwszeństwa	65.427'36	
Zysk za 1931/32 r.	678.772'65	
	2,495.772'39	
		zł
Dochody eksploatacyjne	2,460.690'86	
Przeniesienie z 1930/31 r.	1.084'64	
Procenty z lokacji	22.413'30	
Zwrócony dodatek administracyjny od pożyczki pierwszeństwa	11.583'59	
	2,495.772'39	

Sp. Akc. DOM KSIĄŻKI POLSKIEJ
Hurtownia dla Księgarzy i Wydawców w Warszawie

Bilans zamknięcia na dz. 31 marca 1932 r.

AKTYWA. — Kasa i banki zł 3.305'44; Papiery publiczne zł 2.600'77; Zaliczenia poczt. zł 1.235'53; Weksle zł 280.866'69; Ruchom. i samochody zł 49.962'40; Towary własne zł 740.670'00; Dłużnicy zł 238.231'57; Towary komisowe 2.954.436'68; Straty zł 12.491'70; Razem zł 4.283.800'78.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 250 000'00; Kapitał zasobowy zł 50.000'00; Kapitał amortyzacyjny zł 24.044'18; Wierzyciele i banki zł 345.066'00; Akcepty zł 295.371'82; Weksle w redyskoncie zł 258.031'59; Niepodniesiona dywidenda zł 2.569'00; Różni za towary komisowe zł 3.055.518'19; Sumy przechodnie zł 3.200'00; Razem zł 4.283.800'78.

Rachunek strat i zysków

za okres od 1 kwietnia 1931 r. do 31 marca 1932 r.

WINIEN. — Koszty handlowe zł 318.910'02; Podatki i świadczenia socjalne zł 74.552'52; Straty na dłużnikach zł 12.689'01; Razem zł 406.151'55.

MA. — Spisana dywidenda za 1926/27 r. zł 501'50; Zysk na towarach zł 393.158'35; Straty zł 12.491'70; Razem zł 406.151'55

„GAZOLINA“, S. A.

Bilans z dn. 31 grudnia 1931 r.

zatwierdzony przez Walne Zgromadz. w dn. 3 września 1932 r.

STAN CZYNNY

Gotówka zł 33.690'97; Dłużnicy zł 1,675.831'08; Udziały w obcych przedsiębiorstwach zł 365.459'20; Nieruchomości zł 715.700'00; Ruchomości zł 179.680'00; Materiały zł 50.844'58; Budowy zł 30.770'59; Rymesy 626.136'28; Rurociągi zł 2.326.500'00; Kopalnie zł 779.158'00; Fabryki zł 265.641'00; Rafineria zł 194.000'00; Zapasy zł 23.313'20; Razem zł 7,266.724'90.

STAN BIERNY

Kapitał akcyjny zł 3,000.000'00; Fundusz rezerw. zł 317.109'85; Dywidendy zł 492.164'00; Wierzyciele zł 2,322.167'61; Akcepta zł 181.746'61; Weksle w reeskoncie zł 619.729'41; Zysk zł 333.807'42; Razem zł 7,266.724'90.

Rachunek strat i zysków

STRATY

Administracja zł 647.936'40; Ruch zł 3,032.633'91; Podatek zł 424.176'57; Koszty handl. zł 58.562'51; Odsetki zł 182.136'31; Odpisy zł 430.743'06; Amortyzacja zł 745.025'74; Zysk zł 333.807'42; Razem zł 5,855.021'92.

ZYSKI

Gaz zł 2,765.032'32; Gazolina zł 3,017.516'89; Ropa zł 49.938'99; Różne zł 22.533'72; Razem zł 5,855.021'92.

Borysław, dn. 31 grudnia 1931 r.

Prenumerując

„Lot Polski”

popieracie L. O. P. P.

Prenumerata roczna zł 12 — P. K. O. 7.860

Warszawa — Długa 50

GOSPODARKA NARODOWA

NIEZALEŻNY DWUTYGODNIK GOSPODARCZY

— Drugi rok
wydawnictwa

— Redakcja
i Administracja:

Warszawa,
Chmielna 23 m. 5

Prenumerata
kwartalna zł 4'50

— Zeszyt
pojedynczy gr 90

— Komitet Redakcyjny:

Kazimierz Sokołowski (redaktor),
Aleksander K. Ivànka, Bohdan
Łączkowski, Tadeusz Łychowski
i Józef Poniatowski

— Do nabycia w większych
księgarniach i Administracji pisma

TYGODNIK HANDLOWY

niezbędny jest dla
przemysłowców
i hurtowników,

o ile chcą oni

dotrzeć do kupców
lub znać stan handlu

Numery okazowe na żądanie wysyła
ADMINISTRACJA „TYGODNIKA HANDLOWEGO”
Warszawa, ul. Szkolna 10, tel. 692-86

BIBLIOTEKA EKONOMICZNA

TYGODNIKA

„POLSKA GOSPODARCZA”

DAWNIEJ

„PRZEMYSŁ i HANDEL”

	z		z
1 — 18) bez serji — wyczerpane.		42) Tom XXIV — <i>Stefan Konopski</i> . — Ochrona celna w poszczególnych państwach w świetle badań międzynarodowych (wyczerp.)	1'00
19) Tom I — <i>J. Kulikowski</i> . — Bankowość polska i problem jej sanacji, 1926 (wyczerp.)	1'20	43) „ XXV — <i>Henryk Romanowski</i> . — Obrót bezgotówkowy (wyczerpane)	1'00
20) „ II — <i>Dr. J. Podkomorski</i> . — O właściwej formie monopolu spirytusowego w Polsce, 1926	0'70	44) „ XXVI — <i>Karol Bajer</i> . — Zarys uprzemysłowienia Woj. Łódzkiego ze specjalnem uwzględnieniem przemysłu włókienniczego	1'50
21) „ III — <i>Dr. F. Młynarski</i> . — Międzynarodowe znaczenie spadku złotego, 1926	1'50	45) „ XXVII — <i>Dr. Stanisław Wachowiak</i> . — Targi i wystawy w Polsce	1'00
22) „ IV — <i>St. Pszczółkowski</i> . — Stabilizacja kursu złotego, 1926 (wyczerp.)	1'20	46) „ XXVIII — <i>Jan Miklaszewski</i> . — Ogólny rzut oka na rozwój produkcji leśnej i obrotu drzewnego Polski współczesnej	2'50
23) „ V — <i>Inż. Cz. Klarner</i> . — Dorobek czterech miesięcy (dwie mowy program.), 1926	1'00	47) „ XXIX — <i>Inż. Czesław Klarner</i> . — Zagadnienie mieszkaniowe w niepodległej Polsce	2'00
24) „ VI — <i>Dr. L. Barański</i> . — Uwagi nad obiegiem pieniężnym w Polsce w latach 1924—1926, 1926	1'50	48) „ XXX — <i>Inż. Jędrzej Moraczewski</i> . — Roboty publiczne	0'80
25) „ VII — <i>F. Prochaska</i> . — Klauzula największego uprzywilejowania (wyczerp.)	1'50	49) „ XXXI — <i>Władysław Gieysztor</i> . — Przedsiębiorstwa państwowe	1'00
26) „ VIII — <i>A. Siebeneichen</i> . — Rozwój czy upadek portu gdańskiego (wyczerp.)	1'20	50) „ XXXII — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Wojna w życiu gospodarczem Polski	1'00
27) „ IX — <i>J. Gieysztor</i> . — Tranzyt jako problem międzynarodowy	1'00	51) „ XXXIII — <i>Dr. Marcin Szarski</i> . — Bankowość polska (wyczerp.)	1'50
28) „ X — <i>Gustaw Taube jr.</i> — Komercjalizacja Warszawy	1'50	52) „ XXXIV — <i>Inż. Dr. Stanisław Olszewski</i> . — Fosforyty polskie i ich znaczenie gospodarcze	1'00
29) „ X — <i>Wincenty Jastrzębski</i> . — Zadania i metody pracy Komisji Ankietowej (wyczerp.)	1'00	53) „ XXXV — <i>Prof. Dr. Witold Staniewicz</i> . — Uwagi o reformie stosunków rolnych w Polsce	1'50
30) „ XII — <i>Stanisław Pszczółkowski</i> . — Kredyty zagraniczne i ich rola w polskiej polityce kredytowej	2'50	54) „ XXXVI — <i>Janusz Butler</i> . — Konkurencja portów bałtyckich w świetle współzawodnictwa kolei polskich i niemieckich	1'50
31) „ XIII — <i>Z. R. Gawroński</i> . — Zwalczanie trustów w Stanach Zjednoczonych	2'00	55) „ XXXVII — <i>Adolf Peretz</i> . — Od kartelu do koncernu	3'00
32) „ XIV — <i>S. Fr. Królikowski</i> . — W sprawie metody obliczania stawek celnych (wyczerp.)	1'50	56) „ XXXVIII — <i>J. Mieszalski</i> . — Wpływ wzrostu budżetów na obciążenie dochodu społecznego zagranicą i w Polsce	1'50
33) „ XV — <i>St. Starzyński</i> . — Położenie klasy robotniczej po przewrocie majowym	1'20	57) „ XXXIX — <i>Feliks Młynarski</i> . — Reforma waluty dewizowo-złotowej	1'50
34) „ XVI — <i>J. Kulikowski</i> . — Rozbudowa miast i jej finansowanie	2'00	58) „ XL — <i>Dr. Henryk Gruber</i> . — Stan kwestji mieszkaniowej w Polsce	1'00
35) „ XVI — <i>S. Szwalbe</i> . — Polityka państwa w zakresie obrotu żytem (wyczerpane)	2'00	59) „ XLI — <i>Stanisław Sasorski</i> . — Podstawy rewizji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnem	1'50
36) „ XVII — <i>S. Starzyński</i> . — Stan Finansowy Polski w roku 1927	2'00	60) „ XLII — <i>Tadeusz Woynowski</i> . — Kształtowanie się cen chleba w Polsce	2'00
37) „ XIX — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Kapitał zagraniczny w przemyśle polskim (wyczerp.)	2'00	61) bez serji — <i>Stefan Starzyński</i> . — Rola Państwa w życiu gospodarczem	1'00
38) „ XX — <i>Henryk Rozenberg</i> . — Polityka Państwa w dziedzinie zaopatrzenia ludności w chleb (wyczerpane)	1'50	62) „ „ — <i>Stefan Starzyński</i> . — Życie gospodarcze a ustrój państwa	1'50
39) „ XXI — <i>Zygmunt Karpiński</i> . — Waluta złota i pozłacana	1'50		
40) „ XXII — <i>Jerzy Lubowicki</i> . — Zasady reformy podatkowej	3'00		
41) „ XXIII — <i>Marjan Turski</i> . — Problem aktywizacji bilansu handlowego	3'00		

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH ORAZ BEZPOŚREDNIO W ADMINISTRACJI TYG. „POLSKA GOSPODARCZA” — WARSZAWA, ELEKTORALNA 2, POK. 26

„POLMIN”

PAŃSTWOWA FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
SIEDZIBA DYREKCJI: LWÓW, ULICA SZPITALNA Nr. 1

TELEFONY: 2-48, 3-28, 39-20, 39-21

FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
W DROHOBYCZU — TELEFON 105

REPREZENTACJA W WARSZAWIE
ul. Szkolna 2; telefony: 70-84, 114-75, 512-33 i 177-8

Reprezentacja w Gdańsku — Polish Petroleum Company — Krebsmarkt 7 — 8
Przedstawicielstwa zagraniczne we wszystkich stołecznych miastach Europy

POLECA ZNANE ZE SWEJ PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI

OLEJE I SMARY SAMOCHODOWE

Polmin AS, Polmin AL, Polmin AZ, Polmin AF, Polmin AP, Polmin AD i Polmin AT

OLEJE CYLINDROWE, ODPOWIEDNIE DO
WSZYSTKICH WARUNKÓW PRACY. WYSOKOGA-
TUNKOWE OLEJE ŁOŻYSKOWE. OLEJE DO
SILNIKÓW SPALINOWYCH, DO KOMPRESORÓW PO-
WIETRZNYCH I KOMPRESORÓW CHŁODNICZYCH.
OLEJE TURBINOWE i TRANSFORMATORO-
WE. OLEJE WIERTNICZE. TŁUSZCZE MA-
SZYNOWE. SMARY DO LIN I KÓŁ ZĘBATYCH.
SMARY DO WÓZKÓW KOPALNIANYCH I OLEJE
OSIOWE. — PARAFINĘ, ŚWIECE, WAZE-
LINĘ TECHNICZNĄ. — BENZYNY: EKSTRAKCYJ-
NĄ, LOTNICZĄ, SAMOCHODOWĄ I MOTOROWĄ. —
NAFTĘ: RAFINOWANĄ I SILNOPŁOMIENNĄ. OLE-
JE GAZOWE. ASFALTY BEZPARAFINOWE I PARA-
FINOWE. SULFOKWASY, KWASY NAFTENOWE.

ODDZIAŁY W KRAJU:

BIAŁYSTOK, ul. Warszawska 7, tel. 10-34
KRAKÓW, ul. Szczepańska 9, tel. 15-82
LUBLIN, ul. Krak. Przedm. 46, tel. 10-74
LWÓW, ul. Szpitalna 1, tel. 3-23
ŁÓDŹ, ul. Piotrkowska 152, tel. 6-27,

WARSZAWA, ul. Szkolna 2, tel. 714-75
POZNAŃ, ul. św. Marcina 18, tel. 35-36
SOSNOWIEC, ul. Naftowa 4, tel. 2-08
TORUŃ, ul. Mostowa 17, tel. 3-99
WILNO, ul. Jagiellońska 8, tel. 1-72

SKŁADY WŁASNE I KOMISOWE:

BIAŁYSTOK, BIELSK PODLASKI, BIŁGORAJ, BĘDZIN, BRODY, BYDGOSZCZ, CHELM, DOLINA, DRO-
HOBYCZ, GARWOLIN, GDYNIA, GRUDZIĄDZ, JAROSŁAW, KALISZ, KIELCE, KOŃSKI, KOŁOMYJA,
KOWEL, KRAKÓW, KRASNOSTAW, LIDA, LUBLIN, LUBARTÓW, LWÓW, ŁĘCZYCA, ŁOMŻA, ŁÓDŹ,
MIĘDZYRZEC PODLASKI, NOWOGRÓDEK, OPOCZNO, OSTROWIEC, OSTRÓW, PABJANICE, RADOM,
RADZYŃ, RÓWNE, RYKI, SANDOMIERZ, SAMBOR, SIEMIATYCZE, SIEDLCE, SKIERNIEWICE, SOBOLEW,
SOSNOWIEC, STANISŁAWÓW, STRYJ, TOMASZÓW MAZ., TORUŃ, TARNOPOL, WARSZAWA, WILNO,
WIELUŃ, WIERZBNIK, WÓLKOWYSK, WŁOCŁAWEK, ZDUŃSKA WOLA, ZŁOCZÓW, ŻYRARDÓW

WŁASNY PARK CYSTERNOWY

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

ZAKŁAD CENTRALNY W WARSZAWIE
ALEJA JEROZOLIMSKA 1

ADRES TELEGRAFICZNY: KRAJOBANK

KAPITAŁ ZAKŁADOWY 150.000.000. REZERWY 64.216.730

ZAŁATWIA WSZELKIE OPERACJE BANKOWE

UDZIELA KREDYTU DŁUGOTERMINOWEGO, PRZEDWZYSTKIEM
POŻYCZEK INWESTYCYJNYCH DLA SAMORZĄDÓW W 7% OBLI-
GACJACH KOMUNALNYCH I POŻYCZEK W 7% LISTACH ZASTAWNYCH
NA MAJĄTKI ZIEMSKIE I NIERUCHOMOŚCI MIEJSKIE

EMISJE BANKU, WYSTAWIONE W PEŁNOWARTOŚCIOWEJ WALUCIE,
ZAOPATRZONE SĄ W GWARANCJĘ SKARBU PAŃSTWA
ORAZ ZABEZPIECZONE HIPOTECZNIE

19 ODDZIAŁÓW W POLSCE

KORESPONDENCI WE WSZYSTKICH WIĘKSZYCH MIASTACH ŚWIATA